

ကျေးဇူးရှင်

လယ်တိဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသားစီရင်တော်မှုအပ်သော

ပေါ်လန္တိဖို့ပြန်

ခုတိယဏေနှင့်

၁၇၃၅ ၂၀၁၄

လူဖြစ်ရကျိုးနှင့်ခေါ်၏

* ရေတို့မည်သည် အလွတ်သာ ထားခဲ့သူင် နိမ့်ရာသို့ စီးပွဲမဗ္ဗာ ဖြစ်သကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်မည်သည် သွတ်၍ ထားခဲ့သူင် မကောင်းရာသို့သာ တွင်တွင်သွားပြ မဗ္ဗာဖြစ်၍ မကောင်းရှုခြုံသာ မွဲလျှော်၏ . . . ॥

* ရဲပါ ဘုရားသာသနာနှင့် ကြိုးစွဲ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာလူမျိုး၊ နှစ်မျိုး၊ ဗြဟ္မာမျိုး ဖြစ်ကြပါသော်လည်း သတိပဋိဘန်အလုပ်ကို အေးမထုတ်နိုင်ကြသည့်အတွက် စိတ်ကို အစိုးမရနိုင်ကြပေ။ သိဖြစ်၍ ဘုရားသာသနာနှင့် ကြိုးစွဲပါသော်လည်း လူဖြစ်ရကျိုးမန်ပို့ပေ။

* မြတ်စွာဘုရားရှင် (၄၅)ပါ ကာလပတ်လုံး ဟောကြား တော်မူသော ပိဋကတ်သုံးပုံကို အဆိုညွစ်၍ အနှစ်သာရထုတ်လျှင် ဟောပိဂုံးယတရား (၃၈)ပါး ရော်။ ထိုတရားတို့ကို ဖတ်၍၊ မှတ်၍၊ အသည်းစွဲအောင် လေ့ကျက်၍ ခန္ဓာညာဏ်ပေါက် ကျင့်ကြအေးထုတ်နိုင်လျှင် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့် တွေ့ရကျိုး၊ လူဖြစ်ရကျိုးနှင့်လေပြီ။ ကျေးဇူးတော်ရှင် ကျေးဇူးပြုအတော် လယ်တီဆရာတော်ကြိုး

ရေးသာ ပြုရအပ်သော

၌ ဟောပိဂုံးယတ်ပေနှင့် အော်ရှုံး

သင် လူဖြစ်ရကျိုးနှင့်အောင် ကြိုးစွဲပါ။

ပိုင်စရာဝတီစာအုပ်တိုက်မှ စီစဉ်ပြန်ချို့၍ ချွေတိရုံးဘုရားသွေး ခားအုပ်ဆိုင်ကြီးများ၊ မန္တလေး နဂါးစာပေနှင့် ရန်ကုန်ဖို့၍ ခားအုပ်ဆိုင်ကြီးများတွင် သွေးနှုန်းချိုးသာခွာပြင် ဝယ်ယူရရှိနိုင်ပါသည်။ အယ်သွယ်ရန်။ ။ မြတ်စွာဝတီတာအုပ်ရှိ၏ ၂၁ ၁၀၁၁၃၃၀

ကျေးဇူးတော်ရှင်

လပိတ္ထဓရဘဝဘုရားကြီး

၅။

တောမပဏ္ဍာယဒပန္

မိခင်ဓရာဝတီစာအုပ်တိုက်

မိခင်စာအုပ်အမှတ် (၁၄)

ပုဂ္ဂန္တပြည့်ဆွဲပုဂ္ဂန္တပြည့်

အသာက်(၄)၊ ပထ်၊ သိမ်းကြီး၊ ကျေး၊ စိရိုး၊ ရွှေတိဂုံဘုရား၊ ထား
၂၃၁၀၀၊ ထိုင် ခွဲ ၃၆၄၊ ရန်ကုန်မြို့

ဒိ.တာဝန်အရေးသုံးပါး

- ☆ ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး ဒိ.အရေး
- ☆ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး ဒိ.အရေး
- ☆ အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တုံခိုင်မြို့ရေး ဒိ.အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- ☆ ပြည်ပအားကိုးပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ☆ နိုင်ငံတော် တည်ပြုမြေအေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော် တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ☆ နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်များအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ☆ ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှန်းကြ။

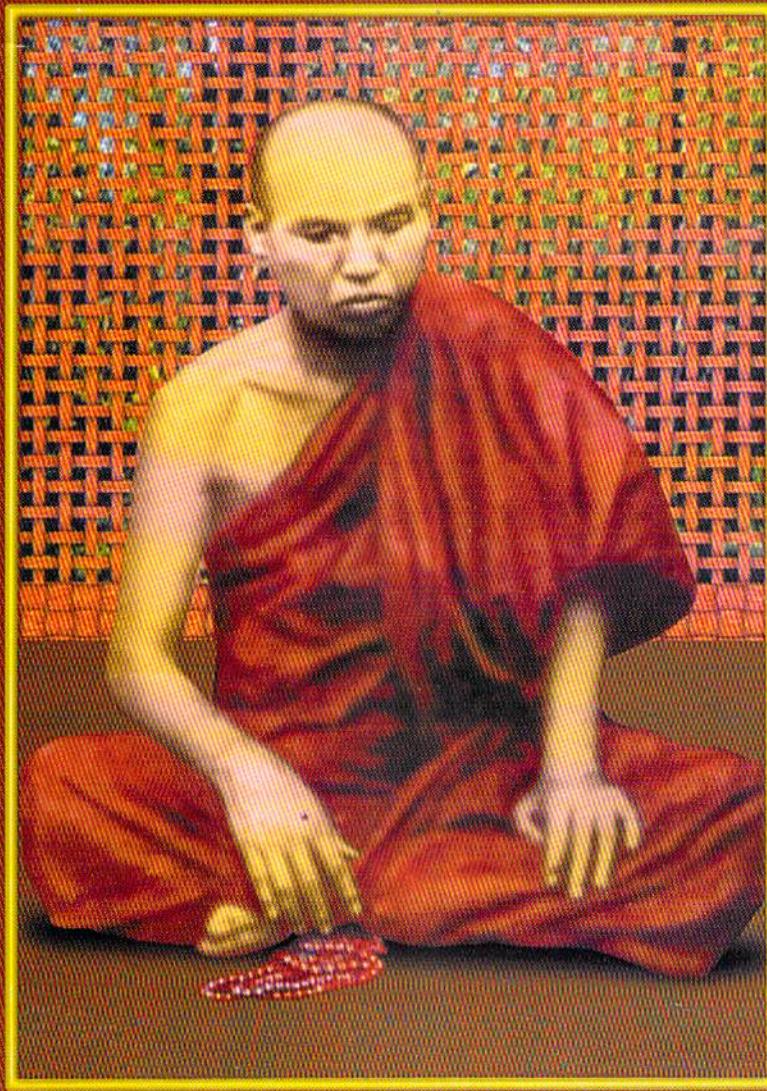
နိုင်ငံတော် တည်ပြုမြေအေးချမ်းရေးကို ဆန့်ကျင်ကြ။

နိုင်ငံတော် တည်ပြုမြေအေးချမ်းရေးကို ဆန့်ကျင်ကြ။

ဓာတ်သည့် ပေါက်ရှိ သီပ္ပင်စေသည့်

အရှမဟာပဏ္ဍာတ ဒီလစ်၏ “တပေပါရဂု” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ

ကျေးဇူးတော်ရှင် ပဋိမ လယ်တီသရာတော်ဘရားကြီးပုံ

ပုနိုင်မှတ်တမ်း

<p>စာမျခိုင်ပြချက် အမှတ် - ၃၅၅ / ၂၀၀၀ (၆)</p> <p>မျက်နှာဖါးခွင့်ပြချက်အမှတ် - ၃၉၂ / ၂၀၁၀ (၇)</p>	<p>ဒုတိယအကြံမြေ</p> <p>အုပ်ရေ (၁၀၀၀)</p>
<p>မျက်နှာဖါး ပုနိုင်သူ</p> <p>ချွေစင်ထွန်း ပုနိုင်တိုက်၊ အမှတ် (၁၉)၊</p> <p>မဟာဂေါ်လမ်း၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်။</p> <p>အတွင်းပုနိုင်သူ</p> <p>ရတနာမိုး ပုနိုင်တိုက်၊ ၁၂၈ / ၂၁</p> <p>(၃) ရပ်ကွက်၊ သံသမ္မလမ်း၊</p> <p>တောင်ညက္ခလာပ၊ မြင်သာ။</p> <p>ထုတ်ဝေသူ</p> <p>ဒေါ်ချွေအီမီ ၈ / ၆၅၊ အုပ်စု (၃)၊</p> <p>အောင်သီခိုလမ်း၊ အင်းစိန်။</p> <p>စီစဉ်သူ</p> <p>‘မိခင်ဓရာဝတီ’ ရိုင်းတော်သားများ</p> <p>စီစဉ်သည်။</p>	<p>ကွန်ပူးတာ စာစီ</p> <p>မခင်စန်းဝေ</p> <p>(မိခင်ဓရာဝတီ)</p> <p>စာအုပ်ချုပ်</p> <p>ကိုယ်မှတ်မောင်အရိုး</p> <p>၃၂-၈၆:</p> <p>ကာလာခဲ့</p> <p>ကိုအောင်ခင်ဗီး။</p>
<p>ဖြန့်ချီရေး</p> <p>မိခင်ဓရာဝတီစာအုပ်တိုက်၊ ဖုံး- ၀၁-၄၀၁၄၃၁</p> <p>တိုက် (၄) / ၄၀၂၊ ကျိုတော်အီမီရာ၊</p> <p>ပုဇွန်တောင်။</p>	<p>စာအုပ်ရောင်းချေး</p> <p>၃၅၀ ကျပ်။</p>

မုံရွှေမြို့

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး
ထောရွှေပွဲတို့ အကျဉ်းချုပ်

အာတိုဌာနနှင့် ဓမ္မည်းတော်၊ မယ်တော်

ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် မြန်မာ သလ္ာရာ၏ ၁၂၀၈-ခုနှစ်၏၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၃-ရက် အဂါန္းတွင် ဒီပဲယင်းမြို့နယ် စိုင်ပြင်ရွှေဗျားမြှေးမြင်တော်ပူခဲ့သည်။ ဓမ္မည်းတော်မှာ ဦးထွန်းသာဖြစ်၍ မယ်တော်မှာ ဒေါ်ကြုံးဖြစ်သည်။

ဦးထွန်းသာ- ဒေါ်ကြုံးတို့တွင် သားသမီးခြောက်ဦး၊ ထွန်းကားခဲ့ရာ ယင်းတို့မှာ-

- (၁) ပထမ အကြီးဆုံးသား (ငယ်စဉ်က ကွယ်လွန်)
- (၂) ဒုတိယသား မောင်တက်ခေါင် (လယ်တီဆရာတော်)
- (၃) တတိယသား မောင်တက်စွာ (လူဝတ်ကြောင်)
- (၄) စတုတွေသား မောင်တက်ပွား (ပထမပြန် ဦးကုမာရ)
- (၅) ပွဲမသား မောင်တက်ထွား (ဆရာတော် ဦးကိတ္တာ)
- (၆) ဆင့်မသမီး မြှေးလေး တို့ဖြစ်ကြသည်။

သို့ဖြစ်ရာ သားသမီး ခြောက်ဦး ရှိသည့်အနက် ဒုတိယသား၊ စတုတွေသားနှင့် ပွဲမသားများမှာ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ကြသည်။

၁။ အင် သူ့ ဒို့ အက်၊ သလ္ာရာ၏ ဖွားလစ် ကျမ်းဆရာ။
(ပရမတ္ထသံခိုပ် နိုင်း)

၂။ “ လယ်တီထောရွှေပွဲတို့ ” စာအုပ်များနှင့် “ လယ်တီဒီပနီ ကျမ်းဦးနိဒါန်း ” များတွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ လယ်တီဆရာတော်၏ မွေးချင်းငါးဦးမဟုတ်၊ မွေးချင်းခြောက်ဦးသာ အမှန်ဖြစ်သည်။

လယ်တိဆရာတော် ထေရ့ခွဲတ္ထိအကျဉ်း

၁

မင်္ဂလာနိမိတ်ထူးနှင့် ငယ်နာမည်

လယ်တိဆရာတော် လောင်းလျာဖြစ်သူ ဒုတိယသားကို
ဖွားမြင်ဆဲအချိန်တွင် အီမိုပ်ပော့အတွင်းရှိ မန်ဘူးသို့ပင်ကြီး၍ ထောင်ထား
သောဝါးလုံးများကြားထဲမှ စိုး(သက်တဲ့)ကြီး ပေါ်ထွက် လာတာ
ကောင်းကင်သို့ ထိုးတက်သွားပြီးမှ တစ်ဖန် ညွတ်ကိုင်းပြီး အီမ်တွင်းသို့
ဝင်ရာက်လာပြန်သည်။ ထို့နောက်တစ်ဖန် ယင်းစိုး(သက်တဲ့)ကြီးသည်
အီမ်ဘွင်းမှ အီမ်ခေါင်မိုးသို့ ပုံတက်ပြီး အဝါတစ်တန် အပြာတစ်ကောင့်
အနှစ်တစ်တန်ဖြင့် ရောင်ချိုးစုံ ယှက်သန်းတာ ကောင်းကင် လမ်းသို့
ပုံသန်းပျောက်ကွယ်သွားသည်။

ယင်းကဲ့သို့သော မဖြစ်ဖွဲ့စီ ထူးကဲလှသည် မင်္ဂလာနိမိတ်ထူး
ကို အစွဲပြု၍ လယ်တိဆရာတော် လောင်းလျာဖြစ်သော ဒုတိယသားကို
မောင်တက်ခေါင်ဟူ၍ အမည်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျောင်းအပ်ခြင်းနှင့် ရှင်သာမဏေဘဝ

မောင်တက်ခေါင် ၁၀-နှစ်သား အရွယ်တွင် စိုင်ပြင်ချွာ
ကျောင်းမကျောင်း ဆရာတော် အရွင်နှစ်ယံ ပညာသင်ကြား- ရှိ
ကျောင်းအပ်နှင့်ခဲ့သည်။ ကျောင်းသားအဖြစ်ဖြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်း
ပညာရေး၏ သင်ရှိုးဖြစ်သော မင်္ဂလာသုတော်၊ နမတ္တာရာ၊ ရတနာရွှေချိုင်း
အတွင်းအောင်ခြင်း၊ အပြင်အောင်ခြင်း၊ လောကနိတီ၊ ဓမ္မနိတီ၊ ပရိတ်ကြီး
စသည်တို့ကို သင်ကြားခဲ့သည်။

အသက်ဘု-နှစ်သားအရွယ် ရှင်သာမကေပြုရာ ဘုံးအမည်
မှာ ရှင်ညာမေဝါဒ ဖြစ်သည်။ ရှင်ညာမေသာည် သာမကေဘဝဖြင့်
ဆရာတော်အရှင်နှစ်ထုတ္တု မြန်မာနိုင်ငံ ပါဌီပညာရေး၏ သင်ရှိုးဖြစ်သော
ကစ္စည်း သန္တိကြီး၊ အဘိဓမ္မထွေးသပြီးဟု ဝိတိလက်ရှိုး၊ မာတိကာ၊
ဓာတုကထာ၊ ယမိုက်၊ ပဋိဌာန်း စသော နောက်ပါကျမ်းများကို သင်ကြား
ခဲ့သည်။

ဆယ်ကျော်သတ်ကရေးသားဖွဲ့ဆိုခဲ့သောကျမ်းနှင့် ကဗျာများ

၁၈-နှစ်အရွယ်တွင် ရဲထွက်ရွာ အရွှေ့ဘက် ဝေဝပါရွှေ့
ဆရာတော် အရှင်ကျွမ်းမာအထုတ္တု ပေဒင်ဘက်ဆိုင်ရာ ပညာရပ်များကို
သင်ယူခဲ့သည်။ ယင်းသို့ သင်ယူယင်းကျည်းကန်ကိုရင်ကြီး၏ လက်ကို
ခဲ့ည်းယူပြီးလျှင် မိုလ်၊ သုဇ္ဇာတာ၊ ပုဂ္ဂိုလာတာ၊ အတာဖွဲ့၊ သပြောန်တွက်
လက်ရှိုးလက်များကို ဖွဲ့ဆိုရေးသားတော်မူခဲ့သည်။

ထိုစဉ်က သာမကေဘဝဖြင့်ပင် မဟော့မေတ်ထုပ်နှင့် မဟော
ကျေးစေခဲ့း ရတု၊ ရှင်လောင်းလှည်း (သူ့လိုက်) ရတုကဗျာများကိုလည်း
ဖွဲ့ဆိုရေးသားတော်မူခဲ့သည်။

ထိုပြင် သန္တိဘတ်ဆိုင်ရာ သန္တိပိုင်ကျမ်းများကို သင်ယူယင်း
ဝါစွဲ ဝါစက အကောက်ကျမ်းဟောင်းကို အားမရသဖြင့် ‘ဝါစွဲဝါစက
အကောက်ကျမ်းသစ်’ကိုလည်း သာမကေဘဝ ဆယ်ကျော်သတ်ကပင်
ရေးသားပြုစုခဲ့သေးသည်။

၁။ မုံရွာ လယ်တိ တောရပ်မီ မထေရ် ညာ၏လေ 'ဟူသော'ပရမတ္ထသံခိုပ်'
နိဂုံးမှ ညာ၏လေဟုသော စကားရပ်ဖြင့် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ကြီး ကိုယ်တော်တိုင်
ယင်း၏ ဘုံးအမည်ကို ' ညာ၏လေ ' ဖြစ်ကြောင်းဖော်ထုတ်သွားတော်မူခဲ့ခြင်း
ဖြစ်သည်ဟု လယ်တိပဏ္ဍာတိ ဆရာ ဦးမောင်ကြီးက သူ၏ ' ပရမတ္ထသံခိုပ်
အမေးအဖြေ ' ၌ဖြေဆိုရေးသားထားသည်။

အားမရနိုင်သော စာကြည့်ဝါသနာ

သတ္တုရာ၏ ၁၂၂၈-ခု ကဆုန်လဆန်း ၆-ရက်နေ့တွင် သာမဏေ၊ ရှင်ညာကဗျာမူသည် စိုင်ပြင်ရွာ ကျောင်းမကျောင်း ခဏ္ဍာသိမိပွဲ ဆရာတော် အရှင်နန္ဒကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြေကာ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော် မူသည်။

ရဟန်းတော် အရှင်ညာကဗျာမူသေား အားရသည်ဟု မရှိ လောက်အောင် စာကြည့် ဝါသနာပါလွန်းလှသည်၊ ထို့ကြောင့်လည်း ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော် အရှင်နန္ဒ-ကသု၏ စာတိက်ကြီးငါးလုံးရှိ မြန်မာန်သုယလများကို ကြည့်ရှုရန် ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ ဤမျှနှင့် အားမရသေး၍ စိုင်ပြင်ရွာ မြင်တင်တိက်ဆရာတော် အရှင်ဓမ္မထုတ်ရှိသော စာတိက်ကြီးငါးလုံးမှ မြန်မာန်သုယလ္လာသမျှကိုလည်း အားလုံးကြည့်ရှုတော်မူ လိုက်သေးသည်။

ထို့နှင့် စိုင်ပြင် J-ရွာတွင် တည်ရှိသော ကျောင်းတိုက်ကြီးငါးတိုက်မှ မြန်မာပြန် နိသုယများကို အကုန်ကြည့်ရှုတော့မည်ဟု ကြံ့စည်တော်မူသေးသည်။ သို့သော် ဓမ္မလေးမြို့၊ သို့ကြော် ပညာသင်လို သောကြောင့် ယင်းအကြံမှာ အထမမြောက်ခဲ့ပေ။

ဓမ္မလေးမြို့၊ ဓမ္မကျောင်းတိုက်ပွဲ ပညာသင်ကြားခြင်း

သို့ဖြင့်ပင် ရဟန်းတော် အရှင်ညာကဗျာမူသည် ၁၂၃၁-ခုနှစ်တွင် မိမိဖွားမြင်ရာ စိုင်ပြင်ရွာမှ ဓမ္မလေး ရတနာပုံနေပြည် တော် မြောက်ပြင် မဂ်လာခံကျောင်းတိုက်သို့ ပညာသင်ကြားရန် ကြွေရောက်တော်မူခဲ့သည်။

သို့သော် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ 'ပါရမိနိုင်ကျမ်း' နိုင်း ၄-ဂါတာအန်က တတိယင်္ခာက် ဂါတာတွင် 'မယာ ညာကာဘိဝသေန' ဟူ၍ ယင်း၏ ဘွဲ့အမည်မှာ 'ညာကာဘိဝသ' ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသေးသည်။

ရဟန်းတော် အရှင်ညကမသော် ရဟန်း ၁- ဝါမှ၊ ၁၆-ဝါအထိ ၁၆-နှစ်တိုင်တိုင် ခံကျောင်းတိုက်၍ နေထိုင်ဘာ ' သုဒသန ဝရ ဓမ္မဘာမီ မဟာဓမ္မ ရာဇ်ဓရရောဂါရာ ' ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ဒုတိယ ခံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ၌ ဝိနည်းပါဌို့တော် အငြကထာများနှင့် အသိဓမ္မာ အငြကထာ ၃-ကျော်းကို သင်ယူတော်မူသည်။

ထိုအချိန်က ဒုတိယခံကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးမှာ မန္တလေး ရွှေဖြူးတော်တွင် စာချ နာမည်အကျော်ကြားဆုံး ဖြစ်၍ စာလိုက်သံယာ ၁၀၀၀-ကျော် အထိပင် ရှိခဲ့ဖူးသည်။

ထိုနောက် ရဟန်းတော် အရှင်ညကမသော် အဆိုပါ ဝိနည်း နှင့်အသိဓမ္မာ ပါဌို့ အငြကထာများကိုပင် မကုဋ္ဌရာမ ဆရာတော် ဘုရားကြီးထံ၌လည်း သင်ယူတော်မူပြန်သည်။

‘လုပက်-လင်းပက်’ ဘယ်ပက်သာ၍ တတ်သနည်း

ထိုအချိန်က ဒုတိယ ခံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ (၁) ‘ရာဇ်ရု’ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အလုံးတိ မိုင်းမိုင်းဆရာတော် ဦးပဏီတနှင့် (၂) ‘ရာဇ်ရု’ ဘွဲ့တံဆိပ်မရသော စလင်းအတိ ဆရာတော်ဦးပဏီစွဲဟူ၍ စာတတ် ပေတတ် ပထမ စာချ တပည့်ကြီးနှစ်ပါးရှိရာ ခံကျောင်းတိုက် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ‘လုပက်-လင်းပက်’ သည်နှစ်ပက်တွင် ဘယ်ပက်သာ၍ တတ်သနည်း’ဟု ကဗျာစပ်ဆို မေးခွန်းထုတ်ခြင်း ခံရသည်အထိ ပရီယတ္ထီ စာပေလောက်၍ ထင်ရှားကျော်ကြားသော စာချတပည့်ကြီး နှစ်ပါးဖြစ်သည်။

ရဟန်းတော် အရှင်ညကမသော် ခံကျောင်းဆရာတော် ဘုရားကြီးထံ၌ အထက်ပါအတိုင်း ဝိနည်းနှင့် အသိဓမ္မာ ပါဌို့ အငြကထာ များကို သင်ယူခဲ့သည်အပြင် အဆိုပါ လုပက်၊ လင်းပက်ဟုသော ပထမ စာချကြီး နှစ်ပါးတွင် စလင်းဆရာတော် ဦးပဏီစွဲ၏ တပည့်ရင်းလည်း

လယ်တိဆရာတော် ထေရမ္မဇ္ဈာဒကုဒ္ပါး

၁

ဖြစ်သည်။ စလင်းဆရာ ဟု ဦးပဏီစွဲထံတွင် ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏ်ဓရသည်၊ ပါစိတ္ထာဒိအဋ္ဌကထာ၊ သမ္မာဟရိနောဂနီ အင့် ကထာ၊ ပဉာဏ်ကြံးအဋ္ဌကထာ-စသည်တိုကို အာစရိယ ဟတ္ထမ္မာ ဆုံးမြတ်မိ ကိုင်မိရှိအောင်ဆိုပါ တတ်ဝါနှင့် သင်ယူတော်မူခဲ့သည်။

ထိုဗြာ့တိုင်လည်း ရဟန်းတော်အရှင်ဉာဏ်ဓရသည် လယ်တိ ဆရာတော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ၌ ‘ငါ၏ပိုက်ထဲမှာ ရှိသမျှ ပညာများသည်’လင်းဦးပဏီစွဲ ဟာတွေချည်းပဲ့ဟန်းမကြာခကာ မိန့်ကြား တော်လေ့ရှိပေသည်။

ယောအတွင်းဝန်၏ အိပ်

ရဟန်းတော်အရှင်ဉာဏ်ဓရကား အစဉ်အလာသမား-သမားရှိုးကျသမားမဟုတ်ပေါ့ ငယ်စဉ်ကပင် တော်လှန်းသော အတွေး အခေါ်ရှိသူဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်က မန္တလေးရွှေမြို့တော်ရှိထဲငြှေားသော ပညာရှိကြီးများ ရှိသည်အနက် ရွှေပြည်ဝန်ကြီးခေါ် ယောအတွင်းဝန် ဦးဖီးလိုင်မှာ တော်လှန်းသော အတွေးအခေါ် အယုံအဆရှိသူ ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏ်ဓရသည် ယောအတွင်းဝန် ဦးဖီးလိုင်၏ တော်လှန်းသော အတွေးအခေါ် အယုံအဆများကို နှစ်သက်စွဲလမ်းသလောက် ဦးဖီးလိုင်၏ ခေတ်မိသော စာရေးနည်း စာရေးနှင့်များကိုလည်း အားကျသည်။ အတုယုလိုသည်နည်းယူလိုသည်။

၁။ လယ်တိဆရာတော်ဘရားကြီးက လယ်တိဦးပဏီတ (- လယ်တိ ဆရာဦးမောင်ကြီး) အားပြောပြုပါသောကား။

ထို့ကြောင့်လည်း သိတင်းနေ့များတွင် ယောအတွင်းဝန်
ဦးမိုးလှိုင် ထဲသို့ ကြွေရောက်လာကာ ပိဋကတ်တော်၌ ယူဆပုံနည်းများနှင့်
မြန်မာစာရေးနည်း ရေးဟန်များကို နည်းခဲ့သည်။ ထိုအခါ ယောအတွင်း
ဝန်က 'ဦးပွဲ့ဗုံးကလေး စာတတ်ချင်သလား၊ စာတတ်ချင်ယင် ကထာ
ဝတ္ထု အင့်ကထာကို နိုင်နင်းအောင် သင်ကြားပါ' ဟု ဉာဏ်စကားဖြင့်
နည်းပေးညွှန်ကြား လျောက်ထားခဲ့သည်။ ထိုပြင် ယောအတွင်းဝန်က
ပိဋကတ်၌ ဝေးလှုန်သည့် အတွေးအော် အယုံအဆများကိုလည်း
ပြောကြားလျောက်ထားလိုက်သေးသည်။

ထိုစဉ်က ပြောကြားလိုက်သော ယောအတွင်းဝန်၏ တော်
လှုန်သည် အတွေးအော် အယုံအဆများနှင့် ပတ်သက်၍ ရဟန်းတော်
အရှင်ညာဏေသည် လယ်တိဆရာတော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသော
အခါ၌ တပည့်ဖြစ်သူလယ်တိ ဦးပဏီတ (နောင်လယ်တိပဏီတ
ဆရာဦးမောင်ကြီး)ထား 'အိမ်း.. ယောဆိုတာ လူတတ်ကွယ့်၊ သူဟာ
ပထမတန်း ပညာရှိကြီးပဲ၊ စကားဆန်း အင်မတန် ပြောတတ်တဲ့လူ၊ သူ
ပညာရှိမိုး သူပြောတဲ့စကား ဝါမှတ်ထားတာပဲ နှိမ်ပေမယ့်*** ကျမ်းတွေက'
အလွန်ခိုင်မှတဲ့ သရိုက်နာတင် ကျမ်းတွေ ဖြစ်တယ်' ဟူ၍ဖြန်လည်
အမိန့်ရှိခဲ့ဖူးသည်။

ဤသို့ (***) ဖြင့် မြှင်၍ ထားသော ကျမ်းအမည်များနှင့်
ယောအတွင်းဝန်က လျောက်ထားသော ပိဋကတ်ဆိုင်ရာ တော်လှုန်သော
အတွေးအော် အယုံအဆများကို ' လယ်တိဆရာတော် အမည်ဖြင့်
ထုတ်ဝေရန် စိစဉ်ရေးသားလျက်ရှိ သော ဆိုက်ကြီး အရွယ်ကြီးနှင့်
စာမျက်နှာ (၁၀၀၀)ကျော်၊ အတွင်းစာတ်ပုံပေါင်း (၃၀၀)ကျော်ရှိ
အထူးပါးတို့အကျယ် ကျမ်းကြီး၌ အကျယ်တဝါး မထိန်မချုန် ဖော်ပြ
ထားသည်။

လုပ်တိဆရာတော် ထေရုမွှဲဗြိအကျဉ်း

၅

ပွဲမ သရီယနာပွဲ၌ ကထာဝတ္ထုကိုပြန်ဆိုတော်မူ့ခြင်း

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ပွဲမသရီယနာတင်ရန်အတွက်
ပထမဆင့် လုပ်ငန်းတစ်ရပ်အဖြစ်ဖြင့် ၁၂၂၂-ခုနှစ်မှ စတင်ကာ ပိဋကတ်
တော်များကို ကျောက်ထက်အကွာရာ ထွင်းထုခဲ့ရာ ၁၂၃၀-ပြည့်နှစ်တွင်
အလုံးစုံ ပြီးစီးခဲ့သည်။

ယင်းသို့ ကျောက်ထက်အကွာရာ ထွင်းထုပြီးနောက် ပိဋကတ်
တော်များကို ပွဲမ သရီယနာ တင်တော်မူခဲ့ရာ-

- သစ်ဆိမ့်တိုက်က ပိနည်း ပိဋကတ်တော်ကိုလည်းကောင်း
- စလင်းတိုက်က သုတေသန ပိဋကတ်တော်ကိုလည်းကောင်း
- စကျောင်းတိုက်က အဘီဓမ္မာ ပိဋကတ်တော်ကို
လည်းကောင်း

အသီးသီး တာဝန်ယူကာ ခြွှန်နှင့်တော်ကြီးအတွင်း
ပြတိက်တော် ရာဇ်လျှင်ပေါ်၍ တစ်လှည့်စီ ပြန်ဆိုတော်မူကြရသည်။

ထိုအခါ စကျောင်းတိုက်သား တစ်ပါးဖြစ်သော ရဟန်းတော်
အရှင်ဗြာကာဓရသည် ကထာဝတ္ထု ပါ့ဌားတို့ တာဝန်ယူ ပြန်ဆိုတော်
မူခဲ့သည်။

- ၁။ ကထာဝတ္ထုပါ့ဌားတို့ မူခဲ့ အဘီဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းအနက် ၅-
ခုမြောက်ကျမ်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဘာသိ ဘုရားဟောမဟုတ်ပေါ့
အရှင်ဗြာဂုဏ်ပုဂ္ဂသာမထောင်က ဘိစိ ၃-ရာစုတွင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ထားတော်မူခဲ့သော
မာတိကာကို အကျယ်ချွဲ၍ ဟောကြားထားသော ကျမ်းဖြစ်သည်။
ယင်းကထာဝတ္ထုပါ့ဌားတို့သည် (၁) အနှစ်ကာ (၂) အပရသေလိုယာ (၃) ဥဇ္ဈာရထကာ
(၄) ကသသပိကာ (၅) ဂေါက္ဗလိကာ (၆) ပုဂ္ဂသေလိုယာ (၇) ဘဒ္ဒယာနိကာ (၈)
မဟာသုသံသိကာ (၉) မဟိသာသကာ (၁၀) ရာဇ်ရိုက်ကာ (၁၁) ဝန္တပုဂ္ဂသာ (၁၂)
ဝေတဗ္ဗလာ (၁၃) သဗ္ဗတ္ထိ ဝါဘိ (၁၄) သဗ္ဗိုလိုယာ (၁၅) သီဒ္ဓတ္ထိကာ (၁၆) ဟေတဗုဒ္ဓ

ယောအတွင်းဝန်၏ ပြဝါဒစကား လျှောက်ထားချက်အရ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏ်ဓရသည် ကထာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာကို အထူးကျမ်းကျင် နိုင်နှင်းအောင် သင်ကြားလေ့လာထားသည့်အတိုင်း မြတ်ကိုတော်ရာပေါ်ထက်၍ ကထာဝတ္ထု ပါ့ဌားတော်ကို အောင်မြင်စွာ ပုန်ဆိုတော်မူနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ပထမစာချဖြစ်တော်မူခြင်း

ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏ်ဓရသည် ရဟန်းသိကွာ ၈- ဝါအရတွင် ခံကျောင်းတိုက်၍ ပထမစာချဗျာဖြစ် ခီးမြောက်ခြင်း ခဲ့ခဲ့ရသည်။ ထိုအခါ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏ်ဓရသည် တပည့်များအား နိရုတ္တဉာဏ် ထက်သန်စွာရှုရေးအတွက် အခြေခံ အဖြစ်ဖြင့် ‘ပဒေပသိဒ္ဓ’ သွိုကျမ်းကို ဇော်ချကာ ဇော်ပေး ပို့ချေတော်မူခဲ့သည်။

ဟူသော ဂိုဏ်းကြီး ၁၆- ဂိုဏ်းတို့၏ မိဇာဝါဒ ၁၆-ချက်ကို ချေဖျက်ထားသော ကျမ်းဖြစ်သည်။

အရှင်မဟာ ဓာဒယောသ ကလည်း ကထာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာတွင် နိုင်နာကထာ၍ ဒီပဝံသကျမ်းကို မို့ပြေားပြုကာ အမျှ ဒီပို့ဗုံးမှု မဟာသံပိုကိုဏ်းကြီး ကွဲသည်မှုစု၍ ဂိုဏ်း ၁၈-ဂိုဏ်း ကွဲပြားသွားပုံကို ဖော်ပြဖွင့်ဆိုထားသည်။

ယောအတွင်းဝန်၏ ပြဝါဒအတိုင်း ကဲ့သာကို ဓာဒသာသနာဖြင့် ဖြန့်ချီပြုစုလိုသူတိုင်း ကထာဝတ္ထု ပါ့ဌားတော်နှင့် အဋ္ဌကထာမှာ မလေ့လာလျှင် ဖြစ်သော ကျမ်းများဖြစ်သည်။

ရဟန်းတော် အရှင် ဉာဏ်ဓရသည်လည်း ကထာဝတ္ထုကို လေ့လာယင်း ရဟန်းထောင်ကပင် ကိုးတိုင်းကိုးဋ္ဌာန သာသနာပြု ခေါင်းဆောင်လည်းဖြစ်၍ တတိယသရိုက်သနာ ခေါင်းဆောင်လည်းဖြစ်သူ ကထာဝတ္ထုကျမ်းဆရာ အရှင်မဟာမောဂါးလိုပုံတ္ထုတိသု ထောင်ကိုအေးကျခဲ့ဟန်းတူသည်။

ပါရမီပုစ္စာ ၂၀-နှင့် ပါရမီဒီပနီ

ရဟန်းတော် အရှင်ညာဓမ္မသည် ၁၄-ဝါအရတွင် ခံကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အမေးပုစ္စာ ၂၀-ထွက်ပေါ်လာ သည်။ ဘုရား၊ ပစ္စကဗုဒ္ဓိ၊ သာဝကတို့၏ ပါရမီနှင့် ပိဋက္ခိနှင့်ရာ အချက်ပေါင်း ၂၀-ကို ခံကျောင်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ပါဌိဘာသာဖြင့်အမေးပုစ္စာ ၂၀- ပြုလုပ်ကာ မေးခွန်းထဲတို့ဆင့် မေးမြန်းလိုခြင်းဖြစ် သည်။

ယင်းအမေးပုစ္စာများ၏ အဆုံးသုံး 'မယ် စောဒကာ နာမ ခက္ခာသပေက္ခကာ' စသည်ဖြင့်-

'ဝါတို့စောဒကာ ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်ကား တစ်ဖက်တစ်စိတ် ကိုသာ မျှော်ကုန် ကြည့်ကုန်၏။ အလုံးစုံကို အကုန်မကြည့်ကုန်း ကောယ်၍ အလုံးစုံကို မျှော်ကုန်ကြည့်ကုန်ပါမှ ယခုကြေားမေးခွန်းပုစ္စာ များသည် မပေါ်ပေါက်ခဲ့ရာ၊ ဤမေးခွန်းပုစ္စာများ သည်ပေါ်လည်း ပေါ်ခဲ့၏။ ဇူးမျိုးပါ၏ တံခါန်- သာသနာတော်၏ တံခါန်ဖြစ်သော ပညာရှိတို့အတွက် သက်သက် ဤပုစ္စာများပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်ရာ

ထို့ကြောင့် လည်း နောင် လယ်တိ ဆရာတော် ဘဖြစ်သို့ ဆရာက်ရှိသောအခါ နိုင်ခြား သာသနာပြုတော်မူရာတွင် ယင်းကထာဝတ္ထုကို အစာစီးစွာ လေ့လာထားခဲ့သဖြင့် လယ်တိ ဆရာတော်၏ကမ္မားကို အဖြင့်- သာသနာပြုအပြုံးများမှာ မြန်မာနိုင်ငံကို ကျော်လွှားကာ နိုင်ငံတကာနှင့် ရှင်ပေါင်တန်းနိုင်ခြေားခြင်းဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ခရစ်ယာန်ဝါဒ လွှမ်းမြှုံးရှာ အနောက် ဟိုင်းသို့ ပုံးပွဲသာသနာပြုရန် ကထာဝတ္ထုကို လက်နက်ကောင်း တစ်ခုအဖြစ်ဖြင့် သက်ထက်မြက်မြက် ကိုင်တွယ် အဆုံးချိန်း ခဲ့သည်ဟုလည်း ဆိုရမည်။

ယင်းအကြောင်းများနှင့် တစ်ကွဲ ကထာဝတ္ထုအပေါ် ကမ္မားပညာ ရှင်များ၏ အဖြင့်များကိုပါ 'လယ်တိ ဆရာတော်' အည်ဖြင့် ထုတ်ဝေရန် စီစဉ် အေးသားလှုက်ရှိသော စာမျက်နှာ (ပဝဝဝ) ကျော်အတွင်း ေတာ်ပုံပေါင်း (၃၀၀) ကျော် နှင့် အထူးဖွံ့ဖြိုး အကျယ်ကျမ်းကြီး၏ တွေ့မြင်ဝက်ရှုကြရမည်။

လယ်တိဆရာတော် ထေရ့ခွဲဖွံ့ဖြိုးအကျဉ်း

ပညာမရှိသောသူတိသည် ကုပ်၍ နောက်ဆုတ်ကြကုန်လော်၊ သင်တို့ ကြောင့်ကြစရာမဟုတ်ကုန်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပထမတန်း သာသန၊ တံခွန်များသည် ဤပုစ္စများကို ဖြေဆိုကြလိမ့်မည် ဖြစ်သော ကြောင့်တည်း၊ ဟူ၍ ခံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဖြေဆိုပည်သူကို ဘဝင်သို့တတ်ရောက်ရတော့လုမ္မတတ် မြောက်ပင့်ရေးသားပြီး မဖြေနိုင် သူများအား လမ်းလေးခွုံတည်ရှိသော ရှာ့ဝတ်တိနှင့် လည်းကောင်း လူအများကျော်လွှားသွား လာရာ တံခါခုနှင့်လည်းကောင်း နှင့်ယူဉ် ဥပမာပေးကာ တုက္ခာဘာဝဆိတ်ဆိတ်နေကြရန် တားမြစ် နှီမ်ချထားသည်။

ယင်းသို့ ရေးသားထားသည်ကို ၈၂၁၃။၉၆၈၂၇နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ရဟန်းတော် အရှင်ညာဏဓရသည် ' ဤအမေး ပုစ္စ ၂၀-ကား ငါကိုစွဲ၍ ငါအတွက် သက်သက်ဖြစ်ပေါ်လာဖြတ်ကား ' ဟု အားတက်ခွင့်လန်း ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋ္ဌကတ်ကို မွေ့နောက် ချောက်ချားပြီး ယင်းအမေးပုစ္စ ၂၀-ကို ပါ၌လို ရေးသားဖြေဆို ကာ ခံကျောင်းဆရာ တော် ဘုရားကြီးအား ဆောကပ်လိုက်သည်။

မှန်းချက်နှင့်နှမ်းထွက်မကိုက်ခြင်း

ယင်းသို့ ရေးသားဖြေဆို လိုက်သော်လည်း ရဟန်းတော် အရှင်ညာဏဓရ အနေဖြင့် ' မှန်းချက်နှင့် နှမ်းထွက် ' မကိုက်အောင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရဟန်းတော် အရှင်ညာဏဓရ၏ ဖြေဆိုချက်ကို ခံကျောင်းဆရာတော် ဘုရားကြီးက နှစ်သက်လိုလားတော် မမူသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အလုံးပဏီတနှင့် စလင်းဦးပဏီစွာဟူ၍ တပည့်ကြီးနှစ်ပါး ရှိသည်အနက် အလုံးပဏီတ၏ တပည့်တပန်းများကိုသာ ခံကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဖြေဆိုစေလိုသောကြောင့် မနှစ်သက် မလိုလား ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အစဉ်အဆက် ပြောစမှတ်ရှိသည်။

ပထမဆုံး လယ်တီဒီပန္ဒိ

ယခုအခါပုနိပ်စာအုပ်အဖြစ်ဖြင့် တွေ့မြင် ဖတ်ရှုနေကြရသော ‘ပါရမီဒီပန္ဒိကျမ်းစာအုပ်မှာ ရဟန်းတော် အရွင်ဉာဏ်စေ ဘဝက ဖြေဆိုခဲ့သော ယင်းအမေးပွဲ၏ ၂၀-၅၈ အဖြေပင် ဖြစ်သည်။ လယ်တီဆရာတော်အနေဖြင့် ပထမဆုံးရေးသားသော ပထမဆုံးလက်ရာ ပထမဆုံး လယ်တီဒီပန္ဒိကျမ်းစာအုပ်လည်း ဖြစ်သည်။

နွားသား ရှောင်ကြော်ရေး နှင့် လယ်တီတိုက် တည်ထောင်ခြင်း

၁၂၄-နှစ်တွင် ရဟန်းတော် အရွင်ဉာဏ်စေသည် မန္တလေး ရွှေမြို့တော်မှ မုံရွှေမြို့နယ် ရွှေစည်းခုံကျောင်းတိုက်သို့ ကြရောက် သီတင်းသုံးတော်မှုသည်။

၁၂၅-ခုနှစ်တွင် မြိုတီသူတို့သည် အထက်မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်လိုက် ရာ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး မြိုတီသူတို့၏ ကိုလိုနိဘဝသို့ ရောက်ရှိခဲ့ရသည်။ ထိုအခါ မြိုတီသူတို့၏ ကုလားမြို့ ကုလားမည်း စစ်သားများက နွားများကို စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ သတ်ဖြတ်စားသောက်ကြရာ မြန်မာလူနှေမှုစနစ်နှင့်လည်းကောင်း၊ မြန်မာဘာသာရေး (ဗုဒ္ဓဘာသာ နှင့်လည်းကောင်း၊ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်နေသည်။

၁၁ ထိုစဉ်က အရွင် ဉာဏ်အေား ခဲကျောင်းဆရာတော်ဘုရား ပိန့်ခြေကိုတော်မှုသော စကားအပြည့်အစုံနှင့် အဖြစ် အပျက်အစုံအလင်ကို လယ်တီဆရာတော်၏ အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေရန် စိုင်နေသားလျက်ရှိသော စာမျက်နှာ (၁၀၀၀) ကျော်၊ အတွင်းစာတိပုပေါင်း (၃၀၀) ကျော် ဆိုက်ပြီး အရွယ်ကြီးနှင့် အထွေထွေတို့ အကျယ်စာအုပ်၌ အကျယ်တော်ဝင် ဖော်ပြထားသည်။

စင်စစ် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပကတိ ရုပ်အခြေခံအားဖြင့် မြေယာ နိုင်ငံသာဖြစ်သည်။ လယ်ယာကိုင်းကျွန်းကို ပစာန် စီးပွားရေးအဖြစ်ဖြင့် အားထားမြှုပြန်ရသော နိုင်ငံသာဖြစ်သည်။ စက်မှုသိပ္ပါး မတွန်းကားသော နိုင်ငံဖြစ်သဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် ကျွန်းများကို အားကိုးကာ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနေကြရရာ ကျွန်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးတွင် မရှိမဖြစ်သော ကုန်ထုန်ကိရိယာဖြစ်သလောက် မြန်မာ ပြည်သူလူထုကြီးတစ်ရပ်လုံး၏ အသက်သခင်များလည်းဖြစ်သည်၊ ကျေးဇူးရှင်လည်း ဖြစ်ကြသည်။

သိုဖြစ်ရာ အသက်သခင် ကျေးဇူးရှင်များဖြစ်ကြသော ကျွန်းများကို ဘယ်နည်းနှင့်မျှ သတ်ဖြတ်စားသောက်ခြင်း မပြုထိုက်ဟု ဆရာတော် အရှင်ဉာဏ်စေ ကာခံယူသည်။

ထိုကြောင့်လည်း အရှင်ဉာဏ်စေသည် ကိုယ်တော်တိုင်လည်း န္တားသားကို ရှောင်ကြုံတော်မူသည်။ တပည့်တပန်း ရဟန်းသံယာတော် များနှင့် ပြည်သူအများကိုလည်း န္တားသား ရှောင်ကြုံရန် 'န္တားမေတ္တာစာ ကိုရေးသားကာ လွှဲဆော်တော်မူခဲ့သည်။

ထိုနောက် ၁၂၄၈- ခုနှစ်တွင် မုရွာဖြီအနီး လယ်တိတော် အုပ်ကြီး၌ ကျောင်းတိုက်တည်ထောင်ကာ တဝည့်တပန်း ရဟန်းသာမကေများအား စာပေသင်ကြားပိုချဲခဲ့ရာ ထိုအခါမှစ၍ လယ်တိ စရာတော်ဟူသော အမည်ဖြင့် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားလာသည်။

ပရမတ္တဒီပနီ သရြီဟ် မဟာဓိတာသစ်

ယင်းသို့ လယ်တိတိုက်တွင် စာပေပိုချတော်မူသည့်ကြားမှ အဘိဓမ္မတ္ထသရြီဟ်ကျွမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော 'ပရမတ္တဒီပနီဓိ ကာ' ကို ပိဋ္ဌာသာဖြင့် ၁၂၅၉-ခုနှစ်တွင် အပြီးရေးသား ပြုစတော်မူသည်။

ယင်းနှိုက်မှာ ယခုအခါ 'လယ်တိနှိုက်' ဟူသော အမည်
ဖြင့် လူသီများနေကြသော်လည်း အမည်အပြည့်အစုံမှာ 'ပရမထ္ဌိပနီ'
ခေါ် သရြိုဟ် မဟာနှိုက်ဘစ် ဟူ၍ဖြစ်သည်။

နှစ်ပေါင်း ၃၅-နှစ်ကြာ နှိုက်စစ်ပွဲကြီး

သို့သော် လယ်တိ ဆရာတော်သည် ပရမထ္ဌိပနီနှိုက်ဖြင့်
အဘိဓမ္မထဲ သရြိုဟ်ကျမ်းကို ဖွင့်ဆီရာ၍ ကိုယ်နည်း၊ ကိုယ်တန်
ကိုယ်အတွေးအခေါ် ကိုယ်အယူအဆတို့ဖြင့် ရှိုးရှိုးဖွင့်ဆီခြင်းမပြုဘဲ
အဘိဓမ္မထဲဝိဘာဝန် နှိုက်ကျော်ကျမ်း၍ အချက်ပေါင်း ၂၄၅- ချက်တိတိ
များယွင်းချက်ချက်နေသည်ဟု ထောက်ပြကာ 'န သုန္တရု' န ယုဇ္ဇတိ'
'နသမေတိ' စသော ခပ်ကြမ်းကြမ်း စကားလုံးများဖြင့် နှိုက်ကျော်မှ
အဆိပါအချက်များကို ပထ်ဖျက်ပစ်ခဲ့သည်။

အဘိဓမ္မထဲ ဝိဘာဝန် နှိုက်ကျော်မှာ မျက်မောက်ခေါ်
မြန်မာနိုင်ငံပါဂိုပညာရေး၌ အဘိဓမ္မထဲ သရြိုဟ်ကျမ်း၏ အဖွင့်နှိုက်
ကျမ်းတစ်ကျမ်း အဖြစ်ဖြင့် သင်ရို့ပြုကာ သင်ကြားပိုချမှုကို ခံယူနေရသော
နှိုက်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ယင်းကဲသို့ လယ်တိဆရာတော်က နှိုက်
ကျော်မှ အချို့အချက်အလက်များကို ပထ်ဖျက်လိုက်သောအခါ၌
သာသနာတော်တစ်ခုလုံး ပွဲက်လောရိုက်ကာ နှိုက်ကျော်ဖက်မှ ပြန်လည်
ခုခံရေးသားလာကြသော နှိုက်များ ပေါ်ထွက်လာသည်။

သို့ဖြင့်ပင် လယ်တိနှိုက် ပုံနှိပ်စာအုပ်အဖြစ် ထွက်ပေါ်
လာသော ၁၂၆-ခုနှစ်မှ ၁၂၉၇-ခုနှစ်လောက်အထိ ၃၅-နှစ်တိုင်တိုင်
မြန်မာနိုင်ငံ၌ 'နှိုက်စစ်ပွဲကြီး' ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ယင်း ၃၅-နှစ်ဘာ
အချိန်ကာလအတွင်း ထွက်ပေါ်လာသော နှိုက်ကျမ်းများမှာ ၄၀-ခန့်
။။ရေအတွက်ရှိသည်ဟု စာရင်းအာမ သိရှိရသည်။ ယင်း ၄၀-ခန့်တွင်

၁၈

လယ်တိဆရာတော် ထေရုပွဲဖွံ့အကျဉ်း

ပါဋ္ဌာသာဖြင့်ရေးသား သော နိတာကျမ်းများအပြင် မြန်မာဘာသာဖြင့်
ရေးသားသော ကျမ်းများလည်း ဝါဝင်ခဲ့သည်။

မူလနိကာ နှင့် အနုနိကာ

နိတာကျော်ဆရာသည် မူလနိကာထက် အနုနိကာကို ပိုမို
နှစ်သက်ဟန်တဲ့သည်။ ခဲ့ရာခဲ့ဆစ်ဌာနများကို အကိုးသာဓကမူရှုံး နိကာ
ကျော်ဆရာသည်၊ ‘ဝေါ့ ကတ္တာ ဝါတဲ့ အာစရိယဓမ္မ ပါလတ္ထာရောန’ ဟူ၍
အာစရိယ ဓမ္မပါလ ခေါ် အနုနိကာဆရာ အရှင်ဓမ္မပါလ၏ အဆိုအမိန့်
များကို ထုတ်ဆောင်ပြုလေ့ရှိသည်။

လယ်တိဆရာတော်ကမှ ‘ အာစရိယနန္ဒတေသာ ပန်’
စသည်ဖြင့် မူလနိကာဆရာ အရှင်အာနန္ဒာ၏ အမည်ကို လေးလေး
စားစား ခေါ်ပေါ်ရေးသားပြီး မူလနိကာဆရာ၏ အယူဗာဆများကို
ဖော်ထုတ်ကာ ယက်နှုန်းတမ်းလေ့ရှိသည် အပြင် တစ်ခါတစ်ရဲ အငွေကထာ
ဆရာကြီး အရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသာ၏ အဆုံးအမိန့်များကို ပင်
ကျော်းမွှင့်ဆိုထားသည်ကို ကျော်းစရာ ကောင်းလောက်အောင်
တွေ့ရှိနေရပေသည်။

၁။ ရွှေ-နှစ်ဗြာ နိတာစစ်ပွဲအတွင်းကတ္တာက်ပေါ်လာခဲ့သော ပါဋ္ဌာသာရေး နိတာကျမ်းများနှင့် မြန်မာဘာသာရေးကျမ်းများ၏ မျက်နှာဖုံးပုံများ
ယင်းနိကာ ကျော်းမြှုပ်နှံရှုပ်နှုန်း၏ စာတိပုံများနှင့် နိတာစစ်ပွဲအတွင်း ဘောင်းဘင်း
ခတ်ခဲ့သော စာပေလှုပ်ရှုံးမှုအပြည့်အစုံများကို စာမျက်နှာ (၁၀၀၀)ကျော် အတွင်း
စာတိပုံပေါင်း (၇၀၀) ကျော်ပါရို့သည်။ ‘လယ်တိ ဆရာတော်’ အမည်ဖြင့် စိတ်
ရေးသားလုက်ရှိသော ဆိုက်ပြီးအရှယ်ပြီးကြော်ပွဲထိုး အကျယ်စာအပ်ပြီးနှင့် ဖော်ပြု
သားသည်။

လယ်တိဆရာတော် ထောက်ဖွံ့ဖြိုးအကျဉ်း

၈

သီဟိုင်ကို အံတူနိုင်သော လယ်တိဋ္ဌကာ

မည်သိပ်ဖြစ်စေ မြန်မာနိုင်ငဲ ပါဒီစာပေသမိုင်၌ ပုဂံခေတ်က
သီဟိုင်ကို အံတူနိုင်သော အရှင်အဂ္ဂံဘဏ် သွေ့နှီတိကျုမ်းကြီး ပေါ်ထွက်
နိုင်ခဲ့သလို မျက်မှားက်ခေတ်၌လည်း ပရမထွေ့ပါပန့် လယ်တိဋ္ဌကာဖြင့်
သီဟိုင်အား အံတူခဲ့ခြင်းကိုကား မည်သူမျှ ပြင်းနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပေ။

သိဖြစ်ရာ ပရမထွေ့ပါပန့် လယ်တိဋ္ဌကာကို မြန်မာနိုင်ငဲ
ဗုဒ္ဓသာသနု? သမိုင်းတွင် စာပေမှုတ်တိုင် တစ်တိုင်အဖြစ်ဖြင့်ဖြင့် ယခုအခါ
သမိုင်းသုတေသနီတိုင်းက အသိအမှတ် ပြနေကြရပြီဖြစ်ပေသည်။

လူည့်လည်တရားဟောခြင်းနှင့် ဝါဆိုစဉ်အကျဉ်း

လယ်တိဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် လယ်တိတိုက်ကြီးကို
တည်ထောင်ကာ တပည့်တပန်း ရဟန်း သာမဏေများအား စာပေပို့ချေ
တော်မူပြီးနောက် ၁၂၃-ခုနှစ်လောက်မှ စတင်ကာ မြန်မာနိုင်ငဲ
အရပ်ရပ်သို့ လူည့်လည်ကြွေရောက်တော်မူပြီး ဝါဆိုသင့်သော အရပ်ဒေသ
များတွင်ဝါဆိုလျက် ကျွေတ်ထိုက်သူ ဝေနေယူတို့အတွက် နိယျာနိကအစ်
ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် အလိုလားဆုံးလည်းဖြစ် အနှစ်သာရလည်းဖြစ်သော
ဝိပဿနာတရားရေအေး အမြှောက်ဆေးဟို တိုက်ကျွေးဟောကြားတော်မူခဲ့
သည်။

ယင်းသို့ကြွေရောက်သီတင်းသုံးကာ တရားဟောရာဒေသများ
နှင့် ဝါဆိုရာငွာနများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁၂၃-ခုနှစ်၊ အီနှီးယနိုင်ငဲ မဟာဟောဓိသို့ ကြွေရောက်
တော်မူသည်။ မဟာဟောဓိမှ အပြန်တွင် အမြှောက်
အနယ်နယ်သို့လူည့်လည်းကောင် တရားဟောတော်
မူသည်။

- ၁၂၅-ခုနှစ်၊ ဟံသာဝတီနှင့် တွဲတေးတော်ကြီးတန်း
ဆပ်တော်ရှုံး သီတင်းသုံးတော်မူသည်။
- ၁၂၆-၆၀-ခုနှစ်၊ မုံရွာမြို့၊ လယ်တိတိုက်၌ သီတင်းသုံး
တော်မူသည်။ ၁၂၆၀-ပြည့်နှစ်တွင် သေကျွေတောင်
ဆရာတော် အရှင်တိလောက၏ ပင့်လျှောက်ချက်
အရ သေကျွေတောင်တွင် တစ်လခန့် သီတင်းသုံး
တော်မူသည်။
- ၁၂၇-ခုနှစ်၊ မုံရွာမြို့၊ လယ်စ်ဦးရွာ ဓမ္မဂါရာရုံတိုက် ဓမ္မနှစ်
ကျောင်း၌ ပါက်တော်မူသည်။
- ၁၂၈-၂၂-ခုနှစ်၊ ဒီပဲယင်းမြို့၏ မြော်ဗားဘက် မဟာမြိုင် တော်
ကြီး၌ ပါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၉-၆၄-ခုနှစ်၊ အလုံမြို့၏ အနောက်ဘက်လည်းဖြစ်
သလ္လဝတိမြစ်၏ အနောက်ဘက်လည်းဖြစ်သော
ရွှေတောင်ဦးတောင် ကျောက်ဝှုံး ပါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၁၅-ခုနှစ်၊ မုံရွာမြို့၏ အနောက်လက်ပန်းတောင်
စကြိုကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်၊ ယင်းနှစ်
တွင် ကင်းဝန်မင်းကြီး ပင့်လျှောက်သောကြောင့်
မစွဲလေးမြို့သို့ ကြွေရောက်ကာ တရားဟောတော်
မူသည်။
- ၁၂၁၆-ခုနှစ်၊ ပျဉ်းမနားမြို့၊ မြောက်ဘက် အင်ကြင်းမြိုင်
တော့ရ စကြိုကျောင်း၌ ပါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၁၇-ခုနှစ်၊ မြင်ခြားမြို့၊ ရေကန်ကြီး အနီး၌ ပါဆိုတော်
မူသည်။ ယင်းနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့သို့ ကြွေရောက်ကာ
တရားဟောတော်မူသည်။

လာယ်တိဓရဏတ် ထောဂုဏ္ဍာဏဂျဉ်း

၃

၁၂၆-ခုနှစ်၊ ပြည့်မြို့၊ ဝိပဿနာကုန်းတောရှု ဝါဆို
တော်မူသည်။ ယင်းနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့သို့
ကြွရောက်ကာ မစိုးရိမ်တိုက်မှ စ၍ တရားပွဲများ
ကျင်းပ ဟောပြောတော်မူသည်။

၁၂၇-ခုနှစ်၊ မင်းလှမြို့၊ ပက်တန်းတောရှု ဝါဆိုတော်
မူသည်။ ထိုနှစ်ပိုပင် စစ်တွေဖြူသို့ ကြွရောက်ကာ
တရားဟောတော်မူသည်။

၁၂၈-ခုနှစ်၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ ကျိုက်သံလ တောင်တန်းရှိ
အလုတိင်တောင်ထိပ် ဝါဆိုကျောင်း၌ ဝါဆိုတော်မူပြီး
ပုံသိမ်မြို့သို့ ကြွရောက်ကာ တရားဟောတော်မူ
သည်။

၁၂၉-ခုနှစ်၊ သာပေါင်းမြို့၌ ဝါကပ်တော်မူသည်။

၁၂၁-ခုနှစ်၊ မုံရွာမြို့၊ မဟာလယ်တိတိုက်၌ ဝါဆိုတော်မူပြီး
စစ်ကိုင်းမြို့၊ ခွဲဘို့ဖြူနယ်၊ မိတ္ထီလာမြို့၊ မန္တလေးမြို့၊
များသို့ ကြွရောက်ကာ တရားဟောတော်မူသည်။
ပလိပ်ရောဂါပပျောက်ရန် စီမံတော်မူသည်။

၁၂၃-ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ညောင်ကုန်းတိုက်၌ ဝါဆိုတော်
မူသည်။

၁၂၄-ခုနှစ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။

၁၂၅-၃၆-၃၇-ခုနှစ်၊ မန္တလေးမြို့၊ လယ်တံ့ခကျောင်း၌
ဝါဆိုတော်မူသည်။

၁၂၇-ခုနှစ်၊ ပူးမနားမြို့၊ အင်ကြင်းမြိုင်တောရှု ဝါဆိုတော်
မူသည်။

၁၂၉-ခုနှစ်၊ မုံရွာမြို့၊ မဟာလယ်တိတိုက်၌ နောက်ဆုံး
ဝါဆိုတော်မူသည်။

၁

လယ်တိဆရာတော် ထောဂူဗြိဒ္ဓကျော်:

- ၁၂၀-ပြည့်နှစ်၊ ပိဋ္ဌသားမြို့ချွှေ့တော်မူသည်။
- ၁၂၁-ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်မြို့ ကျောတ်ဝိုင်းကျောင်း၌ ပါဆိုတော်
မူပြီးနောက် ပုသိမ်မြို့သို့ တွေ့ရောက်ကာ သိမ်သမုတ်
တော်မူသည်။ ပုသိမ်မှာပြန်တွင် သာယာဝတီခရီး
မင်းလှမြို့၌ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့်
ပထမဆုံးအကြိမ်တွေ့ဆုံးတော်မူသည်။ ထို့နောက်
ယင်းဆရာတော်တိုးနှစ်ပါးသည် ရန်ကုန်မြို့သို့ တွေ့
ရောက်ကာ တရားပွဲကြီးယားကျင်းပ ဟောကြား
တော်မူတွေ့သည်။
- ၁၂၂-ခုနှစ်၊ ကတွန်သတ္တုတွင်းတိုက်၌ ပါကပ်တော်မူသည်။
- ၁၂၃-ခုနှစ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့၊ တောဝန်တိုက်၌ ပါဆိုတော်
မူသည်။
- ၁၂၄-ခုနှစ်၊ ယဉ်းမနားမြို့ လယ်တံ့ရောင်း၌ ပါဆိုတော်
မူသည်။

‘အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍာတ’ ဘွဲ့တံ့ဆိပ်ခံယူ ရရှိတော်မူခြင်း

၁၂၅-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မှန်းလဆန်း ၁-ရက်၊ (၃-၁၁-
၁၉၁၅) တန်ဝန်ဆောင် မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ၏ ‘အဂ္ဂ-မဟာပဏ္ဍာတ’
ဘွဲ့တံ့ဆိပ် ဆက်ကပ် လျှပါန်းခြင်းကို ခံယူရရှိတော်မူသည်။

၁၁၁၂-ခုနှစ်က ‘အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍာတ’ ရရှိသူများကို ၁၂၅-ခုနှစ်၌
ဆက်ကပ်ပဲ ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘွဲ့တံ့ဆိပ်၌ ‘၁၂၅-ခုနှစ်’ ဟု
ရေးထိုးထားသည်။ ယခုအခါ လယ်တံ့ဆရာတ၏ ထောဂူပဏ္ဍာတမှားအပြား၌လည်း
ကောင်း ‘၁၂၅-ခုနှစ်က အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍာတရသည်’ ဟုရေးသားတားကြသည်မှာ

သယတဲ့ဆရာတော် ထောရပ္ပါဒ္ဒိအကျဉ်း

၃

နိုင်ငံခြားသာသနာပြုတော်မူခြင်း

လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အထက်ပါအတိုင်း
 မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည်၍ ဝိပဿနာ တရား ဟောကြားကာ
 သာသနာပြုရုံမျှသာမကုပဲ ၁၂၃၅-ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြား ပုဂ္ဂသာသနာပြု
 အသင်းကြီးကို ကြီးမူးတည် ထောင်ပြီးလျှင် လန်ဒန်ဖြူရှိ ဝရိတ်ဘရိတန်
 အိုင်ယာလန် ပုဂ္ဂဘာသာ သာသနာပြု အသင်းကြီးနှင့် လည်းကောင်း၊
 လန်ဒန်ပါဉိစာပေအသင်းကြီးနှင့်လည်းကောင်း၊ ဆက်သွယ်ကာ နိုင်ငံ
 ရပ်ခြား တိုင်းတစ်ပါးသို့ ပုဂ္ဂသာသနာတော် ဖုံးနှဲ ရောက်ရှိရေးအတွက်
 အားသွန်ခွန်စိုက် ကြီးပမ်းတော်မူခဲ့ပြန်သည်။

‘ဒီလစ်’ဘွဲ့ ရရှိတော်မူခြင်း

၁၂၃၇-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လတွင် ရန်ကုန်တဗ္ဗသိုလ်ကောင်း
 ကြီး ဖွင့်လှစ်သည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ဖြင့် တဗ္ဗသိုလ် အဓိပတ်ဖြစ်သူ
 မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံက စာပေပါရှု (ဒီလစ်) ဘွဲ့တံဆိပ်လျှော့ဒိန်းသည်၏
 ခံယူရရှိတော်မူသည်။

စုတိကမ္မဇာပ် ချုပ်ပြီးတော်မူခြင်း

၁၂၄၅-ခုနှစ်၊ ပထမဝါဆိုလဆန်း ၁၅-ရက် (လပြည့်) ပုဂ္ဂဟူးနေ့
 ၂-နာရီ ၃၀မိန့်အချိန်တွင် ပျော်းမနားမြို့၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်
 စုတိကမ္မဇာပ် ချုပ်ပြီးတော်မူသည်။

မမှန်ပေါ့ ၁၂၅၆-ခုနှစ်ကြော့မှ ရခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ ယင်းအကြောင်းကို ‘လယ်တီဆရာ
 တော်’ ဟူသော စာမျက်နှာ (၀၀၀၀)ကျော်၊ အရွယ်ကြီး၊ ဆိုက်ကြီး၊ အထွေထွေ
 အကျယ်စာအုပ်ကြီးမြှို့ အကျယ် ဖတ်ရှုကြရမည်။

မာတိကာ

ပြီးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ	
၁။	ပဋိညာဉ်	
J။	ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲခန်း	- ၁
	ပုဂ္ဂိုလ် ၃-မျိုး	- J
၃။	ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး, ၃-မျိုးတို့၏အလား	- ၁၂
၄။	လူဖြစ်ကျိုးနပ်ရန်	- ၃၀
၅။	ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး	- ၃၇
၆။	သတိပဋိနှုန်း ၄-ပါး	- ၃၆
၇။	သမ္မပ္ပာနှုန်း ၄-ပါး	- ၃၆
	(၁) အကုသိုလ်၌ ဥပ္ပန်, အနိပ္ပန်ခဲ့ပုံ	- ၅၃
	(၂) ကုသိုလ်၌ ဥပ္ပန်, အနိပ္ပန်ခဲ့နည်း	- ၆၀
	(၃) သီလကုသိုလ် ၂-ပါး	- ၆၅
	(၄) သမာဓိကုသိုလ် ၂-ပါး	- ၇၄
	(၅) ပညာကုသိုလ် ၂-ပါး	- ၇၈
၈။	ထူးစီပါန် ၄-ပါး	- ၈၈
၉။	ဇူမြို့ ၅-ပါး	- ၉၉
၁၀။	ဘိုလ် ၅-ပါး	- ၁၀၉
	ရှာဝေတိ အဓိပ္ပာယ်	- ၁၁၆
၁၁။	ဗောဓိ၌ ၅-ပါး	- ၁၁၈

၃၇။	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၂။	မဂ္ဂင် ၈-ပါး	၁၄၄
	(၁) သက်ပွဲ ၃-ပါး	— ၁၄၆
	(၂) သီလက္ခန့်မဂ္ဂင်	— ၁၄၇
	(၃) သမာဓိက္ခန့်မဂ္ဂင်	— ၁၄၉
	(၄) ပညာက္ခန့်မဂ္ဂင်	— ၁၅၁
	(၅) သောတာပန်	— ၁၅၈
၁၃။	ဗောဓိပက္ခိယပွားပုံအကျဉ်း	— ၁၆၀
၁၄။	သာသနူးအမွှေတော်	— ၁၆၃
	(၁) အမွှေ ၂-ပါး	— ၁၆၄
	(၂) ဓမ္မအမွှေ ၂-ပါး	— ၁၆၅
	(၃) လောကီအမွှေ ၂-ပါး	—
	(၄) လောကုလွှာရာ ဓမ္မအမွှေ	— ၁၆၈
	(၅) အမွှေခံပုဂ္ဂိုလ် ၂-ပါး	— ၁၆၉
	(၆) အမွှေ ၂-ပါး၊ ၃-ပါး	— ၁၇၁
	(၇) သူ့ဖျောကီးဥပမာ	— ၁၈၄
	(၈) ဥပမေယျ	— ၁၈၆
	(၉) အနိယတ အမွှေခံ	— ၁၉၁
	(၁၀) နိယတ အမွှေခံ	— ၁၉၆
	(၁၁) နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ နိဗ္ဗာန်ဘုံသား	၁၉၈
	(၁၂) တိုက်တွန်းချက်	— J၀၀
၁၅။	နိဂုံး	— J၀၄

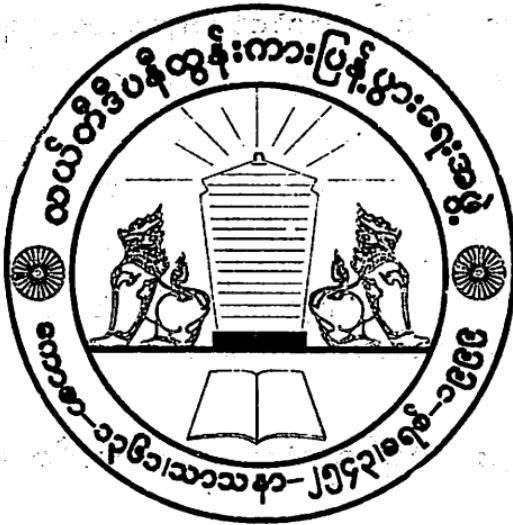
နှီးရေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

နိဂုံဟယြဝါဒကထာ

၁။	ဓိတ္ထနိဂုံဟယြဝါဒ	-	၂၀၉
၂။	ရူပနိဂုံဟယြဝါဒ	-	၂၁၂
၃။	ဥသယနိဂုံဟယြဝါဒ	-	၂၁၅

လယ်တိပိဋက္ခနိုင်းကားပြန့်ဖွားစရေးအဖွဲ့
သန့်စင် မိမိခြေား စာများ။

လယ်တိဒီပန့် ထွန်းကား ဖြန့်ဖွားရေးအဖွဲ့၏အမှာစာ
ဗုဒ္ဓဘုရားစွင့်တော်ရုရာအခါ

ဗုဒ္ဓဘုရား ပွင့်တော်မူ၍ ၄၅-၎ တိုင်တိုင် တရားတော်
များကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပြီး ပရီနိဗ္ဗာန် စံတော်မူ
သွားပါသည်လည်း ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် “တရားတော်များ”
ကိုပင် ဘုရားအရာ၌ ထားတော်မူခဲ့သဖြင့် ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘုရား
ပွင့်တော်မူရာ အခါကဲ့သို့ပင် ရှိနေပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တိဆရာတော်ဘုရားကြီး

အကျိန်းတို့ ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တိဆရာတော်
ဘုရားကြီးသည် ဘုရားကိုယ်စား “ဘုရား” အမည်တော်ရ
မဗ္ဗာစေတိ၊ ခက်ခဲနက်နဲ့လျသော ပိဋကတ်တော်မှ ထုတ်နှစ်၍
လူအများ မဗ္ဗာအရသာ ခံစားနိုင်ရန် ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်နှင့်အညီ
ဒီပန်ကျမ်းပေါင်း တစ်ရာကျော် ရေးသား၍ ဤကမ္မာအား
ဝိဇ္ဇာဓာတ်အလင်းရောင် ပြန့်စေတော်မူခဲ့သည်။

**ကျေးဇူးတော်ရှင်လယ်တိ ဆရာတော်ဘုရား၏
ဆန္ဒဓတော်**

ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တိဆရာတော် ဘုရားကြီးသည်
ရေးသားထားသော ကျမ်းစာများကို ပြည်တွင်း ပြည်ပ
ပြန်နှုန်းစေလိုသော ဆန္ဒရှိတော်မူခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ဗုဒ္ဓဘုရား၏
တရားတော်များကို ဘာသာအမျိုးမျိုးဖြင့် ရိုက်နိုပ်ကြကာ
ကမ္မာသိမြို့မြို့ရန် အချိန်ရောက်ပြီဟု နိုင်ငံခြား ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း
ကြီး၌ ထဲဝါဒ ပေးတော်မူခဲ့သည်။

(၁)

လယ်တီဒီပနီ ထွန်းတားပြန့်စွားရေးအဲ့
 စစ်ကိုင်းတိုင်း မုခ္ဓာမြို့ မဟာလယ်တီကျောင်းတိုက်
 ကြီး၏ ပဓာနနာယက နဝမလယ်တီဆရာတော် အဂ္ဂမဟာ
 ပဏ္ဍာတဲ့ လယ်တီဘဒ္ဒန္တာ ကေလာသာ၊ ရန်ကုန်မြို့ နာဂလိုဏ်ရူ
 ဘုရားကုန်းမြေ ကလေးဝတောရ စာသင်တိုက်၏ ပဓာန
 နာယက နယ်စပ်အေသနှင့် တိုင်းရင်းသား ဖွံ့ဖြိုးရေး ဘုန်းတော်
 ကြီးသင်ပညာရေး အလယ်တန်းကျောင်း ကျောင်းအုပ်
 စမ်းချောင်း လယ်တီဝိပဿနာ ကျောင်းတိုက်၊ လူည်းကူး
 လယ်တီတောရ ကျောင်းတိုက်တို့၏ ပဓာနနာယက နိုင်ငံတော်
 သံ ယာမဟာနာယက ဒ္ဓိပိဋကဓရ ဒ္ဓိပိဋကဓရဘာဝါဒ
 အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍာတဲ့ လယ်တီဘဒ္ဒန္တာ ဇာဂရာဘိဝံသ ဆရာတော်တို့
 ဦးဆောင်မြို့း လယ်တီနိကာယဝင် ဆရာတော်ကြီးများနှင့်
 လူပညာရှိများ စုပေါင်းလျက် လယ်တီဒီပနီ ထွန်းကား
 ပြန့်စွားရေးကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

ဆန္ဒတော်ဖြည့်

ဖွဲ့စည်းထားသော လယ်တီဒီပနီ ထွန်းကားပြန့်စွားရေး
 အဖွဲ့သည် ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏
 ဆန္ဒတော်ကို ဖြည့်နိုင်ရန် မိခင်ဇရာဝတီ စာအုပ်တိုက်အား
 ဒီပနီကျမ်းစာများကို ရိုက်နိပ်ရန် ခွင့်ပြုသဘောတူခဲ့ပါသတည်း။

လယ်တီဒီပနီ ထွန်းကား ပြန့်စွားရေးအဖွဲ့

(၁)

ကာဝာညွှတ် ကာဝာပေါ်

* မြတ်စွာဘုရားရှင် တစ်ဆူ၏ အန္တရာယ်
ကျေးဇူးတော်နှင့် ဉာဏ်တော်ကို ဘုရားရှင်တစ်ဆူ၏ သာသန၊
ကုန်အောင်ပင် ဟောပြောပါသော်လည်း ကုန်ဆုံးနိုင်မည်
မဟုတ်ပေ။ ဤမျှလေးနက် သိမ်မွေနက်နဲ့ ကျယ်ပြောလျ၍
အတုမရှိ အနှိုင်းမဲ့ဖြစ်ပါ၏။

* ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သော
ပိဋကတ်တော် (၃)ပုံ ဟူသည်မှာလည်း မကျော်းမကျယ်မျှသာ
သို့ယနာတင်ထားခဲ့သည်ဖြစ်၍ အလုံးစုံ အကုန်မဟုတ်သေး။
ထိုအလုံးစုံ မဟုတ်သေးသည့် ပိဋကတ်တော် (၃)ပုံသည်ပင်
ခက်ခဲနက်နဲ့ သိမ်မွေ ကျယ်ပြောသည်ဖြစ်၍ သာမန်လူတို့
စွမ်းဆောင်နိုင်သော အရာမဟုတ်ပေ။

* ထို ဘုရားဟော ပိဋကတ်တော် ဒေသနာတို့ကို
မွေနောက် ချောက်ချားစေ၍ သာမန်လူတို့ နားလည်စေရန်
အသိတရားမှ အကျင့်တရားသို့ ကူးပြောင်းတတ်စေရန် ကျမ်း
အမျိုးမျိုး ဒီပနီအဖုံးဖုံး ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့သော ကျေးဇူးတော်ရှင်
လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ သာသနာပြုသမိုင်းသည်ကား မြန်မာ
သာသနာတော် သမိုင်းတွင် ထင်ရှားသော မှတ်တိုင်ကြီးအဖြစ်
ခိုင်ခိုင်မာမာ ရပ်တည်လျက် ရှိနေပါသည်။ နောင်လည်း အဓန်း
ရည်ခိုင်မာ ရပ်တည်နိုင်လော်းမည်။

(ယ)

* လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ ပဋိပတ္တိနိသျတို့ကို
အစဉ်အဆက် လယ်တီဆရာတော်ကြီးများ အနာဂတ် ဆရာ
သက်ကြီး၊ ဆရာကြီးဦးဘခင်၊ ဆရာကြီးဦးသန်း၊ ဆရာကြီး
ဦးဂိုအင်ကာ စသည့် တပည့်ကြီးများ စဉ်ဆက် လက်ကမ်း၍
သာသနာပြုနေကြသည်မှာ မြန်မာအရှန်း၊ ကမ္မာအရှန်း ဓမ္မရန်း
များ သင်းပျုံလျက်ရှိပေပြီ။

* လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ ပရီယတ္တိသာသနာ
ကျမ်းစာအစောင်စောင် ဒီပနိအဖုံးဖုံးတို့သည်လည်း မုံးစွာမြို့၊
လယ်တီကျောင်းတိုက် လယ်တီစာပေထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့
ဆရာတော်ကြီးများ၏ ကြုံးပမ်းမှုဖြင့် ယနေ့တိုင် မြန်မာပြည်အနဲ့
ပြန်ဗျားလျက်ရှိပေသည်။ ထိုအစဉ်အလာကောင်းကို ဆက်ခံ
ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှုံးက်သည့်အနေဖြင့် လယ်တီဒီပနီ ထွန်းကား
ပြန်ဗျားရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ လယ်တီဘဒ္ဒန္တကေလာသ အဂ္ဂမဟာ
ပဏ္ဍားတာ၊ ဘဒ္ဒန္တဇာဂရာဘိဝံသ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍားတတို့က
ဦးဆောင်၍ လယ်တီစာပေများ မြန်မာပြည်အနဲ့ ကမ္မာအနဲ့
ပြန်ဗျား၍ မျိုးဆက်သစ် လူငယ်များ အသိဉာဏ် တိုးတက်
ပါစေခြင်း အကျိုးငှာ ဆောင်ရွက်ရန် အာသီသ ပြင်းပြ
တော်မူပါသည်။

* ဆရာတော်ကြီး၏ ဆန္ဒနှင့်အညီ လယ်တီ
ဆရာတော်၏ နည်းနိသျုံး တပည့်ကြီးအဆက်ဆက်၏ ပဋိပတ္တိ
တပည့် ပရီယတ္တိတပည့် ဖြစ်ခဲ့သော ကျမတို့မိခင်စရာဝဘ်

(၁)

စာအုပ်တိုက်သည်လည်း ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏
ကျေးဇူးကိုဆပ်ခွင့်ကြုံလေပြီဟု ဝမ်းမြှောက် ဝမ်းသာစွာဖြင့်
လယ်တီဒီပနီများ၊ ကျမ်းစာများကို သာသနာတော်အကျိုး
အလိုင်း ဦးထိပ်ရွှေက် ရည်သန်၍ စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်ဝေ
ဖြန့်ချိပေးမည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

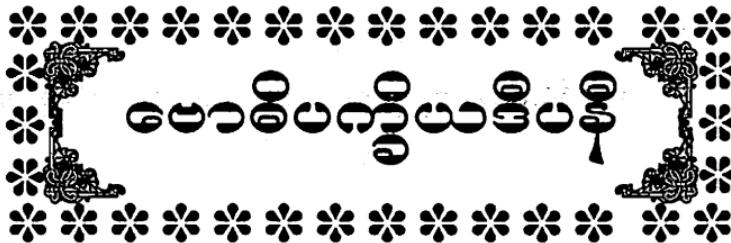
* ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး နေရာင်လရာင်ပမာ
အဓိန်ရည် တည်တဲ့ပြန့်ပွားပါစေ။

* လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ ကျမ်းစာမြတ်များ
ကဲ့သို့ ပြန့်ပွားတည်တဲ့ပါစေ။

မိခင်ဓရာဝတီစာအုပ်တိုက်

လယ်တီဆရာတော်

၁

နမော တသာ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္မာခြသာ။

ပဋိညာဉ်

သက္ကရာဇ် ၁၂၆၆ -ခ နယ့်လအတွင်း ပျော်းမနား
မြို့အုပ် “မောင်ဘိုးမြဲ”, ကုန်သည် “မောင်လှ”တို့က ဗောဓိ
ပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့၏ သဘောအဓိပါယ်များကို ထင်ရှား
စွာ သိမှတ်လိုပါကြောင်းနှင့် တောင်းပန် လျှောက်ထားအပ်သည်
ဖြစ်၍ ငြင်းမောင်ဘိုးမြဲ, မောင်လှတို့ တောင်းပန် လျှောက်ထား
ချက်အရ “ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇ -ပါး”တို့၏ သဘော
အဓိပါယ်များကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုပေအုံသတည်း။

J

ဗာဓိပက္ခိယဒီပနီ

ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲခန်း

ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့၏ သာသနတော်မြတ်၌
ကြံကြိုက်ကြုံကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် -

ဥစ္စူးနိုတညာ။ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး (၁)

ဝိပ္ပားနိုတညာ။ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး (၁)

နေယျ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး (၁)

ပဒပရမ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး (၁)

ဟူ၍ လေးမျိုးရှိကြောင်းကို ပုဂ္ဂလပည်ပါဉိုတော်,
အင်္ဂါးရုပါဉိုတော်တို့၌ ဟောတော်မူသည်။ ထိုလေးမျိုးတို့တွင်

(၁) ဥစ္စူးနိုတညာ။ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဆိုသည်
ကား - သက်တော်ထင်ရှား
ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားနှင့် ကိုယ်တိုင်တွေကြံရ၍ တစ်ခု
သော တရားဓမ္မကို ဟောတော်မူရာ အကျဉ်းသခေါ်ပ ဥဒ္ဓသ
စကား၏ အဆုံး၌ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်
ဥစ္စူးနိုတညာ။ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မည်၏။

(၂) ဝိပ္ပားနိုတညာ။ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဆိုသည်
ကား - အကျဉ်းသခေါ်ပ ဥဒ္ဓသ

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၃

မျှနှင့် မဂ်, ဖိုလ်ကို မရနိုင်သေး၊ ထိအကျဉ်းသခံပ ဥဒ္ဓသကို
အကျယ် ဝိတ္ထာရအားဖြင့် ဖွင့်ပြပေဖန်၍ ဟောတော်မူမှသာ
မဂ်, ဖိုလ်ကို ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ဝိပဋိတညာ။ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး
မည်၏။

(၃) နေယျပုဂ္ဂိုလ်။ ။ နေယျ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဆိုသည်ကား -

ဥဒ္ဓသ, နိဒ္ဓသအကျဉ်း, အကျယ်
အားဖြင့် ဟောတော်မူသော်လည်း ဒေသနာအဆုံး၌ မဂ်, ဖိုလ်ကို
မရနိုင်မျှ၍ ထိအသနာကို ကြားနာဆောင်ရွက် လေ့ကျက်မှတ်
သား၍ ထားပြီးလျှင် ထိအသနာလာရှိတိုင်းသော တရားကို
များစွာသော နေ့, ရက်, လ, နှစ်တို့ဖြင့် ကျင့်ကြံ့ပွားများ
အားထုတ်မှသာ မဂ်, ဖိုလ်ကို ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်
နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မည်၏။

ဤ နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်လည်း မိမိသွားနှင့် ပါရိုသော
ပါရမိအနာရင့် အဆင့်ဆင့်သို့ လိုက်၍လည်းကောင်း၊ ကိုလေ
သာ အထက်, အနဲ့ အဆင့်ဆင့်သို့ လိုက်၍လည်းကောင်း
ကျင့်ကြံ့အားထုတ်ရသော ကာလအတို့, အရှည်အားဖြင့် အများ
ရှိကြ၏။ ခန်းရက် ကျင့်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှစ၍ အနှစ်သုံးဆယ်
ကျင့်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး, အနှစ်ခြာက်ဆယ် ကျင့်ရသော

မိခင်ဓရာဝတီ

ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ကို ဆိုသည်။ ထိုတွင် ခုနစ်ရက်ကျင့်မှုရမည့်
ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခုနစ်ရက်ကို ပဋိမအရွယ်, ခုတိယအရွယ်တို့၏
ကျင့်မည်ဖြစ်အဲ ရဟန္တဘတိုင်အောင် ဖြစ်နိုင်၏။ တတိယအရွယ်
မှာမှ ကျင့်ခဲ့လျှင် အောက်မင်, အောက်ဖိုလ်မျှကိုသာ ရောက်နိုင်
၏။ ခုနစ်ရက်ကျင့်မှု ဆိုသည်ကား - အင်အားရှိသလောက်
အစွမ်းကုန် ကျင့်မှုကို ဆိုသတည်း။ ဝိရိယ ယုတ်လျော့ချုံ
နေပြန်လျှင် ယုတ်လျော့မှု အားလျော်စွာ ခုနစ်လ, ခုနစ်နှစ်
စသည်ရှည်လျား၍ သွားပြန်၏။

ယခုသာဝါ၌ မင်, ဖိုလ်ကို ရလောက်အောင် ဝိရိယထုတ်
မှု မရှိပြန်လျှင် ဝိရိယလိုသည့်အတွက် ဤသာသနာမှာ မကျေတ်
ရပြီ၊ နောက်နောက် ဘုရားသာသနာမှာလည်း သာသနာနှင့်
တွေကြံးရမှ ကျေတ်နိုင်သည်။ မတွေကြံးပြန်လျှင် မကျေတ်နိုင်၊
နိယတဗျာဒီတ် ရရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှသာလျှင် ပါရမီရင့်ရာ
ဘဝတွင် ဗျာဒီတ်တော်အတိုင်း တွေကြံးမှု, ကျေတ်လွှတ်မှု မလွှဲ
နိုင်ရှိသည်။ နိယတဗျာဒီတ်ရရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မဟုတ်ခဲ့လျှင်
ပါရမီရှိသောလည်း ဘုရားသာသနာနှင့် တွေကြံးမှုလည်း စိတ်မချေ
ရ၊ ကျေတ်လွှတ်မှုလည်း စိတ်မချေရ။

[ဤကား - ယခု ဘုရားသာသနာ၌ပင်လျှင်

၁။ နိယတဗျာဒီတ် = ကေန်ဖြစ်မည်ဟူသော ဘုရားစကားတော်။

လယ်တီဆရာတော်

၅

ခုနစ်ရက်ကျင့်မှ မင်, ဖိုလ်ကိုရမည့် အနိယတ နေယျပုဂ္ဂိုလ်
တို့၏ အထွေအပြားကို ပြဆိုသောအချက်တည်း၊ ယခုဘဝ
၌ လခဲပက္ခ ကျင့်နိုင်မှ ရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်စသည်တို့ကိုလည်း
ဤနည်းတူ ဝေဖန်၍ သိလေ။]

(င) ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်။ ။ ပဒပရမ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဆိုသည်ကား -
ဘုရားသာသနာနှင့် တွေကြံ့၍ ပရီ
ယတ်, ပဋိပတ်တရားကို ဘယ်လိုပင် အားထုတ်သော်လည်း
ယခုဘဝ မင်, ဖိုလ်ကို မရထိက်မျှ၍ ဝါသနာဘာဂါ ပါရမီမျှကို
သာ ရထိက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။ ထို
ပုဂ္ဂိုလ်သည် ယခုဘဝ၌မူကား မကျွေတ်နိုင်၊ သမထအလုပ်,
ပိုပသေနအလုပ်လက်ရှိနှင့် သေလွှန်၍ လူဘဝ, နတ်ဘဝ၌
ဖြစ်သည်ရှိသော နောက်ဘဝ၌ ဤဘုရားသာသနာမှာပင်
အကျွေတ်ရနိုင်၏။ ဤသို့ ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုး ရှိကြောင်းကို ဟော
တော်မူသည်။

ပုဂ္ဂိုလ် ၃ - မျိုး

ငှင့်ပါဋိတော်၌ပင်လျှင် သူနာ ၃-ယောက်ကို ဥပမာပြု
၍ ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်ကို ဟောတော်မူပြန်၏။ သူနာ
မီစင်ဇရာဝတီ

၆

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

၃-ယောက် ဆိုသည်ကား -

၁။ ဆေးဝါးကို မိုးပဲသော်လည်း အချိန်ကျလျှင် ကေန်
ပျောက်ဖြစ်မည့် သူနာတစ်မျိုး၊

၂။ ဘယ်လိုပင် ဆေးဝါးကို မိုးပဲပြားသော်လည်း ဤ
အနာမှ မထမြောက်မျှ၍ ကေန်သေမည့် သူနာ
တစ်မျိုး၊

၃။ မသင့်သော အရာကိုရှောင်ကြည့်၍ ဓာတ်စာဆေးဝါး
ကို နိုင်လောက်အောင် မိုးပဲပါမှုကား ဤအနာမှ
ထမြောက်လတ္ထံ့၊ မသင့်သောအရာကို မရှောင်
ကြည့်ခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ဆေးဝါးကို နိုင်လောက်
အောင် မမှိုးပဲခဲ့သော်လည်းကောင်း ဤအနာနှင့်ပင်
သေလတ္ထံ့သော သူနာတစ်မျိုး။

ဤကား သူနာ ၃-မျိုးတည်း။

ပဋိမသူနာနှင့်တူသူ။ ။ ရှေးရှေးဘုရားတို့အထံက နိယတ
ဗျာဒီတ်ရရှိပြီး ဖြစ်၍ ယခုဘဝတွင်
ကေန် အကျွတ်ရလတ္ထံ့သော သူသည် ပဋိမသူနာနှင့်တူ၏။

လယ်တီဆရာတော်

၅

ခုတိယသူနာနှင့်တူသူ။ ။ ပဒပရမ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ခုတိယ
သူနာနှင့်တူ၏။ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်
သည် ဘယ်လိုပင် အားထုတ်သော်လည်း ဤဘဝ္မာ ကျွတ်ခွင့်
မရှိ၊ နောက်နောက်ဘဝ္မာမူကား ဤဘရားသာသနာသော်လည်း
ကျွတ်နိုင်၏။ နောက်နောက် ဘရားသာသနာတို့မှာလည်း ကျွတ်
နိုင်၏။

ဆတ္တမာဏဝ လုလင်ဝတ္ထဲ၊ ဖားနှတ်သားဝတ္ထဲ၊ သစ္စက
ပရီပိုင့် တို့သည် နောက်ဘဝ္မာ ဤဘရားသာသနာမှာပင် ကျွတ်
ကြကုန်၏။

တတိယသူနာနှင့်တူသူ။ ။ နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် တတိယ
သူနာနှင့်တူ၏။ တတိယသူနာ
သည် အနာပျောက်ဌိမ်းခွင့်၊ ဤအနာနှင့်ပင် သေဆုံးခွင့်
နှစ်လမ်းနှင့် ဆက်ဆံသကဲ့သို့ နေယျပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ယခုဘဝ္
မာ ကျွတ်ခွင့်၊ မကျွတ်ခွင့် နှစ်ဖက်နှင့် ဆက်ဆံ၏။ မိမိအရွယ်
ရုံးကိုသိ၍ စွန့်ပယ်သင့်သော အရာကိုစွန့်ပယ်၍ ဆရာဥပနီ
သုယံကို ရှာကြတွယ်တာ၍ နေရာကျ တရားကိုရရှိ၍ ဝိရိယ
တရားကို လုံလောက်စွာ အားထုတ်စေမူကား ယခုဘဝ္မာ ကျွတ်
။ ဥပနီသုယံ = အားကြီးသော မှိခိုရာ။

မိခင်ဇရာဝတီ

၈

ဘေးမိပက္ခိယဒီပနီ

နိုင်၏။

အလွန်မောက်မှားသော တရားကို လိုက်စား ကျွဲ့လွန်ပြီး ဖြစ်ခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ဂုံးမရှိတရားကို မစွန်းနိုင်ရှိခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ဆရာ့ဥပါသယယကောင်းကို တွေ့ရှိပါသော်လည်း ဝိရိယူတဲ့ရားကို လုံလောက်စွာ အားထုတ်မှု မရှိခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ အားထုတ်ဖိုပါသော်လည်း အချယ်ကြီးရင့်၍ စိတ်ရှိတိုင်း မလုပ်နိုင်ရှိခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ပျို့ချွ်ယသူ ဖြစ်ပါသော်လည်း ဂိုလာနှုပ်ရှုလ်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်းကောင်း ယခု ဘဝ္မာ မကျွဲ့တ်နိုင်ပြီ၊ အဇာတ်သတ်မင်း၊ မဟာဓမ္မ သူငြေးသား၊ ရဟန်းရှင်သုဒ္ဓနတိသည် ယခုဘဝ္မာ ကျွဲ့တိုက်သော သူတို့ ပင်တည်း၊ အဇာတ်သတ်မင်းသည် အဖကို သုတ်မီ၍ ယခုဘဝ္မာ မကျွဲ့တ်နိုင်၊ နောင်သံသရာ၌ ကမ္မာနှစ်သချို့တိုင်အောင် မျောလေ၍ ပစ္စကဲ့ဗုဒ္ဓိ^၁ ဖြစ်လွှာ့ဟူ၏။ မဟာဓမ္မ သူငြေးသား သည် အချယ်ရှိစဉ်အခါက ကာမရှိတ်အမိုက် အလိုက်အစား ကြား၍နေ၏။ အချယ်ကြီးရင့်သောအခါ၌ စိတ်ကြည်ခွင့်မရ ရှိနေ၏။ ကျွဲ့မှုမှာ ဝေးစွာ၊ ရတနာသုံးပါးနှင့် ဆက်ဆံခွင့်ကိုပင် မရလေပြီ၊ ထိုအခါ မြှတ်စွာဘုရားမြင်တော်မူ၍ အရှင်အာနန္ဒာကို။ ပစ္စကဲ့ဗုဒ္ဓိ = ပစ္စက - တစ်သီးတစ်ခြား၊ ဗုဒ္ဓ - သစ္စာလေးပါးကိုသိခြင်း။

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၉

ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။

“အာနန္ဒာ . . . ဤသူငြေးသားသည် ပင့်မ
အချယ် ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ၌ ငါဘုရား သာသနာမှာ
ရဟန်းပြုပါဘီမူကား - ရဟန်ဗြိုဟ်ဖြစ်၍ ယခုဘဝမှာပင်
ပရိနိဗ္ဗာန်” စံရလတ္တံ့၊ ထိသို့မဟုတ် ခုတိယအချယ်၌
ငါဘုရား သာသနာမှာ ရဟန်းပြုပါဘီမူကား - အနာ
ဂါမဖြစ်၍ သေလွန်လျင် သူဒွါဝါသ ပြဟ္မာ့ဘုံမှာ ပရိနိဗ္ဗာန်
စံရလတ္တံ့၊ သို့မဟုတ် တတိယအချယ် ရောက်စွဲ
ငါဘုရားသာသနာမှာ ရဟန်းပြုပါဘီမူကား သကဒါ
ဂါမအဖြစ်, သောတာပန် အဖြစ်သို့ရောက်၍ အပါယ
သံသရာမှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်ပြီးလေအံ” -

ဟု အရှင်အာနန္ဒာကို မိန့်တော်မူ၏။

**ပစ္စိမဘဝကပင်ဖြစ်စေ။ ။ ဤသို့ရင့်ပြီးသော ပါရမိရှိသော
ပစ္စိမဘဝကသားပင် ဖြစ်ပြား**

၁။ ပရိနိဗ္ဗာန် = ထက်ဝန်းကျင်အားဖြင့် ရာကမီး စသည်တို့မှုပြီးခြင်း။

၂။ ပစ္စိမဘဝကသား = ဤဘဝ၌ပင်လျင် ရဟန်ဗြိုဟ်ဖြစ်လျက် ခန္ဓာဇာတ်
သိမ်းပြီးရအုံသည်ဖြစ်၍ နောက်ဆုံးဘဝရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော
ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။

မိခင်ဓရာဝတီ

သော်လည်း နိယတဗျာဒိတ် ရရှိပြီးလျက်ပင် ကိုယ်တွင်း
ကိုလေသာသောင်းကျွန်းမှု ကျွဲ့လွန်သည့်အတွက် ယခုဘဝ
အကျော်မရလေ၊ ယခုဘဝပြုသော မကောင်းမှု ကံစုအတွက်
အပါယ်၌ ဘဝရည်လျား၍ နေပြန်လျင် မတွေ့ယျာ့ရားရှင်
သာသနာ၌လည်း ပေါ်လာဉ်းမည် မဟုတ်၊ နောက်၌လည်း
သူညေကမ္မာ့တွေသာ များစွာရှိတော့သည်။ အနီးအပါး၌ ဘုရား
ပင်ပွင့်သော ကမ္မာမရှိပြီ။ ရင့်ပြီးသော ပါရမီရှိသော ပစ္စီမဘဝိက
ဖြစ်သူ ထိုသူငြေးသားသည် ကျွဲ့ခွင့်ကျွဲ့လမ်း ကွာလှမ်းလျက်
ရှိ၏။

ကျွဲ့လောက်အောင်ကျွဲ့မှသာ။ ။ ယခုကာလှုံးအများတို့
မှတ်ထင်နေကြသည်ကား-
ပါရမီပြည့်လျင် ဘုရားသာသနာနှင့် မတွေ့ချင်သော် မနေရ^{၁။}
တွေ့ရမည်မချာ၊ မကျွဲ့ချင်သော်လည်း မနေရ ကျွဲ့ရမည်မချာ
ဟု မှတ်ထင်ကြကုန်၏။ နိယတာ၊ အနီယတာ၊ ရှိသည်ကို
သတိမမှုကြကုန်၊ ဤသို့ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဉိုတော်နှစ်ရပ်ကို
လည်းကောင်း၊ “မဟာဓမ္မ” သူငြေးသား ဝတ္ထာများကိုလည်း
၁။ သူညေကမ္မာ=ဘုရားမပွင့်သေးသည်ဖြစ်၍ သုတေသနပုဂ္ဂိုအပ်သောကမ္မာ။
၂။ အနီယတာ = မမြို့သောာ။

လယ်တီဆရာတော်

၁၁

ကောင်း ထောက်မြှုပ်၍ ကျွတ်ထိုက်သော ပါရမီရီကြကုန်သော
 လည်း အနိယတနေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့မှာ ကျွတ်လောက်အောင်
 ကျင့်ကြကုန်မှသာ ဤဘုရားသာသနာ၌ မင်, ဖိုလ်ကို ရနိုင်
 ကြကုန်သည်၊ ကျွတ်ထိုက်သော ပါရမီရီကြကုန်သော်လည်း
 ကျင့်မှုလုံးလဝိရိယ ယုတ်လျော့၍နေခဲ့လျှင် ဤဘုရားသာသနာ၌
 မင်, ဖိုလ်ကိုမရကြကုန် ဟူသော သဘောကို ယုံကြည်စွာ
 သိအပ်မှတ်အပ်၏။ “အာဋ္ဌာရ” ရသော, “ဥဒက” ရသောတို့ကဲ
 သို့ ကျွတ်ထိုက်သော ပါရမီရီကြပါလျက် လောက်၌ ဘုရားပွင့်
 ဆဲအဓိတ္ထုင် မိမိတို့က အရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးသို့ ရောက်၍နေခိုက်
 ကြံသည်နှင့် ဘုရားပေါင်းတစ်ရာ တစ်ထောင်မက ပွင့်သော်
 လည်း ကျွတ်ခွင့်မရ ရှိနေကြကုန်သော သတ္တဝါအနှစ်တို့သည်
 ကား ဤဒေသနာမှ အလွတ်ဖြစ်ကုန်၏။
 အသိဓမ္မာ ပုဂ္ဂလပည်ပါမြို့တော်, သုတ္တန် အင်္ဂါးဇီးရှင် ပါမြို့တော်
 တို့၌ ဟောတော်မှုသော ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုး, သုံးမျိုး ခွဲခန်းပြီး၏။

၁။ အရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး = ငရဲ၊ တိရှိာန်၊ ပြို့တာ၊ ပဋိသန္တအားဖြင့်
 ကန်း၊ ဆွဲ့၊ အ၊ ထိုင်းသူ၊ ပစ္စိရှစ်အရပ်၌ဖြစ်သူ၊ မိဇ္ဇာဒို့
 အသည်တ်၊ အရှုပ်။

နိခင်ဗရာဝတီ

၁၂

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး၊ ၃ -မျိုးတို့၏အလား

ဝိသာခါ အနာထပိက်တို့လို့။ ။ လေးမျိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်
 ည္တိနှင့်တည်။ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့သည် ဝိသာခါ, အနာထပိက်တို့ကဲ့သို့
 တရားအသနာကို ကြားနာကာမျှဖြင့်ပင် သောတာပတ္တိမင်ညာက်
 စသည်ကို ရနိုင်ကြကုန်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အစရှိ
 သော ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်များကို ရှေးအဖို့၍ ကျင့်ကြသည်မရှိကုန်ပြီ
 ခပ်သီမ်းသော နတ်ပြဟ္မာတို့ ကျေတ်ကြရာ၌လည်း ဤနည်းတူ
 သိကြလေ၊ ထို့ကြောင့် သောတာပတ္တိမင်၏ ရှေးအဖို့၍ ကျမ်း
 ဂန်တို့တွင် ယခုရှိကြသော သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော
 ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်များသည်ကား နေယျပုဂ္ဂိုလ်, ပဒေပရမ ပုဂ္ဂိုလ်
 နှစ်မျိုးတို့၏ အကျိုးငှာ ထားတော်မှုအပ်သော ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်
 ဖြစ်သည်ဟူ၍ မှတ်အပ်၏။

အထက်မင်, အထက်ဖိုလ်တို့၏ ရှေး၌မူကား ပုဂ္ဂိုလ်
သုံးမျိုးနှင့်ပင် ဆိုင်၏။ ရဟန္တဖြစ်ပြီးသော ကာလ၌လည်း
 ၁။ သီလဝိသုဒ္ဓိ = စတုပါရီသုဒ္ဓိသီလဟူသော သီလကြီးလေးပါး၏
 စင်ကြယ်ခြင်း။

J။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ = စိတ်၏စင်ကြယ်ခြင်း။

လယ်တီဆရာတော်

၁၃

ထိအကျင့်တိနှင့် ပြည့်စုံပြီး ဖြစ်ကြ၍ ဒီဇိုင်မွေသူခဝိဟာရ၏ ကိစ္စ္စာ
ထိအကျင့် တို့ကို အသုံးချကြကုန်၏။ ပဋိသဗ္ဗိဒါပတ္တာ၊
ရဟန္တာခေတ် အနှစ်တစ်ထောင်မှ နောက်ကာလုံး ဤသာသနာ
တော်သည် နေယျပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဒေပရမပုဂ္ဂိုလ် နှစ်မျိုးတို့၏ ခေတ်
သမယသာဖြစ်၏။ ယခုအခါ၌ သာသနာတော်တွင်းမှာ
ထိပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးသာ ရှိကြတော့သည်။ ထိပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးတို့တွင်

နေယျပုဂ္ဂိုလ်။။ နေယျပုဂ္ဂိုလ်သည် သတိပဋိဘန်၊ သမ္မပ္ပာစာန်
စသော ဗောဓိပဏ္ဍာယ တရားတို့ကို ကောင်း
စွာကျင့်နိုင်ပါလျှင် ယခုဘဝ်ပင် သောတာပန် ဖြစ်နိုင်၏။
အကျင့်ပေါ့လျှော့ခဲ့လျှင် နောက်ဘဝ် နတ်ပြည်သို့ရောက်မှ
သောတာပန် ဖြစ်နိုင်၏။ သတိပဋိဘန် စသည်နှင့်ကင်း၍
သေလွန်ခဲ့လျှင် ဤသာသနာတော်မှာ မထင်ရှားရပြီ၊ နောက်
ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြားပါလျှင် ထိသာသနာ၍ ကျွတ်နိုင်
ရာ၏။

၁။ ဒီဇိုင်မွေသူခဝိဟာရ = ယခုမျှက်ဖြင်ဘဝ်၍ ချမ်းသာစွာနေခြင်း။

၂။ ပဋိသဗ္ဗိဒါပတ္တာ = ပဋိသဗ္ဗိဒါ ဉာဏ်သို့ ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်။

၁၄

ဖောမိပက္ခိယဒီပနီ

ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်။ ။ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိတရားတို့ကို
ကောင်းစွာကျင့်နိုင်ပါလျှင် ဤသာသန
၌ပင်လျှင် နောက်ဘဝ နတ်ပြည်မှာ ကျေတ်နိုင်၏။ မကျင့်နိုင်
ပါလျှင် နေယျပုဂ္ဂိုလ် နည်းလမ်းအတိုင်း သွားလွှား။

အရိယာခေတ်ရှိနေပုံ။ ။ သာသနာင်းထောင်သည် အရိယာ
ခေတ် ချည်းသာတည်း။ ပိဋကတ်
သုံးပုဂ္ဂိုနေသမျှသည် အရိယာခေတ် ရှိသည်ချည်းမှတ်၊ ပဒပရမ
ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့သည်ကား ယခုဘဝ ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြိုက်ဆဲ အခါမှာ ဝါသနာဘာဂါ ပါရမီသမ္မာရုတို့ကို အစွမ်း
ရှိသမျှ အရအမိ ဆည်းပူးကြရကုန်၏။ သီလမျိုးကိုလည်း
ဆည်းပူး ကြရကုန်၏။ သမာဓိမျိုးကိုလည်း ဆည်းပူးကြရကုန်
၏။

ထိမျိုးသုံးပါးတို့တွင် -

(၁)။ သီလမျိုး ဆိုသည်ကား -လူတို့၌ ငါးပါးသီလ, အာဇာဝ
ဋ္ဌမက ရှစ်ပါးသီလ, အငြောက် ဥပေါ်သထ သီလ, ဒသ်
သီလတို့ပေတည်း၊ ရဟန်းတို့၌ ရဟန်းတို့၏ သီလတို့
ပေတည်း။

၁။ ပါရမီသမ္မာရ = ပါရမီအဆောက်အအီး။

မိခင်ခရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၅

- (၂)။ သမာဓိမျိုး ဆိုသည်ကား - ကသိုက်း ဆယ်ပါးစသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀ -တို့တွင် တစ်ခုခုသော ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ပရိကမ္မသမာဓိကို ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်မှု, ထို ထက် တတ်နိုင်ပါမှ ဥပစာရသမာဓိကို ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်မှု, ထိုထက်တတ်နိုင်ပါမှ အပွန်သမာဓိကို ဖြစ်ပါးအောင် အားထုတ်မှုသည် သမာဓိမျိုးမည်၏။
- (၃)။ ပညာမျိုး ဆိုသည်ကား -ရုပ်, နာမ်, ခန္ဓာ, အာယတန်, ဓာတ်, သစ္စာ, ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တို့၌ ဝေဖန်ခွဲခြမ်း တတ်စွမ်း လိမ်မှု, အနိစ္စ, ခုက္ခ, အနတ္တ ရူမြင်မှုသည် ပညာမျိုး မည်၏။

- အလွန်အားခဲသင့်ပုံ။။ ထိုမဂ်ညာဏ်, ဖိုလ်ညာဏ်တို့၏
မူလဟီသမ္မာရဟု ဆိုအပ်သော
မျိုး ၃-ပါးတို့တွင် သီလ, သမာဓိတို့သည်ကား သာသနာမရှိ
သော သုညကမ္မာတို့၌လည်း အစဉ်ထာဝရ ကမ္မာတန်ဆာကဲ့သို့
ဖြစ်၍ အမြဲ ရှိနေကြကုန်၏။ ဘယ်အခါမဆို ယူလိုလျှင် ရနိုင်
၁။ ပရိကမ္မသမာဓိ = စီးဖွန်း၍ အိုးအစ ရသောသမာဓိ။
၂။ ဥပစာရသမာဓိ = ရှာန်, မဂ်, ဖိုလ်၏အနဲ့၌ ဖြစ်သောသမာဓိ။
၃။ အပွန်သမာဓိ = ရှာန်, မဂ်, ဖိုလ်နှင့် ယုဉ်သောသမာဓိ။

မိခင်ဓရာဝတီ

၁၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ကုန်၏။ ရုပ်, နာမ်, အာယတန်, ဓတ်, သစ္စာ, ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
လျင် အရင်းရှိသော ပညာမျိုးသည်မူကား ဘုရားပွင့်ရာ သာသန
တော်နှင့် တွေ့ကြံ့ခဲ့အခါ့်သာ ရှိနိုင်၏။ သာသနာပြုမူကား
သုညကမ္မာ အသချေပင်ကြာသော်လည်း ထိုပညာ စကားမျိုးကို
ကြားရုံး အခွင့်မရှိဖြီ။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ သာသနာတော်
တွင်း၌ ကြံကြိုက်ကြကုန်သော သူတို့သည် နောက်နောက်ဘဝ,
နောက်နောက်ဘုရားသာသနာမှာ ကျေတ်လွတ်ဖို့ မဂ်ညာ၏,
ဖိုလ်ညာ၏ သမ္မာရမျိုး အနေမျှကို အရ, အမိရည်သန်ကြ
ကုန်သည်ရှိသော သီလ, သမာဓိမျိုး J-ပါးတို့ထက် အတိဒုလ္လာ
တွေ့ကြံ့ခဲလှသော ပရမတ္တပညာမျိုးကို အထူးအချွန် အလွန်အား
ခဲ၍ ယူကြကုန်ရာ၏။

ဓတ်ကြီးလေးပါးမျှ -တတ်လျင်။ ။ ယုတ်စွာအဆုံး
ပထဝီ, အာပါ,
တေဇာ, ဝါယာဟူသော ဓတ်လေးပါးကို မိမိသန္တာန်၌
လေးစိတ်လေးပုံ ခွဲခြမ်း၍မြင်တတ် ရှုတတ်ရုံမျှပင် အားထုတ်
ကြကုန်ရာ၏။ တစ်ပါးသော အဘိဓမ္မာကို မတတ်သော်လည်း
ဓတ်ကြီးလေးပါးမျှကို ကောင်းစွာတတ်လျင်ပင် အတိဒုလ္လာ
ပညာမျိုးစွဲ ကောင်းကောင်းကြီး ရတော့သည်။ ဘုရားသာသနာ၌

မိခင်ဇရာဝတီ

ကြံ့ကြိုက်ခဲလှ တစ်ဘဝပြာစလောက်တော့သည်။

ဝိဇ္ဇာနှင့် စရာထား။ ၃၇၂၊ သမာဓိသည် စရဏမျိုးတည်း။

ပညာသည် ဝိဇ္ဇာမျိုးတည်း။ ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ
နှစ်ပါးဖြစ်၏။ ဝိဇ္ဇာသည် လူသတ္တဝါတို့၌ မျက်စိနှင့်တူ၏။
စရဏသည် ခြေလက်နှင့်တူ၏။ ဝိဇ္ဇာသည် ငှက်တို့၌ မျက်စိနှင့်
တူ၏။ စရဏသည် အတောင်နှင့်တူ၏။ သီလ၊ သမာဓိနှင့်
ပြည့်စုံ၍ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ချို့တဲ့သောသူတို့သည် ခြေလက်အကိုပြည့်
စုံ၍ မျက်စိနှစ်ဖက်ချို့တဲ့သောသူနှင့် တူကုန်၏။ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်နှင့်
ပြည့်စုံ၍ စရဏတရား အားနည်းလှသော သူတို့သည် မျက်စိ
အကိုပြည့်စုံ၍ ခြေအကို၊ လက်အကိုချို့တဲ့သော သူနှင့်တူကုန်၏။
ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ J-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောသူတို့သည် ခြေအကို၊
လက်အကို၊ မျက်စိအကိုအလုံးစုံနှင့် ပြည့်စုံသော လူကောင်း
သူကောင်း ပကတိနှင့် တူကုန်၏။ ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ J-ပါးမှ
ချို့တဲ့သောသူတို့သည် ခြေအကို၊ လက်အကို၊ မျက်စိအကို
အကုန်ချို့တဲ့၍ အသက်ရှိသည်ဟူ၍ မပြာစလောက်သော သူနှင့်
တူကုန်၏။

၁၈

ဟေမိပက္ခယဒီပနီ

စရဏသာပြည့်စုံကျိုး။။ ၅၇၍၃ရှားသာသနာတွင်း၌ ယခု
 ရှိနေကြကုန်သော သူအပေါင်းတို့
 တွင် အကြင်သူတို့သည် သီလ, သမာဓိ ဟူသော စရဏနှင့်
 ပြည့်စုံကြကုန်၏။ ရပ်, နာမ်ခန္ဓာတို့၌ ဉာဏ်၏ကျက်စားခြင်း
 ဟူသော ဝိဇ္ဇာမျိုး မရှိကြကုန်၊ ထိသူတို့သည် စရဏတရား
 အားကောင်းလှသည့်အတွက် နောက်ဘုရားသာသနာကို တွေ့
 ကြောကြကုန်ရာ၏။ တွေ့ကြောကြကုန်သော်လည်း ဝိဇ္ဇာမျိုး
 မရှိသည့်အတွက် နောက်ဘုရား တရားကို ကြားနာသော်လည်း
 သစ္စာဉာဏ် အလင်းမပေါက် နိုင်ကြကုန်၊ ငါတို့ဘုရား
 လက်ထက်၌ ကာလွှာပါယီမထောရ်, ဉာပန္တမထောရ်, ဆဗ္ဗာဂိုရဟန်း၊
 ကောသလမင်းကြီး စသည်တို့ကဲ့သို့တည်း၊ ထိသူတို့သည် ဒါန်,
 သီလ, စရဏနှင့်ပြည့်စုံခဲ့ ကြသည့်အတွက် အသက်ထက် ဆုံး
 မြတ်စွာဘုရားနှင့် တွေ့ဆုံး ပေါင်းဖက်ကြရကုန်၏။
 ရှုံးဘုရားသာသနာက ဝိဇ္ဇာမျိုး မပါခဲ့သည့်အတွက် ငါတို့ဘုရား
 တရားတော်ကို အခါခါကြားနာ ကြကုန်သော်လည်း အသက်
 ထက်ဆုံး ကျွေပါးစောင်းတီးနှင့် ပြီးရှာကြကုန်၏။

ဝိဇ္ဇာသာပြည့်စုံကျိုး။။ အကြင်သူတို့သည် ရပ်, နာမ်ခန္ဓာတို့၌
 ဉာဏ်ကျက်စားခြင်းဟူသော ဝိဇ္ဇာမျိုး

မိခင်စရာဝတီ

နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။ ဒါနမူ, နိစ္စသီလမူ, ဥပေါသထသီလမူ
ဟူသော စရာတရား နည်းပါးကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ဝိဇ္ဇာ
မျိုး ရှိသည့်အတွက် နောက်ဘုရား တရားကို ကြားနာခွင့် ရ^၃
ကြပါကုန်မူကား သစ္စာဉာဏ်အလင်းသို့ ပေါက်နိုင်ကြကုန်၏။
စရာတရား နည်းပါးကြကုန်သည့်အတွက် နောက်ဘုရားနှင့်
တွေကြိနိုင်ကြရန် အခွင့်မူကား အလွန်ခဲယဉ်းလှကုန်၏။
အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမှ ဤဘုရားသာသနာနှင့် နောက်ဘုရား
သာသနာသည် အန္တရကပ်ကြီးတစ်ကပ် ကွာခြားလျက် ရှိ၏။
ကာမဘုံးဖြစ်ခဲမှ ဘဝပေါင်းအကုဋ္ဌမက ဆက်လက်ကျင်လည်
ရလိမ့်ဦးမည်၊ ယခုဘဝမှစ၍ နောက်ဘုရားလက်ထက်တိုင်အောင်
အန္တရကပ်ကြီး တစ်ကပ်ပတ်လုံး အကုဋ္ဌမကသော ဘဝတို့၌
လူရပ်, နတ်ရွှေသုဂတိဘုံးမှာချည်း ဆက်လက် ကျင်လည်၍သွား
နိုင်မှ နောက်ဘုရားကို တွေနိုင်မည်၊ စပ်ကြား၌ အပါယ်သို့
တစ်ချက်စောင်း၍သွားခဲ့လျှင် နောက်ဘုရားကို တွေနိုင်တော့မည်
မဟုတ်။

အပါယ်မည်သည် တစ်ကြိမ်ကျခဲ့လျှင် ဘဝအသချို့
သွားတတ်ချေသည်။ ယခုဘဝ၌ ဒါနမူနည်းပါး၍ ကာယကံမလုံ
ခြဲ, ဝစီကံသောင်းကျန်း, မနောက်ညစ်နှမ်း၍ စရာတရား
နည်းပါးသော သူတို့သည် သေသည့်အခြားမဲ့၌ပင် အပါယ်ကျမှု

အားကြီးလျက် ရှိနေကြကုန်၏။ အခန့်တော်၍ သူကတိဘဝသို့
ရောက်ကြပါကုန်သောလည်း ဒါနဟူသော စရာဏတရားနည်းပါး
ခဲ့သည့်အတွက် ဖြစ်လေရာဘုံဘဝ၍ ဓနဉ�စာချို့တဲ့မှန်င့် ကိုယ်မ
ချမ်း၊ စိတ်မချမ်း အသက်မွေးကြမ်းတမ်းမှု အပါယ်လမ်းတစ်မျိုး၊
နိစ္စသီလ ဥပေါသထသီလ ဟူသော စရာဏတရား နည်းပါးခဲ့
သည့်အတွက် တွေ့ရှိသောသူတို့နှင့် ခိုက်ရန်ဒေါသဝိဝါဒကြီးပွား
အနာရောဂါများပြားမှု အပါယ်လမ်းတစ်မျိုး ဤသို့သော အပြစ်
ဒေါသတို့သည် ဘဝတိုင်းတွေကြုံ၍ အထုတ်ဝါသနာ အစဉ်ပါ
သဖြင့် သူကတိဘုံမှာ များစွာဆက်လက်ခွင့် မရကြကုန်မှု၍
အပါယ်သို့သာ မကြာမီ ကျရောက်ကြလေကုန်ရာသောကြောင့်
ဒါန၊ သီလ ဟူသော စရာဏတရားနည်းပါးသော သူတို့သည်
နောက်ဘုရားနှင့် တွေ့ကြုံရန်အခွင့် အလွန်နည်းပါးလျက် ရှိ
ကြလေသတည်း။

လိုရင်းအချုပ်ကား။ ။ ပိဋ္ဌာမျိုး၊ စရာဏမျိုးတရား ၂-ပါးနှင့်
ပြည့်စုံသူမှ နောက်ဘဝ၍ ကျေတ်နိုင်
သည်၊ ပိဋ္ဌာမျိုးသာ ပါရှိ၍ဒါန၊ သီလဟူသော စရာဏမျိုး
နည်းပါးခဲ့ပြန်လျှင် နောက်ဘုရားသာသနာနှင့်ပင် တွေ့ကြုံခွင့်
မရှိ၊ စရာဏမျိုးသာပါရှိ၍ ပိဋ္ဌာမျိုးမရှိပြန်လျှင် နောက်ဘုရား

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၂၁

သာသနာနှင့် တွေ့ကြိုသော်လည်း မကျေတ်ရ၊ ထို့ကြောင့်
ယခုအခါ၌ နောက်ဘုရားသာသနာကို မြော်လင့်ကြကုန်သော
ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤသာသနာ၌ ဒါန, သီလ, သမထ,
ဘာဝနာ ဟူသော စရာမျိုးတို့ကို အားထုတ်ဆည်းပူးကြ၍
ဂိဇ္ဇာမျိုးမှာလည်း ယူတ်စွဲအဆုံး ဓာတ်ကြီးလေးခုမျှကို
သော်လည်း လေ့လာစွဲမြို့ကြ၍ နောက်ဘုရားသာသနာနှင့်
တွေ့နိုင်ကြရန်, တွေ့ပြန်လျင်လည်း ကျေတ်နိုင်ကြရန် ဂိဇ္ဇာ,
စရာမျိုး ၂ -ပါးတို့ကို ယောက်၍ မိန့်ဗျားမ မဆို ကြိုးစား
အားထုတ်ကြကုန်ရာသည်။

ဒါနကို စရာအိုသည်မှာ - စရာတရား ၁၅ -ပါး
တွင် ပါဝင်သော သူတော်ကောင်းတရား ခန်းပါးမှာ သခွဲဟူ
သော သူတော်ကောင်းတရားတွင် ပါဝင်လေသတည်း။

စရာတရား ၁၅ -ပါးဆိုသည်ကား -

သီ, ဗုံး, ဘေး, ၁၁၊ သဒ်, ဓရန်, ဖြာ၊ မှတ်ပါ- စရာ။

ဤ ၁၅ -ပါးကို ဆိုသတည်း။

သီကား - သီလတည်း။

ဗုံးကား - ဗုံးနှီးယသံဝရှာတည်း။

ဘေးကား - ဘေးဇာန်မတ္တညာ။ တာတည်း။

၁၁ကား - ၁၁ကိုယာန်ယောဂတည်း။

JJ

အောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သုဒေသား - သူတော်ကောင်းတရား ခုနစ်ပါး
တည်း။

စျော်ကား - ပဋိမစ္စနှင့်, ခုတိယစ္စနှင့်, တတိယ
စ္စနှင့်, စတုတွေစျော်ဟူသော စ္စနှင့်
လေးပါးတည်း။

အထွက်အမြတ်ဖြစ်သော စ္စနာလာဘီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏
ရအပ်သော စရာဏာ ၁၅-ပါးတည်း၊ သုက္ခာဝိပသုကာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏
အော်ကား စျော်လေးပါးကို ချုန်လှပ်၍ စရာဏာ တစ်ဆယ့်တစ်ပါး
ရ၏။

နောက်ဘုရားကို မြော်သူများ။။ နောက်ဘုရားသာသနာကို
မြော်လင့်ကုန်သော သူတို့
အားကား ဒါန်, သီလ, ဥပေါသထနှင့် သူတော်ကောင်းတရား
ခုနစ်ပါးသည် လိုရင်းတည်း။ ယခုသာဝါးပင် မင်း, ဖိုလ်ကိုရှုံး
အားထွက်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား သီ, ဇူန်, ဧော, ဧာ, သိဒ္ဓ
ဟူသော ရွှေ့တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကို ပြည့်စုံစေရာ၏။

သီကား - လူတို့၏ အာမိုဝင်မက နိစ္စသီလတည်း။။

၁။ သုက္ခာဝိပသုကာ = သမထစ္စနှင့်သမာပတ် တည်းဟူသော အစေး

ခြောက်၍ ဝိပသုနာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်။

မိခင်မရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

J2

တူနှစ်ကား - တူ၌၌ ၆-ပါးကို စောင့်ထိန်းမှုတည်း။

ဘောကား - အစားအစာ အာဟာရ၌ ရူပကာယ မျှတ
နိုင်ရုံ တိုင်းတွေ၏ ရောင့်ရဲမှုတည်း။

ဇာကား - နေ့ခါ၌ ဒိုပ်ခြင်းမရှိ၊ ညျဉ်အခါ၌လည်း
ညျဉ်သုံးယံတွင် တစ်ယံမျှအိပ်၏ ဘာဝနာ
တရားကို အားထုတ်မှုတည်း။

သဒ်ကား - သဒ္ဓါး၊ သတိုး၊ ဟိရိုး၊ ဉာဏ္ဍာဗွုံး၊
ဗာဟုသုစ္စား၊ ဝိရိယား၊ ပညား၊ ဤ
ရ-ပါးတည်း။

ယခုဘဝ္မာပိုင် သောတာပန်ဖြစ်ရန် အားထုတ်လိုသော
သူဖြစ်ခဲ့လျှင် ဒါနမှုကို အားထုတ်ဖွယ် မရှိလှပြီ။ ယခုဘုရားသာ
၁။ သဒ္ဓါး = ရတနာသုံးပါး၌ ယုံကြည်ခြင်း။

J။ သတိ = ဘုရားစသော ကောင်းမြတ်မှန်ကန်သော အာရုံး
အောက်မေ့ထင်ခြင်း။

၃။ ဟိရိုး = မကောင်းမူ ခုစရိတ်မှ ရှုက်ခြင်း။

၄။ ဉာဏ္ဍာဗွုံး = မကောင်းမူ ခုစရိတ်မှ ဉာဏ်ခြင်း။

၅။ ဗာဟုသုစ္စား = အကြားအမြင်များခြင်း။

၆။ ဝိရိယား = ရဲရင့်သူဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းလုံးလာ။

၇။ ပညာ = အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောညာ၏။

မိခင်စရာဝတီ

သနာ၌ ပါနိုင်လောက်အောင် ဝိရိယတရားကို အားမထုတ်နိုင်ရှိခဲ့
နောက်ဘုရားကို မြော်လင့်လျက် ရှိသူတို့မှာမူကား -ဒါန,
ဥပါသထူးတို့ကိုလည်း ကြိုးစားအားထုတ်ကြလေကုန်။

နောက်ဘုရားကို ကိုးစားမြော်လင့်လျက် ရှိသူတို့မှာ
မူကား -ဤဘုရားသာသနာ၌ ဝါသနာဘာဂါ ပါရမိမျိုးတို့ကိုသာ
ဆည်းပူးကြရကုန်သည်ဖြစ်၍ သီလ, သမာဓိ, ပညာဟူသော
ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်အတိုင်း တစ်ပါးပြည့်စုလုံလောက်ရှိမှ တစ်ပါးကို
ကျင့်မည်ဟု မနေကြကုန်ရာ၊ သီလဝိသူဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသူဒ္ဓိ,
ဒိဋ္ဌဝိသူဒ္ဓိ အစရှိသော စံသူဒ္ဓိအစဉ်အတိုင်း တစ်ပါးပြည့်စုလုံ
လောက်ရှိမှ တစ်ပါးကို ကျင့်မည်ဟု မနေကြအဲကုန်ရာ၊ မျိုးများကို
အရယူကြရသော သူတို့ဖြစ်ကြ၍ သီလမျိုးကိုလည်း ယူနိုင်သမျှ
ကြံဖန်အားထုတ်၍ ယူကြကုန်ရာ၏။ သမာဓိမျိုးကိုလည်း ယူနိုင်
သမျှ ကြံဖန်အားထုတ်၍ ယူကြကုန်ရာ၏။ ပညာမျိုး, ဝိဇ္ဇာမျိုး
ကိုလည်း ယူနိုင်သမျှ ကြံဖန်အားထုတ်၍ ယူကြကုန်ရာ၏။

ကျင့်စဉ်လွတ်ကျင့်နိုင်ပဲ။ ။ ကျမ်းကန်တို့၌ သီလဝိသူဒ္ဓိ

ပြည့်စုမှ စိတ္တဝိသူဒ္ဓိကို လုပ်ရမည်၊ စိဋ္ဌဝိသူဒ္ဓိ
ပြည့်စုမှ ကံးဝိတရဏဝိသူဒ္ဓိကို လုပ်ရမည်၊ ကံးဝိတရဏ

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၂၅

ဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံမှ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနိဇ္ဈ ဘာဝနာအလုပ်ကို
လုပ်ရမည်ဟု ပဋိပတ်ကျင့်စဉ် ထင်ရှားရှိနေသည်မှာ ယခုဘဝ
၌ပင် မဂ်ဘဏ်၊ ဖိုလ်ဘဏ်ကို အလျင်အမြန်ရဖို့ အားထုတ်သော
သူတို့၏ ကျင့်စဉ်ပေတည်း၊ ထိကဲ့သို့ မတတ်နိုင်ကြကုန်မျိုး
ပါရမိမျိုးမျှကို အရယူကြရကုန်သော သူတို့မှာ ရသာရာကို
အမိဖမ်း၍ ယူကြရကုန်သောသူတို့ ဖြစ်သောကြောင့် သီလဝိ
သုဒ္ဓိ မပြည့်စုံသေးလျှင် သမထမနသိကာရ၊ စိတ္တပိသုဒ္ဓိ အမှုမျိုး
ကို မလုပ်နှင့်ဟု မဆိုအပ်၊ မှဆိုးတံငါအလုပ်နှင့် နေသောသူတို့
ပင် ထိအလုပ်မှ မကျေတ်နိုင်လျှင် သမထ၊ ဝိပသာနာ မနသိကာရ
မှုကို မလုပ်ထိက်ဟု မပြောမဆိုအပ်၊ ပြောဆိုလျှင် ဓမ္မနရာယ်
၌ရာ၏။ ဘုရားဂဏ်၊ တရားဂဏ်၊ သံဟာရဂဏ်များကို တတ်အား
သမျှ နှလုံးသွင်းရမည်၊ မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၏ အသုဘအခြင်းအရာ
များကို တတ်အားသမျှ နှလုံးသွင်းရမည်၊ သေခြင်းတရားများ
ကို တတ်အားသမျှ နှလုံးသွင်းရမည်ဟု သမထမနသိကာရမှုများ
ကို မှဆိုးတံငါတို့အားပင် တိက်တွန်းခြင်းကိုသာ ပြုအပ်သည်။

တံငါသူကြီး တစ်ယောက်သည် ထိကဲ့သို့သော တိက်
တွန်းမှုကြောင့် တံငါအလုပ်တန်းလန်းနှင့်ပင် သြို့ဟ်ကိုးပိုင်း
ပါ၌အနက်၊ ပဋိန်းပါ၌တော် ပစ္စယနိဒ္ဓသပါ၌အနက်
အကုန်လုံး သွက်သွက်လည်ရ၍ နေသည်ကို ငါတို့တွေကြိုရမှုး

မြစ်စရာဝတီ

၂၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

၏။ ဝိဇ္ဇာမျိုး ကောင်းကောင်းကြီး ဖြစ်သောအမှုပေတည်း၊
ယခုကာလွှဲလည်း ဒါယကာ ဥပါသကာတိနှင့် တွေ့ဆုံးသော
အခါ ရဟန်းပိုပို စကားပြောဆိုလျှင် မူဆိုးတံငါအားပင်
ဖြစ်သော်လည်း ရတနာသုံးပါးရှုက်နှင့် လက္ခဏာရေး သုံးပါး
တို့ကို မမေ့မလျှောကြနှင့်ဟု ဟောပြောမြှုဖြစ်၏။ ရတနာသုံး
ပါးရှုက်ကို မမေ့မလျှောမှုကား သမထမျိုးပေတည်း၊ လက္ခဏာ
ရေးသုံးပါးကို အောက်မေ့မှုကား ဝိဇ္ဇာမျိုးပေတည်း၊ မူဆိုးတံငါ
ပင် ဖြစ်သော်လည်း ထိုမန်သိကာရမျိုးကို ပြုအပ်ပေသည်ဆိုလျှင်
တွင်တွင် တိုက်တွန်းခြင်းကိုသာ ပြုအပ်၏။ မူဆိုးတံငါသည်
သမထ၊ ဝိပသာနာကို နှလုံးသွင်း၍ ဘာဖြစ်မလဲဟု မဆိုအပ်၊
မထင်တတ်၊ မမြင်တတ်ရှုခဲ့လျှင် ထင်တတ်၊ မြင်တတ်အောင်
ဟုသာ ပြောဟော၍ ပေးရမည်။ မပြောတတ်လျှင် ကြိုးစားပါဟု
တိုက်တွန်းရမည်၊ ဝါသနာဘာကို ပါရမိမျိုးမျှကိုပင် အထွက်
အမြတ် ပြုရသောအခါ ဖြစ်သည်။

သမယကို မသိကြ၍ ဝိဇ္ဇာမျိုးမှ -ပင့်။ .။ ကျမ်းကန်တို့၌
တိုက်ရိုက်ရှိနေ
သော ဝိသုဒ္ဓိ ၅ -၅ပုံ ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်များကိုသာ တွေ့ရှု၍
အတ်သမယကို မမြှေ့မိကြကုန်သော ဆရာတို့သည်ကား ယခု
မိခင်မရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၂၅

အခါး၌ သမထအမှု, ဝိပဿနာအမှုများကို အားထုတ်ပါသည်
ဆိုလျှင် သီလဝိသူဒ္ဓပြည့်စုပြီလား၊ သီလဝိသူဒ္ဓမရှိလျှင်
အာပေါက်အောင် စီးဖြန်းသော်လည်း မဖြစ်ဟု ပြောဆိုလေးရှိ
ကြကုန်၏။ အချို့သော လူပြန်းတိုက်လည်း ထိုစကားကို
နားယောင်ကြကုန်၏။ ဓမ္မအန္တရာယ် ဖြစ်လေ၏။ ထိုသူတို့သည်
အခါသမယကို မသိကြသည့်အတွက် ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ
ကြံမှ ရနိုင်ယူနိုင်သော ဝိဇ္ဇာမျိုးမှ အပဖြစ်ကြကုန်လတ္ထံ။

လွှန်ခဲ့ပြီးသော အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဂံ့ပါသလုံးမျှမက
ပွင့်ကြကုန်သော ဘုရားသာသနာတို့၌ ရခါရခါ ကြံကြိုက်ကြ
ပါကုန်သော်လည်း ဝိဇ္ဇာမျိုးအခံမရှိကြကုန်သည့်အတွက် မကျေတ်
နိုင်ကြကုန်မှု၍ ယနေ့ထက်တိုင် သံသရာ၌ မျော်လာကြကုန်
သည်၊ မျိုးဆိုသော်လည်း အညွှန်အညွှာက် ပေါက်လောက်
အောင် အဆန်အမာ, အနှစ်သာရနှင့်တကွ အောင်မြင်သော
မျိုးလည်း ရှိ၏။ အောင်မြင်သည်ထက် အောင်မြင်မှုအဆင့်ဆင့်,
ရင့်မာသည်ထက် ရင့်မာမှုအဆင့်ဆင့် ရှိ၏။ အလွန်နှလုသော
မျိုးလည်း ရှိ၏။ ဘယ်ဟာကိုဆိုသည်ဟု အနက်မျှမသိသူ,
အနက်မျှကိုသာ သိ၍ အမှုမှုန်ကို နေရာကျမသိသူတို့၏ မိရိုး
ဖလာအားဖြင့် ရွတ်ကြ ဖတ်ကြ ပုတီးစိပ်ကြသော ဗုဒ္ဓနသု
တိသမထ, အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္ထများသည် အလွန်နှလုသော

မိခင်စရာဝတီ

၂၈

ဟောဓိပက္ခိယဒီပနီ

မျိုးစွေ့နှင့်တူ၏။ အနုမည်သည် နောက်နောက်ဘဝ၌ ဆက်လက်
ခွင့်ရပါမှ အရင့်သို့ ရောက်ဖို့ပေတည်း။

အဓိကဘရုံမှု။ ။ ပရိကမ္မနီမိတ် ထင်မြင်အောင် အားထုတ်ဖူး
သော သမထမူး၊ ရပ်နာမ်ဓမ္မဖြုံး ဉာဏ်သက်၍
တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှပင် ထင်မြင်ရသော ဝိပသုနာမူးများသည်
အဆန်အမာ တည်ရှိသော မျိုးစွေ့နှင့်တူ၏။ သမထအရာ၌
ဥဂ္ဂဟနီမိတ် ထင်မြင်မှု၊ ဝိပသုနာအရာ၌ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှပင်
သမ္မသနဉာဏ်ဖြစ်မှုများသည် ထိုထက်အောင်မြင်ရင့်သန်သော
မျိုးစွေ့နှင့်တူ၏။ သမထအရာ၌ ပဋိဘာဂနီမိတ် ထင်မြင်မှု၊
ဝိပသုနာအရာ၌ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှပင် ဥဒယ္ယုဉာဏ်၌ ဖြစ်မှု
များသည် ထိုထက်အလွန်ပင် အောင်မြင်ရင့်သန်သော မျိုးစွေ့နှင့်
တူ၏။ ဤမှာထက်ထို့ အဆင့်ဆင့် တက်ဆိုပါလျှင် သမထအရာ၊
ဝိပသုနာအရာ နှစ်ဖက်တို့၌ အလွန်ထက်အလွန် အောင်မြင်ရင့်မှာ
ကြီးမားစွာသော မျိုးကြီး အဆင့်ဆင့် ဖြစ်လေတော့သည်။ ရှုံးရှုံး
သောဘဝတို့၌ အဓိကဘရ ရှိယူးခဲ့မှ နောက်ဘရား သာသနာ၌
ထိုထိရှာန်၊ မင်း၊ ဖိုလ်ကိုရနိုင်သည်ဟူသော ကျမ်းကန် စကား၌
အဓိကဘရဆိုသည်ကား အောင်မြင်သောမျိုးမှာကို ဆိုသတည်း။
၁။ ဥဒယ္ယုဉာဏ် = နာမ်ရပ်တို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိသောဉာဏ်

လယ်တီဆရာတော်

၂၉

ယခုကာလ၌ မိဂ္ဂီးဖလာမျှဖြစ်သော အတု အပ သမထ,
အတု အပ ဝိပဿနာမျှနှင့် သေလွန်၍ သွားကြကုန်သော
လူရှင်အပေါင်းတို့သည် အခိုကာရ ဆိုစလောက်သော သမထမျိုး၊
ဝိဇ္ဇာမျိုးတို့မှ အပ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

ထိုမျိုးနှစ်ပါးတို့တွင် ဘုရားသာသနာ၌ ကြံကြိုက်ကြ
သူတို့မှ ဝိဇ္ဇာမျိုးမှ အပဖြစ်ရမှုသည် အလွန်အနာကြီး နာလှ၏။
အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော ရပ်, နာမ်ဓမ္မလျှင် အရာရှိသော
ဝိဇ္ဇာမျိုးမည်သည် ဘုရားသာသနာနှင့်တွေ့ကြ၍ ကောင်းစွာ
ယူတတ်မှ ရနိုင်သော မျိုးဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထိုကြောင့်
ယခုအခါ၌ ပါရမိနည်းပါးလျ၍ ရပ်, နာမ်ဓမ္မတို့ကို အကျယ်
မလိုက်စားနိုင်ကြကုန်သော ပောက်ဗျား၊ မိန်းမတို့သည် ဓာတ်
ကြီးလေးပါးမျှကိုပင် နှုတ်တက်ရအောင် ဆောင်ရွက်မှု, အနက်
သဘောကို ကြဖန်ဆွေးနွေးမှု, မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၌ လေးဖြာ
လေးစိတ်ကွဲအောင် ရှုမြင်မှုများကို အသက်ထက်ဆုံး လေ့ကျက်
ကြကုန်ရာသတည်း။

ဤတွင်ရွှေကား ယခုအခါ ဘုရားသာသနာ၌ သမထ,
ဝိပဿနာ တရားများကို အလေးမပြု အတုအပနှင့်ပြီးကြလျှင်
ဘုရားသာသနာ၌ အလွန်လူဖြစ်ရုံးဖွယ်ကြီးဖြစ်ကြောင်း၊ နေယျ
ပုဂ္ဂိုလ်, ပဒေမပုဂ္ဂိုလ်တို့ခေတ် သမယဖြစ်ခဲ့၍ အလေးပြုကာ

မိခင်စရာဝတီ

အားထုတ်ကြပါမူ ယခုဘဝ္မာစျော်လည်းကောင်း၊ ဤသာသနာ
တွင် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြသော နောက်ဘုရားသာသနာ
၌သော်လည်းကောင်း၊ အလွန်မြင့်မြတ်စွာသော လောကုတ္တရာ
အကျိုးကို အလွယ်တကူ ရယူနိုင်ကြရန် ရင့်သန်အောင်မြင်
စွာသော သမထ၊ ဝိပသာသန ပါရမိသမ္မာရကို ကောင်းကောင်းကြီး
ရကြသဖြင့် အလွန်လူဖြစ်ကျိုး ကြီးမြတ်ဖွယ်ဖြစ်ကြောင်းကို
ထင်ရှားစွာ သိကြစေခြင်းအကိုယ့် သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာ ပါဋ္ဌာန်လာ
ပုဂ္ဂိုလ်လေးပါး၊ ပုဂ္ဂိုလ်သုံးပါးတို့၏ အလားကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။
ဤတွင်ရွှေကား ပုဂ္ဂိုလ် ၄ - မျိုး၊ ၃ - မျိုးတို့၏ အလာပြီး၏။

လူဖြစ်ကျိုးနပ်ရန်

ပိဋ္ဌကတ်အဆီအနှစ်။ ။ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၍
၄၅ - ဝါကာလပတ်လုံး ဟောကြား
တော်မူအပ်သော ပိဋ္ဌကတ်သုံးမဲ့ကို အဆီညွစ်၍ အနှစ်သာရကို
ထုတ်ယူသည်ရှိသော် ဟောမိပက္ခိယတရား ၃၇ - ပါးရ၏။
ဟောမိပက္ခိယတရား ၃၈ - ပါးသည် ပိဋ္ဌကတ်သုံးပဲ၏ အဆီ
အနှစ်တည်း၊ တစ်ဖန် ဟောမိပက္ခိယတရား ၃၉ - ပါးကို အကျဉ်း
ချုံးပြန်သည်ရှိသော် ဝိသုဒ္ဓိ ၅ - ပါးဖြစ်၏။ တစ်ဖန် ဝိသုဒ္ဓိ
၅ - ပါးကို အကျဉ်းချုံးပြန်သည်ရှိသော် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ

လယ်တီဆရာတော်

၃၁

သုံးပါးဖြစ်၏။ အမိသီလ, အမိစိတ္တာ, အမိပညာ သာသနာတော်
ကြီး သုံးပါးခေါ်၏။ သိက္ခာသုံးပါးလည်း ခေါ်၏။ သီလဆိုသော
လည်း လူတို့မှာ နိစွဲသီလမျိုးကိုသာ ပစာနအားဖြင့် လိုအပ်၏။
နိစွဲသီလမျိုးနှင့် ပြည့်စုံသောသူတို့အား ယခုဘဝ္မာ မဂ်, ဖိုလ်
ကိုရနိုင်ရန် ဝိဇ္ဇာ, စရာတရားစုတွင် သီလဟူသော စရာ
တရား ပြည့်စုံတော့သည်။ ထို နိစွဲသီလမျိုးအပေါ်၌ ဥပေါ်သထ
သီလမျိုး အမှုမ်းတင်နိုင်ပါလျှင် သာ၍ကောင်းမြတ်တော့သည်။

နိစွဲသီလမျိုး။ ။ နိစွဲသီလမျိုး ဆိုသည်ကား - လူတို့၏
အာမိဝင့်မကသီလပေတည်း။ ။ ထိုသီလ
မျိုးကို ကောင်းစွာ စောင့်ထိန်းရာ၏။ ပုထုဇ္ဇာတိဖြစ်၍ လွန်
ကျူးမိပြန်လျှင် ဤအမှုကို နောင်ရှုံးကြည်အံ့ဟု ဆောက်တည်
က ခဏခြင်း တည်ပြန်၏။ နောင်လွန်ကျူးမိပြန်လျှင်လည်း
ထိနည်းတူ ဆေးကြာလျှင် စင်မြိုင်ပြန်တော့သည်။ ဆေး
ကြာ၍စင်ပြန်လျှင် သီလနှင့်ပြည့်စုံသူ ဖြစ်ပြန်၏။ မခဲယဉ်းလှ၊
နိစွဲသီလမျိုး ဖြစ်ခဲ့၍ လွန်ကျူးမိလို့ရှိလျှင် ဘယ်အခါမဆို
ခဏခြင်း သုတေသနဆေးကြာမှ အသစ်ဆောက်တည်မှုကို
ပြရသည်။ ယခုကာလည် သီလနှင့် ပြည့်စုံသူတို့ကား အလွန်
ပေါများကုန်၏။ ကသိုက်းအသုဘ 'အစရိုသော အာရုံတို့ မနော

ဒုရရအတွင်း၌ ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် ထင်မြင်မှုရှိသော သမာဓိသို့
ပေါက်ရောက်ဖူးသော သူ, ရပ်-နာမ်စမ္မတို့၏ အနိစ္စလက္ခဏာ
သို့ ဉာဏ်ပညာပေါက်ရောက်ဖူးသော သူတို့သည်ကား အလွန်
ရှားပါးလှကုန်၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော သမထ,
ဝိပသုနာမှု၏ ဓမ္မန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော မိစ္စာဓမ္မတို့ အလွန်
ထက္ခသောင်းကျန်းသောအခါ ဖြစ်လသောကြောင့်တည်း။
ဓမ္မန္တရာယ်ဟူသည်။ ။ ဓမ္မန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော မိစ္စာ
ဓမ္မ ဆိုသည်ကား - သံသရာဘေး
ကို ကောင်းစွာ မမြင်နိုင်ခြင်း၊ မင် - ဖိုလ်ကိုရထိက်သော
စေတ်ကာလမဟုတ်ဟု ထင်မှတ်ခြင်း၊ ပါရမိအရင့်ကို စောင့်စား
ခြင်း၊ ယခုကာလရှိကြသူတို့ကို ဒီဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ထင်မှတ်ခြင်း၊
အဓိပတိဖြစ်သော ရှေးရှေးဆရာတ္ထားတို့ပင် မဖြစ်နိုင်ကြကုန်ပြီ
ဟု ဆန္ဒ - ဥသုပါဟကိုစွဲန့်ထားခြင်း စသည်တို့တည်း၊ ကုသိုလ်
မှတို့ မည်သည် အဆုံးတိုင်မရောက်သော်လည်း အချည်းနှီး
ဖြစ်နိုင်သော အမှုမျိုးမဟုတ်ကုန်၊ ပါရမိမရှိသေးသူ အားထုတ်
လျှင် ပါရမိဖြစ်၏။ အားမထုတ်လျှင် ပါရမိဖြစ်ခွင့်ကိုမျှ မရပြီ၊
ပါရမိ မရင့်သေးသောသူ အားထုတ်လျှင် ပါရမိရင့်ရာနောက်
၁။ ပါရမိ = မြတ်သော ဘုရားလောင်းစသည်တို့၏ ဥစွာဖြစ်သော
ကုသိုလ်ကံတရား။

လယ်တီဆရာတော်

၃၃

ဘဝမှာ ဤသာသနာ၌ပင် မဂ်, ဖိုလ်ကို ရနိုင်၏။ အားမထုတ်
လျှင် ပါရမီရင့်ခွင့်ကိုမျှ မရပြီ၊ ပါရမီရင့်ပြီးဖြစ်လျှင် ယခုဘဝ၌
ပင် မဂ်, ဖိုလ်ကို ရနိုင်၏။ အားမထုတ်လျှင် မရပြီ။ ဒ္ဓဟိတ်
ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သူ အားထုတ်လျှင် နောက်ဘဝ၌ တိဟိတ်ဖြစ်နိုင်၏။
အားမထုတ်လျှင် ဘဝအဆက်ဆက်ပင် ဒ္ဓဟိတ်က တက်ခွင့်မရ
နိုင်ရာပြီ၊ အဟိတ်သို့လျော့၍ သွားဖို့သာ ရှိတော့သည်။

လောက၌ တစ်ယောက်သောသူသည် ရဟန်းပြုမည်
ကြံစည်အားသစ်လျှက် ရှိ၏။ တစ်ယောက်သောသူက တစ်သက်
လုံး နေနိုင်မှကြံ၊ မနေနိုင်လျှင် မကြံနှင့်ဟု ဆိုမိတတ်၏။
ဓမ္မာနရာယ်ကို ပြုသည်မည်၏။

“**“စိတ္တာဖြို့မတ္တာမြို့ ကုသလေသူ ဓမ္မာသူ
ဗုပကာရု ဝဒါမိ”**
ဟုဟောတော်မူ၏။

ကုသလေသူ ဓမ္မာသူ၊ ကောင်းမှုကုသိုလ်တရားမျိုးတို့။
စိတ္တာဖြို့ မတ္တာမြို့၊ စိတ်အကြံဖြစ်ကာမျှကိုလည်း။ ဗုပကာရု၊
ကျေးဇူးဥပကာရများ မြတ်လှ၏ဟူ၍။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။
ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ၏။

အိန္ဒကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ အိန္ဒပြုသူကိုလည်း
၁။ ဓမ္မာနရာယ် = တရား၏အန္တာင့်အရှက်။

ကောင်း ရှုတ်ချလျှင် ပုညန္တရာယ်။ ြိတတ်သည်၊ သီလ၊ သမဓိ၊
ပညာကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ အားထုတ်သူကိုလည်းကောင်း
ရှုတ်ချလျှင် ဓမ္မန္တရာယ် ြိတတ်သည်။ ပုညန္တရာယ် ြိခဲ့လျှင်
နောက်ဘဝတို့၌ တန်ခိုးအရှိန်အဝါ ဥစ္စာစန ကင်းရှင်း၍ ဆင်းရဲ
အတိ ဖြစ်တတ်သည်။ ဓမ္မန္တရာယ် ြိခဲ့လျှင် နောက်နောက်ဘဝ
တို့၌ သီလသိက္ခာ အလိမ့်မာကင်းရှင်း၍ ယုတ်ည့်ခြင်းအတိ
ဖြစ်သည်။ သတိမူကြလေကုန်။

ယရှအခါ သာသနာတွင်း၌ ကြိုကြိုကြကုန်သော
သူအပေါင်းတို့အား ပြဆိုခဲ့ပြီးသော မိဇ္ဇာဓမ္မတို့ကို ပယ်ရှင်း၍
ယခုဘဝ၌ပင် အပါယ်သံသရာမှ ကျွတ်ထိုက်လျှင်လည်း ကျွတ်
စေရမည်။ မကျွတ်ထိုက်လျှင်လည်း နောက်ဘဝ၌လည်းကောင်း၊
နောက်ဘုရားသာသနာ၌လည်းကောင်း ကျွတ်လွှတ်နိုင်ရန်
သမထု၊ ဝိပသုနာ ပါရမိမျိုးစွဲကို အောင်မြင်စွာ ရစေရမည်ဟု
ထက်သန်သော ဆန္ဒ၊ ဝိရိယဖြင့် သမထုအလုပ်၊ ဝိပသုနာ
အလုပ်များကို ယောက်၍၊ မိန်းမ အားထုတ်ကြမှသာ ဘဝအခြေ
အနေနှင့် လူဖြစ်ကျိုးနပ်ရန်ကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

ဤတွင်ရွှေကား လူဖြစ်ကျိုးနပ်ရန် ပြဆိုခန်းပြီး၏။

၁။ ပုညန္တရာယ် = ကုသိုလ်၏ အနောင့်အရှက်။

ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇ -ပါး

ယခုအခါ ဘုရားသာသနာ၌ လူဖြစ်ကျိုးနပ်ကြအင်
သမထ, ဝိပသုနာ တရားများကို အားထုတ်လိုကြကုန်သော
သူတို့အား မဖြစ်လျှင် မနေရ ထမြာက်အင် ထူထောင်
အားသစ်ရာသော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့ကို အကျဉ်း
မျှ ပြဆိုပေအဲ။

သတိပဋိဘန်, သမ္မပွားဘန်, ဇူဒ္ဓိပါဒ်, ဇူနှစ်, ဗိုလ်,
ဗောဓိ၏, မဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ အကျဉ်းအားဖြင့် ၅ -ပါးရှိ၏။ ထို
၅-ပါးတို့သည် -

“ဗောဓိယာ ပက္ခိ ဘဝါတီ ဗောဓိပက္ခိယာ”
ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မဂ်ဉာဏ်၏ အပင်းအသင်းတွင်
ပါဝင်သော တရားစုဖြစ်၍ ဗောဓိပက္ခိယ မည်ကုန်၏။

ဗောဓိယာ၊ မဂ်ဉာဏ်၏။ ပက္ခိ၊ အဖို့၌။ ၀။ အပင်း
အသင်း၌။ ဘဝါ၊ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့တည်း။ ဇူတိ၊
ကြိုသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ ဗောဓိပက္ခိယာ၊ ဗောဓိပက္ခိယ
မည်ကုန်၏။

မဂ်ဉာဏ်၏ ပဒ္ဒဘန်, မဂ်ဉာဏ်၏ သမ္မဘရ, မဂ်ဉာဏ်
၏ ဥပန်သုယ တရားမျိုး ဟူလိုသည်။

၃၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သတိပဋိနှင့် ၄ -ပါး

ထို ၅ -ပါးတို့တွင် သတိပဋိနှင့်ဆိုသည်ကား -

“ဘုသံ တို့တိတိ ပဋိနှင့်၊ သတိစဝ် ပဋိနှင့်
သတိပဋိနှင့်”။

ဘုသံ၊ လွန်စွာ။ တို့တိ၊ တည်တတ်၏။ ဇူတိ၊
ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ ပဋိနှင့်၊ ပဋိနှင့် မည်၏။
သတိစဝ်၊ သတိသည်ပင်လျှင်။ ပဋိနှင့်၊ လွန်စွာတည်သည်တည်း။
သတိပဋိနှင့်၊ သတိသည်ပင်လျှင် လွန်စွာတည်သည်။

[လွန်စွာတည်သော သတိ၊ ခိုင်မြို့စွာတည်သော သတိဟု
ဆိုလိုသည်။]

ထိုသတိပဋိနှင့်သည် -

၁။ ကာယာနှင့်ပသုနာ သတိပဋိနှင့်

၂။ ဝေဒနာနှင့်ပသုနာ သတိပဋိနှင့်

၃။ စီတွောနှင့်ပသုနာ သတိပဋိနှင့်

၄။ ဓမ္မာနှင့်ပသုနာ သတိပဋိနှင့်

ဟူ၍ လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် -

(၁)။ ထွက်သက် ဝင်သက် အစရှိသော ရူပကာယဉ် ခိုင်မြို့စွာ
တည်သော သတိသည် ကာယာနှင့်ပသုနာ သတိပဋိနှင့်
မည်၏။

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၃၅

- (၂)။ ဝေဒနာတရားတို့၏ ခိုင်မြို့စာတည်သော သတိသည် ဝေဒနာ
နုပသုနာ သတိပဋိဗုဏ် မည်၏။
- (၃)။ သရာဂစိတ်, ဝိတရာဂစိတ် အစရှိသော စိတ်အပြား၏
ခိုင်မြို့စာတည်သော သတိသည် စိတ္တာနုပသုနာ သတိ
ပဋိဗုဏ် မည်၏။
- (၄)။ နိုဝင်ဘာ အစရှိသော ဓမ္မတို့၏ ခိုင်မြို့စာတည်သော သတိ
သည် ဓမ္မာနုပသုနာ သတိပဋိဗုဏ် မည်၏။
- ထိုလေးပါးတို့တွင် ထွက်သက် ဝင်သက်ဟူသော
အသောသ ပသောသ ကာယတစ်ခု၏ ခိုင်မြို့စာ တည်လျှင်ပင်
အလုံးစုံ၍ တည်သည်ပင် မည်၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော်
ထားလိုရာ အာရုံ၏ တည်နိုင်သော အစွမ်းရှိလေသောကြောင့်
တည်း၊ ခိုင်မြို့စာ·တည်မှုဆိုသည်ကား ထွက်သက် ဝင်သက်၌
စိတ်ကို တစ်နာရီထားလိုလျှင် တစ်နာရီပင် ခိုင်မြို့စာ တည်နေ
၏။ J -နာရီထားလိုလျှင် J -နာရီပင် ခိုင်မြို့စာ တည်နေ၏။
စိတ်ဝိတက် မဇြိမ်လျှော့ အောရုံကို လွှတ်ပစ်ရသည်မရှိ ဆိုလိုသည်။
- [သတိပဋိဗုဏ် ၄-ပါးလုံး၏ အကျယ်ကိုမှုကား မဟာသတိ
ပဋိဗုဏ်သုတေသန ယူလေ။]
- အဘယ်အကြောင်းကြောင့် ထွက်သက် ဝင်သက် အစရှိ
သည်တို့၏ စိတ်, သတိ ခိုင်မြို့စာ တည်မှုကို မဖြစ်လျှင် မနေရ

မိခင်ဇရာဝတီ

ထမြာက်အောင် အားထုတ်ရလေသနည်း ဟူမှုကား -
အနမတရှိ သံသရှိ ဗလ္မာလွင့်ပါး ပေါက်လွတ်သွား၍
နေသော ဝိဉာဏ် ၆-ပါး စိတ်အသွားတို့ ချုပ်ထိန်းရပ်သိမ်းခြင်း
ငှါ အားထုတ်ရလေသတည်း။

ထင်ရှားစော်းအဲ - စိတ်မည်သည် ၆-ခွဲရတို့၏
ဥပစာ၌ အာရုံ ၆-ပါးသို့ ပြေးသွားလွင့်ပါးခြင်း အလေ့ရှိ၏။
ဥပမာကား - စိတ်ကို အစိုးမရသော သူရူး၊ သူနှစ်းသည်ရှိ၏။
ထမင်းစားချိန်မှုန်းပင် မသိ၊ ရောက်မိရောက်ရာ သွားလာ၍
နေ၏။ မိဘဖြစ်သူတို့က သူရှိရာကိုသွား၍ ထမင်းပေး၏။
၅-လုပ် ၆-လုပ်မျိုးမိလျင် ထမင်းပွဲကို သွန်မောက်၍ ထသွား၏။
ထမင်းဝအောင် စားရသည်မရှိ၊ ဤမျှလောက် စိတ်ကိုအစိုးမရ
ရှိနေ၏။ ထမင်းစားမှုတစ်ခု ပြီးစီးရုံမျှပင် စိတ်ကိုအစိုးမရ၊
စကားပြောဆိုရှိ၌ စကားဝါကျတစ်ခု ချောမောရုံမျှ စိတ်ကို
အစိုးမရ၊ အစတစ်ခြား၊ အလယ်တစ်ခြား၊ အဆုံးတစ်ခြား
ကတောက်ကတောက် စကားသာဖြစ်၏။ ထမင်းစားရုံမျှ၊ စကား
ဝါကျတစ်ခု ပြီးစီးရုံမျှကိုမှ စိတ်ကို အစိုးမရသော သူရူးသည်
လောက၌ ဘယ်ကိစ္စတစ်ခုမှာ အသုံးကျတော့မည်နည်း၊ ဘယ်
ကိစ္စတစ်ခုကို နေရာကျအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်တော့မည်နည်း။
လောက၌ လူရာမသွင်းရပြီ၊ ပေါက်လွတ်ပစ်ထားရတော့သည်။

ဆရာကောင်း ဆေးပါးကောင်းနှင့်တွေ့၍ ကြိုးချည်
 ထိတ်ခတ်အကြပ်အတည်းပြု၍ ကုသမှုကိုပြုမှ ထိအရူးနာ
 ပျောက်ဇြမ်း၍ စိတ်ကို အစိုးရသဖြင့် အများနည်းတူ လူကောင်း
 သူကောင်း ပကတိဖြစ်လေ၏။ ထမင်းစားမှု၌လည်း စိတ်ကို
 အစိုးရ၏။ အဆုံးတိုင်စားရ၏။ ထမင်းစားမှုကို အများနည်းတူ
 ပြီးစီးအောင် ပြနိုင်၏။ ခပ်သိမ်းသော အမှုတို့၌လည်း စိတ်ကို
 အစိုးရ၏။ အများနည်းတူ ပြီးစီးအောင် ပြနိုင်၏။ စကားဝါကျ
 ကိုလည်း အများနည်းတူ ချောမောအောင် ပြောဆိုနိုင်၏။
 ဤကား ဥပမာတည်း။

စိတ်တည်းဇြမ်းမှနည်းပုံ။ ။ လောက၌ စိတ်ကို အစိုးမရသော
 သူရူးမဟုတ်ကြ၊ စိတ်ကို အစိုးရ
 ကသော ပကတိလူကောင်း၊ သူကောင်း ဖြစ်သူသည်လည်း
 သမထ အရာ၊ ဝိပသုနာ အရာတို့၌ စိတ်ကို အစိုးမရကြသော
 သူရူးတွေချည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိသူရူးသည် ထမင်းစားမှုကို
 ပြုမည်ဟု ဦးတည်ပါလျက် စိတ်ကို အစိုးမရသည့်အတွက်
 ထမင်းစားမှု ပြီးစီးအောင် တည်းဇြမ်းခွင့်မရပဲ ၅ -လုပ် ၆ -
 လုပ်စားမိလျှင် ထမင်းပွဲကို သွန်မောက်၍ ထသွားသက္ဗဲသို့
 ဤသွေးဝါသည်လည်း ဘုရားကို ရှိခိုးမည်၊ ဘုရားဂုဏ်ကို

၄၀

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ကြည်ညီသောအလုပ်ကို ငါလုပ်ဦးမည်ဟု ဦးတည်ကြပါလျက်
စိတ်ကိုအစိုးမရကြသည့်အတွက် တူတိပါ သော-တစ်ပုဒ်ဆုံး
သည် တိုင်အောင် ဘုရားဂုဏ်တော်တို့၌ စိတ်ကို တည်ဖြို့စွာ
နေအောင် အစိုးမရကြ၊ ဘုရားကိုလွှတ်၍ ထိထိအာရုံတစ်ပါးသို့
အခါများစွာ ထွက်သွားလွင့်ပါးလျက် ရှိကြကုန်၏။

ခွေးရူးဥပမာ။ ။ ခွေးရူးပြန်သောသူသည် ပူဆာမွတ်သိပ်လှ
၍ ရေရှိရာသို့ ပြေးလေရာ အလွန်အေးမြ
လွှာသော ရေကိုမြင်လျှင် ရေအိုင်တွင်းသို့ မဆင်းပဲ၊ ရေကိုပင်
မမြင်းပဲပဲ ရှောင်လွှဲ၍ ပြေးရပြန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သူနာ
ကြီးသည် အလွန်ကောင်းမွန် ချိမြှိန်သောအရသာနှင့် ပြည့်စုံသော
ဝမ်းတွင်းသို့ရောက်လျှင် အနာကို ပျောက်ဖြို့စွာနေနိုင်သော စာတ်
စာအာဟာရရကို ကျွေးပါသော်လည်း သူ့လျှောနှင့်ထိခဲ့လျှင် အခါး
ပကတိဖြစ်လေ၍ သက်သက်မျိုး၍မဖြစ် ထွေးအန်၍ချာသုံး
ပစ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း ဘုရားဂုဏ်တော်သို့ ထိရောက်
အောင် မချဉ်းစိုင်ကြ၊ သက်ဝင်ကြည်ညီ မျိုး၍မနေနိုင်ကြလေ
ကုန်၊ တစ်ခြားတစ်ပါးသို့ စိတ်ထွက်၍ သွားတိုင်း အဆိုအရွတ်
ပျက်ခဲ့သည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊ အဆိုအရွတ် ပျက်တိုင်း
ပျက်တိုင်း ပြန်၍ ပြန်၍ ရွတ်ဆိုခဲ့သည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊

မိခင်ဇရာဝတီ

တစ်ရက်, တစ်လ, တစ်နှစ် ရှိခိုးသော်လည်း ဖူတိပိ သော-
တစ်ပုဒ်အဆုံးသို့ ရောက်နိုင်ကြမည်မဟုတ်၊ စိတ်ကပင် တစ်ပါး
သို့ ထွက်သွားသော်လည်း နှုတ်တက်ရွှေ ကျေည်လှသော
ကြောင့်သာ အဆုံးသို့ရောက်နိုင်ကြကုန်တော့သည်။

ဤနည်းအတူ ဥပုသ်သီတင်းနေ့၏ ဆိတ်ပြိုမ်ရာသို့
ကပ်၍ ကေသာ, လောမာ -စသော ဒွဲလို့သာကာရကို နှလုံး
သွင်းမည်, အဋီ အရိုးစကို နှလုံးသွင်းမည်, ဗုဒ္ဓါနသုတိကို
နှလုံးသွင်းမည်ဟု ပြုလုပ်ကြကုန်သော်လည်း စိတ်ကို အစိုးမရ
ကြသည့်အတွက်ကြောင့် စိတ်ဝိတက် ဗလ္မာနှင့် အဖော်ရှိရာသို့
သာ ရောက်ကြရကုန်၏။ ဝတ်တက်ကြသောအခါ သဖွေသတ္တာ,
သဖွေပါကာ ဟူသော ပြဟ္မာဝိဟာရ သမထအလုပ်ကိုးကို
ဦးတည်ကြပါသော်လည်း စိတ်ကို မနိုင်ကြသည့်အတွက်ကြောင့်
စိတ်မှာ လွင့်ချင်ရာလွင့်၍ နှုတ်နှင့်သာ အဆုံးသတ်ကြရကုန်
တော့သည်။ ဤမျှလောက် အော်ပြလိုက်သဖြင့် ကောင်းမြတ်သော
ကုသိုလ်မှုတို့၌ မိမိတို့စိတ်ကို မိမိတို့ မနိုင်ကြပုံး၊ အစိုးမရပုံး၊
ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သူရူးနှင့်အလားတူ ဖြစ်၍နေကြပုံများသည် ထင်
ရှားလှပြီ။ ။ ပါပသို့ရမတော့ မနော့။ ။ မမ္မပဒပါ၌တော်။
မနော့၊ စိတ်မည်သည်။ ပါပသို့း၊ မကောင်းရာ၌သာလွှင်။
ရမတော့ မွှေလျှော်၏။

[ရေမည်သည် အလွတ်သာထားခဲ့လျှင် နိမ့်ရာသို့ စီးမြဲ
မမ္မတာဖြစ်သကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်မည်သည် လွှတ်၍
ထားခဲ့လျှင် မကောင်းရာသို့သာ တွင်တွင်သွားမြဲ မမ္မတ
ဖြစ်၍ မကောင်းရာ၌သာ မွေးလျှော်၏ ဟူလိုသည်။ မိမိတို့
စိတ်၏ အလေ့ကို သိကြရန် အချက်တည်း။]

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သူရူးနှင့်အလားတူ စိတ်ကို အစိုးမရမှ
တန်းလန်းနှင့် နေကြကုန်သောသူတို့၏ အလားကို ဥပမာနှင့်
တကွ ပြဆိုပော့။

လျေသူကြီးဥပမာ။ ။ ကမ်းလုံးပြည့်သော ရှေ့ရှိသော လှိုင်းလေ
တို့ဖြင့် အလွန် အယဉ်ထန်စွာ စီးသွား
သော မြစ်ကြီးတစ်ခုသည် ရှိရာ၏။ လျေကိုင် တက်ကိုင် မတတ်
သော တစ်ယောက်သောသူသည် အောက်ပြည် မြို့ရွာ ဆိပ်ကမ်း
ကြီးများ၌ ရောင်းချု၍ ဥစ္စာစီးပွား ပြုလုပ်ရန် လေးစွာသော
ကုန်စည်ဘဏ္ဍာဘတို့ဖြင့် ပြည့်သော ကြီးစွာသောလျေကို အညာ
ကျေးဇာမှ စုန်မြောကျုလာရာ ကမ်းစဉ်တလျောက်၌ တော့
တောင်အရပ်တို့ကို တွေ့ရှိလေရာ ဆိပ်ကမ်းမဟုတ်၍ ဆိုက်ခွင့်
မရ အတွင်စုန်မြောရ၏။ ညွှန်အခါသို့ ရောက်ပြန်လျှင် မြို့ရွာ
ဆိပ်ကမ်းရှိရာသို့ ရောက်ပါသော်လည်း ညွှန်မှာင်ဖုံးလွှမ်းသဖြင့်

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၄၃

မြို့ရွာဆိပ်ကမ်းရှိမှန်းမသိ၍ အတွင်စုန်မျှောရ၏။ နေ့အခါ၌
မြို့ရွာ ဆိပ်ကမ်းကြီးရှိရာသို့ ရောက်၍ မြို့ရွာ ဆိပ်ကမ်းကြီး
ကို ကြောင်ကြောင် တွေ့မြင်ရပါသော်လည်း လျောက်ကို မနိုင်
သည့်အတွက် မဆိုက်မကပ်နိုင်မှု၍ လျော့မျှောရာ ပါရ၏။
ကမ်းမမြင်သော ပင်လယ်ပြင်ကြီးသို့ လွင့်လေ၏။

ဥပမေယျ။ ။ အနမတရှု သံသရာကြီးသည် အယဉ်ထန်စွာ
စီးသော မြစ်ကြီးနှင့်တူ၏။ စိတ်ကိုမနိုင်ကြ
သော ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် လျောက်ကို မနိုင်သော
ထိုလျော့ကြီးနှင့် တူ၏။ စိတ်သည် လျော်ကြီးနှင့်တူ၏။ ဘုရား
သာသနာ မရှိရာ သုညကမ္မာတွေ့ဖြု ကျင်လည်ခဲ့ကြရကုန်သော
တောနယ် တောင်နယ်၌ စုန်မျှောရသော ထိုလျော့ကြီးနှင့်
တူကုန်၏။ ရခါရခါ ဘုရားပွင့်ရာ သာသနာခေတ် ကြံကြိုက်
ကြပါသော်လည်း မိမိတို့က အရပ်ပြစ်ရှစ်ဗြာနှစ် ကြံကြိုက်၍နေ
ကြသည်နှင့် သာသနာမှန်းမသိကြရကုန်သော ဤသတ္တဝါ
အပေါင်းတို့သည် မြို့ရွာဆိပ်ကမ်းမရှိသော တောနယ်သို့
ရောက်ပါလျက် ညျဉ်မောင်ဖုံးလွမ်း၍ ဆိပ်ကမ်းမြို့ရွာ ရှိမှန်း
မသိမှု၍ အတွင်စုန် မျှောသော ထိုလျော့ကြီးနှင့် တူကုန်၏။
ရခါရခါ ဘုရားသာသနာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာလူမျိုး၊ နတ်မျိုး၊

မိခင်ဇရာဝတီ

မြဟ္မာမျိုး ဖြစ်ကြပါကုန်သော်လည်း သတိပဋိဘဏ်အလုပ်ကို အား
မထုတ်နိုင်ကြသည့်အတွက် စိတ်ကို အစိုးရမှုမရှိကြကုန်သည်
ဖြစ်၍ ဝိဟသနာအစစ်ကို ဖြစ်မြောက်အောင် မလုပ်နိုင်ကြသဖြင့်
တွေ့ကြခဲ့ကြရသော ဘုရားသာသနာတော်ကြီး၊ မဂ်ဉာဏ် -
ဖိုလ်ဉာဏ် -နိုဗ္ဗာန်ဆိပ်ကမ်းကြီး တို့သို့မကပ်နိုင်ကြကုန်များ၍
ယနေ့ထက်တိုင် သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ လာခဲ့ကြရကုန်သော
ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် နေ့အခါ၌ မြို့ချာဆိပ်ကမ်းရှိရာ
ရောက်၍ မြို့ချာဆိပ်ကမ်းကြီးတွေကို များစွာ တွေ့မြင်ရပါသော
လည်း လျေတက်ကို မနိုင်သည့်အတွက်ကြောင့် မကပ်ဆိုက်နိုင်ဘဲ
စုန်မျှောမြို့ စုန်မျှောကာ လာရသော လျေသူကြီးနှင့် တူကုန်၏
အန်မတရှု သံသရာ၌ ဂို့သလုံးမျှမက ပွင့်ကြသော ဘုရား
သာသနာတို့၌ ကျွတ်လွှတ်ကြလေကုန်သော သူတို့သည်ကား
သတိပဋိဘဏ် အလုပ်ကို အားထုတ်ကြကုန်သဖြင့် စိတ်ကို အလိုဂျိ
ရာ အာရုံ၌ တည်ပြမ်စွာ ထားနိုင်အောင် နိုင်နှင်းသော အခွင့်ကို
ရကြကုန်သောသူတို့ပေတည်း။

[ဤကား သမထ, ဝိဟသနာမှုတို့၌ မိမိစိတ်ကို မိမိအစိုး
မရမှန်ဆိုကြလျက်နှင့် သတိပဋိဘဏ်အလုပ်ကို အားမထုတ်ပဲ
ရီဇာကြကုန်သော သတ္တဝါတို့၏အလားကို ပြနိစန်းတည်း။]

လယ်တီဆရာတော်

၄၅

နားဆင်ဥပမာ။ ။ တစ်နည်းကား - လယ်ထွန်၍၊ လှည်းတိုက်
 ၍ ဥဇ္ဈာစီးပွားပြုလုပ်ရန် နားကို ဆုံးမမှု,
 မင်းပွဲသဘင် စစ်မြေပြင်တို့၌ အသုံးပြုရန် တောင်ဆင်ရှင်းကို
 ဆုံးမမှု ဥပမာတို့ဖြင့်လည်း ပြဆိုရာ၏။ နားကိုဆုံးမရာ ငယ်စဉ်
 အခါ၌ ခြေလျောင်မှု၊ ထိန်းကျောင်းမှု၊ ထိုနောက် နားကြီးတပ်၍
 ချည်တိုင်ကြီးလွန်တို့ဖြင့် ဆုံးမမှု၊ ထိုနောက် ထမ်းပိုးတင်၍
 ဆုံးမမှု၊ ထိုနောက် ထမ်းပိုးနပ်နော ရှိသောအခါမှ ထွန်၍၊
 တိုက်မှုဟူသော မိမိစီးပွားရေး၌ တွင်ကျယ်စွာ ခိုင်းစွေးမှု၊ ဤကား
 နားဥပမာတည်း။

ဥပမေယျ။ ။ ဤဥပမာ၌ ထမ်းပိုးနပ်နော၍ တွင်ကျယ်စွာ
 ထွန်ရမှု၊ တိုက်ရမှုသည်သာလျှင် နားရှင်၏
 စီးပွားမှုမည်သကဲ့သို့ ယခုအခါ ဘုရားသာသနာ၌ တွင်ကျယ်စွာ
 ဖြစ်ပွားသော သမထမှု၊ ဝိပဿနာမှုသည်သာလျှင် လူရှင်ရဟန်း
 တို့၏ စီးပွားမှုစင်စစ် ဖြစ်သတည်း။ ဤသာသနာ၌ သီလဝိသုဒ္ဓိ
 မှုသည် နားခြေကို လျောင်မှု၊ တုတ် လုံတဲ့စွဲကိုင်၍ ထိန်းကျောင်း
 မှုနှင့် တူ၏။ တူပုံကား နားသည် ထိကဲ့သို့ မထိန်းကျောင်း
 လျှင် သူတစ်ပါးစီးပွားကို ဖျက်ဆီး၍ နားရှင်မှာ မှုပြစ်မစ်
 ရောက်ရာ၏။ ပျောက်ပျက်ရှုသော်လည်း သွားရာ၏။ ထိုအတူ
 သီလဝိသုဒ္ဓိ မရှိက ကံသုံးပါးသောင်းကျွန်း၍ ထိသူမှာ

မိခင်ဓရာဝတီ

၄၆

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

လောကပြစ်၊ ဓမ္မပြစ်မစဲ ရောက်ရာ၏။

ကာယဂတာ သတိပဋိနှင့်တရားကို ဖွားများ အားထုတ်
မှုသည် နွားကို နဖော်ကြီးတပ်မှု၊ ချည်တိုင်ကြီးလွန်တို့ဖြင့်
ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမမှုနှင့်တူ၏။ တူပုံကား -ခိုင်မြို့စွာ ချည်
နောင်၍ ထားခဲ့လျှင် ထိန္ဒားသည် နွားရှင်ထားရာ၌ ထားသမျှ
နေရတော့မည်။ တစ်ခြားတစ်ပါးသို့ မသွားနိုင်ပြီ၊ ထို့အတူ
မိမိကိုယ်ခန္ဓာတည်းဟူသော ချည်တိုင်၌ သတိပဋိနှင့်တည်းဟူ
သော ကြီးလွန်ဖြင့် ခိုင်မြို့ချည်မှု ထမြာက်သောအခါ
သတ္တဝါ တို့၏ စိတ်သည် စိတ်ရှင်ထားရာ၌ ထားလိုသမျှ
နေတော့သည်၊ အနမတဂ္ဂသံသရာမှ အစဉ်ပါရှိ၍နေသော မပြိုမ်း
သက်ခြင်း အလေ့၊ ထိုတိအာရုံသို့ ရပ်တည်မရ ပြေးသွားလွင့်
ပါးခြင်း အလေ့တို့သည် ပျောက်ပြုမ်းကုန်၏။

နွားရှိုင်းဆင်ရှိုင်းလို့။ ။ ကာယဂတာ သတိပဋိနှင့် ဘာဝနာမှု

ကို ရှေးဦးစွာ မတည်ထောင်မှု၍
သမထမှု၊ ဝိပသာနာမှုကို ပြုလုပ်သောသူသည် ကြီးမရှိသေး
သော နွားရှိုင်းကို ထွန်လမ်းစခန်းသို့ ဖြောင့်တန်းပြိုမ်းသက်စွာ
သွားအောင် မတတ်နိုင်လတ္တံ့၊ ရှိုင်းသည့်အတွက်၊ ကြီးမရှိသည့်
အတွက် ခဏခြင်း လမ်းမဟုတ်ရာသို့ ဆွဲငင်၍သော်လည်း
သွားလတ္တံ့၊ လုည်းထမ်းပိုး၊ ထွန်ထမ်းပိုးတို့ကိုသော်လည်း ချိုး

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၄၅

မြဲ၍ ထွက်သွားလတ္ထုသာတည်း၊ မိမိခန္ဓာကိုယ်၌ ထားလိုသမျှ
ငြိမ်သက်တည်ကြည့်စွာ နေသဖြင့် ကာယဂါတာ သတိပဋိဘန်
သာဝနာ တည်ထောင်မိသောအခါမှ သမထလုပ်ခွင့်၊ ဝိပသုနာ
လုပ်ခွင့်များသို့ စိတ်က သွင်းထားပါမူကား ထိအာရုံး၌ တည်ငြိမ်
စွာ နေသဖြင့် ထင်မှု၊ မြင်မှု အလုပ်တွင်ကျယ်လေသတည်း၊
ဆင်ရှင်းဥပမာနှင့် တော်ဗြို့နေသော ဆင်ရှင်းကို အောင်းမနှင့်တွဲ၍
လွင်သို့ ထုတ်ယူခဲ့ပြီးမှ ကျိုးတွင်းသို့သွင်း၍ ကြိုးလွန်တပ်ပြီး
လျှင် ဆင်ချည်တိုင်၌ ခိုင်မြှုစွာ ချည်နောင်၍ ယဉ်အောင် ပြု
လုပ်ပြီးမှ အဆိပ်အတောက်မရှိ အလွန်ငြိမ်သက် တည်ကြည်
ရှိသောအခါ သိမှု၊ လိမ္မာမှု အမျိုးမျိုးတို့ကို ကြိုးကျ နပ်နောစွာ
ဆုံးမပြီးမှ မင်းပွဲသဘင်၊ စစ်မြေပြင်တို့၌ မင်းစီးဆင် ပြုလုပ်
ရသတည်း။

ဥပမေယျ။ ။ လူ့ကာမရှုံးစုသည် ဆင်ပျော်သော တော
ကြီး နှင့်တူ၏။ သာသနာတော်သည် မြို့ချာ
လွင်ပြင်နှင့် တူ၏။ စိတ်သည် တော့ဆင်ရှင်းနှင့်တူ၏။
သာသနာမြှုတို့၌ အလွန်ယုံကြည်လှ လိုလားလှသော သဒ္ဓါ,
ဆန္ဒတို့သည် အလွန် လိမ္မာသော အောင်းမတို့နှင့်တူကုန်၏။
သီလဝိသုဒ္ဓါသည် ဆင်ကျိုးတော်ကြီးနှင့် တူ၏။ ထွက်သက်
ဝင်သက် အစရှိသော မိမိကိုယ်ခန္ဓာသည် ဆင်ချည်တိုင်ကြီးနှင့်

မိခင်ဗရာဝတီ

၄၈

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

တူ၏။ ကာယဂတာ သတိသည် ကြီးစွန်နှင့်တူ၏။ သမထ၊
ဝိပသုနာတို့၏ ရှုံးအဖို့ ပရိကံမှုစုသည် ဆင်ကို သွန်သင်ဆုံးမ
မှုနှင့် တူ၏။ သမထမှု၊ ဝိပသုနာမှုသည် မင်းပွဲသဘင်၊ စစ်
မြေပြင်နှင့် တူ၏။

[အကြောင်းဆိုဖွယ်စုသည် သိသာလေပြီ။]

ဤသို့လျှင် သူရှုံးဥပမာ၊ လျှော့ကြီးဥပမာ၊ နားဥပမာ၊
ဆင်ဥပမာတို့ဖြင့် အနမတရှု သံသရှုံး ပွင့်တော်မူကုန်သော
ခပ်သိမ်းသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သာသနှုံး သီလဝိသွေ့မှ
အထက်သို့ တက်လမ်းတွင် ရှုံးဦးစွာ တည်ထောင်ကြရမြှု
အရိုး အစဉ်ကြီးဖြစ်သော ကာယဂတာ သတိ၏ အချက်အရာ
ကြီးကို ပြဆိုလိုက်သည်။

လိုရင်း အဓိပါယ်မှာမူကား - ထွက်သက် ဝင်သက်
မှုနှင့် ဖြစ်စေ၊ ဇူးရိယာပထမှုနှင့် ဖြစ်စေ၊ သမ္မတညေးမှု၊ ဓာတု
မန် သိကာရမှု၊ အဋီကသညာမှု၊ စသည်နှင့်ဖြစ်စေ နေ့နေ့။
၁။ ဇူးရိယာပထမှု = ဇူးရိယာပုထု င့်ပါးကို အညီအမျှဖြစ်စေမှု။
၂။ သမ္မတညေးမှု = ပညာဖြင့် အဖန်ဖန်ဆင်ခြင်မှု။
၃။ ဓာတုမန်သိကာရမှု = ဓာတ်လေးပါးကို နှလုံးသွင်းမှု။
၄။ အဋီကသညာမှု = အရိုးစုဟု အမှတ်ထားမှု။

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၄၉

ညည နိုးကြားသမျှ ထူးပို့ယာပုစ် င-ပါးတို့၌ မိမိစိတ်ကို
မိမိကိုယ်၌ ထားလိုသမျှ ထားနိုင်ကြအောင် ပွားများအားထုတ်
ကြကုန်ရာ၏။ ထားလိုသမျှ ထားနိုင်ကြလျှင် စိတ်ကို အစိုးရမှု
ရှိပေသဖြင့် စိတ်ကို အစိုးမရသော သူရူး၊ သူနှစ်းအဖြစ်မှ
ကျွတ်လွတ်ကြကုန်၏။ လျေတက်ကို အလွန်နိုင်နင်းသော
လျေသူကြီးနင့် တူကြကုန်၏။ ဝန်ဆောင်မှုနင့် ထမ်းပိုးနပ်နော
ပြီးသော နားရှင်၊ မင်းပွဲသဘင် စစ်မြေပြင်တို့၌ ယဉ်ပြီး လိမ္မာ
ပြီးသော ဆင်ကြီးရှင်မင်းတို့နင့် တူကုန်၏။ စိတ်ကိုအစိုးရမှု
မည်သည် အမျိုးမျိုး အဆင့်ဆင့် ရှိ၏။ ကာယဗောသတိ
တည်ထောင်မိမှုသည် မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သာသနာအလုပ်၌
အစစာသော အစိုးရမှုပေတည်း၊ သမထလမ်းကို မလိုက်လို
ကြမှု၍ သုက္ခာပိပသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လမ်းဖြစ်သော ပိပသုနာ
မှ သက်သက်ကိုသာ အားထုတ်ကြလျှင် ကာယဗောသတိ
ထမြောက်သည့်မှ ပိပသုနာသို့ တက်ကြလေ။

ကာယဗော သတိပဋိနှင့်ကို အသီးအခြား မလုပ်လိုပြီ။
ဝိရိယကိုသာ ထက်သနစွာ အားထုတ်၍ ပိပသုနာမှုမှာပင်
ကာယဗောသတိလည်း အပြီးပါအောင် အားထုတ်မည်ဆိုလျှင်
ညာ၏စွမ်း၊ ဝိရိယစွမ်းရှိသောသူ မှန်ပေမှ ပြီးစီး၏။ နာမ်၊
ရပ်တို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုကို အမြင်ပေါက်သော ဥဒုယွှယ်၏နင့်

မိခင်ဓရာဝတီ

၅၀

ဗာဓိပက္ခိယဒီပနီ

ယူဉ်သော ကာယဂတာသတိသည် အထွတ်အမြတ်ဖြစ်သော ကာယဂတာသတိပေတည်း။

သမထလမ်း၌လည်း ထွက်သက် ဝင်သက်ဖြစ်အဲ ရူပါ ဝစရစတုဇ္ဈာန်းတိုင်အောင် ပေါက်ရောက်နိုင်၏။ ကေသာ, လောမှာစသော ဒွဲထွေးသာကာရု ကာယဂတာ သတိ၌ ဝဏ္ဏမန်သိကာရမူး ဖြစ်အဲ သမာပတ်ရှစ်ပါး အကျိန်ပေါက် ရောက်နိုင်၏။ ပဋိကူလ မန်သိကာရမူး ဖြစ်အဲ ပဋိမစာန်သို့ ပေါက်ရောက်နိုင်၏။ ဝိပဿနာအမြင် ပေါက်ပေလျှင် မဂ်ညာ၏, ဖိုလ်ညာ၏သို့လည်း ပေါက်ရောက်နိုင်တော့သည်။ သမထ, ဝိပဿနာ မပေါက်သော်လည်း မိမိကိုယ်၌ မိမိစိတ်ကို ထားလို သမျှ ထားနိုင်သော ကာယဂတာသတိသို့ ရောက်လျှင်ပင် အမြှောက်နိုဗ္ဗာန်ကို သုံးဆောင်ရသော သူမည်၏ဟူ၍ ဟောတော် မူပေ၏။

**“အမတံ တေသံ ပရိဘုဇ္ဇာ၊ ယေသံ ကာယ
ဂတာသတိ ပရိဘုဇ္ဇာ”။ ။ [အရှုံးတို့ရပါ၌တော်။]**

၁။ ရူပါဝစရ စတုဇ္ဈာန် = နှစ်သက်ခြင်း ပိတ်, ချမ်းသာခြင်းသူခ

တရား J-ပါးရှိသောစာန်။

J။ ဝဏ္ဏမန်သိကာရမူး = အဆင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်မှု။

၃။ ပဋိကူလမန်သိကာရမူး = စက်ဆုပ်ဖွယ်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်မှု။

မိခင်းရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၅၁

ယေသံ၊ ရှင်ရှင်လူလူ အကြောင်သူတိသည်။ ကာယဂတာ
သတိ၊ ကာယဂတာ သတိကို။ ပရိဘုတ္တာ၊ သုံးဆောင်ရုံး။
တေသံ၊ ထိသူတိသည်။ အမတံ၊ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို။ ပရိဘုတ္တာ၊
သုံးဆောင်ရုံး။ [အနက်။]

အမြိုက်နိဗ္ဗာန် ဆိုသည်ကား - စိတ်၏ အလွန် အေး
၌မြဲးခြင်းကို ဆိုသတည်း။ ယခုပကတိ မိမ္မားတိုင်း၊ ဘမ္မားတိုင်း
ရှိနေကြသော စိတ်သည် စိတ်ရူးစိတ်နောက်၊ စိတ်လေစိတ်လွင့်
မျိုးဖြစ်၍ အလွန်မြောက်သွေ့ ပူလောင်၏။ ပြုတ်သီးပိုးသည်
ပြုတ်သီးအပူကို မသိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တဏ္ဍာနိုင်ငံသို့
လိုက်၍ နေသောသူသည် တဏ္ဍာအပူကို မသိသကဲ့သို့လည်း
ကောင်း၊ ဒေါသမာနလွှမ်းမိုး၍ နေသောသူသည် ဒေါသအပူ
မာနအပူကို မသိသကဲ့သို့လည်းကောင်း မိမိတို့စိတ်ရူးစိတ်နောက်
အပူကို ပူမှန်းမသိကြကုန်၊ ကာယဂတာသတိ ခိုင်မြို့စာတည်၍
စိတ်ရူးစိတ်နောက် ပျောက်၌မြဲးသောအခါမှ ထိအပူကို ကောင်း
ကောင်းကြီး သိကြကုန်၏။ ထိအပူ၌မြဲးသော အခွင့်ကိုလည်း
ကြကုန်၏။ ထိအပူသို့ တစ်ဖန်ပြန်၍ ရောက်မည်ကိုပင်
ကြောက်ကြကုန်၏။ သမထရာန်အနေသို့ ရောက်သော
ကာယဂတာ သတိပဋိသာန်၊ ဥဒုယ္ဗ္ဗယဉာဏ် အနေသို့ရောက်
သော ကာယဂတာ သတိပဋိသာန်တို့၌ ဆိုဖွယ်မရှိပြီ။

မိခင်ဓရာဝတီ

ထို့ကြောင့် အထက်အထက်သော ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့
ရောက်လေလေ ကာယဂတာ သတိပဋိဘန်ကို မလွှတ်နိုင်လေလေ
ဖြစ်သတည်။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း ပရီနိဗ္ဗာန် စံသည်တိုင်
အောင် သတိပဋိဘန် လေးပါးကို အာဟာရ ပြုကြကုန်တော့
သည်။ ထွက်သက် ဝင်သက်စသော ကိုယ်အကို့၍ တစ်နာရီ၊
နှစ်နာရီ စသည်ဖြင့် စိတ်ကိုတည်ဖြစ်စွာ ထားနိုင်ရုံမျှသာ
ကာယဂတာသတိ မူသည်ကား ဝိရိယထက်သန်လျင် ထက်သန်
သည့်အလျောက်၊ ဝိရိယပျော်ည့်လျင် ပျော်ည့်သည့်အလျောက်
ခုနစ်ရက်ခန့်နှင့် ပေါက်သည်လည်း ရှိ၏။ ၁၅ -ရက်ခန့်နှင့်
ပေါက်သည်လည်း ရှိ၏။ တစ်လခန့်နှင့် ပေါက်သည်လည်း
ရှိ၏။ ၂ -လ၊ ၃ -လ၊ ၄ -လ၊ ၅ -လ၊ ၆ -လ၊ တစ်နှစ်၊
နှစ်နှစ်၊ သုံးနှစ်မှ ပေါက်သည်လည်းရှိ၏။ ထွက်သက် ဝင်သက်
လုပ်ပုံ အစီအရင်မှာ ငါတို့စိရင်သော အာနာပါနဒီပနီ ရှိလေ၏။
ဒွဲတ္ထိသာကာရ အစီအရင်မှာ ရှေးဆရာတို့ ထုတ်ပြသော
ကမ္မဏာန်းစာ အများရှိ၏။ ဉ်ဒွဲတ္ထိသာကာရ အလုပ်၍ ကေသာ,
လောမာ, နခါ, ဒန္တာ, ,တစော ဉ်ငါးခုသည် တစ်ပဋ္ဌက
မည်၏။ ဉ်ငါးခု ထင်မြေငွဲမြို့လျင်ပင် ကာယဂတာသတိ
မြောက်တော့သည်။

လယ်တီဆရာတော်

၅၃

[စတုဓမ္မတုဝဝတ္ထာန အစီအရင်၊ ရပ်ပိပသုနာ - နာမ်
ပိပသုနာ အစီအရင်တိုကိုမှုကား ငါတို့စီရင်သော “လက္ခ
ဏအိပန္ဒံ”, “ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂအိပန္ဒံ”, “အာဟာရအိပန္ဒံ”
“အနတ္ထအိပန္ဒံ” စာအုပ်တို့မှာယူလေ။

ဤတွင်ရွှေကား ပဲသိမ်းသော ဘုရားသာသနာတို့၏ နေယျ
ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တွေ့ရှိခဲ့ဖြစ်သော ဘုရား
သာသနာ၌ပင် မင်၊ ဖိုလ်ကို ရနိုင်ခြင်းငါ ဘာဝနာမူတွင်
ရှေးဦးစွာ တည်ထောင်အားထုတ်ကြသော ကာယဂါတာ
သတိ ဘာဝနာဟု ဆိုအပ်သော သတိပဋိဌာန်လေးပါး
အမြှက်ပြီး၏။]

သတိပဋိဌာန် င -ပါး ပြီး၏။

သမ္မပ္ပာန် င -ပါး

သမ္မပ္ပာန်ဆိုသည်ကား -

“ဘုသံ ဒဟတိ ဝဟတိတိ ပဓာန် သမ္မ

ဒေဝ ပဓာန် သမ္မပ္ပာန်”။

ဘုသံ၊ လွန်စွာ။ ဒဟတိ ဝဟတိ၊ ရွှေက်ဆောင်တတ်၏။

ဇူတိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ ပဓာန်၊ ပဓာန်မည်၏။

သမ္မဒေဝ၊ ကောင်းစွာသာလျှင်။ ပဓာန်၊ လွန်စွာ ရွှေက်ဆောင်

မိခင်ဓရာဝတီ

၅၄

အောဓိပက္ခိယဒီပနီ

တတ်သော တရားသည်။ သမ္မပွဲဓန်၊ သမ္မပွဲဓန် မည်၏။
 တွန့်တိခြင်း မရှိသော ဝိရိယကို သမ္မပွဲဓန်ဆိုသည်၊
 အာတာသပိရိယလည်း ခေါ်၏။ အားထုတ်မှုအရာ၌ လွန်စွာ
 အပူအပန် အပင်အပန်း ခံနိုင်သော ဝိရိယဟူလို့၊ အကိုလေးပါး
 နှင့် ပြည့်စုံသော ဝိရိယ၏အမည်ချည်းတည်း။

အကိုလေးပါးကိုမှုကား -

“ကာမံ တစောစ နှာရှစ အနှံးစ အဝသိ
 သုတု။ ဥပသုသုတု မေ သရိရေး မံသလောဟိတ်။
 ယံ တံ ပုရိသထာမေန ပုရိသပရက္ခာမေန ပတ္တ္တဗုံး။
 နတ်ပတ္တာ ဝိရိယသု သဇ္ဇာန် ဘဝိသုတိ”
 ဟူ၍ ဟောတော်မှု၏။

မေ၊ ငါ၏။ သရိရေး ကိုယ်၍။ တစောစ၊ အရေသည်
 လည်းကောင်း။ နှာရှစ၊ အကြောသည်လည်းကောင်း။ အနှံးစ၊
 အရိုးသည်လည်းကောင်း။ အဝသိသုတု၊ ကြိုင်းကျေန်လောစေား
 မံသလောဟိတ်၊ အသား၊ အသွေးဟူသမျှသည်။ ကာမံ၊ စင်စစ်။
 ဥပသုသုတု၊ ခန်းခြောက်၍ကုန်လောစေား။ ယံတံ၊ အကြိုင် ရှာန်,
 မဂ်၊ ဖိုလ်တရားမည်သည်ကို။ ပုရိသထာမေန၊ ယောကျေားတို့၏
 အစွမ်းဖြင့်။ ပုရိသ ပရက္ခာမေန၊ ယောကျေားတို့၏ မတွန်းမရှုံး
 စွန်းစားမှုဖြင့်။ ပတ္တ္တဗုံး၊ ရောက်ထိုက်၏။ တံ၊ ထိုစျာန်၊ မဂ်,

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၅၅

ဖိုလ်ကို။ အပတ္တ၊ မရောက်သည်ရှိသော်။ ဝိရိယသာ၊ ဝိရိယ၏။
သဏ္ဌာန်၊ တန်ရပ်ခြင်းသည်။ နဘဝိသတိ၊ မဖြစ်လတ္ထံ။ ။
[အနက်]

- ၁။ အရေကြွင်းစေ အကိုတစ်ပါး။
- ၂။ အကြောကြွင်းစေ အကိုတစ်ပါး။
- ၃။ အရိုးကြွင်းစေ အကိုတစ်ပါး။
- ၄။ အသား၊ အသွေး အကုန်ခန်းခြားကိုလေစေ အကို
တစ်ပါး။

ဤကား သမ္မပွဲဓန ဝိရိယ၏ အကိုလေးပါးတည်း။
ဝိရိယကို အားထုတ်နိုင်လျှင် ရထိုက်သော တရားမျိုးသာ
မှန်ပါစေ၊ မရသမျှ ငါမနေ၊ မပေါက်သမျှ ငါမနေ၊ မရောက်သမျှ
ငါမနေ၊ ဝိရိယကို မလျော့ပြီဟု အရှင်သောကာထော်၊ အရှင်
စက္ခပါလ ထော်တို့ကဲ့သို့ ဖြစ်သော ဝိရိယမျိုးတည်း။ ဝိရိယမှုမှု
ကမ်းကုန်အောင် လွတ်မှုတည်း။ ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား
ထားတော်မူခဲ့သော ဝိရိယအပိုင်းအခြားကို သေသည့်နေ့တိုင်
ပြည့်မြို့အောင် အားထုတ်ပါလျက် စျောန်၊ မင်း၊ ဖိုလ်တရားကို
မရနိုင်ရှိခဲ့လျှင်သာ ခေတ်သမယကို ချလိုလျှင်ချသင့်၏၊
ခွဲဟိတ်ကို ချလိုလျှင်ချသင့်၏။ ပါရမိကို ချလိုလျှင် ချထိုက်၏။

၅၆

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

ဖြစ်မြောက်အောင် အားမထုတ်ကြ။ ။ ယခုလောက်၌
အချို့သော သူတို့

သည်ကား မြတ်စွာဘုရား ထားတော်မူခဲ့သော ဝိရိယအပိုင်း
အခြားကို အပြည့်မှိုအောင် အားထုတ်မှုမှာ ဝေးစွာ၊ ပကတိသော
စိတ်လေ စိတ်လွင့်၊ စိတ်ရူး စိတ်နောက်ကို ပျောက်ငြိမ်းစေရန်
ကာယာဂတာသတိမှုကိုမျှ ဖြစ်မြောက်အောင် အားမထုတ်ကြပဲ
လျက် အချို့သူတို့ကား မင်း၊ ဖိုလ်ကို ရထိုက်သော အခါမဟုတ်
၍ မရနိုင်ကြသည်ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ အချို့သူတို့ကား
ရထိုက်သော ပါရမိမရှိကြ၍ မရနိုင်ကြသည်ဟု ပြောဆိုကြကုန်
၏။ အချို့သူတို့ကား ယခုကာလျှော့ ခိုဟိတ်သားတွေဖြစ်၍
မရနိုင်ကြသည်ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ အလွန်အားထုတ်မှ ရနိုင်
သော နေယျုပိုလ်တို့၏ ခေတ်ကာလျှော့ သမ္မပ္ပာန် ဝိရိယ
အချိုးမကျ ရှိနေမှုကို မသိကြ၍ ပြောဆိုကြကုန်သတည်း။
သမ္မပ္ပာန် ဝိရိယ အချိုးကျအောင် ပဟိတ္တာ စိတ်ထားနှင့်
အားထုတ်ကြပါကုန်မှကား လူတစ်ထောင်အားထုတ်လျှင် သုံးရာ၊
လေးရာ၊ ငါးရာ စသည်၊ လူတစ်ရာအားထုတ်လျှင် သုံးကျို့၊
လေးကျို့၊ ငါးကျို့ စသည် ဇကန်ထမြောက် ပေါက်ရောက်
ကြကုန်၏။ ပဟိတ္တာ စိတ်ဆိုသည်ကား ဤအလုပ်နှင့်
ဤတစ်သက်ဟု တစ်စိတ်တည်း ချထား၍ အားအင်မယုတ်

မိခင်ဓရာဝတီ

အစွမ်းထုတ်မှုတည်း။

သမ္မပ္ပါဓန မဖြစ်နိုင်ကြ။ ။ ရှင်သောက မထောင်သည်
ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး အိပ်မှူ
မရှိ၊ ထိုင်မှူ, စကြားသွားမှနှင့် အားထုတ်၏။ ရှင်စက္ခပါလလည်း
ထိုးအတူ၊ ပုသေဒေဝမထောင်သည် ထိုကဲ့သို့၍ ၂၅ -နှစ်တိုင်တိုင်
အားထုတ်မှုရ၏။ မဟာသိဝ မထောင်သည် အိပ်မှူကို ပယ်ရှား၍၍
အနှစ်သုံးဆယ် အားထုတ်မှုရ၏။ ယခုကာလျှော့ ထိုကဲ့သို့သော
သမ္မပ္ပါဓနမှ အလွန်ကြီး လို၍နေကြ၏။ အားထုတ်ကြသူတို့
မှာလည်း ပရိယတ္ထိဉာဏ် ပညာ အားသေးလျက် နေကြ၏။
ပရိယတ္ထိဉာဏ်ပညာ အလိမ်မာ ရှိကြသူတို့မှာလည်း မြို့ရွာမှာ
နေလျှင် မြို့ဘုန်း၊ ရွာဘုန်းကြီးမှူ, တောတောင်မှာနေလျှင်
တောဘုန်း တောင်ဘုန်းကြီးမှူ, တရားဓမ္မ ပြောဟောမှူ, ကျမ်း
ဂန်ဓမ္မ ရေးသားမှူ, ပလိုဟောကြီးတွေနှင့် နေကြကုန်၏။ နှစ်
ရှည်လများ တစ်သွန်တည်းသွားသော သမ္မပ္ပါဓန ဝိရိယ မဖြစ်
နိုင်ကုန်။

အချို့သူတို့ကား ပါရမီပြည့်သဖြင့် ကျော်ချိန်ကျသော
အခါ အလွယ်တကူနှင့် ကျော်ရလိမ့်မည်။ ယခုအခါ ရမည်
မရမည်ကို မသိပဲနှင့် အပန်းမခံနိုင်ဟု ယခုအပန်းခံရမည်ကို

ကြောက်ကြကုန်၏။ အလွယ်တကူ ကျွတ်ခွင့်သို့ မရောက်စီ
အကြား၌ အပါယ်ငရဲသို့ အနှစ်တစ်သိန်း စသည်ကျ၍ ငရဲမီး
တွင်းမှာ နေရမည့်ခုက္ခန်း ယခုဘဝနာ အလုပ်နှင့် အနှစ်သုံး
ဆယ် ပန်းရသော ခုက္ခကို နှင့်ယူ၍ မကြည့်ကြကုန်။ ယခု
အနှစ်သုံးဆယ် ပန်းမှုသည် ငရဲ၍သုံးနာရီ ပန်းမှုလောက်
မဆိုးဝါး၊ ယခု အနှစ်သုံးဆယ် အပန်းခံလျှင် ထိုအပါယ်ကျမှုမှ
ကေန္တလွတ်လိမ့်မည် သိသလား၊ မလွတ်လျှင် အတူတူပင်
ဟူ၍ဖြားအုံ၊ ကျွတ်ထိုက်လျှင် ယခုဘဝ၍ပင် ကျွတ်လိမ့်မည်၊
ယခုဘဝမကျွတ်ထိုက်သေးလျှင် နောက်ဘဝ၌ ကျွတ်လိမ့်မည်။
ဤဘရားသာသနာ၌ မကျွတ်ရသော်လည်း အနှစ်သုံးဆယ်
အပန်းခံရသော ဘဝနာအာစိုးကုံးသည် အလွန်ကြီးကျယ်သော
ကံဖြစ်၍ အပါယ်ကျခြင်း မရှိပဲ သုဂတ္တဘဝ အဆက်ဆက်နှင့်ပင်
နောက်ဘရားကို တွေ့လိမ့်မည်၊ အားမထုတ်ပဲ နေကြသူတို့မှာ
အနှစ်သုံးဆယ် အပန်းမခံနိုင်ကြပါလျှင် ယခုဘဝ ယခုဘရား
သာသနာ၌ ကျွတ်ထိုက်သူ ဖြစ်ကြကုန်သော်လည်း မကျွတ်ကြ
ကုန်ပြီ၊ အားမထုတ်ပဲ နေကြသည့်အတွက် တစ်စုံတစ်ခုမျှ
တွက်ခြေမရှိ၊ ရုံးမှုကြီး သက်သက်သာ ဖြစ်၏။ ပညာသတိ
ရှိကြစေကုန်၊ ထိုသမ္မပ္ပာဇာန်သည် လိုအပ်သော အကျိုးအပြား
၁။ အာစိုးကုံး = အလေ့အထများသော အမှုအလုပ်။

လယ်တီဆရာတော်

၅၉

အားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။

၁။ ဉာဏ်နှင့် အကုသလာနဲ့ ဓမ္မာနဲ့ ပဟာနာယ
ဝါယာမော်။

၂။ အနုပွန္းနှင့် အကုသလာနဲ့ ဓမ္မာနဲ့ အနုပွါဒါယ
ဝါယာမော်။

၃။ အနုပွန္းနှင့် ကုသလာနဲ့ ဓမ္မာနဲ့ ဉာဏ်ဒါယ
မော်။

၄။ ဉာဏ်နှင့် ကုသလာနဲ့ ဓမ္မာနဲ့ ဘိယျာဘာဝါယ
ဝါယာမော်။

၁။ ဉာဏ်နှင့်၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆ ဖြစ်ကုန်
သော်။ အကုသလာနဲ့ ဓမ္မာနဲ့၊ အကုသိုလ် တရားတို့ကို။ ပဟာ
နာယ၊ ပယ်ခြင်းငါး။ ဝါယာမော်။ အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။

၂။ အနုပွန္းနှင့်၊ မိမိသန္တာန်၌ ရှုံးသုံးဖြစ်လတ္တာ
ဘုန်သော်။ အကုသလာနဲ့ ဓမ္မာနဲ့၊ အကုသိုလ် တရားတို့ကို။
အနုပွါဒါယ၊ နောင်ဘဝအဆက်ဆက် တစ်ရုံတစ်ဆစ်မျှ မိမိ
သန္တာန်မှာ မဖြစ်လာခြင်းငါး။ ဝါယာမော်၊ အားထုတ်ခြင်းလည်း
ကောင်း။

၃။ အနုပွန္းနှင့်၊ မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ဖူးသေးကုန်သော်။
ကုသလာနဲ့ ဓမ္မာနဲ့၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဉာဏ်ဒါယ၊ မိမိသန္တာန်

မိခင်ဇရာဝတီ

၆၀

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

၌ ဖြစ်စေခြင်းငါ။ ဝါယာမော၊ အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။

၄။ ဥပ္ပန္နာနဲ့ မိမိသန္တာနှင့်ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော။
ကုသလာနဲ့ ဓမ္မာနဲ့၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဘိယျာဘာဝါယာ
နိယာမှုအဖြစ်သို့ ရောက်စေရန် လွန်စွာကြီးပွားစေခြင်းငါ။
ဝါယာမော၊ အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။

သမ္မပ္မစာန်ဝိရိယ လေးပါးတည်း။

အကုသိုလ်၌ ဥပ္ပန္န - အနုပ္ပန္နခဲ့ပုံ

အမိပါယ်ကား သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ နေကြကုန်
သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ သန္တာနှင့် -

၁။ ဥပ္ပန္န အကုသိုလ်၊

၂။ အနုပ္ပန္န အကုသိုလ် ဟူ၍ နှစ်ပါးစီ ရှိကုန်၏။

၁။ ဥပ္ပန္န အကုသိုလ်ဆိုသည်ကား အတိတ် အကုသိုလ်,
ပစ္စဖို့ အကုသိုလ်ကို ဆိုသတည်း၊ ရှေးရှေးသော ကမ္မာအဆက်
ဆက် ဘဝအဆက်ဆက်တို့မှ ယနေ့ထက်တိုင် မိုက်မှားပြုကျင့်၍
လာခဲ့သော အကုသိုလ်ဟောင်းစု၊ ခုစရိတ်ဟောင်းစု၊ မကောင်း
စုဆိုလိုသည်။ ထိုအတိတ် အကုသိုလ်သည် အပါယ်ငရဲ့၌ ပဋိ

၃။ နိယာမ = မြို့မြို့ခိုင်ခဲ့သော သဘော။

မိခင်စရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၆၁

သန္တအကျိုးကို ပေးခွင့်ရ၍ အချင်းခံပါသမဲး ကုန်ဖြစ်မဲးလေပြီး
သော အကုသိုလ်ကံဟောင်းစုလည်း ရှိ၏။ ပဋိသန္တအကျိုးကို
ပေးခွင့်မရသေး၍ ထိပုဂ္ဂိုလ်သန္တန်တွင် ဘဝများစွာ ကမ္မာ
အဆက်ဆက် စိတ်ထဲ၊ နှလုံးထဲမှာ အမြဲပါရှိ၍နေသော အကု
သိုလ်ကံဟောင်းစုလည်း ရှိ၏။ သဏ္ဌာယဒို့ တင်းလင်းရှိနေကြ
ကုန်သော လူ၊ နတ်၊ ပြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား တစ်ယောက်
တစ်ယောက်သော သူမှာပင် အဝိစိသို့ ကျရောက်ရန် ကြွေး
ဟောင်း၊ မြို့ဟောင်း အကုသိုလ်ကံပေါင်း အန္တာပါရှိ၍ နေကြ
၏။ ကြွင်းသောင်ရဲ ကြွင်းသောအပါယ်တို့သို့ ကျရောက်ရန်
ကံဟောင်းတို့လည်း အန္တာပါရှိ၍ နေကြ၏။ ဤသို့ ကံမြောက်
ပြီးဖြစ်လျက် ပဋိသန္တအကျိုးကို ပေးခွင့်မရသေး၍ အခွင့်ကို
စောင့်စားကာ အစဉ်ပါရှိ၍ နေကြသော အကုသိုလ် ခုစရိတ်
ဟောင်းစုကို ဤအရာ၌ ဥပ္ပန္နဆိုသတည်း။

ထိုဥပ္ပန္နအကုသိုလ် ခုစရိတ်ကံဟောင်းတို့သည်
သဏ္ဌာယဒို့မှာ တွယ်တာကြကုန်၏။ သဏ္ဌာယဒို့ ရှိနေသမျှ
ကာလပတ်လုံး ကျိုးမပေးရလျှင် တစ်ခုသော ကံဟောင်းမျှ
ပျောက်ပျက်သည်ဟူ၍ မရှိလေ။ အကြင်အခါ၌ အနတ္တ
လက္ခဏာကို ကောင်းစွာထင်မြင်၍ သဏ္ဌာယဒို့ ချုပ်ဆုံး၏။
ထိုအခါ၌ ထို ဥပ္ပန္နဖြစ်သော အကုသိုလ်ဟောင်းတို့သည်

၆၂

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

အဏုမြှေ့မျှ အကြောင်းမကျိန် မရှိကုန်မူ၍ အကုန်ကွယ်ပျောက်
ကြကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုဘဝမှုစဉ် နောင်အနာဂတ်
သံသရာ၌ ကံဟောင်းတို့အတွက်နှင့် အပါယ်မှုကို အိပ်မက်တွင်
မျှ မကြေရလေပြီ။

၂။ အနုပွဲ၌ အကုသိုလ်ဆိုသည်ကား အနာဂတ်
အကုသိုလ်တည်း၊ ယခုဘဝတွင် နောက်ခဏမှုစဉ် ဘဝအဆက်
ဆက် မိုက်ကွက်ရှိတိုင်း တွင်တွင်မိုက်မဲ မောက်မှား၍ သွားဦး
မည့် အကုသိုလ်သစ်၊ ခုစရိတ်သစ်၊ အမိုက်သစ်၊ အမှားသစ်
အနှစ်တို့ကို အနုပွဲဆိုသတည်း၊ ထိုအကုသိုလ် ခုစရိတ်သစ်၊
အမိုက်သစ်၊ အမှားသစ်တို့သည် တစ်ယောက် တစ်ယောက်သော
သူအား တစ်ဘဝ တစ်ဘဝမှာပင် အနှစ် အနှစ် ဖြစ်နိုင်၏။
ထိုအနုပွဲ၌ အကုသိုလ်ခုစရိတ် အမိုက်ခပ်သီမ်းတို့သည်လည်း
သဏ္ဌာယဒီဋ္ဌာမှ ထွက်ကြကုန်၏။ သဏ္ဌာယဒီဋ္ဌာမှ ပေါက်ဖွား
ကြကုန်၏။ အကြောင်အခါ၌ သဏ္ဌာယဒီဋ္ဌာပူးခုံး၏။ ထိုအခါ၌
ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်တွင် ထိုအနုပွဲဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံသစ်တို့
သည် အဏုမြှေ့မျှ အကြောင်းအကျိန် မရှိကုန်မူ၍ အကုန်ချုပ်ပြုမဲ့
ကြကုန်၏။ ထိုသန္တာန်၌ နောက်ခဏ၊ နောက်ဘဝ၊ နောက်ကမ္မာ
အဆက်ဆက်တို့၌ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ ဖြစ်လာခြင်း
မရှိသည်ကို ချုပ်ပြီးမှုဆိုသတည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခဏမှုစဉ်

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၆၃

နောက်အနမတရှုသံသရာ၌ ပါကာတိပါတ အစရှိသော
အကုသိုလ်ခုစရိက် အမိုက်အမှားမူများကို အိပ်မက်တွင်မျှ မကြုံ
ရလေပြီ။

သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌာ ရှိနေကြကုန်သည်ရှိသော လေးကျွန်း
သော်နင်းစကြာမင်းတို့သည်လည်း ငရဲမီးတွေ ရွှေနောက်
တစ်ခွင်လုံးည်ပြု၍ နေဘိသကဲ့သို့ ထိုဥပ္ပါနဲ့၊ အနုပ္ပနဲ့ အကုသိုလ်
နှစ်ရပ်ကိုည်ပြု၍ လျှောင်၍နေကုန်၏။ အပူကောင်ကြီး သက်
သက်တို့သာတည်း၊ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် နတ်မင်း၊ သိကြား
မင်းကြီး၊ ရူပ၊ အရူပ ပြဟ္မာမင်းကြီးတို့သည်လည်း ထို့အတူ
အပူကောင်ကြီးတွေတို့သာတည်း၊ ငရဲကြီး ငရဲလွန်၊ အပါယ်
ကြီး အပါယ်လွန် တင်းလင်းနှင့် အကျဉ်းအကြပ် နေရသော
သူတို့သာတည်း။ သံသရာ ပဲသယ်ကြီး၌ နှစ်သမား၊ မွန်းသမား
တို့သာတည်း။ မြှုပ်သမား၊ များသမားတို့သာတည်း။

အနမတရှုသံသရာတွင် အဂွန်တွေကြိုးခဲ့လေသာ ဘုရား
သာသနာကို မြောကြရကုန်သည်၊ တောင့်တကြရကုန်သည်ကား
ဖြစ်လေရာရာ အစဉ်ပါ၍ ရရှိတစ်ခွင်လုံး နောက်တစ်ခွင်လုံး
ပိုင်းအုံလျှောင်ည်ပြုနေကုန်သော ထိုဥပ္ပါနဲ့၊ အနုပ္ပနဲ့ အကုသိုလ်
၁။ အနမတရှုသံသရာ = အစမထင်သော ဓန္တာ၊ အာယတန်၊ ဓာတ်တို့၏
မပြတ်ဖြစ်စဉ်။

၆၄

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ငရဲမီးတို့၏ တစ်ခါတည်းပြီး ချုပ်ပြုမ်းခြင်းဟူသော အခွင့်ကို
အလွန်အလိုဂျိကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ဘုရားသာသနာကို မော်ကြ
ရကုန်၏။ တောင့်တကြရကုန်၏။ ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ
ကြံကြသော သူတို့သည်လည်း ထိဘဝတွင် ထိဥပ္ပါန္တာ၊ အနုပ္ပါန္တာ
အကုသိုလ် ငရဲမီးတို့ကို အသေသတ်မှု အလုပ်တစ်ခုကိုသာ
ကိုယ်ကျိုး၊ ကိုယ်စီးပွား ပြုလုပ်ကြရကုန်၏။ ထိဥပ္ပါန္တာ၊ အနုပ္ပါန္တာ
အကုသိုလ် နှစ်ရပ်တို့၏ကို အသေသတ်မှု ဆိုသည်လည်း
သက္ကာယဒီဋ္ဌကို အသေသတ်မှုသာတည်း၊ သက္ကာယဒီဋ္ဌသေလျှင်
ထိအကုသိုလ် နှစ်ရပ်တို့လည်း အကုန်သေကုန်တော့သည်။

ထိအကုသိုလ်နှစ်ရပ် သေပြုမ်းပြီးသော ဝိသာခါ၊ အနာ
ထပိက် အစရိုကုန်သော အသေချုပ်ယျ အနှစ်များလှစွာကုန်သော
ဘုံစဉ်စံသောတာပန်ဖြစ်သူ နတ်၊ လူ၊ ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့
သည်ကား သက္ကာယဒီဋ္ဌ ချုပ်ပြုမ်းသော နာရီမှစ၍ ဝါသုပ္ပါ
သံသရာ၌ နစ်မှု၊ မွန်းမှု၊ မြှုပ်မှု၊ မောမှုတို့မှ ကျေတ်လွတ်ကြ
လေကုန်၏။ သူပါဒီသေသ ပဋ္ဌဌနိဗ္ဗာန်းတွင်းသို့ ရောက်ကြ
လေကုန်၏။ ဘဝများစွာ ကဗ္ဗာများစွာ သံသရာ၌ ကျင်လည်၍။
၁။ သူပါဒီသေသ ပဋ္ဌဌနိဗ္ဗာန် = ဝိပါက်နှင့် ကမ္မဇာပွဲမှုမြတ်နှင့်
မြင်အပ်သော နိဗ္ဗာန်။

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၆၅

သွားကြကန်သော်လည်း လောကီဘုံသူ၊ လောကီဘုံသား မဟုတ်
ကြကန်ပြီ၊ ဘုံစဉ်စအရိယာ လောကုတ္ထရာဘုံသူ၊ လောကုတ္ထရာ
ဘုံသားတို့ပေတည်း။

[ဤကား သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကျွတ်လွတ်ကြသော
ဥပ္ပါဒ္ဓ၊ အနဥပ္ပါဒ္ဓ အကုသိုလ်နှစ်ရပ်တို့ကိုပြဆိုချက်တည်း။]
အကုသိုလ်၌ ဥပ္ပါဒ္ဓ ခဲ့ခန်းအမြှက်ပြီး၏။

ကုသိုလ်၌ ဥပ္ပါဒ္ဓ၊ အနဥပ္ပါဒ္ဓခဲ့ခန်း၌

ကုသိုလ်၌ ဥပ္ပါဒ္ဓ၊ အနဥပ္ပါဒ္ဓခဲ့ခန်းကို သီလ၊ သမဂ္ဂ၊
ပညာ ဟူသော သာသနာ ၃ -ပါး၊ သီလဝိသုဒ္ဓံ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓံ၊
ဒိဋ္ဌဝိသုဒ္ဓံ၊ ကံဪဝိတရဏဝိသုဒ္ဓံ၊ မရှိမဂ္ဂညာဏဒသုန်ဝိသုဒ္ဓံ၊
ပဋိပဒါညာဏဒသုန်ဝိသုဒ္ဓံ၊ လောကုတ္ထရာညာဏဒသုန်ဝိသုဒ္ဓံ
ဟူသော ဝိသုဒ္ဓခုန်ပါးတို့ကို အစဉ်မိုး၍ ပြဆိုပေအံး။

ကြောက်လန်းဖွယ်ရာ သံသရာ။ ။ ဤသံသရာကြီးသည်
အလွန်ကြောက်ဖွယ်၊
လန်းဖွယ် ကောင်းလှ၏ -ဆိုသည်မှာလည်း ဒိဋ္ဌအမှာက်အမှား
ကြီးလှင် အရင်းရှိသော ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဥပ္ပါဒ္ဓ၊ အနဥပ္ပါဒ္ဓ ဒုစရိက်
အမိက်အမဲတို့အတွက်ပင်တည်း။ ဤသံသရာကြီးသည် ခိုရာမရှိ။

မိခင်ဇရာဝတီ

ကိုးရာမရှိ၊ ပုန်းအောင်းရာမရှိ ဆိုသည်မှာလည်း ထိပိဋ္ဌာ အမျာက်
အမှား ချုပ်ပြုမ်းခဲ့လျှင် အဟောင်းအသစ်ဖြစ်သော ခုစရိတ်
အမိုက်အမဲ အကုန်ချုပ်ပြုမ်းလျှင် ထိသူမှာ အပါယ်သံရာကြီး
အပြီးလွှတ်မြောက်၏။ မြင့်မြတ်သော လူဘဝ၊ နတ်ဘဝ၊ ပြဟ္မာ
ဘဝတို့သာ ကျွန်ုရှုကုန်၏။

ထိုကြောင့် အပါယ်သံရာကြီးနှင့်တကွ ဥပဒ္ဒ၊ အန်ပန္န
ဖြစ်သော ခုစရိတ်အသစ်အဟောင်းတို့ကို တစ်ပေါင်းတည်း
တစ်လုံးတည်း တစ်ချက်တည်း ကျွတ်လွှတ်စေခြင်းငါ ဘုရား
သာသနာကို မြောက်တောင့်တကြရသည်နှင့်အညီ ယခုတွေကြုံ
၍ နေကြခဲ့အခါ ထိပိဋ္ဌာ အမျာက်အမှားကြီးကို အသေသတ်
ကြကုန်ရာ၏။ ထိပိဋ္ဌာသည် သတ္တဝါတို့၏သန္တာန်း၌ အခိုက်
အတန်သုံးပါးဟု ဆိုအပ်သော ဘုံသုံးဆင့်၊ ဘုံသုံးထပ်အနေနှင့်
တည်နေ၏။ ဝိတိက္ခာမ = ဘုံတစ်ဆင့်၊ ပရီယုံဌာန = ဘုံတစ်ဆင့်၊
အနုသယ် = ဘုံတစ်ဆင့်၊ ဤကား သတ္တာယဒီဋ္ဌာ ဘုံသုံးဆင့်
တည်း၊ နိုင်ငံသုံးရပ်လည်း ဆိုရ၏။ ဒီဋ္ဌာမ်း၊ ဒီဋ္ဌာလတ်၊
ဒီဋ္ဌာန သုံးချိုးဟူလို့ ဤအရာ၌ ဒီဋ္ဌာ၏ သား၊ မြေားဖြစ်ကြကုန်
၁။ ဝိတိက္ခာမ = ပြုလုပ်လွန်ကျူးး ပြီးမြောက်သောအမှု။

၂။ ပရီယုံဌာန = ထကြေပေါ်ပေါက်လာမှု။

၃။ အနုသယ် = အစဉ်ကိန်းအောင်း တည်ရှိသော အငွေအသက်သဘာာ။

လယ်တီဆရာတော်

၆၅

သော ခုစရိတ်ဆဟပါးတို့ကို ဒီဋ္ဌ္ခမြှု အတွင်းဝင်ပြု၍ ဆိုပေအံး။

၁။ ဝီတိက္ခာမဒီဋ္ဌ္ခကြမ်း ဆိုသည်ကား - အကုသိုလ်
ကာယကံကိစ္စံ၊ ဝစ်ကံကိစ္စနှင့် ထကြသောင်းကျန်း
သော ဒီဋ္ဌ္ခတည်း။

၂။ ပရိယဉ်ဗာနဒီဋ္ဌ္ခလတ် ဆိုသည်ကား - မနောဒါရ၌
သာ ပွဲက်ပွဲက်ဆူ ထကြသော ဒီဋ္ဌ္ခတည်း။

၃။ အနုသယဒီဋ္ဌ္ခနှင့် ဆိုသည်ကား - ကာယကံ၊ ဝစ်ကံ၊
မနောကံ ဟူသော ကံသုံးပါးအနေနှင့် လူပ်ရှား
ထကြခြင်း မရှိမှု၍ အနမတရှာ သံသရာ ခန္ဓာ
အစဉ်၌ အမြန်စွဲထာဝရ ကိန်းဝပ်တည်ထောင်၍
နေသော ဒီဋ္ဌ္ခတည်း။

မီးခြစ်မှဖြစ်သော မီး၌ အခိုက်အတန် ၃ -ပါးရှိ၏။

မီးခြစ်ခဲ တစ်ခုလုံးမှာ ကိန်းဝပ်နေသော မီးဓာတ်တစ်မျိုး၊
ကော်ဖတ်နှင့် တိုက်ခိုက်ရာ မီးခြစ်တံ့မှာ တောက်၍နေသော
မီးတစ်မျိုး၊ ဝတ္ထုတစ်ပါးနှင့် ပေါင်းဆုံးမိုက မီးခြစ်တံ့မှာ ဝတ္ထု
တစ်ပါးသို့ ကူး၍ တောက်လောင်သော မီးတစ်မျိုး၊ အမှိုက်
သရိက်၊ အဝတ်ပုဆိုး၊ အိမ်ရာ၊ ကျောင်းကန်၊ ဝင်းခြီး၊ ရပ်ဆွာကို
လောင်သောမီးဂို့ ဝတ္ထုတစ်ပါးသို့ ကူး၍တောက်လောင်သော
မီးဆိုသတည်း။ ဤဝတ္ထုတစ်ပါးသို့ ကူး၍တောက်လောင်သော

မီးခေါင်ဒရာဝတီ

မီးနှင့် ဝိတိက္လာမဒီဋ္ဌီကြမ်းသည် တူ၏။ မီးခြစ်တံမှာ တောက်၍ နေသော မီးနှင့် လူပ်ရှားထက္ခြာန် အာရုံအကြောင်းဆိုက်တိုက်မိ တိုင်း မနောဒ္ဒိရမှ ထက္ခြာသော ပရိယဉ်ာန ဒီဋ္ဌီလတ်သည် တူ၏။ မီးခြစ်ခဲ့တစ်ခုလုံးမှာ ကိန်းဝပ်၍ နေသော မီးဓာတ်နှင့် အနမတဂ္ဂဘဝအစဉ်၌ ကိုယ်ခန္ဓာတစ်ခုလုံးမှာ အမြဲထာဝရ ကိန်း ဝပ်တည်ထောင်၍ နေသော အနုသယဒီဋ္ဌီနသည် တူ၏။

အကြောင်းမဆုံးခိုက်သာ ြိမ်ပုံ။ ။ ထိုမီးဓာတ်သည် ကော်
ဖတ်ကော်နှင့် မတိုက်
သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ထက္ခြာခြင်းမရှိ၊ ယမ်းပုံယမ်းစုမှာ
ထားသော်လည်း ဥပဒ် မရှိ၊ ထို့အတူ ထိုအနုသယဒီဋ္ဌီသည်
မကောင်းသော အာရုံ မကောင်းသော အကြောင်းတို့နှင့် မတွေ့ဆုံး
သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး မနောဒ္ဒိရည့်မျှ ထက္ခြာခြင်းမရှိ၊ ကိန်း
ဝပ်မြဲ အတိုင်းသာ တည်နေ၏။ မကောင်းသော အာရုံ၊
မကောင်းသောအကြောင်း ထို့မြောက်ဒ္ဒိရည့် ခိုက်တိုက်လာသည်
ရှိသော် အနုသယဘုံမှ ခဏခြင်းထက္ခြာ၍ မနောဒ္ဒိရည့် ပရိယဉ်ာန
ဘုံသို့ အောက်စွဲနှင့် ထက္ခြာပူဗျာက်၍ လာ၏။ ထို့အခါတွင်
သူတော်ကောင်းတရားနှင့် နှိပ်ကွပ်နိုင်ခဲ့ပါမှ ထိုဘုံမှ ချုပ်ကွယ်
၍ အနုသယဘုံ၌ ကိန်းဝပ်မြဲ ကိန်းဝပ်ပြန်၏။ မနှိပ်ကွပ်နိုင်ခဲ့

လယ်တီဆရာတော်

၆၉

ပါမှ မနေ့ခွဲရည်သော်လည်း အောက်ဖွားဖွား ပွားစီး၍ နေတတ်၏။ ထိုထက် လျှော့ဆော်မှု အားကြီးပြန်လျင် ပရီယူဋ္ဌာနဘုံမှ ခဏခြင်းထဲ၌ ဝစ်ခွဲရည် ဝိတိက္ခာမဘုံမှ ဒုစရိဂုံစကား တစ်ဖွားဖွား၊ ဒီဋ္ဌာနစကား တစ်ဖွားဖွားနှင့် လူကားရှင်ကား ဖြစ်၍နေ၏။ ကာယခွဲရည်သော်လည်း ဝိတိက္ခာမဘုံမှာ ဒုစရိဂုံအမူအရာ၊ ဒီဋ္ဌာနအရာတိနှင့် သောင်းကျန်း၍နေ၏။

သူတော်စင် သူတော်ကောင်း။ ။ လောက၌ကား ဝိတိက္ခာမဘုံ၊
 ပရီယူဋ္ဌာနဘုံ လုံခြုံ၍
 ကာယကံ၊ ဝစ်ကံ၊ မနေ့ကံဟူသော ကံသုံးပါး ဖြူစင်ပေလျင်
 သူတော်စင် သူတော်ကောင်း ခေါ်ကြရကုန်၏။ အနုသယဘုံကို
 မူကား မသိနိုင်ကြကုန်၊ အနုသယဘုံ မပျောက်စီးက ပရီယူဋ္ဌာနဘုံ၊
 ဝိတိက္ခာမဘုံ လုံခြုံသည် ဆိုသော်လည်း တဒ်၏ တစ်ခဏသာ
 လုံခြုံနိုင်၏။ သူတော်ကောင်းတရား အားကောင်းလှလျင်
 မသေမီကာလ တစ်ဘဝသာ လုံခြုံနိုင်၏။ နောက်ခဏ၊
 နောက်ဘဝတို့၌မူကား ပွဲကြမ်း၍ ထလေကုန်အံသတည်း၊
 လောဘ၌လည်း ဘုံ ၃-ဆင့်၊ ခေါ်သ၌လည်း ဘုံ ၃-ဆင့်၊
 မောဟ၌လည်း ဘုံ ၃-ဆင့်ကိုယ်စီ ရှိကြသည်ကိုသိလေ၊ ဒီဋ္ဌာန၏
 ဘုံသုံးဆင့်၊ နိုင်ငံသုံးရပ်ကို အစဉ်အတိုင်း အဆုံးတိုင် ဖြုံဖျက်

မီခင်ခရာဝတီ

၄၀

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ခြင်းငါသီလ, သမာဓိ, ပညာကူသော သိက္ခာသုံးပါးကို
အားထုတ်ကြရကုန်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓအစရှိသော ဝိသုဒ္ဓခုနစ်ပါး
ကို အားထုတ်ကြရကုန်၏။

သီလ။ ။ ပကတိလူတို့၌ အာဇာပိုင်းမက သီလဟု ဆိုအပ်သော
နိစွဲသီလသည် သီလမည်၏။ ဤပကတိလူတို့၌
အဋ္ဌဂ်ဥပါသထသီလ, ဒသ်သီလနှစ်ပါးသည် အမွမ်းတင်
သီလတည်း၊ နိစွဲသီလမျိုး မဟုတ်၍ တတ်နိုင်လျှင် ကောင်း၏။
မတတ်နိုင်လျှင် နေရ၏။ ညာင်ခေါက်စသော ဖန်ရည်ဆိုးသော
အဝတ်ကိုဝတ်၍ ပုံးမြတ်အသွင် သူတော်စင်အဖြစ်၌ တည်ကုန်
သော လူဝိသေသတို့၌ အာဇာပိုင်းမကသီလနှင့် ဘတရူပတိုင်
အောင်သော ဒသ်နိစွဲသီလသည် သီလမည်၏။ အဋ္ဌဂ်ဥပါ
သထ သီလသည် ဒသ်သီလ၍ အတွင်းဝင်လေ၏။ ရဟန်းတို့၌
စတုပါရိသုဒ္ဓသည် သီလမည်၏။

သမာဓိ။ ။ ထွက်သက် ဝင်သက်အာရုံး, အဋ္ဌကအာရုံး စသည်
တို့၌ ရှုကြည့်ခဲ့မြှုဖြစ်လာသောပရီကမ္မဘာဝနာ,
ဥပစာရဘာဝနာ, သမာပတ်ရှုစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော အပွနာ
ဘာဝနာ ဤဘာဝနာ သမာဓိ သုံးပါးသည် သမာဓိမည်၏။

မိခင်စရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၈၁

ပညာ။ ။ ဒိဋ္ဌဝိသူဒ္ဓံ အစရှိသော လောကီဝိသူဒ္ဓံ လေးပါး၊
လောကုတ္ထရညာဏာသုနာ ဝိသူဒ္ဓံ ဤဝိသူဒ္ဓံ
ငါးပါးသည် ပညာမည်၏။
သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သုံးပါးခဲ့နည်းပြီး၏။

ဒိဋ္ဌ၏ ဘုံကြီး ၃-ဆင့်၊ နိုင်ငံကြီး ၃-ရပ်တို့တွင် -
၁။ သီလသည် ဝိတိက္ထမဘုံကြီး ဝိတိက္ထမနိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီး
နိုင်၏။ သီလဝိသူဒ္ဓံနှင့် ပြည့်စုံလျှင် ကာယကံ သောင်းကျွန်း
မှူး၊ ဝစ်ကံ သောင်းကျွန်းမှူး မရှိနိုင်ပြီ ဟူလို့။
၂။ သမာဓိသည် ဒိဋ္ဌ၏ ပရိယုဇ္ဇာနာဘုံကြီး ပရိယုဇ္ဇာနာ နိုင်ငံ
ကြီးကို ဖျက်ဆီးနိုင်၏။ ဘာဝနာ မနသီကာရ စဲမြိုပါလျှင်
မနောကံ ဆိုးဝါးမှူး မရှိနိုင်ပြီ ဟူလို့။
၃။ ပညာသည် ဒိဋ္ဌ၏ အနုသယာဘုံကြီး အနုသယ နိုင်ငံကြီး
ကို ဖျက်ဆီးနိုင်၏။ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးကို ရပ်အစု,
နာမ်အစု၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္ထအစုဟု အလင်းထင်မြင်ခဲ့
လျှင် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၊ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္ထအနေနှင့် ဘဝ
အဆက်ဆက် အရှိုးစိုက်၍ ကိန်းဝပ်တည်ထောင်ကာနေ
သော ဒိဋ္ဌအသိုက်အအုံကြီးသည် ကွယ်ပျောက်လေ၏။
ဟူလို့။ ဤဒိဋ္ဌအနုသယ အသိုက်အအုံကြီး ရှိနေသမျှ

မိခင်မရာဝတီ

၅၂

ဗောဓိပက္ခိယဒီမန်

ကာလပတ်လုံး သီလ, သမာဓိတို့နှင့် ဝိတိက္ခာမဘုံ, ပရီယူ
ဋ္ဌာမဘုံတို့ကို ဖျက်ဆီးသော်လည်း တစ်ဒက်သာ ပျက်စီးနိုင်
သည်။

ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္န ခွဲနည်းသည် ယခုပစ္စဖြန်ဘဝမှ စ၍
ခွဲနည်း, အတိတ်သံသရာမှစ၍ ခွဲနည်းအားဖြင့် J -ပါးရှိ၏။

ယခု ပစ္စဖြန်ဘဝမှ စ၍ ခွဲနည်းကို ပြခိုပေအဲ။

ယခုဘဝ၌ သီလကို မဆောက်တည်ဖူးသော သူအား
ဥပ္ပန္န သီလဟူ၍ပင် မရှိ၊ ဆောက်တည်ဖူးသော သူအား
သီလသည် ဥပ္ပန္န မည်၏။ အားမထုတ်ဖူးသေးသော သမာဓိ,
ပညာသည် အနုပ္ပန္န မည်၏။

ဤနည်းအတူ သမာဓိ အဆင့်ဆင့်, ပညာ အဆင့်ဆင့်
တို့၌လည်း ရောက်ဖူး, ရဖူးသည်ကို ဥပ္ပန္န၊ မရောက်ဖူး, မရဖူး
သေးသည်ကို အနုပ္ပန္န ဆိုလေ။

ဤဘဝမှစ၍ ခွဲနည်းပြီး၏။

အနုမတုရှု သံသရာမှစ၍ ခွဲနည်းမှာ -

၁။ သီလသည် လောကီသီလ, လောကုတ္ထရာသီလဟူ၍ J-ပါး
ရှိ၏။ လောကီသီလသည် အနုမတုရှု အတိတ်ကာလ၌
မဖြစ် ဖူးသည်ဟူ၍ မရှိရာသေးကြောင့် ဥပ္ပန္န မည်၏။

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၅၃

ပုထို့၏ သတ္တဝါတို့အား လောကုတ္တရာသီလသည် အနုပ္နဲ
မည်၏။

၂။ သမာဓိသည်လည်း လောကီသမာဓိ၊ လောကုတ္တရာ သမာဓိ
ဟူ၍ ၂ -ပါးရှိ၏။ လောကီသမာဓိသည် ရှေးရှေး၌ ဖြစ်ဖူး
လှပြီဖြစ်၍ ဥပ္ပနဲမည်၏။ ပုထို့၏ သတ္တဝါတို့အား လောကု
တ္တရာသမာဓိသည် အနုပ္နဲ မည်၏။

၃။ ပညာသည်လည်း လောကီပညာ၊ လောကုတ္တရာ ပညာဟူ၍
၂ -ပါးရှိ၏။ ဒိဋ္ဌဝိသုဒ္ဓံ၊ ကာရိဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓံ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂ
ဉာဏာဒသန ဝိသုဒ္ဓံ၊ ပဋိပဒါဉာဏာဒသန ဝိသုဒ္ဓံဟူသော
ဝိသုဒ္ဓံလေးပါးသည် လောကီပညာမည်၏။ ဤလောကီပညာ
သည် ရှေးရှေးသော ဘုရားသာသနာတို့၌ ဖြစ်ဖူးသော သူတို့
အား ဥပ္ပနဲမည်၏။ မဖြစ်ဖူးသေးသော သူတို့အား အနုပ္နဲ
မည်၏။ လောကုတ္တရာဉာဏာဒသန ဝိသုဒ္ဓံသည် လောကုတ္တ
ရာ မည်၏။ ဤလောကုတ္တရာ ပညာသည် ပုထို့၏ သတ္တဝါ
တို့အား တစ်ရုံတစ်ဆိတ်မျှ မဖြစ်ဖူးသေးသောကြောင့် အနုပ္နဲ
မည်၏။

ကုသိုလ်၌ ဥပ္ပနဲ၊ အနုပ္နဲ ခွဲနည်းပြီး၏။

သီလကဗုဏ် ၂ -ပါး

ဝိရိယ လေးချက်ကို ပြဆိုပေအံ၊ ဉာဏ် အကုသိုလ်
ဟောင်းတွေကို အကုန်ပယ်မှု ဟူသည်လည်း ဘုရားသာသနာနှင့်
ကြိုကြိုက်ဆဲ အခါ့်သာ ဖြစ်ပေါ်သော အမှုပေတည်း။
နောင်ဘဝအဆက်ဆက် ဖြစ်လတ္ထံသော အနုပ္စ္စ အကုသိုလ်
သစ်တွေကို မဖြစ်လာရအောင်ပြုမှ ဟူသည်လည်း ဘုရား
သာသနာနှင့် ကြိုကြိုက်ဆဲ အခါ့်သာ ဖြစ်ပေါ်သော အမှုပေ
တည်း။ အနမတရှု သံသရာပင် ကြာသောင်းသော်လည်း ဘုရား
သာသနာနှင့် မကြိုကြိုက်က ထိအကုသိုလ် နှစ်ဖို့တို့ကို ပယ်ဖျက်
ပေါက်မရှိ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟုဆိုသော် အကုသိုလ်
နှစ်ဖို့တို့ကို ပယ်သတ်မှု ဆိုသည်ကား သဏ္ဌာယဒို့၏ အနသယ
ဘုံကြီး၊ အနသယအသိက်အအုံကြီး၊ အနသယ နိုင်ငံကြီးကို
အကုန်အစင် ဖြိုဖျက်မှုကို ဆိုသတည်း။

ဒို့အနသယ အသိက်အအုံကြီးကို ဖြိုဖျက်မှုသည်လည်း
အနတ္ထဘာဝနာ အလုပ်ပေတည်း။ အနတ္ထဘာဝနာ အလုပ်မည်
သည်လည်း ဘုရားသာသနာ ပေါ်ရှိခိုက် အခါ့်သာ ပေါ်ရှိ၏။
ပစ္စကဗုဒ္ဓိအလောင်းအလျာတို့သည်လည်း ဘုရားသာသနာ
ကြိုကြိုက်ဆဲ အခါ့် အနတ္ထဘာဝနာမျိုးစော်ကို ယူကြရကုန်၏။
“ဘုရားသာသနာ မရှိခိုက် အခါ့် အနတ္ထဟူသော အသံမျှပင်

လယ်တီဆရာတော်

၅၅

လောက၏ မရှိကြ"၊ အနတ္ထ အသံဆိုသည်ကား ရပ်, နာမ်, ခန္ဓာ, အာယတန်, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် အသံတို့ကို ဆိုသတည်း။ အသိဓမ္မာ ပိဋကတ်သည် အနတ္ထသံပေတည်း။ သြို့ဟင်တစ်ကျမ်းလုံးသည် အနတ္ထသံပေတည်း။

အနတ္ထဘာဝနာအလုပ် ဆိုသည်ကား - သီလဝိသူဒ္ဓ ကို ရှေးဦးစွာ ပြည့်ဖံစေ၍ ကာယဂတာသတိကို တည်ထောင် ပြီးလျှင် အစိုးမရသော မိမိစိတ်ရူး, စိတ်နောက်ကို ပျောက်ပြုမ်းအောင် ပြပြီးမှ သမထအလုပ်, ဝိပသုနာ အုလုပ်တို့ကို အား ထုတ်ခြင်းတည်း။ ထိုသို့ အားထုတ်၍ အနတ္ထဘာဝနာ ကောင်းစွာထောက်သဖြင့် ဒိဋ္ဌအနုသယာဘုံကြီး အကုန် ပျက်စီးသော အခါမှ ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္နဖြစ်သော ပ်သိမ်းသော မိစ္စာဒိဋ္ဌ, ပ်သိမ်းသော ဒုစရိတ် အမိက်အများတို့သည် အကုန်ချုပ်ပြုမ်းကုန်၏။

မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ဖူးသေးသော ကုသိုလ်တရားကို ဖြစ်စေခြင်းငါ အားထုတ်မှု, ဖြစ်ဖူးပြီးသော ကုသိုလ်တရားကို နိယာမအဖြစ်သို့ရောက်အောင် ပွားများအားထုတ်မှု ဆိုသည် လည်း ထိုကာယဂတာ သတိကို တည်ထောင်မှုမှစ၍ အနတ္ထဘာဝနာကိစ္စ ထောက်အောင် အားထုတ်မှုကိုပင် ဆိုသတည်း။ သီလ၌ အနမတရှု သံသရာမှာ ပုထုဇ္ဇာတို့၏ သန္တာန်တွင် တစ်ရုတ်စာစာစာစာမှု မဖြစ်ခဲ့ဖူးသေးသော အနုပ္ပန္န သီလဆိုသည်

မိခင်ဇရာဝတီ

၄၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ကား - သောတာပဋိမဂ်၌ အကျိုးဝင်သော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မတ္ထ, သမ္မာအာဇိုဝကို ဆိုသ တည်း။ ထိုသီလသည် ကာယဒုစရိတ်, ဝစ်ဒုစရိတ် အမိတ် အမှား မိစ္စာအိုဝင်တရားတို့ကို သမုတ္တဒေဝပဟာန်ဖြင့် ပယ်သတ်နိုင် ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ ထိုအခါမှစ၍ ဘဝများစွာ ကမ္မာ အဆက်ဆက်တို့၌ ကာယဒုစရိတ်, ဝစ်ဒုစရိတ် အမိတ်အမှား မိစ္စာအိုဝင်တရား ဟူ၍ တစ်ရုတ်တစ်ဆိုမျှ ဥပါဒ်ခြင်းမရှိပြီ။

ထို လောကုတ္ထရာသီလကို အနတ္ထဘာဝနာ ကိစ္စ ထမြောက်မှ ပေါက်ရောက်နိုင်၏။ ဘုရားသာသနာနှင့် ကြံ့ကြံ့က် ဆဲအခါ အနမတရှု သံသရာ၌ တစ်ရုတ်ခါမျှ မတွေ့ကြံ့ဖူးရ သော ထိုအနုပ္စန္တသီလကို ဘုရားသာသနာနှင့် မကွာမကွဲမီ အရအမိ ကြီးကုတ်အားထုတ်ကြရမည်၊ သီလဝိသုဒ္ဓနှင့်တကွ ကာယဂတာသတိပဋိဘန်ကို တည်ထောင်သည်မှစ၍ အနတ္ထ ဘာဝနာကိစ္စ ထမြောက်သည်တိုင်အောင် ဗောဓိပက္ခိယတရား တို့ကို အားထုတ်ကြရမည် ဆိုလိုသည်။ အနမတရှု သံသရာ ၌ ဖြစ်ခဲ့ဖူးလှလေသော ဥပ္ပန္တသီလဆိုသည်ကား - လောက်သီလ ကာမာဝစရ သီလတည်း၊ ထိုသီလကို နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ပွားများရမည်ဟူရာ၌ လောက်သီလ၏ ဘုံသည် နိယာမဘုံ, အနိယာမဘုံဟူ၍ ၂ -ပါးအပြားရှိ၏။ အရိယာ၏

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တိဆရာတော်

၄၅

အဖြစ်သည် နိယာမဘုံမည်၏။ ပုထိဇ္ဇာ၏ အဖြစ်သည်
အနိယာမဘုံမည်၏။

သောတာပန်အရိယာတို့၌ တည်သော ထိကာမာဝစရ
လောကီသီလသည် နိယာမဘုံသို့ရောက်၍ အမြဲတည်၏။ ထို
ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အဆုံးစွန် ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည်တိုင်အောင် ဘဝ
အဆက်ဆက် ကမ္မာအဆက်ဆက်တို့၌ အိပ်မက်တွင်မှ အာမိဝင့်
မကုသီလကို လွန်ကျူးမှုဟူ၍ မရှိလေပြီ၊ ပုထိဇ္ဇာတို့၌
တည်သော ထိကာမာဝစရ လောကီသီလသည်မူကား အနိယာမ
ဘုံ၌ တည်၏။ အနမတဂုသံသရာ၌ လူသီလဝန္တ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်
လည်း ဘဝပေါင်းအနှစ် များလှလေပြီ၊ အပါယ်လေးပါးသို့
ကျမှုလည်း စဲခဲ့သည်မရှိကြ၊ ထို့အတူ ရသေ့သီလဝန္တ၊ ရဟန်း
သီလဝန္တ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်လည်း ဘဝအနှစ်ရှိခဲ့ကြလေပြီ။ အပါယ်
လေးပါးသို့ ကျမှုလည်း စဲခဲ့သည်မရှိကြ၊ ယခုလည်း အပါယ်
ဘုံသို့ကျ၍ ဇာကြသူအနှစ်၊ ကျေလတ္ထားသော အိမ့်တည်၍ ဇာကြ
သူ လူ၊ နတ်၊ ပြဟွာအနှစ်၊ ဤသို့ မိမိတို့သန္တာန်တွင် အနိယာမ
တစ်ခကာ တဒ် တစ်နပ်စာ အဖြစ်ဖြင့် ရှိနေသော ထိကာမာ
ဝစရ လောကီသီလကို ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြံကြိုက်ဆဲ
အခါမှာ နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်လေအောင် အားထုတ်ကြရ^၁
မည်။

၇၈

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

[ကာယဂတာသတိကို တည်ထောင်၍ အနတ္ထဘာဝနာကိုစွဲ
ထမြေက်သည်တိုင်အောင် ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို
အားထုတ် ကြရမည်ဟူလို့။]

သီလကုသိုလ်နှစ်ပါး ပြီး၏။

သမာဓိကုသိုလ် ၂ -ပါး

သမာဓိဘုံသည်လည်း နိယာမဘုံ၊ အနိယာမဘုံဟူ၍
၂ -ပါးရှိ၏။ ပညာဘုံသည်လည်း နိယာမဘုံ၊ အနိယာမဘုံ
ဟူ၍ ၂ -ပါးရှိ၏။ သမာပတ်ရှုစ်ပါး၊ ကိုးပါးတည်းဟူသော
အပွဲနာသမာဓိသည်ကား အနာဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက်မှ
နိယာမဘုံသို့ ရောက်၏။ တာဒီဂဏ်းကို ဆောင်ရွက်နိုင်သော
ပညာသည်ကား ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်မှ နိယာမဘုံသို့
ရောက်၏။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ရထိက်သော သမာဓိ၊ ပညာ
တို့ကို ပြဆိုပေအံး။

“ယော စ ဝိသာခ သမ္မာဝါယာမော ယာ
စ သမ္မာသတိ ယော စ သမ္မာသမာဓိ၊ ဇူမေ
ဓမ္မာ သမာဓိက္ခိန္တဲ့ သဂ္ဗားဟံတာ”။

ဝိသာခ၊ ချုစ်သားဝိသာခ။ ယောစ သမ္မာဝါယာမော

၁။ တာဒီဂဏ် = လောကဓိတို့ကြောင့် မတုန်မလူပ် ကျောက်တိုင်ရှု
ကဲ့သို့ တည်ကြည်ခိုင်မာသော စိတ်ရှိသောရှုဏ်။

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၅၉

အကြင်သမ္မာဝါယာမသည်လည်းကောင်း။ ယာစ သမ္မာသတိ၊
အကြင်သမ္မာသတိသည်လည်းကောင်း။ ယောစသမ္မာသမာဓိ၊
အကြင်သမ္မာသမာဓိသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထို ရှိ၏။ ဉူမေ
ဓမ္မာ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ဉူတရား
သုံးပါးတို့ကို။ သမာဓိကွဲနွေ့၊ သမာဓိကွဲခွဲ (သမာဓိအစု)၌။
သင်ဟိတာ၊ ပေါင်းယူအပ်ကုန်၏။

ဟူသော မဟာဝေဒလ္လာသုတ်နှင့်အညီ သောတာပတ္တိ
မဂ်၌ အကျိုးဝင်သော နိမ္မာန်လျှင် အာရုံရှိသော သမ္မာဝါယာမ၊
သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ဉူ၏ ၃-ပါးသည် လောကုတ္တရာ
သမာဓိမည်၏။ ထိုသမာဓိ ၃ -ပါးသည် မိဇ္ဈာဝါယာမ၊
မိဇ္ဈာသတိ၊ မိဇ္ဈာသမာဓိလျှင် အရင်ရှိသော အဘိဓား၊ ဗျာပါဒ
ဟူသော မနေ့ခုစရိတ်အမိန်အမှားတို့ကို သမုပ္ပါဒပဟာန်ဖြင့်
နောက်တစ်ဖန် ဖြစ်ခွင့်မရှိအောင် ပယ်သတ်နိုင်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်
သန္တာန်မှာ ထိုခဏာမှစ၍ ဘဝများစွာ ကမ္မာအဆက်ဆက်တို့၏
အဘိဓား၊ ဗျာပါဒဟူသော မနေ့ခုစရိတ် အမိန်အမှားဟူ၍။
တစ်ရုတစ်ဆစ်မျှ ဥပါဒခြင်းမရှိလျှင်။ အနတ္တဘာဝနာ ပေါ်ရှိရာ
ဘုရားသာသနာတွင်း၌သာ ပေါ်ရှိသော သမာဓိပေတည်း။ ဘုံး
ကြောင့်ဘုရားသာသနာ ကြိုကြိုက်ဆဲအခါ ထိုအနပ္ပန္နသမာဓိ
ကုသိုလ်တရားကို ဘုရားသာသနာနှင့် မကွာမကွဲမီ အရအမီ

မိခင်ဓရာဝတီ

၈၀

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

ကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြေရမည်။

[ကာယဂတာသတိပဋိဘန် တည်ထောင်မှုမှစ၍ အနတ္တ
ဘာဝနာကိစ္စ ထမြာက်သည်တိုင်အောင် သတိပဋိဘန်
စသော ဟေမိပက္ခိယတရားတို့ကို အားထုတ်ကြေရမည်ဟူလို့။]

အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ဥပုဇ္ဈသမာဓိ
ဆိုသည်ကား - ကာမာဝစရသမာဓိ, ရူပါဝစရသမာဓိ, အရူပါ
ဝစရသမာဓိ စုပေတည်း။ ထိုသမာဓိတရားတို့ကို နိယာမအဖြစ်
သို့ ရောက်အောင်ပွားများရမည်ဟူရာ၌ လောကီသမာဓိ၏
ဘုသည် နိယာမဘုံး၊ အနိယာမဘုံး ဟူ၍ ၂ -ပါးရှိ၏။ အရိယာ
ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ တည်သော လောကီသမ္မာဝါယာမ၊ လောကီ
သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ၃ -ပါးသည် နိယာမဘုံး၌ တည်၏။
ထို့ကိုလ်တို့အား အခုံစွန် ပရိနိဗ္ဗာန်စုသည်တိုင်အောင် ဘဝအဆက်
ဆက် ကမ္မာအဆက်ဆက်တို့၌ အပိုမက်တွင်မျှ အဘို့အွား၊ မျာပါဒါ
တို့၏ ဥပဒ်ပူးမျှ မရှိပေးပြီ၊ ပုထိုလ်တို့၌ တည်ရှိသော ထိုလောကီ
သမာဓိစုသည်မှုကား အနိယာမဘုံး၌ တည်၏။ အနမတဂ္ဂ
သံသရာ၌ လူသမာဓိ, ရှင်သမာဓိ, ရသေ့သမာဓိ, ရဟန်းသမာဓိ,
ရာနလာဘီ, အဘို့ညာလာဘီ လောကီတန်ခိုး မြေလျှိုးမိုးပုံ
၁။ အဘို့အွား = သူတစ်ပါးပိုင်းခွာကို လိုပျင်တောင့်တ ရှေ့ခြော့မှု။
၂။ မျာပါဒါ = သူတစ်ပါး ပျက်စီးအောင် အားထုတ်မှု။

မိခင်မရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၈၁

လုပ်ခဲ့ကြသည်လည်း ဘဝအန္တာ ရှိခဲ့ကြလေပြီ။

တစ်ခုတစ်ခုသော မဟာကမ္မာ၌ အသချ်ယျ င-ကပ် င -ကပ်စီ ရှိကြသည်တွင် ၃-ကပ် ၃-ကပ်တို့၌ ဖြဟ္မာပြည်မှာ ကမ္မာတိုင်း ကမ္မာတိုင်း ဖြဟ္မာချည်း လုပ်ခဲ့ကြလျလေပြီ၊ အပါယ် င-ဘုံ ပေါ်လာလျှင် ကမ္မာတိုင်း ကမ္မာတိုင်း အပါယ် င-ဘုံမှာလည်း ထိုဖြဟ္မာတို့ပြင် တစ်ခြားတစ်ပါး ရှိတော့မည်မဟုတ်၊ သူတို့ပုံင် ဖြဟ္မာ၊ သူတို့ပုံင် ပြိုဇ္ဈာ၊ သူတို့ပုံင် ငရဲ့၊ တိရစ္ဆာန်၊ အသုရကာယ် ဖြစ်၍ နေကြရသည်လည်း အရိုးအစဉ် အထင်အရှားပေတည်း။ အနမတဂ္ဂ သံသရာနှင့် ထောက်စာသည်ရှိသော် မဟာကမ္မာကြီး တစ်ကမ္မာသည် မျက်တော်တစ်စတ် လျှပ်တော်ပြောက်စာ တစ်သက်လျှော့ တစ်ခဏကဲ့သို့သာ ဖြစ်၏။ ဤသို့ မိမိတို့သန္တာန်တွင် အနိယာမ တစ်ခဏ တဒ် တစ်နပ်စာ အဖြစ်နှင့် ဖြစ်ခဲ့ဖူးကြ၊ ရှိခဲ့ဖူးကြ သော ထိုလောကီ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတီ၊ သမ္မာသမာဓိတို့ကို ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြံ့ကြံ့က်ဆဲအခါမှာ နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်လေအောင် အားထုတ်ကြရမည်။

[ကာယဂောသတီကို တည်ထောင်၍ အနတ္တဘာဝနာကိစ္စ ကို ထမြောက်သည်တိုင်အောင် သတိပဋိန်စသော ဗော ပိပက္ခာယ တရားများကို အားထုတ်ကြရမည် ဟူလို့။]

သမာဓိကုသိုလ် ၂ -ပါးပြီး၏။

မိခင်ဇရာဝတီ

၈၂

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

ပညာကုသိုလ် ၂ -ပါ:

“ယာ စ ဝိသာခ သမ္မာဒီဋ္ဌီ ယော စ
သမ္မာသက်ပွဲ၊ တူမေ ဓမ္မာ ပညာက္ခိနဲ့ သင်္ကာ
တာ”။

ဝိသာခ၊ ချစ်သားဝိသာခ။ ယာစ သမ္မာဒီဋ္ဌီ၊ အကြင်
သမ္မာဒီဋ္ဌီသည်လည်းကောင်း။ ယောစ သမ္မာသက်ပွဲ၊ အကြင်
သမ္မာသက်ပွဲသည်လည်းကောင်း။ အတို့၊ ရှိ၏။ တူမေဓမ္မာ၊
သမ္မာဒီဋ္ဌီ၊ သမ္မာသက်ပွဲ ဤတရား ၂-ပါးတို့ကို။ ပညာက္ခိနဲ့
ပညာက္ခိနဲ့ (ပညာအစု)၌။ သင်္ကာတော့၊ ပေါင်းယူအပ်ကုန်၏။

ဟူသော မဟာဝေဒလူသုတ်နှင့်အညီ သောတာပတ္တိမင်
၌ အကျိုးဝင်သော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော သမ္မာဒီဋ္ဌီ၊ သမ္မာ
သက်ပွဲတရား ၂-ပါးသည် ပညာမည်၏။ ထိုပညာသည်
သက္ကာယဒီဋ္ဌီ၏ အနုသယဘုံကြီးကို အပြီးတိုင် ဖြိုဖျက်ရွှေ
ခပ်သိမ်းသော မိစ္စာဒီဋ္ဌီ၊ မိစ္စာသက်ပွဲတို့ကိုလည်းကောင်း၊
ခပ်သိမ်းသော ဒုစရိတ်-ဒုရာဒီဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း သမုတ္မာဒီ
ပဟာန်ဖြင့် နောက်တစ်ဖန် ဖြစ်ခွင့်မရှိအောင် ပယ်သတ်နိုင်၏။
ဒုစရိတ်ကံဟောင်းတို့သည်လည်း အကုန်ကွယ်ပျောက်ရလေ
ကုန်၏။ အပါယ်သံသရာကြီးသည်လည်း ကျော်လွှတ်လေ၏။
ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ ထိုအခါမှ စ၍ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္မာ

မိခင်းရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၃၃

အဆက်ဆက်တို့၌ ဒိမ့်အမှာက်အမှား ဒုစရိက်အမိက်အမဲ ဟူ၍
တစ်ရုတ်စံစွဲ ဥပါဒ်ခြင်း မရှိလေပြီ။ အနတ္ထဘာဝနာပေါ်ရှိရာ
ဘုရားသာသနာတွင်းမှာသာ ပေါ်ရှိသောပညာပေတည်း။ ထို့
ကြောင့် ဘုရားသာသနာ၌ ကြိုကြိုက်ဆဲအခါ ထိုအနပွဲပညာ
ကုသိလ်တရားကို ဘုရားသာသနာနှင့် မကွာမကွဲမိ အရအမိ
ကြိုးကုတ်အားထုတ်ကြရမည်။

[ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မှုမှုစဉ်၍ အနတ္ထ ဘာဝနာ
ကိစ္စ ထမြာက်သည်တိုင်အောင် သတိပဋိနှစ်သော ဖော်
ပက္ခိယတရားတို့ကို အားထုတ်ကြရမည် ဟူလို့။]

အနမတရှုသံသရှု၌ ဖြစ်ခဲ့သူးလျသော ပညာဆိုသည်ကား
ကမွာသကတာ သမ္မာဒိမ့်နှင့်တကွ ခပ်သိမ်းသော ကာမာဝစရ
ညာ၏ပညာ၊ ဒီဇ္ဈာဒက္ခာ၊ ဒီဇ္ဈသောတဲ့ အစရှိသော အဘိညာ
ပညာတို့ပေတည်း။ ထိုပညာတို့ကို နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်
အောင် ပွားများရမည် ဟူရှု၌ လောကီပညာတို့၏ ဘုံသည်
၁။ ကမွာသကတာ သမ္မာဒိမ့် = ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စရှိ၏ဟု မဖောက်
မပြန် သိသောညာ၏အမြင်။

၂။ ဒီဇ္ဈစက္ခာ = နတ်မျက်စီကဲသို့ မြင်သောညာ၏အမြင်။

၃။ ဒီဇ္ဈသောတဲ့ = နတ်နားကဲသို့ ကြားသောအသိညာ၏။

မိခင်ဓရာဝတီ

နိယာမဘုံ၊ အနိယာမဘုံဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ အရိယာတို့၏
ဖြစ်သော လောကီသမ္မာဒီဋ္ဌ်၊ သမ္မာသက်ပွဲတရားတို့သည်
နိယာမဘုံ၏ တည်ကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အဆုံးစွန် ပရိနိမ္မာန်
စံသည်တိုင်အောင် ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္မာအဆက်ဆက်တို့၏
သစ္စာလေးပါး တရားတို့နှင့်တကွ ယခုဘဝ တတ်ကျမ်းသိရှိလာ
သမျှသော အလုံးစုံသော ကမ္မာသကတာသမ္မာဒီဋ္ဌ်ဉာဏ်၊
ပရိယတ္ထိဉာဏ်၊ ပဋိပတ္ထိဉာဏ်တို့သည် အမြဲပါရှိကုန်တော့သည်။
ပုထုဇ္ဇာတို့သန္တာန်၏ တည်ရှိသော ထိုလောကီပညာတို့သည်မူကား
အနိယာမဘုံ၏ တည်ကုန်၏။

အနုမတဂ္ဂ သံသရာတွင် ကျင်လည်၍နေကြရာ ရဲခါ
ရဲဖန် ကျမ်းတတ်ဂန်တတ် ပရိယတ်အကျော် ဆရာတော်
သမားတော်ကြီးး၊ ရဲခါ ရဲဖန် အသက်ရှိသည်ဟူ၍ ပြောရရရှိ
ရှိကြသော ခရာ၊ ပက်ကျိုး၊ တီ၊ မြော့၊ သန်း၊ ကြမ်းပိုး၊
ပိုးလောက်၊ ကမြင်းနီစသည် ဖြစ်ရှိုးအစဉ် အထင်အရှားပင်
တည်း။ ဤသို့ မိမိတို့သန္တာန်တွင် တအား တစ်ခကာ တစ်နပ်
စာများအဖြစ်နှင့် ဖြစ်ဖူးခဲ့ကြ၊ ရှိဖူးခဲ့ကြသော ထိုလောကီအသိ
အလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာတို့ကို ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြံးကြံးက်ဆဲ
အခါမှာ နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်လေအောင် အားထုတ်ကြရမည်။

[ကာယာဂတာသတိကို တည်ထောင်သည်မှစ၍ အနုတ္ထ

လယ်တိဆရာတော်

၈၅

ဘဝနာကိစ္စ ထမြောက်သည် တိုင်အောင် သတိပုံးနှင့်
စသာ ဖောမိပကိုယတရားတို့ကို အေးထုတ်ကြရမည်
ဟူလို။]

ပညာကုသိုလ်နှစ်ပါး ပြီး၏။

တိက်တွန်းချက်။ ॥ အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ မိမိတို့ကိုယ်
ခန္ဓာတွင် အစဉ်ထာဝရ ကိန်းဝပ်တည်
ထောင်ကာ ပါရှိ၍ နေကြသော ဒီဋ္ဌဗိုဇ်ငံကြီး မပျက်စီးသမျှ
ကာလပတ်လုံး အလုံးစုံသော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အစရှိ
ကုန်သော ကိုလေသာ တရားတို့သည် အလွန် ထက်သန်စည်
ကား အားခွန်ဗလန်း ပြည့်စုံကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ထိုကိုယ်ခန္ဓာ၍
အတွင်းနေ၊ အတွင်းသား၊ မြို့စီး၊ မြို့ခဲ့ ဖြစ်ကြကုန်၏။
ကိုလေသာတို့၏ ရန်သူရန်ဖက် ဖြစ်ကြကုန်သော သီလ၊ သမာဓိ၊
ပညာတို့သည်ကား ရခါရုံဖန်မှ ရောက်ပေါက်လာကြကုန်သော
တစ်ပြည့်သူ့၊ တစ်ပြည့်သား ခရီးသွား အာက္ဆာတို့ကဲ့သို့ ဖြစ်
ကြကုန်၏။ အာဏ့ဝကာသီလူးကဲ့သို့ အလွန်ဘုန်းတန်ခိုး ဆိုးဝါး
သောင်းကျော်းသော ဘီးလူးမင်းနှင့်တကွ အားရှိကြကုန်သော
သီလူးပြည့်သား အပေါင်းတို့၏ တိုင်းတွင်းပြည့်တွင်းသို့ ချုံး
နင်းဝင်ရောက်ပြီးကာလ ရပ်စွာ တည်ထောင်၍ နေလာကြကုန်

မိခင်ဇရာဝတီ

၈၆

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

သော ရန်သူသတ္တု အာကျွဲ လူသူအပေါင်းတို့သည် လာလာသမျှ
မကြာမိ ဘီလူးတို့အစာချည်းဖြစ်၍ ရပ်ပါရွာပါ မကြာခဏ
ပျက်ဆုံးကြရကုန်သကဲ့သို့တည်း။

အာဇာဝကဘီလူးသည် ဟိမဝန္တာမှ မိမိမိမာန် သို့
လာရောက်ကြကုန်သောစုံရရသောငါးရာတို့ကိုခြေနှစ်ရွောင်း
ကိုင်ကာ ကိုင်ကာ ဂို့မြစ်တစ်ဖက်သို့ ပစ်လွှင်သဖြင့် ရသော
ငါးရာလုံး ဆုံးပါးကြရသကဲ့သို့သော်လည်း ဆိုလေ။

ထိုကြောင့် ဘုရားသာသနာတော်တွင်း၌ ကြိုကြိုက်ကြ
ရကုန်သော ရှင်၊ လူအပေါင်းတို့သည် ဒုသီလဓမ္မတို့မှ ဘဝ
အဆက်ဆက် လွတ်ကင်းမှု၊ သီလဝိသုဒ္ဓဓမ္မတို့၏ နိစ္စနိယာမ
ဘဝအဆက်ဆက် မြို့မှုတို့ကို အလိုရှိကြကုန်သည်ရှိသော် ဒိဋ္ဌ၏
အနာသယ နိုင်ငံကြီးကို ဖြေဗျက်ကြရန် သတိပဋိသာန်တရားတို့ကို
သမ္မပ္ပါယန်ကိစ္စ အချိုးကျအောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာ၏။ ရှုံး၌
ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သူရှုံး၊ လောက်မနိုင်သောလျှော့ကြီး၊
ခွေးရှုံးပြန်သောသူ၊ ခံတွင်းဝသို့ ဆေးရောက်တိုင်း ပျိုအန်သော
သူနာကြီးတို့ကဲ့သို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားမျိုးနှင့် တွေ့ခဲ့လျှင် ချုပ်မရ၊
ထိန်းမရ ရိုင်းစိုင်းလှသော စိတ်နောက်၊ စိတ်ရှုံးတို့မှ ဘဝအဆက်
ဆက် ကျွောတွေ့လွတ်၍သွားမှု၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံး၌ မိမိတို့ကို အလိုရှိ
တိုင်း တည်းပြုမြတ်စွာထားနိုင်သော သမာဓိဓမ္မတို့၏ နိစ္စနိယာမ

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၈၈

ဘဝအဆက်ဆက် ခိုင်မြို့မှူးတို့ကို အလိုဂျိကြကုန်သည်ရှိသော်
ဒီဋ္ဌ၏ အနာသယနိုင်ငံကြီးကို ဖြေဖျက်ကြရန် သတိပဋိဘဏ်တရား
တို့ကို သမ္မပွဲဓရန်ကိစ္စ အချို့ကျအောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာ၏။

ယခုတွေ့ရှုရှုနေကြသော မြတ်စွာဘုရားကြီး၏ ဂုဏ်
ကျေးဇူးအနဲ့ကိုလည်းကောင်း၊ တရားတော်၊ အရိယာအရှင်
သံယာတော်မြတ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး အနဲ့တို့ကိုလည်းကောင်း၊
ယခုဘဝ သိရှိမှုခို့၊ နောက်ဘဝ၌ တစ်စမကျွန် အကုန် အကုန်
ကွယ်ပစေ၍ တွေ့ဝေပြင်းပြ မှောင်ကြီးချုံ့နိုင်သော သမ္မဘာ^၁
တရားကြီးမှလည်းကောင်း၊ အနုမတရှု သံသရာ၌ ပုထုဇ္ဇာ
သတ္တဝါတို့၏ အလေ့အားဖြင့် ဘုရားမှန်၊ တရားမှန်၊ သံယာ
မှန်၊ သာသနာမှန်ကို မသိနိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ရောက်ရာဘဝ
တို့၌ အမျိုးသာသာ တွေ့ရှုရာဘုရား အလွန်အမှားကြီးတွေ့ကို
တစ်ဘဝတစ်မျိုး ကိုးကွယ်ရှိုးစမ္မတာ သံသရာတွင် အမှားကြီး
နာလှသော မိဇ္ဇာဒီဋ္ဌတရားကြီးမှလည်းကောင်း ယခုဘဝမှစ၍
ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္မာအဆက်ဆက် အပြီးလွတ်ကင်းမှာ၊
ဘုရားမှန်၊ တရားမှန်၊ သံယာမှန်၊ သာသနာမှန်တို့နှင့် နိုဇ္ဇာ
ဘဝမကွာ ကမ္မာအဆက်ဆက် ကိုးကွယ်ရာ အခြေမပျက်နိုင်

၁။ သမ္မဘာ = ပြင်းပြစွာ တွေ့ဝေမှု။

J။ နိုဇ္ဇာ = အကြားမရှိ အခြားမရှိ။

၈၈

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

သော အမိဂမသဒ္ဓါ။ အမိဂမ ပညာတို့၏ နိစ္စနိယာမအဖြစ်သူ့
ရောက်မှုတို့ကို အလိုရှိကြကုန်သည်ရှိသော် ဒိဋ္ဌု၏ အနုသယ
နိုင်ငံကြီးကို ဖြို့ဖျက်ကြရန် သတိပွဲ့ကုန် တရားတို့ကို သမ္မပွဲ
ဓာန်ကိစ္စ အချိုးကျအောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာသတည်း။
သမ္မပွဲဓာန်ကိစ္စ အချိုးကျမှ ဆိုသည်ကား အရေကြောင်းစေ၊ အရိုး
ကြောင်းစေ အစရှိသော ထက်သန်လှသော ဝိရိယမှုတို့ကို
ဆိုသတည်း။

သမ္မပွဲဓာန် င -ပါး ပြီး၏။

ဇူးမြို့ပါ၍ င -ပါး

ဇူးမြို့ပါ၍ စသည်တို့၌ သိသာရုံမှု ပြဆုံးပေအံး။
“ဇူးမြို့တူး”။ ဇူးမြို့၊ ပြည့်စုံခြင်း။ ဇူးမြို့၊ ပြည့်စုံခြင်း။ ပြီးစီး
ပေါက်ရောက် ထမြောက်အောင်မြင်ခြင်းဟူလို့၊ ထိုဇူးမြို့သည်
သာသနာတော်မြတ်ကြီး၌ အကျဉ်းအားဖြင့် ငါးပါးရှု၏။

၁။ အဘို့ညော်ယျာသု ဓမ္မသု အဘို့ညာသိမ္မီး။

၂။ ပရီ့ညော်ယျာသု ဓမ္မသု ပရီ့ညာသိမ္မီး။

၃။ ပဟာတဗ္ဗာသု ဓမ္မသု ပဟာနသိမ္မီး။

၄။ သစ္စာကာတဗ္ဗာသု ဓမ္မသု သစ္စာကြိုးယာသိမ္မီး။

၁။ အမိဂမသဒ္ဓါ = ပိုင်နိုင်စွာ သိရှိယုံကြည်မှု။

မိခင်စရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၈၉

- ၅။ ဘာဝတဗ္ဗသု ဓမ္မသု ဘာဝနာသီဒ္ဓိ။
- ၆။ အဘိဉာဏ်ယျာသု ဓမ္မသု၊ အထူး သီတိက်ကုန်သော ရပ်
နှာမ်တရားတို့၌။ အဘိဉာဏ်သီဒ္ဓိ၊ အထူးသီမှု၏ ပြီးစီးခြင်း
တစ်ပါး။
- ၇။ ပရီဉာဏ်ယျာသု ဓမ္မသု၊ ပိုင်ပိုင်သီတိက်သော ဒုက္ခသစ္ာ
တရားတို့၌။ ပရီဉာဏ်သီဒ္ဓိ၊ ပိုင်ပိုင်သီမှု၏ ပြီးစီးခြင်း
တစ်ပါး။
- ၈။ ပဟာတဗ္ဗသု၊ ပယ်တိက်သော သမှုဒယသစ္ာတရားတို့၌။
ပဟာနသီဒ္ဓိ၊ ပယ်မှု၏ ပြီးစီးခြင်း တစ်ပါး။
- ၉။ သစ္စကာတဗ္ဗသု ဓမ္မသု၊ မျက်မွှေက် ပြုတိက်သော
တရားတို့၌။ သစ္စကြိယာသီဒ္ဓိ၊ မျက်မွှေက်ပြုမှု၏ ပြီးစီး
ခြင်း တစ်ပါး။
- ၁၀။ ဘာဝတဗ္ဗသု ဓမ္မသု၊ ဗွားတိုက်သော တရားတို့၌။
ဘာဝနာသီဒ္ဓိ၊ ဗွားမှု၏ ပြီးစီးခြင်း တစ်ပါး။
- [ဤကား ဘုရားသာသနာ၌ လိုရင်းဇူးဖြောက်း ငါးပါးတည်း။]
- ၁။ အဘိဉာဏ်သီဒ္ဓိ ဆုံးသည်ကား – သာသနာ၌ မသိရ
ဖူးကုန်သော ပရမတ္တတရားတို့ကို အသီးအသီးသော သရပ်
သဘောအားဖြင့် ခွဲခြင်းဝေဖန်၍ သီမှု၏ ပြီးစီးခြင်းတည်း၊
သြားကျမ်းကို ကောင်းစွာ တတ်ကျမ်းလိမ်မှုသည်

မိခင်ဇရာဝတီ

၉၀

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

အဘိဉာသိဒ္ဓပင် မည်၏။

၂။ ပရိဉာသိဒ္ဓ ဆိုသည်ကား - ဒုက္ခသစ္စတရားတို့
တွင် တစ်ခုခသောတရားတို့ကို လက္ခဏာ^၁, ရသု^၂, ပစ္စပဋ္ဌာန်^၃,
ပဒ္ဇာန်^၄တို့ဖြင့်လည်းကောင်း, အနိစ္စအခြင်းအရာ, ဒုက္ခအခြင်း
အရာ, အနတ္ထအခြင်းအရာ တို့ဖြင့်လည်းကောင်း ပိုင်ပိုင်သိမှု၏
ပြီးစီးခြင်းကို ဆိုသတည်း။

၃။ ပဟာနသိဒ္ဓ ဆိုသည်ကား - သမုဒယသစ္စ
ကိုလေသာတရားတို့ကို ပယ်သတ်မှု၏ ပြီးစီးခြင်းကို ဆိုသ
တည်း။

[ဤစာအပ်မှာမူကား ဘုရားသာသနာ၏ အကျွတ်ရကြကုန်
သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းတို့တွင် အညဲ့ဆုံး အများ
ဆုံး ဖြစ်ကုန်သော ဘုံစွဲစံ သောတာပန်တို့ကို လိုရင်း
ပစာနပြု၍ ပြဆိုရာ ဖြစ်သောကြောင့် သဏ္ဌာယဒီဒ္ဓကို
ပယ်သတ်မှု၏ ပြီးစီးခြင်းသည် ပဟာနသိဒ္ဓမည်၏။

ပိမိကိစ္စာကို ပယ်မှုသည်ကား သဏ္ဌာယဒီဒ္ဓ ပယ်သတ်မှု

၁။ လက္ခဏာ = သာမန် အမှတ်အသား။

၂။ ရသု = သဘောတရား အလုပ်ကိစ္စ။

၃။ ပစ္စပဋ္ဌာန် = ဉာဏ်ခြားထင်ရသော အခြင်းအရာ။

၄။ ပဒ္ဇာန် = အရေးကြီး၍ နီးစပ်သော အကြောင်းရင်း။

မိခင်ဇရာဝတီ

တွင် ပါဝင်၏။]

၄။ သစ္စာကြိုယာသိဒ္ဓိ ဆိုသည်ကား - မိမိအနျော့သန္တာ၏
တွင် အစဉ်ကိန်းဝပ် ပါရှိ၍ နေကုန်သော ကိုလေသာတို့၏
ချုပ်ဖြစ်မှုဟူသော နိရောဓသစ္စာကို ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊
ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း မျက်မှားက်ပြုရမှု၏ ပြီးစီးခြင်းကို
ဆိုသတည်း။

၅။ ဘာဝနာသိဒ္ဓိ ဆိုသည်ကား - သီလ, သမာဓိ,
ပညာ ဟူသော သိက္ခာသုံးပါးတို့ကို လောကုတ္ထရာ မဂ္ဂသစ္စာ
အဖြစ်သို့ ရောက်အောင်ပွားများမှု၏ ပြီးစီးခြင်းကို ဆိုသတည်း။
ဝိသုဒ္ဓိ အစဉ်အားဖြင့် ဆိုသည်ရှိသော်ကား သီလဝိသုဒ္ဓိ၏
စတုပါရိ သုဒ္ဓိသီလ လေးပါး၏ ပြည့်စုံခြင်းသည် ဇူဒ္ဓိလေးပါး၊
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၏ ပရိကမ္မ သမာဓိ, ဥပစာရ သမာဓိတိနှင့်တကွ
သမာပတ် ရှစ်ပါး၏ ပြည့်စုံခြင်းသည် ဇူဒ္ဓိရှစ်ပါး၊ ဇူဒ္ဓိဝိခ
အဘိညာဓသော လောကို အဘိညာ ၅-ပါးတို့၏ ပြီးစီးခြင်း
သည် ဇူဒ္ဓိ ၅-ပါး၊ ပညာဝိသုဒ္ဓိတို့၏ ဒိဋ္ဌဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်၏
ပြီးစီးခြင်းသည် ဇူဒ္ဓိတစ်ပါး စသည်ဖြင့် ဆိုလေ။

သာသနာ ဇူဒ္ဓိကြီးငါးပါး ဝေဖန်ခန်း ပြီး၏။

၉၂

ဟေခိပက္ခယဒီပနီ

“တူခိုယာ ပါအေး တူခိုပါအေး”။ ။ တူခိုယာ၊ ပြည့်စုစ်း၊
ပြီးစီးခြင်း အမျိုးမျိုး၏။ ပါအေး၊ အခြေအမြစ်သည်။ တူခိုပါအေး။
တူခိုပါ၏ မည်၏။ ထိုတူခိုပါ၏သည် လေးပါးအပြား ရှိ၏။
ဆန္ဒိန္ဒိပါအေး၊ ဝိရိယိန္ဒိပါအေး၊ စိတ္တိန္ဒိပါအေး၊ ဝိမံသိန္ဒိ
ပါအေး။

၁။ ဆန္ဒိန္ဒိပါအေး၊ ဆန္ဒဟူသော တူခိုပါ၏ တစ်ပါး။
၂။ ဝိရိယိန္ဒိပါအေး၊ ဝိရိယဟူသော တူခိုပါ၏ တစ်ပါး။
၃။ စိတ္တိန္ဒိပါအေး၊ စိတ်ဟူသော တူခိုပါ၏ တစ်ပါး။
၄။ ဝိမံသိန္ဒိပါအေး၊ ပညာဟူသော တူခိုပါ၏ တစ်ပါး။
၅။ -တူခိုပါ၏လေးပါးတည်း၊ ဆန္ဒ၊ ဝိရိယ၊
စိတ်၊ ပညာ ၅၍လေးပါးကို တူခိုပါ၏ လေးပါးဆိုသည်။
၆။ ဆန္ဒဆိုသည်ကား - လိုချင်မှု၊ ရချင်မှု၊ ပေါက်ချင်မှု၊
ရောက်ချင်မှု၊ ပြည့်စုချင်မှု၊ ပြီးစီးချင်မှုတည်း၊ အလွန်အကျိုး
ထက်သန်သော ဆန္ဒကို ဆိုသည်။ အလွန်အကျိုး။ ထက်သန်
သော ဆန္ဒဆိုသည်ကား -ထိုဆန္ဒကို မိမိ အဖွဲ့တွေသနာန်ဗြိုလည်း
နောက်ရှုက်နိုင်သောသူ မရှိ၊ ဗဟိုဒေသနာန်ဗြိုလည်း နောက်ရှုက်
နိုင်သောသူ မရှိ၊ ထိုထိုတူခိုကို ယခုဘဝတွင် မရလျှင် မနော်,
မရလျှင် သေရသည်ကပင် ကောင်းသေး၏ဟု မရပဲ နေရသည်
ထက် အသေကို အမြတ်ထားနိုင်သော ဆန္ဒတည်း။

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၉၃

ကသာပမြတ်စွာဘုရား၏ တစ်ပုဒ်တစ်ဂါထာသော
တရားကိုမျှ မကြားမနာရလျှင် ဟာရာကာသီပြည်ကြီးမှာ မင်းလုပ်
၍ဖော်ရမှုသည် အဘယ်အကျိုးရှိမည်နည်းဟု ထိုးနှစ်းကို စွန့်၍၏
ကသာပမြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို ဟောနိုင်သောဘူကို အရရှာ
ခြင်းငါး၊ တိုင်းပြည်မှ ထွက်လေသော ဓမ္မသောဏ္ဍာ မင်းကြီး၏
ဆန္ဒမျိုးတည်း၊ ပိမ့်သာရမင်းကြီး၊ အနာထပ်ကိုတို့ကဲ့သို့ မိမိလိုရာ
လူခွံ့ကို အလွယ်တကူနှင့် ရလျှင်လည်း ထိုးဆန္ဒကြွော်မြို့မြို့တော့
သည်။ ရခွင့်ရလမ်း အစအန ထင်မြင်ရပါလျက် မရပဲ နေလျှင်
စိတ်မချမ်းသာသည့်အတွက် သေရာသည်ပင် ကောင်းသေး၏ ဟု
ဖြစ်လေသတည်း၊ တေမိမင်း၊ ဟတ္ထိပါလမင်း စသည်တို့၏ ဆန္ဒ၊
ဘုရားလက်ထက်တော်၌ ကြီးစွာသော ထိုးနှစ်းစည်းစိမ်း၊ ဘူတွေး
စည်းစိမ်း၊ သူကြွော်စည်းစိမ်းတို့ကို စွန့်ပစ်၍ ရဟန်းပြုလုပ်
ကြသော ဘူတို့၏ ဆန္ဒတို့ကိုလည်း ပြဆိုလေ။

J။ ဝိရိယ ဆိုသည်ကား - ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အကိုလေး
ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သမ္မပ္ပါယန် ဝိရိယကို ဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့
ဝိရိယနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် ဝိရိယကို စိုက်ထုတ်နိုင်လျှင်
ရ၏၊ ရောက်၏၊ ပေါက်၏ဟူသော ဒေသနာစကားကို ကြား
နာရလျှင် ကေန်ငါရတော့မည်၊ ငါရောက်တော့မည်၊ ငါပေါက်
တော့မည်ဟု ထင်၏။ နေ့နေ့သည် ဘယ်မျှလောက် အပင်ပန်း

မိခင်ဓရာဝတီ

ခံရပါလိမ့်မည် ဆိုသော်လည်း စိတ်မတွန့်၊ အပန်းခံရသော်လည်း
စိတ်မတွန့်၊ ရက်ပေါင်း၊ လပေါင်း၊ နှစ်ပေါင်း မည်မျှကြာအောင်
အားထုတ်ရလိမ့်မည် ဆိုသော်လည်း စိတ်မတွန့်၊ စိတ်မကွက်၊
ဝိရိယဓာတ် နှဲလှသောသူတို့သည် ခွေးဖြူတော့မတိုးခံ ဆိုသကဲ့သို့
ဝိရိယဓိက်ထုတ်၍ လုပ်ဆောင်ရသော အမှုတို့နှင့် တွေ့ကြုံလျှင်
တွန်း၍သွားကြကုန်မြိုက်လည်း။ အပေါင်းအဖော်နှင့် ကင်းရလိမ့်
မည်ဆိုလျှင် ဆုတ်ကြကုန်၏။ အအိပ်ကို ခြီးခြားရလိမ့်မည်ဆိုလျှင်
ဆုတ်ကြကုန်၏။ အစားကို ခြီးခြားရမည်ဆိုလျှင် ဆုတ်ကြကုန်
၏။ နှလုံးသွင်းမှု စွဲမြို့ရလိမ့်မည်ဆိုလျှင် ဆုတ်ကြကုန်၏။
နေ့ရက်ရည်ကြာသံကို ကြားလျှင် ဆုတ်ကြကုန်၏။ ခွေးဖြူတို့
မည်သည် တော့ချုံဆိုလျှင် ယာပြင်ဌားပေါက်ရောက်သော အရပ်
တစ်ထောင်ခန့်ရှိသော မဲရှိင်းပင်ခေါ်သော မြက်ပင်တော့ကိုပင်
သစ်ရှိလိမ့်မည်၊ ကျားရှိလိမ့်မည်၊ ဆင်ရှိလိမ့်မည်ထင်၍ အနီး
အနားသို့ မတိုးခံကြကုန်သကဲ့သို့တည်း။

၃။ စိတ်ဆိုသည်ကား - သာသနာတော့ကို တွေ့ကြုံ
၍ သာသနာစမ္းကို ကြားနာရသောအခါမှစ၍ ထို့ကူးပို့စီး
စွဲလန်းမှုတည်း၊ အလွန်အကျိုးထက်သန်ခိုင်မာသော စိတ်စွဲလန်း
မှုကိုဆိုသည်။ ထို့ကူးပို့စီးမှုတို့မှ တစ်ပါးလောက်၌ အတင့်အတယ်
အဖွယ်အရာ ချမ်းသာစီးပွားမှု၊ ဘုန်းတန်းလာသံလာသာမှု၊ ကျမ်း

လယ်တီဆရာတော်

၉၅

ဂန်ပရိယတ်တို့နှင့် နေရသော်လည်း ထိအမူတို့၌ စိတ်မပါ,
စိတ်မရှိ၊ ဉာဏ်မှုတို့၌သာ စိတ်သွား၍နေ၏။ ဉာဏ်မှုတို့ကို ထိထိ
ဤ၏ ကြံစည်စိတ်ကူး၍ နေရမှုသာ စိတ်ချမ်းသာခွင့်ကို ရတော်
သည်။ လောက္ခာ ဉွှဲဖြစ် ငွေဖြစ်စသော အဂိုရတ်အလုပ်၌
အထုဝါသနာ အခွဲကြီး ခွဲသောသူသည် တစ်ပါးသော စီးပွား
မှုတို့၌ ပြုလုပ်ရသော်လည်း စိတ်မရှိ၊ စိတ်မပါ၊ အဂိုရတ်အမှု၌
သာ စိတ်သွား၍နေ၏။ ဉာဏ်ယာပုထ်လေးပါး၌ အဂိုရတ်စိတ်
သာ ရှိ၏။ အပိုချိန်မှုန်းမသိ၊ စားချိန်မှုန်းမသိ၊ အပို၍လည်း
အပိုရမှုန်းမသိ၊ စား၍လည်း စားရမှုန်းမသိ၊ လမ်းခရီးသွား၍
ဘယ်ဟာကို တွေ့ခဲ့သည်ဟု သတိမရ၊ ဤကဲ့သို့ အခွဲသန်လှ
သော စိတ်တို့ကို ဆိုသည်။

၄။ ဝိမ်သပညာ ဆိုသည်ကား - အပါယဒုက္ခ ဝင့်ဒုက္ခ
ကြီးကျယ်ပုံကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်သော ပညာ၊ ဉာဏ်တို့၏
အကျိုးအဆိုသင်ကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်သော ပညာ၊ ခက်ခဲနက်နဲ့
သော တရားဓမ္မသဘောတို့၌ ဖြန့်ဖြူးစွာ ကျက်စားနိုင်သော
ပညာကိုဆိုသတည်း၊ ထိပညာနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် ပြဆိုခဲ့
ပြီးသော ဉာဏ်အစီးအပွားတို့မှုတို့၌ စိတ်အရသာကို ရှာကြို၍ မရလေ၊
နက်နဲ့သော ဉာဏ်အစီးအပွားတို့၌ စိတ်အရသာကို တွေ့နိုင်တော်

မိခင်ဇရာဝတီ

၉၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သည်၊ နက်နဲ့သောတရားဆိုလေလေ ပေါက်ရောက်အောင် လုပ်
ကြံချင်လေလေသာတည်း။

ဆန္ဒ၊ ဝိရိယ၊ ဝိမံသဟူသော တူဖွံ့ပါဒ်တရားလေးပါးကို
ပြဆိုခန်းပြီး၏။

တိက်တွန်းချက်။ ။ ဤဇ္ဈိုဒ္ဒီပါဒ်တရား လေးပါးတို့တွင်
တစ်ပါးပါးနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော
သူတို့သည်ကား ကာယဂတာ သတိကို တည်ထောင်မှုမှုစဉ်၍
စိတ္တဝိသူဒ္ဓံ၊ ဒီဋီဝိသူဒ္ဓံ အစရှိသော အထက်ထက်သော သာသနာ့
အစီးအပွားကြီးတို့ကိုလည်း ယခုဘဝ ဝန်ချု၍ မထားနိုင်ကြကုန်။
တစ်ပါးမျှ မကပ်ဖူးကြကုန်သော သူတို့သည်သာလျှင်
ဘဝအတိမ်အနက်၊ ဓမ္မအတိမ်အနက်ကို မသိကြကုန်သည်ဖြစ်၍
မဖြစ်နိုင်ဟု ဝန်ချု၍ထားကြကုန်၏။ ဤတရားလေးပါးတို့တွင်
တစ်ပါးပါးနှင့်ပင် ပြည့်စုံသောသူသည် မိမိပါရမီအားလျှော်စွာ
ဤဘုရားသာသနာမှုပင် ယခုဘဝ၌သော်လည်းကောင်း၊
နတ်ပြည်သို့ ရောက်သည့်ကာလ နောက်ဘဝ၌သော်လည်း
ကောင်း လောကုတ္တရာ တူဖွံ့တိုင်အောင် ပေါက်ရောက်ပေလတ္ထုံး၊
၂-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောသူ၊ ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောသူ၊ ၄-ပါးနှင့်
ပြည့်စုံသောသူတို့မှာ ဆိုဖွယ်မရှိပေပြီ။ တူဖွံ့မှာဝေးစွှေး၏ ပါဒ်မျှ

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၉၅

မရှိကြကုန်သေးသော သူတို့မှာမူကား ပါဒကို ရှေးဦးစွာ
ထူထောင်ပွားများကြရကုန်၏။

မိမိသန္တာန်၌ သတိပြောန်တရားကို ပွားများမှုအစရှိသော
အထက်အထက်သော သာသနာတော်မြတ် အစီးအပွားကြီးတို့
ကို ယခုဘဝ ယခုဘုရားသာသနာမှာ အလွန်ရလိုလှသော
ဆန္ဒပင် မရှိကြသေးကုန်မူ၍ ဝန်ချလျက် နေကြကုန်သော
သူတို့သည် ထိုဝန်ချမှုကိုပင် အပါယ်လမ်းကြီးတစ်ခုဟု သိမြင်
ကြ၍ ထိုဆန္ဒကို ဖြစ်ပွားစေနိုင်သော သုတ္တန်ဒေသနာတော်
များကို ကောင်းစွာကြည့်ရှု ကြံဖန် ဆင်ခြင်ကြကုန်ရာသည်၊
ထိုဆန္ဒကို ဖြစ်ပွားအောင် ဟောပြောဆုံးမနိုင်သော ဥပန်သူယူ
ဆရာကို ကောင်းစွာမြှုပ်ဆည်းကပ်ကြရကုန်၏။ ထိုကြောင့်
မြတ်စွာဘုရားသည်—

“ဆန္ဒီဒ္ဓိပါဒီ ဘာဝတီ၊ ဝိရိယီဒ္ဓိပါဒီ ဘာဝတီ၊ စီတ္ထီဒ္ဓိပါဒီ
ဘာဝတီ၊ ဝိမံသီဒ္ဓိပါဒီ ဘာဝတီ” —

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ အကြင်သူတို့သည် ထိုထို ဇူးခိုင်ဝေးစွာ
ပါဒကို၍ ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်မှု မရှိကြကုန်၊ ဆန္ဒမရှိသေးလျှင်
ဆန္ဒရှိအောင်ပင် ပွားများ အားထုတ်ရသေးသည်ဟူ၍မှု မသိကြ
ကုန်၊ ထိုသူတို့သည် ဝန်ချသူတို့ချည်း ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

[ဝိရိယီ၊ စီတ္ထီ၊ ဝိမံသီဒ္ဓိလည်း ပါဒထူထောင်မှု အသီး
အသီးရှိကြသည်ကို သိကြလေ။]

/ မြင်ဇရာဝတီ

၉၈

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

ကာယဂတာသတိကို စွဲမြို့မှုသည်ပင်လျှင် စိတ်ကို
ထူထောင်မှုမည်၏။ သံဝေဂဝ္ဗ္ဗတို့ကို လေ့ကျင့်မှု၊ ဓာတ်
ပဋိပတ်တို့ကို အားထုတ်မှုသည် ဝိရိယကို ထူထောင်မှုမည်၏။
ဓာတ်ကြီးလေးပါး စသော နက်နဲ့သော ဓမ္မသဘာဝတို့ကို ကြံဖန်
လေ့ကျင့်မှုသည် ဝိမံသကို ထူထောင်မှုမည်၏။

အဋ္ဌကထာစကား။ ။ တစ်ခုခုသော ပါဒထူထောင်မိခဲ့လျှင်
ပါရမိအားလျှော်စွာ ထိုထို ဇူးခွဲတို့ကို
မလွှဲစေနိုင်ကြကုန်ပြီ။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာတို့၏ ဇူးခွဲ
ပါဒ တစ်ပါးပါးမျှ မရှိကြကုန်သော သူတို့သည် ဒွန်းစဏ္ဍား၏
သားတို့နှင့် တူကုန်သည်။ တစ်ပါးပါး ရှိကြကုန်သော သူတို့
သည် ကေရာဇ်မင်းသားတို့နှင့် တူကုန်သည်ဟု မိန့်ဆိုကြကုန်
၏။

တူပုံ။ ။ ဒွန်းစဏ္ဍား၏ သားတို့သည် မင်းကေရာဇ် ပြုလုပ်
ရန် အကြံဖြစ်ပြီ မဟုတ်ကုန်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း
ဆိုသော် အကြံဖြစ်ရန် အခြေပါဒ တစ်စွန်းတစ်စွဲ မရှိကြ
ကုန်သောကြောင့် တည်း၊ ကေရာဇ်မင်းသားတို့သည်ကား
မင်းကေရာဇ် ပြုလုပ်ကုရန် အလိုအကြံ ရှိမြို့တို့ပေတည်း
မိခင်းရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၉၉

အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် အလိုအကြွှေ ဖြစ်နိုင်ကြရန်
အခြေပါဒ ကြီးမြင့်ကြကုန်သောကြောင့်တည်း ဟူလိုသည်။

တိုက်တွန်းချက်။ ။ ထိုကြောင့် ယခုအခါ ပညာရှိအပေါင်း
သူတော်ကောင်းတို့သည်လည်း မိမိတို့
ပါရမိအားလျှော်စွာ ဤသာသနာတော် အတွင်း၌ပင်လျှင်
အထက်အထက်သော သာသနဲ့ အစီးအပွားကြီးများသို့ ရောက်
ကြ၍ သက္ကာယဒိန္ဒိ အသိုက်အခုံကြီးများကို ဖျက်ဆီးနိုင်ကြ
ရန် ဤအိန္ဒိမ္မာပါဒ်တရား လေးပါးများကို ထူထောင် ပွားများ
ကြကုန်ရာသတည်း။
ထူးချွေပါဒ ၄-ပါးပြီး၏။

တူးခြေ ၅ -ပါး

တူးခြေပါးပါး၌ တူးခြေ ဆိုသည်ကား - တူးနှင့်သူ
ကမ္မာ တူးခြေယံး။ တူးနှင့်သူ၊ အစိုးရမင်း၏။ ကမ္မာ၊ အစိုးရမှုသည်။
တူးခြေယံး၊ တူးခြေမှုသည်၏။ အစိုးရမင်း၏ အစိုးရမှုဆိုသည်ကား
မိမိအပ်ချုပ်ရာဇာနှင့် မိမိအလိုကို တစ်စုံတစ်ယောက်သော
သူကဗျာ မလှန်မပြန်နိုင်မှုတည်း။ ဤအရာ၌ကား စိတ်ကို
အစိုးရမှုသည် လိုရင်းတည်း။ ထိုတူးခြေသည် ၅ -ပါးရှိ၏။

မိခင်ခရာဝတီ

- ၁။ သဒ္ဓိ၏၏
- ၂။ ဝိရိယိ၏၏
- ၃။ သတိ၏၏
- ၄။ သမာဓိ၏၏
- ၅။ ပညီ၏၏

ဤကား တူ၏၅ -ပါးတည်း။

၁။ သဒ္ဓိ၏၏ ဆိုသည်ကား -သဒ္ဓိပင်တည်း၊ ထိုသဒ္ဓိ
သည် အစိုးရမျိုးပေတည်း၊ ပကတိသဒ္ဓိ၊ ဘာဝနာသဒ္ဓိဟူ၍
၂-ပါးရှိ၏။ ပကတိ လူတို့၏ ဒါနမှူး၊ သီလမှူး၊ အတုအပ
ဘာဝနာမှူးနှင့် ဖြစ်၍နေသော သဒ္ဓိသည် ပကတိသဒ္ဓိမည်၏။
ထိုပကတိသဒ္ဓိသည် စိတ်ကိုအစိုးရ၏ ဆိုသော်လည်း အထက်၌
ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဘူရားဥပမာအတိုင်း ပကတိလူတို့၏ စိတ်ရှုံး၊
စိတ်နောက်ကို ပျောက်၍မဲ့အောင် အုပ်ချုပ်နိုင်သည်မဟုတ်၊
ထို စိတ်ရှုံး၊ စိတ်နောက်အတိုင်းမှာ အလိုက်သင့် လိုက်လျော၍
ဒါနပြရုံး စိတ်ကို အစိုးရ၏။ သဒ္ဓိမရှိခဲ့လျှင် စိတ်သည်
ဘယ်အခါမှ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ဆီ မသိပြီ၊ မကောင်းမှု၏သာ
မွှေ့လျော၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိကို ဖြည့်ကျင့်မှု၊ တရားကျမ်းကန်
သင်ကြားလေ့လာမှု စသည်တို့၏လည်း ဒါနမှူးအတူ သိလေ။

[ဤကား ပွားများခြင်း မရှိသော ပကတိသဒ္ဓိ၏။ အစိုးရမှူး

မိခင်ဇရာဝတီ

နှင့် ဖြစ်နိုင်သော ပကတိကုသိလမျိုးတည်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း
အမူနှင့် ထွေခဲလျှင် ထိပကတိသဒ္ဓါသည် စိတ်ကိုအစိုးမရ၊
စိတ်သည် သဒ္ဓါကိုလုန်ပြန် ကန်ကျောက်၍ လွတ်ရာတစ်
ပါးသို့ ထွက်သွား၏။ ပကတိ သဒ္ဓါကိ ဉာဏ်ရာ၍
မလိုအပ်။]

ဘာဝနာသဒ္ဓါ ဆိုသည်ကား - ထွက်သက် ဝင်သက်
ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်အစရှိသော ဘာဝနာအလုပ်ဖြင့် အားခွန်ဗုလ်
တေဇာန်ခိုး တိုးတက်ပွားစီး ဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့ ကြီးပွားလေ
အောင် ပျိုးထောင်ပြပြင်၍ ထားအပ်သော သဒ္ဓါသည် ဘာဝနာ
သဒ္ဓါမည်၏။

ဉာဏ် သဒ္ဓါ၏။ ။ ဉာဏ်ဘာဝနာသဒ္ဓါကိ ဗောဓိပက္ခိယအရာ၍
သဒ္ဓါ၏၍ ဆိုသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတို့၌
စိတ်ရှုံး၊ စိတ်နောက်ပျောက်၌မြှစ်း၍ စိတ်ကြည်ရောက်ခြင်းတည်း၊
စိတ်မည်သည် သူကြည်ရာ အာရုံးနေရမှ ၌မြှစ်သက်တော့သည်။
အာနာပါနသုတိ အစရှိသော ကာယာဂတာသတိကို အားထုတ်
မှုသည် ထိုဘာဝနာသဒ္ဓါကိ ပျိုးထောင်ပြပြင်မှုပင်တည်း။
ကာယာဂတာသတိစွဲ၍ ထွက်သက် ဝင်သက်စသော မိမိကိုယ်
အောက်ထဲ၌ စိတ်ကို မြှောင်ထားနိုင်လျှင်ပင် ဘာဝနာသဒ္ဓါကိ

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၀၂

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ရပြီ။ သမထကိစ္စ, ဝိပသုနာကိစ္စတိနှင့် အဆင့်ဆင့် ဖွားများ၍
သွားပါမူကား ယခုဘဝ္မာပင်လျှင် သက္ကာယဒီနှင့်ကြီး ၃-ရပ်
ကို အကုန်ဖြူဖျက်နိုင်သော အားအစွမ်းသို့ ရောက်၏။
သမထအလုပ်, ဝိပသုနာအလုပ်တို့ကိုမူကား ကျမ်းကန်အရာ၍
အလွန်လိမ်မာသော ဆရာဥပနီသုယကိုမှု၍ လုပ်မှ နေရာကျ
နိုင်မည်။

၂။ဝိရိယိဇ္ဇာ ဆိုသည်ကား - ဝိရိယပင်တည်း၊ ပကတိ
ဝိရိယ၊ ဘာဝနာဝိရိယဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ ကာယိကဝိရိယ၊
စေတသိကဝိရိယဟူ၍လည်း နှစ်ပါးရှိ၏။ ပကတိဝိရိယမှာ
သိသာပြီ၊ လောကမှုတို့၌ ပကတိ ဝိရိယလွန်ကဲသော သူတို့မှာ
ဘာဝနာဝိရိယ ထမြောက်လွယ်၏။ ပိဋ္ဌပါတ်ဓာတ်, နိသမ်
ဓာတ်, ရုက္ခာမူဓာတ်, အဖောကာသိကဓာတ်, သုသာန်ဓာတ်
အစရှိသော ဓာတ်မှုကြီးများသည် ကာယိကဝိရိယ ဘာဝနာမှု
တို့ပင်တည်း။ ကာယိကဝိရိယဘာဝနာကို ထူထောင်မိ၍ အအိပ်
အနေ နည်းပါးသဖြင့် ထကြေလုံးလိုရိယနှင့် ပြည့်စုံပြားသော်
လည်း ဘာဝနာမန်သိကာ ထက်သန်မှုဟူသော စေတသိက
ဝိရိယ မရှိခဲ့သည်ရှိသော် ထွက်သက် ဝင်သက်စသော ကမ္မဋ္ဌာန်း
အာရုံသည် ထင်မြင်၍စွဲမြေခြင်းသို့ မရောက်နိုင်၊ နေ့၊ ရက်,

လ, နှစ်သာ ကြောညာင်း၍ သွား၏။ အာရုံမူကား ထူးလှ
သည်မရှိ၊ စိတ်ကြည်မှုလည်း ထူးလှသည်မရှိ။

လူကိုအလုပ်ကနိုင်မှု။ ။ ခပ်သိမ်းသော လုပ်မှု ကိုင်မှုတို့၌
ပင်လျှင် အလုပ်ကို လူက
မြန်မြန်နိုင်တဲ့မှ နေရာကျသည်၊ လူကို အလုပ်ကနိုင်၍နေလျှင်
နေရာမကျပြီ၊ လူကို အလုပ်ကနိုင်မှု ဆိုသည်ကား -အတုအပ
ဝိရိယနှင့် သွပ်၍ အလုပ်အရာမထင်တဲ့နိုင်ပဲ နေ့ရက် ကြာ
ညာင်း ရှိလတ်သော် တ္ထုရိယာပထ ဒုက္ခည်းဆဲမှုနှင့်ပင်
ထိုအလုပ်၌ ပျော်ရှိခြင်းဖြစ်၍နေ၏။ ပျော်ရှိခြင်း ဖြစ်လေလေ
အလုပ်အရာမထင်လေလေ။ အလုပ်အရာ မထင်လေလေ
ပျော်ရှိခြင်း ဖိစီး၍ လာလေလေဖြစ်၏။ ထိုအရပ်ကို လွှတ်၍
အလုပ်တစ်ပါးပြောင်းရသော် ကောင်းနီးနီးထင်၏။ မကြာ
မကြာ အလုပ်ပြောင်း၏။ ဝိရိယည့်ဖျော်းသောသူကို အလုပ်က
နိုင်မှုတည်း၊ ကမ္မာနာန်း အလုပ်မည်သည် ကာယိက ဝိရိယ,
စေတသိက ဝိရိယ J -ပါးပြည့်စုံသော သူမှုသာ အမြန်
ထမြာက်နိုင်၏။

၁၀၄

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ဘာဝနာဝိရီယူ။ ။ ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မိသည့်မှ
စဉ် တစ်နေ့တစ်ခြား တိုးပွား၍လာသော
ဘာဝနာ ဝိရီယကို ဤဗောဓိပက္ခိယ အရာ၌ ဝိရီယို၌
ဆိုသတည်း။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံး၌ စိတ်ပျင်း၊ စိတ်ရိပျောက်ပြုး
၍ စိတ်ထက်သန်မှုသို့ ရောက်ခြင်းတည်း။ စိတ်မည်သည်
စိတ်သန်ရာ အာရုံမှ နေရမှုပျော်တော့သည်။

[ဤမှနောက်၌ ဘာဝနာဝိရီယူ ထူထောင်မှ အဆင့်ဆင့်
ပွားများမှုတို့မှာ သဒ္ဓိ၌အတိုင်းသိလေ။]

၃။ သတိ၌ ဆိုသည်ကား - ဤဗောဓိပက္ခိယအရာ၌
ထွက်သက် ဝင်သက်စသော မိမိကိုယ်အကို၌ ကောင်းစွာတည်
ထောင်မိသော ကာယဂတာ သတိမှုစဉ် လောကုတ္တရာ
သမ္မာသတိ မရှင်တိုင်အောင် ကြီးပွား၍ သွားသော သတိပဋ္ဌာန်
ခေါ်သော ဘာဝနာသတိကို ဆိုသတည်း။

[သမာဓိ၌၊ ပညီ၌တို့ကိုလည်း ထိနည်းတူဆိုလေ။]

ထွက်သက် ဝင်သက် အစရှိသော သတိပဋ္ဌာန်အာရုံး၌
စိတ်၏ မပြုးမသက်မှုကို သမာဓိ၌သည် ပယ်သတ်၏။
စိတ်၏ တွေဝေမှုနှင့်မှေးမှုကို ပညီ၌သည် ပယ်သတ်၏။
ရှုံးဖြစ်သော သဒ္ဓိ၌၊ ဝိရီယ၌၊ သတိ၌ ၃-ပါးတို့ကား

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၀၅

သမာဓိန္တိ, ပညိန္တိ J-ပါးတို့ကို အထွက်အမြတ်သို့ရောက်အောင် မင်းမြှောက်သမားတို့ပေတည်း။ ကာယဂတာ သတ်ပဋိဘန် တည်ထောင်မိ၍ စိတ်ကိုအစိုးရသော အဖြစ်သို့ ရောက်ကြသောအခါ သမထလမ်းသို့ လိုက်ခဲ့လျှင် သမာဓိန္တိသည် သမာပတ်ရှစ်ပါး ဖြစ်လာ၏။ ပညိန္တိသည် ဇူဒ္ဓိဝိမ အစရှိသော အဘိညာဉ် ၅-ပါး ဖြစ်လာ၏။ ဝိပသုနာလမ်းသို့ လိုက်ခဲ့လျှင် သမာဓိန္တိသည် သူညာတသမာဓိ, အနိမိတ္ထသမာဓိ, အပွဲကို ဟိတသမာဓိ ၃-ပါး ဖြစ်လာ၏။ ပညိန္တိသည် ဒီဇိုင်သုဒ္ဓိ အစရှိသော ပညာဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါး၊ အနုပသုနာ ညာက်သုံးပါး၊ ဝိပသုနာညာက် ဆယ်ပါး၊ မင်္ဂလာက်လေးပါး၊ ဖိုလ်ညာက်လေးပါး၊ ပစ္စဝေကွဲကာညာက် ၂၆ -ပါးဖြစ်လာ၏။

[ဤကား ဇူန္တိ ၅-ပါးတို့၏ တစ်လုံးတစ်စည်းတည်းဖြစ်ကြပုံကို ပြဆိုခန်းတည်း။]

လွန်ကဲရာ ဌာနအားဖြင့် ခွဲဝေ၍ဆိုမူကား
သွို့န္တိ။ ။ ကတ္တ သွို့န္တိယံ ဒင့်မြှုံး၊ စတူသူ သောတာ
ပတ္တိယဂံသူ ဒွေး သွို့န္တိယံ ဒင့်မြှုံး။ ။
[ပါဉိုတော်]

ကတ္တ၊ အဘယ်အရာဌာန၌။ သွို့န္တိယံ၊ သွို့န္တိကို။

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၀၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ဝါ၊ သဒ္ဓိနြေ၏ အစွမ်းထူးကို။ ဒွှေ့ဖံ့း၊ ရှုံးအပ်မှတ်အပ်သနည်း။
စတူသူ သောတာပတ္တိယဂ်သု၊ သောတာပတ္တိအင်္ဂါလေးပါးဟု
ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဇွဲ၊ ဤအရာဗျာနှင့်။ သဒ္ဓိနြော်၊ သဒ္ဓိနြေကို။
ဝါ၊ သဒ္ဓိနြေ၏ အစွမ်းထူးကို။ ဒွှေ့ဖံ့း၊ ရှုံးအပ်မှတ်အပ်၏။ . . .
[အနက်]

အဓိပ္ပာယ်ကား - သဒ္ဓိနြေအစွမ်းသညီ သောတာပတ္တိ
အင်္ဂါလေးပါးအရာ၌ လွန်ကဲစွာ ထင်ရှား၏ဟူလို့။

သောကာပတ္တိ အင်္ဂါလေးပါး ဆိုသည်ကား -

၁။ အရဟံ၊ သမ္မာသမ္မာအ အစရှိသော ဘုရားဂုဏ်၌ မတုန်မလှပ်
ကြည်ညိုခြင်း တစ်ပါး။

၂။ သွာက္ဗာတ အစရှိသော တရားဂုဏ်၌ မတုန်မလှပ် သက်ဝင်
၍ ကြည်ညိုခြင်း တစ်ပါး။

၃။ သုပ္ပါနိပန္း အစရှိသော သံယူဂုဏ်၌ မတုန်မလှပ် သက်ဝင်၍
ကြည်ညိုခြင်း တစ်ပါး။

၄။ လောကုတ္တရာ သမာဓိ၏ ပဒ္ဒာန်ဖြစ်သော သီလဝိသုဒ္ဓိ
ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း တစ်ပါး။

ဤကား - သောတာပတ္တိမဂ်ညာဏ်သို့ ဇက်နှုချ ယခု
ဘဝရောက်စေနိုင်သော အဆောက်အအီး အင်္ဂါလေးပါးတို့တည်း။

လယ်တီဆရာတော်

၁၀၄

အဝေစွဲပသာဒ။။ “မှုဒ္ဓ အဝေစွဲပသာဒေန သမန္တာဂတော်”
 အစရိသော ပါဋ္ဌာတော်၌ “အဝေစွဲပသာဒ”
 ပုဒ်အနက်ကို မတုန်မလှပ် သက်ဝင်၍ ကြည်ညံခြင်းဟု ဆိုသည်၊
 ဘုရားဂဏ်၌ ဥပစာရသမာဓိကို ရသောသူ၏ သဒ္ဓိပေတည်း။
 ဥပစာရသမာဓိ ဆိုသည်ကား - တူတီပိ သော ဘကဝါ
 အရဟု အစရိသည်ဖြင့် ဘုရားဂဏ်ကို ကြည်ညံ၍ နေဆဲအခါ၌
 စုရန်သမာပတ်ကို ဝင်စား၍ နေသကဲ့သို့ ဘုရားဂဏ်၌ စိတ်
 တည်ငြိမ်၍နေသော သမာဓိတည်း။ ထိုသမာဓိကိုမြင်လျှင်
 သဒ္ဓိ၏ အစိုးရမှုအထူးကို သိအပ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘုရား
 ဂဏ်ကို ကြည်ညံမှု၌ မိမိစိတ်ကို မိမိအစိုးရလေ၏။

[တရားဂဏ်၊ သံယူဂဏ်တို့၌လည်း ထို့အတူ။]

လောကုတ္တရာ သမာဓိ၏ ပဒ္ဒန်ဖြစ်သော သီလပိသုဒ္ဓိ
 ဆိုသည်ကား ယခုသာဝါးပင်လျှင် လောကုတ္တရာသမာဓိသို့
 တက်ရောက်ရန် အမြေခံအနေနှင့် စောင့်ထိန်းအပ်သော အာဇာ
 ဝဋ္ဌမက နိစ္စသီလကို ဆိုသတည်း။ ထိုသီလသည် အကျိုး၊
 အပေါက်၊ အပြောက်၊ အကျားမှုကာင်းရှင်းပေသည် ရှိသော်လည်း
 ကောင်း၊ တဏ္ဍာ၊ မာန့်၊ ဒီဋ္ဌာတီလိုကြောင့်
 ညိုးနှမ်းခြင်းမှ ကင်းရှင်းပေသည် ရှိသော်လည်းကောင်း သီလ
 အရာ၌ သဒ္ဓိ၏အစိုးရမှုအထူးကို သိအပ်၏။ နိစ္စသီလမလုံခြုံ

မိခင်ဓရာဝတီ

၁၀၈

ဟောဓိပက္ခိယဒီပနီ

မှုကို ကျိုးပေါက်ပြောက်ကျားဆိုသည်၊ လုံခြုံပြန်လျှင်လည်း
ထိသီလကို တံခွန်ပြုလျက် လောကနှင့်ထွေးယုက်၍ နေမှုကို
ညီးနှစ်းခြင်း ဆိုသည်။ “နားကောင်း မကောင်းကို ချောင်း
အတက်မှာ သိရသည်” ဆိုသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာသနာဝင်
ရှင်၊ လူအပေါင်းတို့မှာ သဒ္ဓအရာ၌ စိတ်ရှုံး၊ စိတ်နှစ်းပျောက်၊
မပျောက်၊ စိတ်ကို အစိုးရသူ ဟုတ်၊ မဟုတ်ကို ဤလေးဌာန
သို့ ရောက်မှ သိရသည်ဟူလို့။

သဒ္ဓန္တအချက်ပြီး၏။

ဝိရိယိဇ္ဇာ။ ။ ကတ္တ ဝိရိယိဇ္ဇာယ် ဒင့်ဖွံ့ဗုံး၊ စတူသူ သမ္မတ
ဓာနေသူ ဇတ္တ ဝိရိယိဇ္ဇာယ် ဒင့်ဖွံ့ဗုံး။
[ပါဂိုဏ်၏ အနက်လွယ်ပြီ။]

ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူ၊ ရှင်ပေါင်းတို့မှာ ဝိရိယ်
အရာ၌ စိတ်ရှုံး၊ စိတ်နောက် ပျောက်၊ မပျောက်၊ စိတ်ကိုအစိုး
ရသူ ဟုတ်၊ မဟုတ်ကို သမ္မတဓာန်ကိစ္စ လေးဌာနသို့ ရောက်မှ
သိရသည် ဟူလို့။

အရေကြွင်းစေ၊ အကြောကြွင်းစေ၊ အရိုးကြွင်းစေ၊
အသားအသွေး ကုန်ခန်းလေးစေ၊ ယခုဘဝတွင် ငါ၏သန္တာန်၌
ဒိဋ္ဌနိုင်ငံကြီး ခုစရိတ်နိုင်ငံကြီး အပါယ်သံသရာကြီး မချုပ်ပြုမြို့

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၀၉

သမျှ ငါမနေဟုအရှင်စက္ခပါလတို့ကဲ့သို့ တစ်သန်တည်းလွတ်
သော အမှုကို သမ္မပွဲဓန်ဆိုသည်။ ထိုသမ္မပွဲဓန်မှုကို ထိုကဲ့သို့
တစ်သန်တည်း လွတ်သည်ကို မြင်လျှင် ဝိရိယော် အစိုးရမှု
အထူးကို သိအပ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိရိယာအရာ၌ စိတ်ရူး၊
စိတ်နှမ်း ပျောက်ပေပြီ၊ ဘုရားသာသနာ၌ စိတ်ကိုအစိုးရသူ
လူကောင်း သူကောင်းဖြစ်ပေပြီဟု သိအပ်၏ဟူလို့။

ဝိရိယော်အချက်ပြီး၏။

သတိနှစ်။ ။ ကတ္တ သတိနှစ်ယံ ဒင့်မြှုံး၊ စတူသူ သတိပဋိဌာ
နေသူ ဇွဲ သတိနှစ်ယံ ဒင့်မြှုံး။
[ပါဋ္ဌာတော်၊ အနေက်လွယ်ပြီ။]

ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူ၊ ရှင်အပေါင်းတို့မှာ
သတိအရာ၌ စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက် ပျောက်၊ မပျောက်၊ စိတ်ကို
အစိုးရသူ ဟုတ်၊ မဟုတ်ကို သတိပဋိဌာန်ကိုစွဲ လေးဌာနသို့
ရောက်မှ သိရသည်ဟူလို့။

အာနပါန စသော သတိပဋိဌာန် အာရုံတို့၌ ကာယ်တာ
သတိအလုပ် ကောင်းစွာ ထမြာက်၍ မိမိစိတ်ကို မိမိကိုယ်
ခန္ဓာ၌ ထားလိုသမျှ မကွာရအောင် ထားနိုင်ပေလျှင် သတိ၏
အစိုးရမှုအထူးကို သိအပ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် သတိအရာ၌

မိခင်မရာဝတီ

၁၁၀

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက်ပျောက်ပေပြီ၊ ဘုရားသာသနာ၌ စိတ်ကို
အစိုးရသော လူကောင်း၊ သူကောင်းဖြစ်ပေပြီဟု သိအပ်၏ဟူလို့။
သတိနှေ့အချက်ပြီး၏။

သမာဓိနှေ့။ ။ ကတ္တ သမာဓိနှေ့ယံ ဒဋ္ဌဗုံး၊ စတူသု
ရူာနေသု ဇတ္တ သမာဓိနှေ့ယံ ဒဏ္ဍုဗုံး။
[ပါဉိတော်၊ အနက်လွယ်ပြီ။]

အာနပါန အစရှိသော သမထအာရုံတို့၌ ယုတ်စွာအဆုံး
ဥပစာရ သမာဓိ ဘာဝနာအလုပ် ကောင်းစွာ ထမြာက်၍
မိမိစိတ်တွင် အစဉ်ထကြ သောင်းကျန်း၍နေသော ကာမစွဲနှင့်၊
ဗျာပါဒစသော နိဝရဏပယောဂကြမ်းကြီးတို့ ကျွုတ်ကွာက်း
ရှင်း၍ ထိအာရုံ၌ စိတ်၏ တည်ကြည်ပြုမ်းယက်ခြင်း အထူးသို့
ရောက်ပေလျှင် သမာဓိ၏ အစိုးရမှူ အထူးကိုသိအပ်၏။ ထို့
ပုဂ္ဂိုလ်သည် သမာဓိအရာ၌ စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက် ပျောက်ပေပြီ။
ဘုရားသာသနာ၌ စိတ်ကိုအစိုးရသော လူကောင်း၊ သူကောင်း
ဖြစ်ပေပြီဟု သိအပ်၏ဟူလို့။

သမာဓိနှေ့အချက်ပြီး၏။

လယ်တီဆရာတော်

၁၁၁

ပညာနှင့်။ ၂ ကထ္ဌ ပညီနှိမ်ယံ ဒဋ္ဌဗုံး၊ စတူသူ အရိယ
သစ္ဌာသူ ဓထ္ဌ ပညီနှိမ်ယံ ဒဏ္ဌဗုံး။
[ပါဉိတော်၊ အနက်လွယ်ပြီ။]

ဘုရားသာသနာ၌ ကြံကြိုက်ကြသော သူတို့မှာ သစ္ဌာ
လေးပါးကို သိမှုသည် အထွတ်အမြတ်တည်း၊ သစ္ဌာလေးပါးကို
သိမှ ဒိဋ္ဌနယ်ကြီး၊ ဒုစရိတ်နယ်ကြီး၊ အပါယ်သံသရာကြီးတို့မှ
အပြီးတိုင် ကျွေတ်လွတ်နိုင်ကြကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် သစ္ဌာလေး
ပါးကို သိခြင်းငါး မိမိတို့သန္တာနှင့် ယုတ်စွာအဆုံး မြေဓာတ်၊
ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်၊ အာကာသဓာတ်၊ စိတ်ဓာတ်
ဟူသော ဓာတ် ၆-ပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုဓာတ် ၆-ပါး
တို့၏ မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်မျှ အသက်မရှည်
အတည်မမြဲ မစဲချုပ်ဆုံး၍ နေ့မှုဟူသော အနိစ္စ အချက်ကြီးကို
လည်းကောင်း ယခုဘဝတွင် ထင်မြင်နိုင်ကြရန် ကျက်မှု၊ အံမှု၊
ကြံမှု၊ စည်မှု၊ ကြားနာမှု၊ ဆွေးနွေးမှု၊ မေးမြန်းမှု၊ ရှုမှု၊ ကြည့်
မှု၊ နှလုံးသွင်းမှုတို့ကို အထူးအားထုတ် လေ့လာကြရကုန်သည်။
ထိုဓာတ် ၆-ပါးတို့ကို ဉာဏ်၌ ကောင်းစွာ ထင်မြင်ကြကုန်လျင်
ကြွင်းသော တရားတို့၌ အထူးအားထုတ်ဖွယ် မရှုကြကုန်ပြီ၊
အနိစ္စအချက်ကြီး ကောင်းကောင်း ထင်မြင်ကြကုန်လျင် အနတ္ထ
အချက်ကြီး ပြီးစီးတော့သည်။ ဒုက္ခအချက်ကြီးမှာ အရဟတ္ထမဂ်

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၁၂

ဖောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သို့ ရောက်မှ ကမ်းကုန်လမ်းကုန် ပြီးစီးနိုင်သည်။

ထိုသို့ နှစ်ရှည်လများ အားထုတ်လေ့လာကြကုန်၍ အန္တာတွေပါမဲ့ ရှိသမျှတို့၌ ဓာတ် ၆-ပါး ဉာဏ်အမြင်ပေါက်မှု၊ အနိစ္စဉာဏ်အမြင်ပေါက်မှုသို့ ရောက်ကြသောအခါ ထိုတရား တို့၌ စိတ်စွဲမြှုနိုင်ကြသဖြင့် ပညာ၏ အစိုးရမှုအထူးကို သိအပ်၏။ ထိုသူတို့မှာ အနုမတရှု သံသရာမှ အစဉ်ပါရှိ၍ လာခဲ့သော စိတ်၏ ဖောက်ပြန်မှုတို့သည် အစဉ်အတိုင်း တစ်နေ့၊ တစ်ခြား၊ တစ်လတစ်ခြား၊ တစ်နှစ်တစ်ခြား ပျောက်ကင်း၍ သွားကုန်၏။

ဖောက်ပြန်မှုတို့ ဆိုသည်ကား - အနိစ္စဓမ္မတို့၌ နိစ္စဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလန်း ရူးနှမ်းမှု၊ ဒုက္ခဓမ္မတို့၌ သုခဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလန်း ရူးနှမ်းမှု၊ အသုဘဓမ္မတို့၌ သုဘဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလန်း ရူးနှမ်းမှု၊ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်သည်တို့၌ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ သတ္တဝါမဟုတ်သည်တို့၌ သတ္တဝါဟူ၍ လူမဟုတ်သည်တို့၌ လူဟူ၍ နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာမဟုတ်သည်တို့၌ နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာဟူ၍ မိန်းမ၊ ယောက်ဗျား၊ နွား၊ ကျွား၊ ဆင်၊ မြင်း၊ မဟုတ်သည်တို့၌ မိန်းမ၊ ယောက်ဗျား၊ နွား၊ ကျွား၊ ဆင်၊ မြင်းဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလန်း ရူးနှမ်းမှုတို့ကို စိတ်၏ ဖောက်ပြန်မှုဆိုသတည်း။

[ထိုသို့သော စိတ်ရူး စိတ်နောက် စိတ်ဖောက်ပြန်မှုတို့မှ

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၁၃

ကျွေတ်လွှတ်ကြကုန်၍ ဘုရားသာသနာ၌ အမှန်ကို သိမှုပြု
စိတ်ကို အစိုးရကြသော လူကောင်း သူကောင်း ဖြစ်ကြ
လေကုန်၏ဟူလိုသည်။]

ဤ၌ ဒုက္ခသစ္ာကို အမှန်သိမြင်ခဲ့လျှင် ကြင်းသော
သစ္ာ ၃-ပါးတို့ကို သိမြင်မှုလည်း ပြီးစီးတော့သည်။ သစ္ာလေး
ပါးတို့ကို သိကြရာ၌ ပုထိုံးတို့မှာ အနုံးလောင်သိတည်း။
အရိယာတို့မှာ ပဋိဝေသိတည်း။ ညျှောခါ၌ မီးတောက်ကို
တိုက်ရိုက်မဖြင့်သော်လည်း မီးရောင်အလင်းကို မြင်သဖြင့်
ဤဌာန၌ သီမီးညီးထွန်းလျက်ရှိသည်ဟု အတပ်သိသည်ကား
အနုံးလောင်သိမျိုးတည်း။ မီးတောက်ကို တိုက်ရိုက်မြင်၍ သိသည်
ကား ပဋိဝေသိမျိုးတည်း။

သဒ္ဓိန္တိ။ ။ သဒ္ဓိန္တိယံ ဘာဝတော်၊ ဝိရိယ္ဗိန္တိယံ ဘာဝတိ၊
သတိန္တိယံ ဘာဝတိ၊ သမာဓိန္တိယံ ဘာဝ
တိ၊ ပညီန္တိယံ ဘာဝတိ။

[သမထအလုပ်ကြီး၊ ဝိပသာ အလုပ်ကြီးကို လုပ်နိုင်
ကြရန် ရှေးဦးစာကပင် တင်ကူး၍ ဇူန္တိကြီးငါးပါးကို
ကြီးပွားအောင် မွေးမြှုပူထူထောင်ရမည်ဟု၍ ဟောတော်မူ
သော ပါဉ္စတော်။]

မိခင်ဓရာဝတီ

၁၁၄

ဟောမိပက္ခာသီပနီ

မင်းမဲ့တိုင်းပြည်။ ။ ဤဇ္ဈာန္တကြီးပါးပါး ဗျားများမှုမရှိသော
သူ၏ကိုယ်ခန္ဓာသည် မင်းမဲ့တိုင်းပြည်
နှင့်တူ၏။ အအပ်အချုပ်မရှိသော အရိုင်းအစိုင်းတို့နေရာ တော်ရွာ
တောင်ရွာနှင့် တူ၏။ မင်းမဲ့တိုင်းပြည် မည်သည်တရားမရှိ။
စိတ်ထင်တိုင်း ပြုကျင့်၍ နေကြ၏။ ရေတံရွှေ့နှင့်၊ ကုန်းတံရွှေ့နှင့်
တို့ကဲ့သို့ နိုင်ရာနိုင်ရာ သတ်ဖြတ်လုယက်၏။ ထိုအတူ ဇူးနှုန်း
ကြီး ၅-ပါး ဗျားများမှုမရှိသောသူ၏ စိတ်သန္တာန်သည် ထင်မိ
ထင်ရာ ဂယောက်ဂယောက်နှင့် နေ့၊ ရက်၊ နှစ်၊ လ ကုန်၏။
ကိုလေသာတို့သည် ပေါက်လွှတ်သောင်းကျော်း၍ နေကုန်၏။

အစိမ်းသူရဲ့၊ တဇ္ဈာ၊ မှင်စာ ပူးကပ်၍ နေသောသူ၏
အနီး၌ ဇူးတိပို သော၊ ဟောတုပစ္စယော တို့ကို ရွှေတံဆိုခဲ့လျှင်
ထိုသူအား နားမခံနိုင် နားနှင့်ရှုံးခြင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ပစ္စယ
သန္တာသုံး စကား၊ ဘာဝနာရမ္မား စကားများကို ပြောဆိုခဲ့လျှင်
ထိုသူတို့သည် နားနှလုံး နင့်စူးဝင်လျက် ရီကြကုန်၏။ မလိုတမာ
စကားမျိုးကို ယုဇ္ဇာရာကြုံ၍ အမြန်ထွက်ဆိုကြကုန်၏။
သမထအလုပ်၊ ဝိပသနာအလုပ်များကို အားထုတ်လိုသော
စိတ်သန္တာမျိုး အလျှင်းမရှိကြကုန်၊ ဇူးနှုန်းကြီး ၅-ပါးကို ဗျားများ

၁။ ပစ္စယသန္တာသ = ပစ္စည်းလေးပါး၌ ရောင့်ရဲ့မှု။

၂။ ဘာဝနာရမ္မား = ဘာဝနာကိုအားထုတ်မှု။

မိခင်ဒရာဝတီ

လယ်တိဆရာတော်

၁၁၅

မူရီကြကုန်သော သူတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာသည် တရားရှိသော
မင်းအပ်စိုးသော တိုင်းပြည့်နှင့်တူ၏။ အအပ်အချုပ်ရှိသော
မဏီမဒေသ မြိုကြီး ရွာကြီးများနှင့်တူ၏။ သူပြော လူပြော
နာနာဝါဒ္ဒအတွက်နှင့် စိတ်ကယောက်ကယ် မဖြစ်။ ဘုရား
အလိုတော်၊ ဒေသနာအလိုတော် တစ်လမ်း၌ စိတ်ခိုင်မြို၏။
ပစ္စယသန္တာသစကား၊ ဘာဝနာရမ္မစကားများကို ကြားနာရလျှင်
ကြည်လင်ချမ်းမြှော်ရှိ၏။ သမထအလုပ်၊ ဝိပသုနာ အလုပ်များ
ကို အားထုတ်လိုသော စိတ်ဆန္တ အမြိတည်၏။

တူမြို့ပွားခြင်း ရှိ - မရှိမှု။ ။ ဤသို့လောက၌ စိတ်ဆန္တ
နှစ်မျိုး ဖြစ်၍ နေကမ္မသည်
 ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့၏ အမူမဟုတ်၊ တူမြို့ကြီးပါးပါးကို ပွားများ
 မူ ရှိ - မရှိ၏ အမူပေတည်း၊ ပွားများမှ မရှိသေးလျှင်
 စိတ်တစ်မျိုး၊ ဆန္တတစ်မျိုး၊ ပွားများမှ ရှိခဲ့လျှင် ထိစိတ် ထိုဆန္တ
 မျိုးကွယ်ပျောက်၍ စိတ်တစ်မျိုး၊ ဆန္တတစ်မျိုး ပြောင်းတတ်၍
 လာမြို့တည်း။ တူမြို့ ၅-ပါး အဆင့်ဆင့် ကြီးပွား၍
 သွားလေလေ စိတ်ဆန္တ အဆင့်ဆင့်တိုးတက်၍ သွားလေလေ
ဖြစ်မြို့တည်း။ တူမြို့ကြီး ၅-ပါးစုံလင်စွာ ထူထောင်မိသော
 ၁။ နာနာဝါဒ္ဒ = အထူးထူး အထွေထွေသော အယူဝါဒ။

မိခင်ဓရာဝတီ

၁၁၆

ဟောဓိပက္ခိယဒီပနီ

အခါဉ်မူကား ယနေ့ နက်ဖြန်ပင် မဂ်ညာဏ်, ဖိုလ်ညာဏ်ကို
အကြပြု၍ လာလတဲ့။

ဤသို့ ပကတိသော သဒ္ဓါ, ဝိရိယ, သတိ, သမာဓိ,
ပညာတိနှင့်သာ စိတ်ချု၍နေကြဖြင့် သေးနှပ်သိမ်ဖျင်း၍ နေ
ကြသော စိတ်ဆန္ဒမျိုးတို့ကို မိုးလောက်နီးပါး ကြီးပွား တိုးတက်
၍လာကြခေါင်းငါး ဤဇ္ဈာန္တ၍ ၅ -ပါးကို ပွားများအားထုတ်
ကြရမည်ဟူလိုသည်။

[သဒ္ဓါ၌ယံဘာဝတီ -အစရှိသော ပါဋ္ဌာတော်မြတ် အဓိပါယ်။]

ဇ္ဈာန္တ၍-ပါးပြီး၏။

ဗိုလ် ၅-ပါး

ဗိုလ် ၅-ပါး၌ ပဋိပက္ခခမ္မာ ဗလိယန္တိတိ ဗလာနီ။ ။
ပဋိပက္ခခမ္မာ၊ ဆန့်ကျင်ဖက် တရားတို့ကို။ ဗလိယန္တိ။ အားတိုက်
ဖိစီးတတ်ကုန်၏။ ဇူတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဗလာနီ၊ ဗိုလ်မည်၏။

ကျမ်းကန်တို့၌ကား “အကမ္မနဇ္ဈာန ဗလာနီ” ဟူကုန်၏
ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော ရန်သူတို့နှင့် တွေ့ကြုံလျှင် မတုန်မလှပ်ပဲ
အခြေမြှေသော အနက်ကြောင့် ဗိုလ်မည်၏ ဆိုလိုသည်။ ထို
ဗိုလ်သည် သဒ္ဓါဗိုလ်, ဝိရိယဗိုလ်, သတိဗိုလ်, သမာဓိဗိုလ်,
ပညာဗိုလ်ဟူ၍ ဇ္ဈာန္တအတိုင်း ၅-ပါးရှိ၏။

မိခင်ဒရာဝတီ

သက္ကာယဒိဋ္ဌနိုင်ငံကြီးကို တိက်ဖျက်ရန် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
၅ - ဦး, ဗိုလ်မူးကြီး ၅ - ယောက်ဆိုလိုသည်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌ
နိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီးနိုင်ရန် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူ,
ရှင်အများတို့၏ အားကြီး ၅ - ပါးလည်း ဆိုရ၏။

ပကတီသဒ္ဓါ။ ။ သဒ္ဓိရွှေ့ပြ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း သဒ္ဓါသည်
ပကတီသဒ္ဓါ၊ ဘာဝနာသဒ္ဓါဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ
၏။ ပွားများခြင်းမရှိသော ပကတီသဒ္ဓါသည် တဏ္ဍာနှင့်
အလိုက်သင့်ပေါင်း၍ လူဒါန်းမူး၊ သီတင်းသီလ ဆောက်တည်
မှု စသော ပကတီကုသိုလ်မှူးတို့ကိုသာ ဖြစ်ပွားစေနိုင်၏။
တဏ္ဍာကို အားတိုက် မတွန်းမလှန်နိုင်၊ တဏ္ဍာကသာ
ထိသဒ္ဓါကို တွန်းလှေ့နင်းချိုး၍ ထား၏။ ထားပုံကား ပိဋကတ်
တော်တို့၌ ဆွမ်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ သက်န်းပစ္စည်း၌
ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ ကျောင်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ ဘာဝနာ
မှု၌ မွှေ့လျော်ခြင်းဟူသော အရိယဝံသတရား ၄ - ပါးအစိအရင်
သည် ကောင်းကင်၍ နေ့၊ လက့ုံသို့ ထင်ရှား၏။ သဒ္ဓါ၏
နယ်ကြီးတည်း၊ ထိသဒ္ဓါ၏ နယ်ကြီးသည် ယခုလောက၍
တိမ်မြှုပ်၍နေ၏။ ယခုလောက၍မူကား ပစ္စည်း ၄-ပါးဟူသော
ပစ္စယာမိသည့် သာယာမှု၊ လောက၍ ဂုဏ်ကြက်သရေဟူသော

၁၁၈

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

လောကာမိသၢ် သာယာမှူ, နောင်ဘဝသမ္မတ္ထိ ဘောဂသမ္မတ္ထိ
တူသရိယသမ္မတ္ထိဟု ဆိုအပ်သော ဝဋ္ဌမိသၢ် သာယာမှူ ဟူသော
တဏ္ဍာ၏ နယ်ကြီးသည် ကျွန်းအပြင်မှာ ပင်လယ်ရေပြင်ကြီး
လွမ်း၍ နေသကဲ့သို့ ထင်ရှား၏။ ဤကား ပကတိသဒ္ဒါအစွမ်း
ညံ့ပုံကို လောကၢ် ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြရန် အချက်တည်း။

ဘဝနာသဒ္ဒါ။ ။ ထွက်သက် ဝင်သက် စသည်ၢ် ကယာဂ^၁
တာသတိ အလုပ်ကောင်းစွာ ထမြာက်၍
စိတ်ရူး, စိတ်နောက် ပျောက်သည်တိုင်အောင် ပွားများအပ်သော
ဘဝနာသဒ္ဒါသည်သာလျှင် ထိအာမိသ သုံးပါးၢ် သာယာတွယ်
တာသော တဏ္ဍာသုံးပါးကို အားတိုက် တွန်းလှန်နိုင်လေသည်။
တဏ္ဍာသုံးပါးတည်းဟူသော ပင်လယ်ရေပြင်ကြီး အတွင်းၢ်
နှစ်မွန်း၍ နေသော ရဟန်း ရှင်, လူကို ထုတ်ဆယ်ကယ်တင်၍
အရိယဝံသတရား င-ပါးတည်းဟူသော ကျွန်းသောင်ကြီးသဖွယ်
သဒ္ဒါနယ်သို့ ရောက်စေနိုင်သည်။ ဟေမိပက္ခိယအရာၢ်
ဤဘဝနာသဒ္ဒါကို လိုအပ်၏။

ဝိရိယနှစ်ပါးတို့တွင် ပွားများခြင်း မရှိသော ပကတိ
ဝိရိယသည် ကောသဇ္ဇာနှင့် အလိုက်သင့်ပေါင်း၍ ဒါနမှူ, သီလမှူ,
၁။ ကောသဇ္ဇာ = ပျင်းရိခြင်း။

မိခင်ဓရာဝတီ

စာပေပရိယတ် သင်ကြားလေ့ကျက် ဆောင်ရွက် တတ်မြှာက်
မှုစသော ပကတီကုသိုလ်မှူတို့ကိုသာ ဖြစ်ပွားစေနိုင်၏။
ကောသဇ္ဈာ အကုသိုလ်ကို အားတိုက် မတွန်းလှန်နိုင်၊ ကောသဇ္ဈာ
အကုသိုလ်ကသာ ထိုဝိရိယကို တွန်းလှန်နှင်းချိုး၍ ထား၏။

ထားပုံကား -ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြံကြိုက်သည့်
အခါ အနမတဂု သံသရှုံး ဒီဋီဖ္ၢီးကြီး၊ ခုစရိက်မျိုးကြီး၊
အပါယ်မျိုးကြီး ဖြစ်၍ နေကြသည်ကို သိကြကုန်၊ ထိုအဖြစ်မှ
ကျော်လွှော်ခြင်းသို့ မရောက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ကောသဇ္ဈာ
အကုသိုလ်ကို တွန်းလှန်လျက် ဘာဝနာရာမ^၁ တရားနှင့်သာ
နဲ့၊ ရက်၊ နာရိကို ကုန်စေရမည်ဟူသော အရိယဝံသတရား
အစီရင်သည့် ကျမ်းကိုတွင် နေ၊ လအသွင် ထင်ရှားလျက်
ရှိ၏။ ကောသဇ္ဈာအကုသိုလ်ကို တွန်းလှန်မှုဆိုသည်ကား ရဟန်း
ခံစဉ်သိမ်အပြင်၌ ခံယူခဲ့သော “ရုက္ခဗ္ဗူလ သေနာသန်
နိသာယ ပုံးမွှော၊ တထ္ထ တေ ယာဝိုံး ဥသာဟော
ကရဏီယော” အစရှိသော ဘုရားအမွှတော်ကြီးကို လက်ကိုင်
ပြု၍ တောတောင်ရှိ သစ်ပင်တောချုံတို့ကိုသာ နေရာကျောင်း
ပြခြင်း၊ သလုံးမြှင်းခေါင်းဖြင့် လှည့်လည့်၍ ရသောဆွမ်းကိုသာ
အာဟာရပြခြင်း၊ လူရှင်တပါးတို့နှင့် မရောမယ်ခြင်း၊ ခုတင်

၁။ ဘာဝနာရာမ = ဘာဝနာ၌ မွေလျှော်ခြင်း။

၁၂၀

အောမိပက္ခိယဒီပနီ

ပဋိပတ်ကြီးများကို မြို့စာတည်၍ ကာယဂတာသတိ စသော ဘာဝနာမူများကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ထူထောင်အားထုတ်ခြင်း ဤသို့သော ဝိရိယဘာဝနာမူမျိုးသည် ကောသဇ္ဈာဒကုသိုလ်ကို တွန်းလှန်မှုမည်၏။ ဝိရိယ၏ နယ်ကြီးတည်း၊ ထိဝိရိယ၏ နယ်ကြီးသည် ယခုလောက၌ တိမ်မြှုပ်၍နေ၏။

ယခုလောက၌မူကား - မိမိတို့ကိုယ်ကို သံသရာက လာခဲ့ကြသည့် ဒီဋ္ဌမျိုးကြီး၊ ဒစရိက်မျိုးကြီး၊ အပါယ်မျိုးကြီး အတိုင်း ရှိနေသေးသည်ကို သိကြလျက် မြှို့စာတွင် ဒါယကာတို့ ဆောက်လုပ်လှုဒါန်းသော ကျောင်းတို့၌ အမြှေနေခြင်း၊ အတိ ရေက လာသံလာဘတို့ကို သာယာခြင်း၊ တပည့် တကာ လူ၊ ရှင် ပရိယတ်တို့ကို မစွန်းနိုင်ခြင်း အစရှိသော ကောသဇ္ဈာဒ၏ နယ်ကြီးသည် ကျွန်းအပြင်မှာ ပင်လယ်ရေပြင်ကြီး လွမ်း၍ နေသကဲ့သို့ ထင်ရှား၏။ ဤကား ပကတိဝိရိယအစွမ်းည့်ပုံကို လောက၌ ဒီဋ္ဌသိမြှင်ကြရန် အချက်တည်း။

ပြဿာခြုံပြီးသော ဝိရိယ ဘာဝနာမူမျိုးကို ထမြာက် အောင် ထူထောင်၍ အအပ်အနေ အလွန်နည်းပါးခြင်း၊ ထက္ခလုံးမြှုပ်ခြင်း၊ အကြောက်အလန်မရှိ တစ်ကိုယ်ရေ တစ်ကာယ အနေအထိုင် ရဲတင်းခြင်း၊ မန်သိကာရ စွဲမြှုပ်ခြင်းဟူသော ဘာဝနာ ဝိရိယသည်သာလျှင် ထိကောသဇ္ဈာဒ အကုသိုလ်ကြီးကို

မြို့ခင်မရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၂၁

အားတိုက် တွန်းလျှန်နိုင်လေသည်။ ဟောမိပက္ခိယအရာ၌
ဤဘာဝနာရီရိယကို လိုအပ်၏။

[ဤနည်းကို အမြိုပြု၍ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့၌လည်း
ဗလသဒ္ဒါ၏ အနက်အသွားကို ထိုက်သည့်အားလျှော်စွာ
အကျယ်ဖော်၍ သိကြလေ၊ အကျဉ်းချုပ်ကိုသာ ပြဆို
တော့အဲ။]

သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်။ ။ သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ကား
မှဋ္ဌသစ္စ် အကုသိုလ် အသင်း
ကြီးတည်း၊ ကာယဂတာသတိ ဘာဝနာမူ စသော သမထ
ဘာဝနာမူ၊ ဝိပသာနာ ဘာဝနာမူတို့၌ စိတ်အစွဲကြီး မစွဲနိုင်မူ၊
စိတ်အမြှေကြီး မမြှေနိုင်မူ၊ မိမိတို့ စိတ်ကို မိမိတို့ထိန်း၍ မနိုင်
နိုင်မူ၊ အာရုံတစ်ပါးသို့ မကြာမကြာ ထွက်ပြီးမှုကြီးကို မှဋ္ဌသစ္စ်
အကုသိုလ် အသင်းကြီးဆိုသည်။ ထိုမှဋ္ဌသစ္စ် အကုသိုလ်အသင်း
ကြီးကို မိမ့်တိုင်း ဘမ္မားတိုင်း ရှိနေသော ပကတီသတိသည်
မတွန်းလျှန်နိုင်၊ ဘာဝနာသတိမှသာ တွန်းလျှန်နိုင်သည်။

၁။ မှဋ္ဌသစ္စ် = သတိလွတ်ကင်းမူ။

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၂၂

ဘေးခိုပက္ခိယဒီပနီ

သမာဓိ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်။ ။ သမာဓိ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ကား
ပိက္ခိပံ အကုသိုလ်အသင်းကြီးတည်း၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဘာဝနာ
မနသိကာရအမှုတို့၌ စိတ်မတည်ပြုမှုကြီးတည်း။ စိတ်မဝပ်မှု
ကြီးတည်း၊ စိတ်လှပ်ရှားမှုကြီးတည်း၊ အာရုံတစ်ပါး၌ စိတ်ဖွား
ခနဲ့ ဖွားခနဲ့ ပေါ်မှုကြီးတည်း၊ ဘာဝနာအာရုံ၌ မိမိတို့စိတ်ကို
မိမိတို့ဖို့ မနိုင်နိုင်မှုကြီးတည်း။ ထိုပိက္ခိပ အကုသိုလ် အသင်း
ကြီးကို ပကတိ သမာဓိသည် မတွန်းလှန်နိုင်၊ ဘာဝနာသမာဓိ
သည်သာ တွန်းလှန်နိုင်လေသတည်း။

ပညာ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်။ ။ ပညာ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ကား
သမွာဟ အကုသိုလ် အသင်း
ကြီးတည်း၊ သမွာဟ အကုသိုလ်အသင်းကြီး ဆိုသည်ကား
လွန်စွာ တွေ့ဝေမှုကြီးတည်း၊ အာရုံ၌ စိတ်မှုန်မှုကြီးတည်း၊
စိတ်မှုးမှုကြီးတည်း၊ စိတ်မလင်းမှုကြီးတည်း၊ အကြည်အလင်
မထင်မြင်ပ စိတ်အမောင်ကြီးကျု၍ နေမှုတည်း၊ ထိုသမွာဟ
အကုသိုလ်အသင်းကြီးကို ပကတိသောဉာဏ်ပညာ၊ ပိဋကတ်
သုံးပုံကိုတတ်သော ပရီယတ် ဉာဏ်ပညာသည် မတွန်းလှန်နိုင်၊
ကာယဂတာသတိ ထူထောင်မိသော ဘာဝနာဉာဏ်ပညာမှသာ
၁။ ဝိက္ခိပ = ပြန်လွင်မှု။

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၂၃

တစ်စတစ်စ အလင်းရအောင် တွန်းလှန်နိုင်လေသတည်း။

ဤကား “ပဋိပက္ခဓမ္မ ဗလိယန္တိတိ ဗလာနိ”ဟူသော
ပဋိမ ဝိဇ္ဇာဟျှော် ပဋိပက္ခအကုသိုလ်အသင်းကြီး ၅-ပါးနင့် ဗိုလ်
၅ -ပါးတွေဖက်၍ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြဆိုချက်တည်း။

ပဋိပက္ခအကုသိုလ် အသင်းကြီးငါးပါး ဆိုသည်ကား
၁။ တဏ္ဍာအသင်းကြီးတစ်ပါး

၂။ ပျင်းရှိမှု၊ ကိုယ်အန္တမ်းအပါး မခံနိုင်မှု၊ ပဋိပတ်
အရာ၌ စိတ်ကျေတ်ကျေတ် လွှတ်လွှတ် မရဲမှုဟု
သော ကောသဇ္ဇာ အသင်းကြီးတစ်ပါး၊

၃။ မှုဋ္ဌသစ္စအသင်းကြီးတစ်ပါး၊

၄။ ဝိကျေပအသင်းကြီးတစ်ပါး၊

၅။ သမ္မာဟာအသင်းကြီးတစ်ပါး၊

ဤအသင်းကြီး ငါးပါးကို ဆိုသတည်း။

ထိုအကုသိုလ် အသင်းကြီးတို့ကို အသီးသီး အားတိုက်
ဖိစီး၍ တွန်းလှန်နိုင်ကြကုန်သော တရားငါးပါးတို့ကို ဗိုလ်ဟူ၍
ဆိုအပ်ကုန်သတည်း၊ ထိုငါးပါးသော ဗိုလ်ကြီးတို့တွင် တစ်ခုခု
သော ဗိုလ်အားသေးသည့်အတွက် ပဋိပက္ခအကုသိုလ် အသင်း
ကြီးတစ်ခုခု တပ်ခြေမပျက် ရှိနေခဲ့လျှင် နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ
၁။ ပဋိပက္ခ = ဆန့်ကျင်ဖက်။

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၂၄

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သမထမူ, ဝိပသုနာမူတွင် ကျယ်စွာ မဖြစ်တွန်းနိုင်ပြီ။

ထို့ကြောင့် ယခုကာလည် အချို့အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့
 သည် သဒ္ဓါဌိုလ်အားကောင်း၍ တရာ့အသင်းကြီးမှ ထွက်နိုင်
 ကြကုန်၏။ ပစ္စည်းအာမိက လောကရှုတ်အသရေတို့ကို ငဲ့ကွက်
 ခြင်း ကင်းကြကုန်၏။ ကြွင်းသော ဗိုလ်လေးပါးတို့ အားသေး၍
 နေသည့်အတွက် သန္တာန္တီးစခန်းမှ အထက်သို့ မတက်နိုင်ကြလေ
 ကုန်၊ အချို့အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓါဌိုလ်, ဝိရိယဗိုလ်
 နှစ်ပါး အားကောင်းကြ၍ တရာ့အသင်း၊ ကောသဇ္ဇာအသင်းတို့
 မှ ထွက်နိုင်ကြကုန်၏။ သဇ္ဇာသ တရားတို့နှင့်တကွ အသက်
 ထက်ဆုံး တောတောင်းနေ၍ ရုတင်ပဋိပတ်ကြီးများကို စွဲမြှုင်ကြကုန်၏။ ကြွင်းသော ဗိုလ်သုံးပါး အားသေး၍ နေသည့်
 အတွက် ကာယ်တာသတိ အလုပ်ကြီး၊ သမထ အလုပ်ကြီး၊
 ဝိပသုနာ အလုပ်ကြီးများသို့ မတက်နိုင်ကြကုန်ပြီ။

အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှုံးလိုက်သုံးပါး အားကောင်း
 သည့်အတွက် ကာယ်တာသတိ အလုပ်တိုင်အောင် ရောက်နိုင်
 ကြကုန်၏။ ထွက်သက် ဝင်သက် အာရုံထင်ကြကုန်၏။ အရှိုးစုံ

၁။ သန္တာန္တီ = ရောင်းရဲခြင်း။

J။ ရုတင်ပဋိပတ် = ကိုလေသာကို ပယ်တတ်, ခါတွက်တတ်သော
 အကျင့်။

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၂၅

အာရုံထင်ကြကုန်၏။ နောက်ပိုလ်နှစ်ပါး အားသေးသည့်အတွက် ရုံနိုင်ပသုနာသို့ မတက်နိုင်ကြကုန်၊ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှုပိုလ်လေးပါး အားရှိကြသည့်အတွက် ရုံနှုန်သမာပတ် တိုင် အောင် ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။ ပညာပိုလ် အားသေးသည့်အတွက် ဝိပသုနာသို့ မတက်နိုင်ကြကုန်၊ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပညာပိုလ် အားကောင်း၏။ ကျမ်းကန်တတ်ကြကုန်၏။ ပရမတ် ဉာဏ်ကြီးကြကုန်၏၊ ရှုပိုလ်လေးပါး ခါးကျိုး၍ နေသည့် အတွက် တဏ္ဍာနယ်၊ ကောသစ္စနယ်၊ မှဋ္ဌသစ္စနယ်၊ ဝိကွဲပ နယ်၊ သမ္မာဟနယ်တို့မှ မထွက်နိုင်ကြကုန်မှု၍ တိနယ်တို့၌ပင် သေဆုံးကြလေကုန်၏။

[ဤနည်းအတိုင်း ထိုထိုပိုလ် ခါးကျိုး၍ နေခဲ့လျှင် ထိုထို ပဋိပက္ခနယ်မှ မထွက်နိုင်ကြပုံးကို အကုန်စေဖို၍ သိကြလေ။]

ဇူဒ္ဓပါဒမျိုးပိုလ်။ ။ ပိုလ်ငါးပါးတို့တွင်လည်း ဝိရိယပိုလ်၊
ပညာပိုလ်နှစ်ပါးတို့သည် ဇူဒ္ဓပါဒ
မျိုး ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုပိုလ်ကြီးနှစ်ပါး တည်တညာ ခိုင်ခဲ့ခဲ့လျှင် ကြွင်းသော ပိုလ် ၃-ပါးတို့အတွက် ဝိပသုနာမှု၌ မတိုးနိုင် မတက်နိုင်မရှိပြီ၊ ကဟန္တဖြစ်သူ အိမ်နေလူ ပကတိဖြစ် ကြကုန်လျက် သာဝါးပြည်တွင်းမှ “ငါးကုင့် ငါးသိန်း” မျှ

မိခင်စရာဝတီ

၁၂၆

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

ကျေတ်လွတ်နိုင်ကြသည်ကို မြင်လေ။

အရိယန္တယ ပဋိပတ်ကွယ်။ ။ ဤသို့ ဇူးပါဒ် အချက်၊
ဇူးနှုန်းအချက်၊ ပိုလ်အချက်
တို့ကို မသိကြကုန်သော သူတို့သည် ငါ၌ ဘယ်တရား
တူထောင်မှုလို၍ နေသည့်အတွက် ငါစိတ်၊ ငါဆန္ဒသေးနှပ်၍
နေသည်၊ ငါ၌ဘယ်ပဋိပက္ခ ဖိစီး၍ နေသည်ဟု မသိကြကုန်
သည်ဖြစ်၍ ထိတရားကို တူထောင်လိုသည့် စိတ်ပင်မရှိကြကုန်၊
တူထောင်ရမှန်းပင် မသိကြကုန်၊ အရိယဝံသ ပဋိပတ်ကြီးများ
ကွယ်လုန်းနီး ဖြစ်၍နေပြီ။

ဥပမာကား ဥသဘန်းမျိုး မည်သည်ရှိ၏။ န္တားတစ်
ကောင်လျှင် အထောင်အသောင်းမက အဖိုးတန်၏။ တန်ပုံကား
ထိန္တားမျိုး၏ လက္ခဏာကိုသိ၍ ကောင်းစွာမွေးမြှုထားလျှင်
မွေကြန်အကိုကြီးပွား အားခွန်ဗုလ် တေဇာန်ခိုးကြီးမားသဖြင့်
န္တားခြေပေါင်းတစ်ရာကိုပင် ခြေသံ့၊ သစ်၊ ကျား မထိပါးရအောင်
စောင့်ရှောက်နိုင်၏။ ထိန္တားရှိသောခြို့ န္တားအပေါင်းတို့တွင်
အနာဆိုးမကျနိုင်၊ လူတို့၌လည်း အရှေ့ အနောက် တောင်
မြောက် ခုနစ်အိမ်စိတိုင်တိုင် ရောဂါဆိုး၊ အနာဆိုး၊ ဥပါဒ်ဆိုး
မကျနိုင် ဟူ၏။

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၂၅

နန္ဒိဝိသာလ နွားလားကဲ့သို့ ဝန်အပြည့်တင်သော
လူည်းငါးရာကိုပင် တစ်ကောင်တည်းနှင့် ရှန်းနိုင်၏။ နွားရှင်မ
လိမ်မာ၍ ကောင်းစွာမမွေးပဲ တစ်ခြားတစ်ပါးသော နွားတို့နှင့်
အတူ မွေးမြှော၍ ထွန်ဗုံး၊ တိုက်မှုဟူသော အမှုသေးတို့၌ တစ်ပါး
သောနွားတို့နှင့်အတူ ဖက်တွဲ၍ စေစားခဲ့မှုကား မွောကြန်အကို
စသည်တို့ ကြီးပွားခွင့်မရသဖြင့် မိမိတန်ခိုးလည်း မထင်ရှား၊
နွားရှင်မှာလည်း အကျိုးမများ၊ တစ်ပါးသောနွားကဲ့သို့ပင်
သေဆုံးရလေ၏။

ကောင်းစွာ မွေးမြှောဆိုသည်ကား ဥသသာ လက္ခဏာကို
သိတတ်သောသူသည် နွားအပေါင်းမှထုတ်၍ တဲ့အိမ်အသီး၌
ထားရာ၏၊ တဲ့အိမ်၌လည်း သဲမွောအပြည့်ခင်း၍ အထက်၌
မိတာန် မျက်နှာကြိုက်မိုး၍ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ် အစွမ်းအငြို
မရှိစေရအောင် သုတ်သင် ရှင်းလင်းရာ၏။ လူတို့စားသော
စပါးမျိုး၊ ဆန်မျိုး၊ ပဲမျိုးကို ပြုတ်၍ ကျွေးမွေးရာ၏။ တတ်နိုင်
ပါမှ သလေးထမင်းကို ကျွေးရာ၏။ လူသောက်သော ရေကိုသာ
သောက်စေရာ၏၊ ရေချိုးခြင်း၊ ကိုယ်၌နဲ့သာလိမ်းကျံခြင်း
စသည်ကို ပြုရာ၏။ ထိုသို့ မွေးမြှောလျှင် မွောကြန်အကိုးလက္ခဏာ
တို့ ပေါ်ထွန်းလာကုန်၏။ ဘုန်းတန်ခိုးကြီး၍ လာကုန်၏။
ဤကား - ဥပမာတည်း။

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၂၈

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

တူကြပံ့။ ။ ဤသာသနတော်၌ နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်
 နားရှင်နှင့်တူကုန်၏။ နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်
 ကြသူ ရှင်, လူအပေါင်းတို့၌ ရှိနေကြသော သဒ္ဓါ, စီရိယ,
 သတိ, သမာဓိ, ပညာဟူသော ဖိုလ်တရားငါးပါးတို့သည်
 ဥသာသမျိုးအစစ်ဖြစ်ကြသော နားလား ၅-ဦးတို့နှင့် တူကုန်၏။
 အဘိဓမ္မာ၌ သတိပဋိဘန် ဝိဘင်းပါဋ္ဌတော်ကြီး၊ သမွားဘန်
 ဝိဘင်းပါဋ္ဌတော်ကြီး၊ ဉာဏ်ယဝိဘင်း ပါဋ္ဌတော်ကြီး၊ ဟော့နှံ့
 ဝိဘင်းပါဋ္ဌတော်ကြီး၊ မရှုံးဝိဘင်းပါဋ္ဌတော်ကြီးတို့သည်လည်း
 ကောင်း၊ သုတေသနတို့၌ မဟာသတိပဋိဘန် သုတေသာ်ကြီး၊ သတိပဋိဘန်
 သံယုတ် ပါဋ္ဌတော်ကြီး၊ သမွားဘန်သံယုတ် ပါဋ္ဌတော်ကြီး၊
 ဟော့နှံ့သံယုတ် ပါဋ္ဌတော်ကြီးတို့သည်လည်းကောင်း ထို ဥသာ
 နားလား၏ ကြန်အကိုလက္ခဏာတို့နှင့်တကွ မွေးမြှုပ်နည်းလမ်း
 အတိုင်း မွေးမြှုခြုံ ကြီးပွားခဲ့လျှင် ဖြစ်ပေါ်လာအုံသော တန်ခိုး
 အမျိုးမျိုး၊ နားရှင်မှာ ခံစားခံစားရအုံသော အကျိုးအမျိုးမျိုးတို့ကို
 ပြဆိုရာ လောကီလက္ခဏာကျမ်းကြီးတို့နှင့် တူကုန်၏။

မသိတတ်ကြသည့်အတွက်။ ။ ထိုပိုလ်တော်ကူးငါးပါးတို့ကို
 ဘာဝနာကိစ္စဖြင့် ကောင်းစွာ
 ပွားအောင် မွေးမြှုမှုကို မပြကြကုန်မျှ၍ ဒါန, သီလ, ပရီယတ္ထိ

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၂၉

ဓမ္မဟူသော အောက်အောက်သောအလုပ်တို့၌ အသုံးတွင်မှန်င့်ပင်
အားရတင်းတိမိ၍ နေကြကုန်သော နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်
ဥသဘာဇ်လက္ခဏာကို မသိတတ်သည့်အတွက် ဥသဘာမျိုးဖြစ်
သော နွားလားကို ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဓမ္မဗြိုဟ်ဖြင့် မမွေးမမြှု
မူ၍ ထွန်မှု၊ တိုက်မှုတို့နှင့် တင်းတိမိလျက် ဖျက်ဆီး၍ပစ်
သောနွားရှင်နှင့်တူ၏။

လောကအလုပ်ကြီးများ။ ။ လောက၌ ဥစ္စာအားရှိမှ လုပ်
ကြနိုင်သော စီးပွားအလုပ်ကြီး၊ စသည်ဖြင့်
ပညာအားရှိမှ လုပ်ကြနိုင်သော စီးပွားအလုပ်ကြီး စသည်ဖြင့်
လောကစီးပွား အလုပ်ကြီး များစွာရှိ၏။ တောင်သူလယ်ယာ
လုပ်မှု၌ပင်လျှင် လုပ်နိုင်လောက်အောင် အားအမျိုးမျိုးရှိမှ လုပ်နိုင်
သည်။ ဥစ္စာအားကို ရှေးဦးစွာ ထူထောင်ရသည်၊ ပညာအားကို
ရှေးဦးစွာ ထူထောင်ရသည်၊ ပညာအားကို ရှေးဦးစွာ ထူထောင်မှ
ဆိုသည်ကား ထိုထိုပညာကို တတ်မြောက်အောင် သင်ကြား
မှုတည်း။

သာသန္တအလုပ်ကြီးများ။ ။ ထိုအတူ ဤသာသနာတော်
အတွင်း၌ နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုး
တို့မှာ သမထအလုပ်ကြီး၊ ဝိပသုနာအလုပ်ကြီး၊ မင် ဖိုလ်နိုဗာန်

မိခင်ဇရာဝတီ

ဟူသော သာသန? စီးပွားကြီးများ၏လည်း ဤဗလတရားအား
ကြီး ၅-ပါးရှိသည်၊ ရှေးဦးစွာ ဤအားကြီး ၅-ပါးကို ထူထောင်
မိမ့် ထိအလုပ်ကြီးများကို လုပ်နိုင်ကြသည်၊ အားကြီး ၅-ပါးတွင်
တစ်ပါးပါးမျှ မရှိသောသူသည် ထိအလုပ်ကြီးများကို လုပ်လို
သော စိတ်ဆန္ဒပင် မပေါ်နိုင်၊ ယခုဘဝ ဖြစ်မြောက်နိုင်လိမ့်
မည်ပင် အထင်မကပ် စိတ်ချုပ်ထား၏ ဖြစ်ခွင့် ဖြစ်လမ်းကို
ပြောဆိုလျှင်ပင် မနာလိုရှိ၏။ မိမိ၌ ဗလတရား အားအမျိုးမျိုး
မဲ့၍ တီး၍ ဖွတ်ကျောပြာလှည်းကြီးဖြစ်၍ ထိစိတ်မျိုးရှိနေသည်
ကို သက်သက်မသိ၊ ပါရမ့်ကိုချု၏၊ ဒီဟိတ်ကိုချု၏၊ ကာလကို
ချု၏၊ အာနာပါနသုတိ အစရှိသော သတိပွဲဘို့ အလုပ်တစ်ခု
ကို ကောင်းကောင်းတွယ်တာ စွဲမြှုမြို့၍ သွေ့ပွဲမြှုံး သွေ့ပွဲမြှုံး၊ ဝိရိယဗလ်၊
သတိဗလ် ဟူသော အားသုံးမျိုး အတော်ထူထောင်မိခဲ့မှုကား
ထိသူမှာ ထိစိတ်မျိုး ဇကန်ပျောက်လတ္တံ့၊ မပြောင်းပဲ မနေနိုင်၊
အာယ့်ကြောင့်နည်း အားရှိလာသောကြောင့်တည်း။

အားရှိပုံကား - ထိသူမှာ ရှပ်တရား၊ နာမ်တရားကို
မထင်တတ် မမြင်တတ်သေးသော်လည်း ပစ္စယာမိသတဏ္ဍာ
ကြီး ၂-ပါး အတော်ကြီးပါး၍ နည်း၍သွားသဖြင့် ရှေးအဖို့၌
ထိတာဏ္ဍာကြီး ဖိစီးမှုနှင့် ခုံဗ္ဗာဖြစ်နေသော သွေ့ပွဲသည် ထိအခါ
။ ခုံဗ္ဗာဖြစ်နေသောသွေ့ပွဲ = အားနည်းသော၊ အားမရှိသောသွေ့။

လယ်တိဆရာတော်

၁၃၁

ကြီးပွား၍လာ၏။ ရှေးအဖို့၌ ကောသ္ထတရားကြီး ဖိစီးမှန်င့် ဒုပ္ပလဖြစ်၍နေသော ဝိရိယ, ရှေးအဖို့၌ မှဋ္ဌသစ္စတရားကြီး ဖိစီးမှန်င့် ဒုပ္ပလဖြစ်၍နေသော သတိတို့သည် ထိအခါ ကြီးပွား၍ လာကြကုန်၏။ ရှေးအဖို့၌ ဝိကျွဲပတရားကြီး, သမ္မာဟ တရားကြီးတို့ ဖိစီးမှန်င့် ဒုပ္ပလဖြစ်၍ နေကြကုန်သော သမာဓိ, ပညာတို့လည်း ထိအခါ အားပြည့်၍ လာကြကုန်သည်သာ တည်း။ ထိတရားတို့ အားရှိ၍လာလျှင် ထိပုဂ္ဂိုလ် စိတ်မပြောင်းပဲ မနေ့နိုင်ပြီ။

ကုဋ္ဌ, ဂုဏ္ဍာ အစရှိသော အနာကြီး ၅-ပါး^၃ ဖိစီးနိုဝင် စက်၍ နေသောကြောင့် မိမိနေရာမှာပင် မထနိုင်သော သူအား တစ်စုံတစ်ခုသော လူတို့ကိစ္စ၌ စိတ်ဆန္ဒမဖြစ်၊ ဆေးဝါးကို ကောင်းစွာမှိုပဲ၍ တစ်စတစ်စ အနာပျောက်ငြိမ်း၍ လာသဖြင့် ထိုင်နိုင် ထနိုင် သွားနိုင် လာနိုင် လုပ်နိုင် ကိုင်နိုင်ရှိခဲ့လျှင် စိတ်တစ်မျိုး တစ်မျိုးပြောင်း၍ လာလတ္ထုံး၊ မပြောင်းပဲ မနေ့နိုင်၊ တဏ္ဍာ, ကောသ္ထ, မှဋ္ဌသစ္စ, ဝိကျွဲပ, သမ္မာဟ အကုသိုလ် အသင်းကြီး ၅-ပါးသည် ကုဋ္ဌ, ဂုဏ္ဍာ စသော အနာကြီး ၅-၁။ အနာကြီး ၅-ပါး -ကုဋ္ဌံး -နှုန်း၊ ဂုဏ္ဍာံး -အိုင်းအနာ၊ သောသော ချောင်းဆိုးခရရှတ်နာ၊ အပမာရော -ဝက်ရှုံး ကြက်ရှုံးနာ၊ ကိုလာသော ဖွေးကြီး ပဲကြီးနာ။

မိမင်ဓရာဝတီ

၁၃၂

ဗျာဓိပက္ခိယဒီပနီ

ပါးနှင့်တူ၏။ သာသနာ၌ သမထဝိပသုနာ ဘာဝနာ အလုပ်
ကြီးတို့သည် လောက၌ လူတို့ ကိစ္စနှင့်တူ၏။ အာနာပါနသုတိ
အစရှိသော သတိပဋိအမှုသည် ဆေးဝါးကို ကောင်းစွာ မို့ပဲ
မှုနှင့်တူ၏။

[အကြောင်းသိပြု။]

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် -

“သခြားပလ် ဘာဝတို့၊ ဝိရိယဗ္ဗလ် ဘာ
ဝတို့၊ သတိဗ္ဗလ် ဘာဝတို့၊ သမာဓိဗ္ဗလ် ဘာဝ
တို့၊ ပညာဗ္ဗလ် ဘာဝတို့”-ဟူ၍ ပောတော်မှုပေ၏။

ဘာဝတို့ အဓိပ္ပါယ်

ဖိသုကာတို့၏အား။ ။ လောက၌ ဖိသုကာတို့၏ အလုပ်၌
စူးကောင်း၊ ဆောက်ကောင်း၊ ပုဆိန်
ကောင်း၊ ပဲခွပ်ကောင်း၊ ဓားကောင်း၊ လွှေကောင်းတို့သည်
ဖိသုကာတို့၏ အားမည်၏။ ထိုအားကို ပြည့်စုံစွာ တူထောင်၍
လုပ်မှ ကျောင်းဆောက်မှု၊ အိမ်ဆောက်မှု စသော ဖိသုကာ
အလုပ်ကို တွင်ကျယ်စွာ လုပ်နိုင်သည်၊ ပန်းရံတို့အလုပ်၊ ပန်းပဲ
တို့အလုပ်၊ ပန်းထိမ်တို့အလုပ်၊ ပန်းချီတို့အလုပ်၊ ပန်းပုတို့

မိခင်ဇရာဝတိ

အလုပ်အစရိတ်သော ခပ်သိမ်းသော လောက်စီးပွားမှုတို့၏ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ ကြိုယာမျိုး အသီးသီး ရှိကြကုန်၏။ မိမိတို့အလုပ်နှင့် ဆိုင်ရာ ကြိုယာကောင်းမျိုးသည် မိမိတို့အား မည်၏။ ကြိုယာ ကောင်း အဆောက်အဦးကောင်းတို့ကို ပြည့်စုံလုံးလောက်စွာ ထူထောင်၍ လုပ်နိုင်မှ မိမိတို့အလုပ်ကို ဗွင်ကျယ်စွာ လုပ်နိုင် ကြကုန်သည်။

ယောက်တို့၏အား။။ ၂ တို့အတူ မြတ်စွာဘုရား ဘာသနာတော် ၌လည်း ယခုဘဝ္မာပင်လျှင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရနိုင်ကြရန် သမထအလုပ်ကြီး၊ ဝိပသုနာအလုပ် ကြီးတို့၏ ဆိုင်ရာကြိုယာ အဆောက်အဦးတို့ကား အာနာပါန သုတေ အစရိတ်သော တစ်ခုခုသော သတိပဋိဘန်အလုပ်ကို အားထုတ်စွဲမြှုပ်၍ ကြီးပွားလာသော ဘာဝနာသဒ္ဓါ၊ ဘာဝနာ ပိရိယ၊ ဘာဝနာသတိ၊ ဘာဝနာသမာစီ၊ ဘာဝနာပညာ ဤ ဤ-ပါးတို့ပေတည်း၊ ဤ ဤ-ပါးတို့သည် ယောက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အားပေတည်း။။

ဘာသနာတော်မြတ်၌ သမထအလုပ်ကြီး၊ ဝိပသုနာ အလုပ်ကြီးတို့ကို ဗွင်ကျယ်စွာ လုပ်နိုင်ကြရန် ဤအားကြီး ဤ-ပါး၊ ကြိုယာကြီး ဤ-ပါး၊ အဆောက်အဦးကြီး ဤ-ပါးတို့

၁၃၄

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

ကို ဖွားများ ထူထောင်ရမည် ဟူလို့။

[ဘာဝတီ အမိပါယ်။]

ထိုလ် ၅ -ပါး ပြီး၏။

ဟောမျှောင် ၅ -ပါး

သမ္မာမျှောင် ၅-ပါးတို့၌ - စတုသစ္စမြော
သူ၏ ဗုဏ်တိတိ သမ္မာဓိ၊ သမ္မာဓိယာ အင်္ဂါ
သမ္မာမျှောင်း၏။

စတုသစ္စမြော၊ သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို။ သူ၏
ကောင်းစွာ။ ဗုဏ်တိ၊ သီမြင်တတ်၏။ ဇူတိ၊ ထို့ကြောင့်။
သမ္မာဓိ၊ သမ္မာဓိမည်၏။ (လောကုတ္ထရာမဂ်ဉာဏ်ကို
ဆိုသည်။) သမ္မာဓိယာ၊ မဂ်ဉာဏ်၏။ အင်္ဂါ၊ အတောင်
အလက်သည်။ သမ္မာမျှောင်း၏၊ သမ္မာမျှောင်းမည်၏။

ငှက်ဉာဏ်။ ။ ငှက်တို့သည် အမိဝမ်းတွင်းမှ တစ်ကြိမ်
ပေါက်ဖွား၍ တစ်ဖန် ဉားတွင်းမှ ပေါက်ဖွား
ရပြန်ကုန်၏။ ထိုနောက် အတောင်အလက် စုလင်သော အခါ၌
အသိုက်မှ ပျံတက်၍ အလိုရှိရာသို့ ကျွတ်လွတ်စွာ ပျံသွားကုန်
သကဲ့သို့ ထို့အတူ ယောကိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကာယ်ဂတာသတိ

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တိဆရာတော်

၁၃၅

တည်ထောင်မိသောအခါ, သမထအလုပ် ထမြောက်သောအခါ,
အနမတရှု ဘဝသံသရာမှ ပါရီကြသော စိတ်ရူး, စိတ်နှမ်း,
စိတ်နောက်အတွင်းမှ တစ်ကြိမ် ကျွတ်လွတ်ကုန်၏။ တစ်ဖန်
ရုပ်, နာမ်, ခန္ဓာတို့၌ ဝိပသုနာ အမြင်ပေါက်သောအခါ ရှိ၍
ရှင်းသော အပိဋ္ဌာမှတစ်ကြိမ် ကျွတ်လွတ်ကုန်၏။

ထိနောက် ဗောဇူးရုပ်သန်သောအခါ
လောကုတ္တရာ မဂ်ဉာဏ်၏ အတောင်အလက် စုလင်သဖြင့်
သမ္မာဓိမည်သော မဂ်ဉာဏ်သို့ ရောက်၍ လောကီဘုံသူ
လောကီဘုံသား နစ်သမား မွန်းသမားအဖြစ်မှ တစ်ကြိမ်ကျွတ်
လွတ်ကြကုန်၍ ပုထုဇ္ဇာဘုံမှ ပျံတက်၍ ဘဝအဆက်ဆက်
တောင့်တရှုလာခဲ့ကြသော အရိယာဘုံသူ အရိယာဘုံသား,
လောကုတ္တရာဘုံသူ လောကုတ္တရာဘုံသား၊ နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ နိဗ္ဗာန်
ဘုံသားအဖြစ်သို့ ပေါက်ရောက်ကြလေကုန်၏။

[ဉှုကား - ဗောဇူးရုပ်ကို မဂ်ဉာဏ်၏ အတောင်အလက်
ဆိုရှု၌ ဥပမာနှင့်တကွသော အတ္ထယုတ္ထိပေတည်း။]

ဗောဇူးရုပ်။ ။ ထိဗောဇူးရုပ်သည် ရ-ပါးရှိ၏။

သတိသမ္မာဇူးရုပ်, မမွှတ်စယသမ္မာဇူးရုပ်,
ဝိရိယသမ္မာဇူးရုပ်, ပိတိသမ္မာဇူးရုပ်, ပသုဒ္ဓသမ္မာဇူးရုပ်, သမာဓိ

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၃၆

ဟောစိပက္ခိယ်ဒီပနီ

သမ္မာဏှင်, ဥပေကွာသမ္မာဏှင် ဤကား ဟောဏှင် ခုနှစ်ပါး
တည်း။

၁။ သတိပဋိနှစ်, သတိဇ္ဈာ, သတိပိုလ်, သမ္မာသတိ
မရှင်ခေါ်သော သတိစေတသိက်သည် သတိသမ္မာဏှင် မည်၏။

၂။ ဝိမံသိဒ္ဓပါဒ်, ပညီဇ္ဈာ, ပညာပိုလ်, သမ္မာဒိဋ္ဌမရှင်
ခေါ်သော ပညာစေတသိက်သည် ဓမ္မဝိစယသမ္မာဏှင် မည်၏။

[ဒိဋ္ဌသိဒ္ဓအစရှိသော ပညာဝိသုဒ္ဓငါးပါး၊ အနုပသုနာ
ဉာဏ် ၃-ပါး၊ ဝိပသုနာဉာဏ် ဆယ်ပါးသည် ဓမ္မ^၁
ဝိစယ သမ္မာဏှင်မည်၏ သော်လည်းဆိုလေ၊ ဝါပင်
ဝါပေါက်ကို လဲဝါရမ်းနှ ဖြစ်အောင် ဝါဖန်မူ၊ ဝါတိတ်မူ၊
၁။ ပညာဝိသုဒ္ဓငါးပါး = ဒိဋ္ဌသိဒ္ဓ့၊ ကခံးဝိတရာဏ ဝိသုဒ္ဓ့၊ မရှင်မရှင်
ဉာဏာသုနာ ဝိသုဒ္ဓ့၊ ပဋိပဒါ ဉာဏာသုနာ ဝိသုဒ္ဓ့၊ ဉာဏာသုနာ
ဝိသုဒ္ဓ့ ဤဝိသုဒ္ဓငါးပါးကိုမှတ်။]

၂။ အနုပသုနာဉာဏ် ၃-ပါး = အနိစ္စာနုပသုနာဉာဏ်၊ ဒုက္ခာနုပသုနာ
ဉာဏ်၊ အနတ္ထာနုပသုနာဉာဏ် ဤဉာဏ် ၃-ပါးကိုမှတ်။

၃။ ဝိပသုနာဉာဏ် ဆယ်ပါး = သမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယွာဉာဏ်၊
ဘင်္ဂဉာဏ်၊ ဘယဉာဏ်၊ အာဒီနဝ်ဉာဏ်၊ နိမ့်ဒါဉာဏ်၊ မုစ္ဗိုလ်ချု
တာဉာဏ်၊ ပဋိသခ်ဗျာဉာဏ်၊ သခ်ဗျာပေကွာဉာဏ်၊ အနဲောမ
ဉာဏ် ဤဉာဏ်ဆယ်ပါးကိုမှတ်။

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၃၄

ဒမ်းဖတ်မူကို ပြုသကဲ့သို့ ခန္ဓာဝါးပါး ရှပ်နာမ်တရားတို့ကို
ဆယ်ပါးသော ဝိပသုနာဘာတော်အမူတို့ဖြင့် အဖန်ဖန်
ကြိုတ်နယ်၍ ရှုမူကို ဓမ္မဝိစယ်ဆိုသည်။]

၃။ သမ္မပွဲဓန်, ဝိရိယိဒ္ဓပါဒ်, ဝိရိယိန္ဒြေ, ဝိရိယိပိုလ်,
သမ္မဝါယာမ မဂ္ဂိုလ်ခေါ်သော ဝိရိယောက်သိက်သည် ဝိရိယ်
သမ္မာဇူးမည်၏။

၄။ ကာယဂတာသတိ စသည်တည်ထောင်မိ၍ ထင်မူ
မြင်မူတိုးဗျား၍ လာသောအခါ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း
သည် ပိတိသမ္မာဇူး မည်၏။

၅။ စိတ်မငြိမ်မသက်မူ, စိတ်အကြံများမှုကြောင့် ဖြစ်
ကုန်သော ကိုယ်စိတ်နှစ်တန် ပူပန်ခြင်းခပ်သိမ်းတို့၏ အစဉ်
အတိုင်း ပြိမ်းချမ်း၍ လာခြင်းသည် ပသုဒ္ဓသမ္မာဇူး မည်၏။

[ကာယပသုဒ္ဓး စိတ္တပသုဒ္ဓး စေတသိက်ပင်တည်း။]

၆။ သမာဓိန္ဒြေ, သမာဓိပိုလ်, သမ္မာ သမာဓိမဂ္ဂိုလ်ဟု
ဆိုအပ်သော သမာဓိတရားသည် သမာဓိသမ္မာဇူး မည်၏။

[သမထအရာ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓအရာဖြစ်သော ပရီကမှုသမာဓိ,
ဥပစာရသမာဓိ, သမာပတ်ရှစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော အပွဲနာ
သမာဓိသည်လည်းကောင်း၊ ပညာဝိသုဒ္ဓအရာဖြစ်သော

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၃၈

ဗျာဓိပက္ခိယဒီပနီ

သုညတသမာဓိ၊ အနိမိတ္ထသမာဓိ၊ အပွဲ့ကိုဟိတသမာဓိသည်လည်းကောင်း၊ သမာဓိသမ္မာဇ္ဈာန် မည်၏
သော်လည်းဆိုလေ၊ ဝိပသုနာဉာဏ်နှင့်ယဉ်သော သမာဓိ၊
မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်နှင့် ယဉ်သော သမာဓိကို သုညတသမာဓိ စသည်။။။

ရ။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်တွင်း၌ အချိုးအစား မကျနိုင်သေး၍ ကြောင့်ကြုံကိုရသော ဗျာပါရအမူတို့သည် များစွာရှုကုန်၏။
အချိုးအစားလုလှ အကုန်ကျသောအခါ၌ ကြောင့်ကြုံကိုမူတို့မှ
ကင်းရှင်းခြင်းဟူသော တဗြာမဏ္ဍာတ္ထတာ စေတသိက်သည်
ဥပောက္ာသမ္မာဇ္ဈာန် မည်၏။

အညီအမျှ အားရှိကြကုန်သော ဤသမ္မာဓိအကို
ရ-ပါး တို့နှင့် ပြည့်စုံသောအခါ၌ စကြာမင်းတို့၏ အကို
ရတနာ ရ-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော လေးကျွန်းသော်နင်း စကြာ
မင်းကြီးသည် လူ့လောကတွင် အတုမရှိသော စည်းစိမ့်ချမ်း
သာကြီးကို ခံစားရသကဲ့သို့ ယောကိပ္ပရိုလ်သည်လည်း သာသနာ
၁။ သုညတသမာဓိ = ကိုလေသာ ဆိတ်သုဉ်းသော တည်ကြည်ခြင်း။
၂။ အနိမိတ္ထသမာဓိ = ကိုလေသာအရကြာင်းကင်းသော တည်ကြည်ခြင်း။
၃။ အပွဲ့ကိုဟိတသမာဓိ = ကိုလေသာ တောင့်တမူကင်းသော တည်ကြည်ခြင်း။

မိခင်စရာဝတီ

လယ်တိဆရာတော်

၁၃၉

တော်စီးပွားတွင် လောကသုံးပါး၌ အတူမရှိသော သမဏစည်း
စိမ့်ကို ခံစားခံစားရလေ၏။ သည်ကိုရည်၍ ဓမ္မပဒပါ၌တော်၌
၁။ သူညာဂါရေ ပဝိဋ္ဌသု၊ သန္တစိတ္တသု ဘိက္ခာနော်။
အမာန်သီ ရတိ ဟောတိ၊ သမ္မာ ဓမ္မဗုံ ဝိပသုတော်။
၂။ ယတော် ယတော် သမ္မာသတိ၊ ခန္ဓာန် ဥဒယဉ်ယုံ။
လွှဲတိ ပိတိပါမော့၌၊ အမတန္တိ ဝိဇာန်တံ့။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

၁။ သူညာဂါရေ၊ ဆိတ်၌မြို့သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း၌။
ပဝိဋ္ဌသု၊ ဝင်၍တည်နေသော၊ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ဓမ္မ၊ ရပ်၊
နာမ်တရားကို။ ဝိပသုတော်၊ အထူးထင်မြင်ရသည်ဖြစ်၍။
သန္တစိတ္တသု၊ ၌မ်းချမ်းသော စိတ်ရှိသော။ ဘိက္ခာနော်၊ ယောဂါ
ရဟန်းအား။ အမာန်သီ၊ လေးကျွန်းသေ၌နှင်း၊ စကြာမင်း၏
စိတ်ပျော်မွှေ့ခြင်းထက် လွန်ကဲသော။ ရတိ၊ ချင်ပျော်ချမ်းမြော်
စိတ်ပျော်မွှေ့ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်လေ၏။

၂။ ယတော် ယတော်၊ အကြင်အကြင် ကိုယ်အဂို၌။
ခန္ဓာန်၊ ရပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏။ ဥဒယဉ်ယုံ၊ ဖြစ်မှုပျက်မှုကို။
သမ္မာသတိ၊ သုံးသပ်၏။ အမတန္တိ၊ အမြိုက်ချမ်းသာအစုံကို။
ဝိဇာန်တံ့၊ သိနိုင်ကြကုန်သော ယောဂါပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ တတော်
တတော်၊ ထိုထိုသုံးသပ်ရာတိုင်း သုံးသပ်ရာတိုင်းမှု၊ ပိတိပါမော့၌။

မိခင်ခရာဝတီ

၁၄၀

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

နှစ်သက်ဆွင်လန်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို။ လဗ္ဗတိ၊ ရနိုင်လေသာ
တည်း။ [အနက်။]

လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ သိကြားမင်းတို့၏ လောကီစည်းစိမ့်
ခံစားဆဲအခါ၌ မြိုန်ရှုက်နှစ်သာက်ခြင်းသည် သမ္မာဓိအကို
ညီညွတ်ပြည့်စုံ၍ ဝိပသုနာသူခကို ခံစားရသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်
၏ မြိုန်ရှုက် နှစ်သက်ခြင်းကို အစိတ် ၂၅၆ - ပုံစိတ်သော်လည်း
တစ်စိတ်မျှ မမိုဟူလို့ သမ္မာဓိအကို ရ-ပါးတို့၏ အရသာသည်
ဤမျှလောက် ကြီးကျယ်၏။

ထိုကြာင့် -

“သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော မီနာတီ” -

ဟူ၍လည်း ဟောတော်မူပေ၏။

သဗ္ဗရသံ၊ အလုံးစုံသော လောကီချမ်းသာ အရသာ
ဟူသမျှကို။ ဓမ္မရသော၊ ဓမ္မချမ်းသာ အရသာသည်။ မီနာတီ၊
လွမ်းမိုးနိုင်၏။ [အနက်။]

ဤသမ္မာဓိအကို ရ-ပါးကို ကြားနာ၍ အနာရောဂါ
ကြီး ခဏခြင်းပျောက်၌ ကြသော ဝတ္ထုများသည်လည်း
ထင်ရှား၏။ ကြားနာသူတို့က အနက်အဓိပ္ပာယ်များကို ကောင်း
ကောင်းသိကြ၍ သဒ္ဓိပသန္တ ထက်သန့်လှမှ ပျောက်၌
နိုင်သည်၊ ဤသမ္မာဓိ အကို ရ-ပါးတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းသို့

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၄၁

ရောက်သောအခါ၍ ယောဂိပ္ပနိလ်သည် ကာယဂတာသတိ အတွက်နှင့်လည်း လိုလေသေးသည်မရှိ စိတ်အေးရပြီ၊ အနိစ္စ ထင်မြင်မှု၊ အနတ္ထထင်မြင်မှု အတွက်နှင့်လည်း လိုလေသေးသည်မရှိ စိတ်အေးရပြီ၊ ကာယိကရိရိယ၊ စေတသိကရိရိယ တို့အတွက်နှင့်လည်း စိတ်အေးရပြီ၊ ထို ၃-ဌာန၌ စိတ်အေးရသဖြင့် အနမတရှိ သံသရာမှာ အပိုမက်တွင်မျှ မမြင်ဖူးရသော နိဗ္ဗာန်အလင်းကြီးကို ကော် ငါမြင်ရပေတော့မည်ဟု ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာခြင်းသည် ဖြစ်၏။ စိတ်စေတသိကတို့၏ ပူပန်ခြင်း ပုံပိုမ်းမှ အေးပြီမ်းခြင်းသည် ဖြစ်၏။

ထိုသို့ လွန်စွာ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာရခြင်း၊ စိတ်စေတသိကတို့၏ အေးပြီမ်းခြင်း ဖြစ်လာသဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ အလွန်တည်ပြုမြင်သော သမာဓိသည် ဖြစ်လာတော့သည်။ သတိ အတွက်နှင့် ကြောင့်ကြဖိုက်ရမှု၊ အနိစ္စ၊ အနတ္ထ ထင်မြင်ရန် အတွက်နှင့် ကြောင့်ကြဖိုက်ရမှု၊ ရိရိယအတွက်နှင့် ကြောင့်ကြဖိုက်ရမှုတို့မှ ကင်းရှင်းသော ဥပေက္ဗာတရားလည်း ဖြစ်လာတော့သည်။ ဤလုံးဖုက္နိလည်း သမ္မာဓိအကိုတို့ အလွန်ညီညွတ်ခြင်း သို့ရောက်၍ သမ္မာဇ္ဈာဒ်ကိုစွဲ အထူးထင်ရှားသောအခါကို ရည်၍ ဆိုသတည်း။ သမ္မာဇ္ဈာဒ်သာမည် အနေအားဖြင့်မူကား ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မိသော အခါကစ၍ပင် သတိစသော

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၄၂

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

- တရားစုသည် သမ္မာဏ္ဍာင် မည်သည်သာ ဖြစ်၏။
- ၁။ သတိသမ္မာဏ္ဍာင် ဘာဝတိ၊ ဝိဝေကနီသိတ်၊ ဝိရာဂနီ
သိတ်၊ နိရောဓနီသိတ်၊ ဝေါသူရပရိဏာမိုး။
- ၂။ ဓမ္မဝိစယသမ္မာဏ္ဍာင် ဘာဝတိ၊ ဝိဝေကနီသိတ်၊ ဝိရာ
ဂနီသိတ်၊ နိရောဓနီသိတ်၊ ဝေါသူရပရိဏာမိုး။
- ၃။ ဝိရိယသမ္မာဏ္ဍာင် ဘာဝတိ၊ ဝိဝေကနီသိတ်၊ ဝိရာဂနီ
သိတ်၊ နိရောဓနီသိတ်၊ ဝေါသူရပရိဏာမိုး။
- ၄။ ဝိတိသမ္မာဏ္ဍာင် ဘာဝတိ၊ ဝိဝေကနီသိတ်၊ ဝိရာဂနီ
သိတ်၊ နိရောဓနီသိတ်၊ ဝေါသူရပရိဏာမိုး။
- ၅။ ပသုဒ္ဓသမ္မာဏ္ဍာင် ဘာဝတိ၊ ဝိဝေကနီသိတ်၊ ဝိရာဂနီ
သိတ်၊ နိရောဓနီသိတ်၊ ဝေါသူရပရိဏာမိုး။
- ၆။ သမာဓသမ္မာဏ္ဍာင် ဘာဝတိ၊ ဝိဝေကနီသိတ်၊ ဝိရာဂနီ
သိတ်၊ နိရောဓနီသိတ်၊ ဝေါသူရပရိဏာမိုး။
- ၇။ ဥပေကွာသမ္မာဏ္ဍာင် ဘာဝတိ၊ ဝိဝေကနီသိတ်၊ ဝိရာဂနီ
သိတ်၊ နိရောဓနီသိတ်၊ ဝေါသူရပရိဏာမိုး။

ဟူ၍ သမ္မာဏ္ဍာင် ရ-ပါးကို ပွားများကြေရမည်ဟု
ဟောတော်မူရှုံးလည်း ထွက်သက် ဝင်သက်စသော ကိုယ်အကို
၌ ကာယာတာသတိတည်ထောင်မှုစသည်ကိုပင် သာမည့်အား
ဖြင့် ဗောဏ္ဍာင် ခုနှစ်ပါးကို ပွားများမှုဆိုသတည်း၊ ဝိသေသအားဖြင့်

မိခင်ဓရာဝတီ

အသီးအသီး ပွားများမှုကို မူကား - ဗေါ်နှုန်းဝိဘင်း အင့်ကထာ
မှာယူလေ။

ပါ၌တော်အနက်ကား - ဝိဝေကနိသိတဲ့၊ သခ္ပါရပလို့ဗောဓာ^၁
ခပ်သိမ်း ကင်း၌မြိုမ်းဆိတ်၌မြိုမ်းရာကို
မြို့သော။ ဝိရာကနိသိတဲ့၊ ရာကကင်း၌မြိုမ်းရာကို မြို့သော။ နိရောဓနိ
သိတဲ့၊ ဝဋ္ဌဒက္ခခပ်သိမ်း ချုပ်၌မြိုမ်းရာကို မြို့သော။ ဝေါသူဂု
ပရိဏာမီး၊ ဥပမိုးလေးပါးကို စွန့်၌မြိုမ်းရာကိုမြို့သော။ သတိ
သမ္မာန္တာ့ကို၊ သတိသမ္မာန္တာ့ကို။ ဘာဝတိ၊ ပွားများ၏။

ဘဝသမ္မာတိ ဘောကသမ္မာတိကို အလျင်းမင့်မှု၍ ယခုသဝ
နှုပင်လျင် သက္ကာယဒိန္ဒာ အနသယနိုင်ငံကြီး၏ အပြီးတိုင် ချုပ်
၌မြိုမ်းမှုကိုင့်၍ ဝိဝေနိသိတဲ့ သက်သက်ဖြစ်သည်ကို ဝိဝေက
နိသိတဲ့၊ ဝိရာက နိသိတဲ့၊ နိရောဓနိသိတဲ့ ဆိုသတည်း။
ကားမဂ္ဂက်အစုံ၊ ကိုလေသာအစုံ စသည်တို့မှ တစ်နေ့တစ်ခြား
စိတ်ကျေတ်လွှတ်၍သွားမှုကို ရှေ့၍ ပွားများရမည် ဆိုလိုသည်။
ဝိဝေနိသိတဲ့ အဓိပါယ်ပင်တည်း။ ဗေါ်နှင့်၊ သမ္မာန္တာ့
မိအကိုအတူတူပင်။

ဗေါ်နှင့် ရုပါးပြီး၏။

၁။ ပလို့ဗောဓ = နိုးရိမ်မြှောင့်ကြုံ။

၂။ ဥပမိုး = ကာမျပမိစသော ဥပမိလေးပါး။

မိခင်စရာဝတီ

၁၄၄

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

မဂ္ဂုင်ရှစ်ပါး

မဂ္ဂုင်ရှစ်ပါး၌ မဂ်ဆိုသည်ကား - “ကိုလေသေ
မာရွှေ့ဘာ နိဗ္ဗာနဲ့ ဂါးနှိုး အတော်တိ မရှေ့”။ ။ အတော်၊
ဤတရားအစုဖြင့်။ ကိုလေသေ၊ သဏ္ဌာယဒီအစရှိသော
ကိုလေသာအည်စ်တို့ကို။ မာရွှေ့ဘာ၊ ပယ်သတ်ကုန်လျက်။
နိဗ္ဗာနဲ့၊ အပါယဒုက္ခ၊ ဝန္တဒုက္ခ၏ လွတ်ပြီးခြင်းသို့။ ဂါးနှိုး
ရောက်ကြရကုန်၏။ တူတိ၊ ထို့ကြောင့်။ မရှေ့၊ မဂ်မည်၏။

[ကိုလေသာတို့ကို ပယ်သတ်ကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်
ကြောင်းဖြစ်သော တရားစုကို မဂ်ဆိုသည်ဟူလို့။]

ထိုမဂ်၏ အကိုကား - ရှစ်ပါးရှိ၏။ ။ သမ္မာဒီနှိုး,
သမ္မာသက်ပွဲ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မာနှိုး၊ သမ္မာအာမိုး၊ သမ္မာ
ဝါယာမ၊ သမ္မာသတိုး၊ သမ္မာသမာဓိ ဤကား အကိုရှစ်ပါး
တည်း။

ထိုရှစ်ပါးသည် လောကုတ္တရ ဉာဏာသသန ဝိသုဒ္ဓိ၌
ရှစ်ပါးလုံး တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်၏။ ရှုဖြစ်သော လောကီ
ဝိသုဒ္ဓိတို့၌မူကား အကို ၅-ပါးသည်သာ တစ်ပေါင်းတည်း
ဖြစ်၏။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မာနှိုး၊ သမ္မာအာမိုးတို့ကိုမူကား
သီလဝိသုဒ္ဓိ၌သာ ရအပ်ကုန်၏။ စီတ္ထဝိသုဒ္ဓိစသည်တို့၌ မရအပ်
ကုန်၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ ဆိုသော်လည်း -

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၄၅

- ၁။ သမ္မာဝါစံ ဘာဝတီ၊ ဝိဝေကနိသိတံ၊ ဝိရာဂနိသိတံ၊
နိရောဓနိသိတံ၊ ဝေါသူရွှေ ပရီဏာမိုး။
- ၂။ သမ္မာကမ္မာနှင့် ဘာဝတီ၊ ဝိဝေကနိသိတံ၊ ဝိရာဂနိသိတံ၊
နိရောဓနိသိတံ၊ ဝေါသူရွှေပရီဏာမိုး။
- ၃။ သမ္မာအာဇာပိုင် ဘာဝတီ၊ ဝိဝေကနိသိတံ၊ ဝိရာဂနိသိတံ၊
နိရောဓနိသိတံ၊ ဝေါသူရွှေပရီဏာမိုး။

ဟူသော ပါဋ္ဌာတော်မြို့တ်နှင့်အညီ ဝိဝေကနိသိတံ၊
ဝိရာဂနိသိတံဖြစ်သော သီလကိုသာ ဉ်းဗောဓိပက္ခိယအရှုံး
ယူအပ်၏။ ဘဝသမ္မာတို့ကို ငဲ့ခြင်းရှိသော ဝန္တနိသိတံ သီလမျိုး
ကို မယူအပ်၊ ယခုဘဝ မဂ်ဖိုလ်ကိုရခြင်း၌ ဝန်ချု၍ထားကြ
ကုန်သောသူတို့၏ သီလဝိသုဒ္ဓသည် အာဒီပြဟွှေစရိယက။
သီလအစစ် မဟုတ်သောကြောင့် ဗောဓိပက္ခိယမျိုး အစစ်မဟုတ်၊
နောင်ဘဝ၌ နိမ္မာန်ကိုတောင့်တ၍ ဖြည့်ကျင့်ပါသည်ဆိုလျှင်
ဝိဝေနိသိတံ တစ်စိတ်ဖြစ်သော ပါရမိသီလကား ဖြစ်ရာ၏။
ဉ်းသမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မာနှင့်၊ သမ္မာအာဇာပိုင် မဂ္ဂင်သုံးပါးကား
သီလမျိုး သက်သက်ဖြစ်၍ သီလဝိသုဒ္ဓ စင်စစ်တည်း၊ ဝိရတီ
စေတသိက် သုံးပါးတည်း။ သမ္မာသက်ပွာကား ဝိတက်စေတ
သိက်တည်း၊ ပညာ၏ ရှုံးသွားဖြစ်၍ ပညာ၌ဝင်၏။

၁။ အာဒီပြဟွှေစရိယက = အစီးစွာဖြေစင်မြင်မြတ်သော အကျင့်ဖြစ်သော်။

၁၄၆

ဟောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သက်ပွဲ ၃ -ပါး

နေက္ခမ္မသက်ပွဲ၊

အဗျာပါဒသက်ပွဲ၊

အဝိဟိုသာသက်ပွဲ -ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

၁။ ထောင်၍ ကျရောက်၍နေသောသူ, ရန်သူတပ်စိုင်းမိ
 ၍ နေသောသူ, တောမီးစိုင်း၍နေသောသူ, ပိုက်တွင်းကွန်တွင်း
 မြို့တွင်း၍လျှောင်မိနေသောငါး, ချိုင်တွင်း၍ လျှောင်မိ၍နေသော
 ဂုက်တို့သည် ထိအကျဉ်းအကြပ်မှ ထွက်ပြီးရန် အပေါက်လမ်း
 ကို မအိပ်နိုင်, မစားနိုင်, စိတ်တစ်ပါးမဝင်နိုင် ရှာကြံကြကုန်၏။
 ထိုအတူ သမ္မပွဲဓာန် အခန်းတွင် ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း မိမိတို့
 သန္တာန်တွင် အစဉ်ပါရှိ၍နေသော ဥပ္ပန္နအကုသိုလ်ဟောင်း
 အန္တာ, ရှုသို့ ဘဝအဆက်ဆက်တွင် မိုက်မှားဖြစ်ပွားလဲတဲ့ကုန်
 သော အန္ပာန္နအကုသိုလ်သစ် အန္တာတို့သည် အကျဉ်းအကြပ်
 လျှောင်မိ၍ နေကြကုန်သည်နှင့် ထိုဥပ္ပန္န, အန္ပာန္နအကုသိုလ်
 ဓမ္မတို့မှ ယခုသာဝ ကျွတ်လွတ်ကြရန် အပေါက်လမ်းကို စွဲမြှုံး
 ရှာကြံကြကုန်သောသူတို့၏ အကြံအစည်းမျိုးသည် နေက္ခမ္မ
 သက်ပွဲမဂ္ဂ် မည်၏။ ဝဋ္ဌဒက္ခမှ ယခုသာဝ ကျွတ်လွတ်ရအောင်
 ရှာကြံသောအကြံအစည်းမျိုးတည်း။

၂။ မဇ္ဈာဇာစာန်နှင့် ယူဉ်သော သက်ပွဲသည် အဗျာပါဒ

မိခင်ဇရာဝတီ

သက်ပွဲ မည်၏။

၃။ ကရဏာဓာန်နှင့်ယူဉ်သော သက်ပွဲသည် အပိုဘိုးဘာ
သက်ပွဲ မည်၏။

ကြွင်းသောဓာန်မဂ်တိနှင့် ယူဉ်သောသက်ပွဲသည်
နေက္ခမ္မ သက်ပွဲမည်၏။ ဤသို့ထင်ရှားရာဖြာန အထူးကိုလည်း
သိအပ်၏။ သမ္မာဒီဋီံ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ
ဟူသော မဂ္ဂင်လေးပါးတို့၏ သရုပ်ကိုမူကား ဗောဇ္ဈာဇ်အရာ၌
ဆိုခဲ့ပြီ။

သမ္မာဒီဋီံ၊ သမ္မာသက်ပွဲ ဤမဂ္ဂင် J-ပါးသည်
ပညာကွန် မည်၏။

[ပညာအဖိုအစု ဆိုလိုသည်။ ခန္ဓသဒ္ဒါသည် အဖိုအစုကိုဟာ၏။]

သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တာ၊ သမ္မာအာမိဝါ ဤမဂ္ဂင်သုံး
ပါးသည် သီလက္ခန္တမည်၏။ [သီလအဖိုအစု ဆိုလိုသည်။]
သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ဤမဂ္ဂင်သုံးပါးသည်
သမာဓိကွန် မည်၏။ [သမာဓိအဖိုအစု ဆိုလိုသည်။]

သီလက္ခန္တမဂ္ဂင်

ယခုသာဝါးပိုင် - ဒီဇိုးအနုသယ နိုင်ငံကြီးကို ဖြူဖျက်ခြင်း
နှင့် တည်ထောင်ဖြည့်ကျင့်အပ်သော အာမိဝါင်မက သီလသည်

မိခင်ခရာဝတီ

လောကီသီလက္ခန္ဓမဂုဏ် မည်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓကို ဆိုသတည်း။ အာဇာပိဝင့်မက သီလသည် လူတို့၏ အာဇာပိဝင့်မကသီလ, ရဟန်းတို့၏ အာဇာပိဝင့်မက သီလဟူ၍ ၂-ပါးရှု၏။ ထိုတွင် ကာယ ဒုစရိုက် ၃-ပါး, ဝစ်ဒုစရိုက် ၄-ပါးတို့၏ လုခြံမှုသည် လူတို့၏ အာဇာပိဝင့်မကသီလမည်၏။ အဋ္ဌကိုဖော်သထသီလ, ဒသကို သီလများသည် ထိုအာဇာပိဝင့်မကသီလ၍ အမွမ်းတင် သီလ, အရောင်တင်သီလစုပေတည်း။ ရဟန်းတို့ ၂၂၇ -ပါးသော သီက္ခာပုဒ် အပေါင်းတို့၏ လုခြံမှုသည် ရဟန်းတို့၏ အာဇာပိဝင့်မကသီလ မည်၏။ ထို ၂၂၇ -ပါးသော သီက္ခာပုဒ်တို့သည် ကာယကံ, ဝစ်ကံ နှစ်ပါး၌ အကျိုးဝင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုသီက္ခာပုဒ်တို့၏ အဖွင့်အဋ္ဌကထာတိ၌ “ကာယကံ, ဝစ်ကံ” ဟု နှစ်ပါးခဲ့ခြားမှုကို ဆိုရိုးပြုကြကုန်၏။ ကြွင်းသမျှသော ရဟန်းတို့၏ သီလစုသည် ထိုသီလ၌ အမွမ်းတင်, အရောင်တင် သီလတို့ပေတည်း။

သစ်ပင်အပေါင်းတို့သည် မြေကြီးပေါ်တွင် ပေါက ရောက်ကြီးပွားကြကုန်သကဲ့သို့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓ အစရိုသော အထက် ဝိသုဒ္ဓ ၆-ပါးတို့သည် ဤသီလ ဝိသုဒ္ဓအပေါ်၌ ဖြစ်ထွန်းကြီးပွားကြရကုန်၏။ အထူးမှုကား ဤသီလဝိသုဒ္ဓသည် စိတ္တဝိသုဒ္ဓ အစရိုသော အလယ်ဝိသုဒ္ဓ ၅-ပါးတို့ကို မိမိနှင့် မရောမယ်ကုန်များ

လယ်တီဆရာတော်

၁၄၉

ရှေး၍ စင်ကြယ်မြို့တိုင်းသော အနေအားဖြင့် ရွက်ဆောင်ပေ၏။
 လောကုတ္ထရာ ဉာဏ်သုန် ဝိသုဒ္ဓိကိုမူကား သီလက္ခန့်မဂ္ဂင်
 အား ၃-ပါးအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ရောယျက်၍ ရွက်ဆောင်ပေ၏။
 အဘယ့်ကြောင့် အလယ်ဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါးကို မရောမယျက်မူ၍
 ရွက်ဆောင်လေသနည်းဟူမှာ၊ အာရုံမတူကြသောကြောင့်၊
 လောကုတ္ထရာ ဝိသုဒ္ဓိမူကား အာရုံတူသောကြောင့် သဟာတာ^၁
 အဖြစ်ဖြင့် ရောယျက်၍ ရွက်ဆောင်ပေတည်း။
 သီလက္ခန့်မဂ္ဂင် ၃-ပါး၏ အခွင့်အလမ်းကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

သမာဓိက္ခန့်မဂ္ဂင်

သမာဓိက္ခန့်မဂ္ဂင် ၃-ပါး၌ သူဒ္ဓဝိပသုနာ ယာနိကလမ်း၊
 သမထဝိပသုနာ ယာနိကလမ်းဟူ၍ ၂-လမ်းရှိသည်တွင်
 သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပြည့်စုံသောအခါ ကာယဂါတာသတိကို တည်
 ထောင်ပြီးလျှင် သမထလမ်းသို့ မလိုက်မူ၍ ဒိဋ္ဌဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော
 ဝိပသုနာလမ်း သက်သက်ကို အားထုတ်မှုသည် သူဒ္ဓဝိပသုနာ
 ယာနိကလမ်းမည်၏။ ကာယဂါတာသတိ တည်ထောင်ပြီးလျှင်
 ဓရန်သမာပတ်ဟု ဆိုအပ်သော သမထလမ်းသို့ တက်၍
ပဋိမဓရန် သမာပတ်မှသော်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယဓရန် သမ^၁
 သဟာတာ = အတူအကွဲဖြစ်ခြင်း။

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၅၀

ဗျာဓိပက္ခိယဒီပနီ

ပတ်မှုသော်လည်းကောင်း၊ တတိယရှာန်၊ စတုထွေရှာန်၊
ပဉာဏ်ရှာန်၊ အာကာသာန့်ဘယတန်ရှာန်၊ ဝိညာဉာဏ်ဘယတန်ရှာန်၊
အာကိုဉာဏ်ဘယတန်ရှာန်၊ နေဝါသညာနာသညာဘယတန်ရှာန်
သမာပတ်မှုသော်လည်းကောင်း ဒိဋ္ဌဝိသုဒ္ဓအစရှိသော ဝိပသုနာ
လမ်းသို့တက်၍ အားထုတ်မှုသည် သမထ ဝိပသုနာ ယာနိက
လမ်းမည်၏။

ထိန်စ်လမ်းတို့တွင် သူဒ္ဓဝိပသုနာ ယာနိကလမ်း၌
ဤသမာဓိကွန်မဂ္ဂင်သုံးပါးသည် သူညာတသမာဓိ၊ အနိမိတ္ထ
သမာဓိ၊ အပွဲဏီဟိတ သမာဓိ ဟူသော ၃-ပါးသော သမာဓိ
အမည်နှင့် သမထကိစ္စ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓကိစ္စကို ပြီးစီးစေ၏။ သမထ
ဝိပသုနာ ယာနိကလမ်း၌မှုကား ပရိကမ္မသမာဓိ၊ ဥပစာသမာဓိ၊
အပွဲနာသမာဓိ ဟူသော သုံးပါးသော သမာဓိအမည်နှင့်လည်း
ကောင်း၊ ဝိပသုနာခန်းသို့ ရောက်သောအခါ သူညာတ သမာဓိ၊
အနိမိတ္ထသမာဓိ၊ အပွဲဏီဟိတ သမာဓိ ဟူသော ၃-ပါးသော
သမာဓိအမည်နှင့်လည်းကောင်း၊ သမထကိစ္စ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓကိစ္စကို
ပြီးစီးစေ၏။ ရှုဖြစ်သော သီလဝိသုဒ္ဓနှင့် ကာယဗာတာသတိ
အခိုက်တို့၏ကား ခဏီကသမာဓိ ကိစ္စကို ပြီးစီးစေ၏။

သမာဓိကွန်မဂ္ဂင် ၃-ပါးပြီး၏။

ပညာကွန်မဂ္ဂင်

ပညာကွန်မဂ္ဂင် နှစ်ပါးတို့သည်ကား - သီလဝိသုဒ္ဓံ၊
ကာယဂတာသတိတို့မှုစဉ် သူဒ္ဓဝိပသုနာ ယာနိကလမ်း၊
သမထ ဝိပသုနာ ယာနိကလမ်း J-လမ်းလုံးတို့၌ပင်လျှင်
ထိုက်သည့်အားလျှော့စွာ ပညာကိစ္စဂို ပြီးစီးစေကုန်၏။ ဤကား
လောကိမဂ္ဂင်၊ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်နှစ်ပါးတို့နှင့် ဆက်ဆံသော
စကားရပ်တည်း၊ ယခုအခါ သောတာပတ္တိမဂ္ဂ၌ အကျိုးဝင်ကုန်
သော လောကုတ္တရာမဂ္ဂင်တို့၏ အလားကိုပြခိုပေဒုံး၊ တစ်ခု
တစ်ခုသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သာသနာ၌ ကျေတ်ကြကုန်
သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့တွင် အညံ့ဆုံး အများဆုံး
ဖြစ်ကြကုန်သော ဘုံစွဲစံ သူကွန်ဝိပသုက သောတာပန်တို့၏
အလားကို ဤစာအုပ်မှာ လိုရင်းမှတ်။

ထိုကဲ့သို့သော ဝဋ္ဌ္ဇာမွေ့လျှော့ကြကုန်သော ဝိသာခါ၊
အနာထပိက်၊ သီကြားမင်း၊ စူဌရထနတ်သား၊ မဟာရထ
နတ်သား၊ အနေကဝဏ္ဏနတ်သား၊ စတုမဟာရာမြန်နတ်မင်းကြီး
ငါးပါး၊ နေနတ်သား၊ လန်တ်သား အစရှိကုန်သော ဝဋ္ဌဘုရတ္တ^၁
သောတာပန် အရိယာတို့သည် ယခုအခါ စတုမဟာရာမြ
ဘုံမှာပင် အသချို့များစွာ ရှိကြကုန်၏။ တာဝတီသာဘုံမှာ
၁။ ဝဋ္ဌဘုရတ္တ = ဝဋ္ဌဆင်းရှုံး မွေ့လျှော့သော ပုဂ္ဂိုလ်။

၁၅၂

ဗျာမိပက္ခိယဒီပနီ

အသရှုံးများစွာ ရှိကြကုန်၏။ အထက်အထက်သော နတ်ဘုံတို့မှာလည်း ထိနည်းတူ ရှိကြကုန်၏။ ကာမဘုံမှာ ခုနစ်ကြိမ်သော ပဋိသန္ဓာရှိကြကုန်၏။ ဂဟပို့လ်စသော စတုတ္ထစျာန် ၆-ဘုံတို့မှာ တစ်ကြိမ်စီသာ ပဋိသန္ဓာရှိကြကုန်၏။ ပဋိမစျာန် ၃-ဘုံ၊ ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံ၊ တတိယစျာန် ၃-ဘုံ တို့၌ကား ပဋိသန္ဓာအပိုင်းအခြား မရှိကြကုန်။

သောတာပန် ခေါ်ပုံ။ ။ အဘယ့်ကြောင့် သောတာပန်

ခေါ်သနည်း ဟူမူကား -

ဟိမဝဏ္ဏာမှ စီးလာကြကုန်သော မြစ်ကြီးငါးသွယ်၊ မြစ်ငယ်ငါးရာ ရေအယဉ်တို့သည် နောက်သို့ပြန်နစ်ခြင်း မရှိကုန်မူ၍ မဟာသမ္ပဒရာသို့ အရောက်စီးသွားကြကုန်သောကြောင့် သောတ မည်ကုန်၏။ ထိုအတူ ထိုအရိယာတို့သည်လည်း ပုထုဇွဲအဖြစ် သို့ တစ်ဖန် ပြန်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်မူ၍ အနပါဒီသေသာ နိဗ္ဗာန်သို့သာ တစ်ဖြောင့်တည်းဆန်တက်၍ သွားကြကုန်၏။ ပုထုဇွဲတို့သည် ဘဝ်ဘုံမှသော်လည်း အပိုစီတိုင်အောင် အောက်အောက်ဘုံသို့ တစ်ဖန် ပြန်ရောက်ကြကုန်သကဲ့သို့ ထိုအရိယာတို့သည် မိမိတို့ ဖြစ်ရာဘုံမှ အောက်အောက်ဘုံသို့ ၁။ အနပါဒီသေသာ = ခန္ဓာငါးပါးအကြောင်းမရှိသော။

မိခင်အရာဝတီ

တစ်ဖန် ပြန်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ၊ အထက်အထက် ဘုံသို့
ဆန်တက်ဖို့ရာ တစ်ပေါက်တစ်လမ်းသာ ရှိကြကုန်၏။

ပုထိုးလျှော့သည် ရူပ, အရူပ ပြဟ္မာတိဟိတ်ကြီး ဖြစ်
ကြကုန်ပြီးမှ ခွေး, ဝက်, ကြက်, င်က်စသော ဒဂ္ဂတိ အဟိတ်
တိုင်အောင် အောက်အောက်သို့ တစ်ဖန် ပြန်ရောက်ကြကုန်သကဲ့
သို့ ထိအရိယာတို့သည် ပုထိုးလျှော့အဖြစ်သို့ တစ်ဖန် ပြန်ရောက်
ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ၊ အထက်အထက် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့
ဆန်တက်ဖို့ တစ်ပေါက်တစ်လမ်းသာ ရှိကြကုန်၏။ ဤသို့
ဘုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘဝအားဖြင့်လည်းကောင်း ယုတေနမြဲ
ရာ အဖို့သို့ တစ်ဖန် ပြန်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်မျှ၍ တစ်ဘုံ
ထက်တစ်ဘုံ, တစ်ဘဝထက်တစ်ဘဝ မြင့်ရာအဖို့မြတ်ရာအဖို့သို့
ဆန်တက်မှု တစ်ပေါက်တစ်လမ်းသာ ရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍
ဘဝများစွာ တစ်ရွှေရွှေ ဆန်တက်၍ သွားကြလေကုန်ရာ
အမြတ်ဆုံးဘုံ အမြတ်ဆုံး ဘဝသို့ ဆိုက်ရောက်ကြကုန်သော
အခါ ဓန္ဓာဝါးပါးကို စွန်၍ အနုပါဒီသေသာ နိဗ္ဗာန်သို့ ကူးကြ
ကုန်လွှား။ ဤသို့ အနုပါဒီသေသာ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် တစ်ဖြောင့်
တည်း တစ်တန်းတည်း ဆန်တက်၍ သွားမှုကို မမွေသောတ
ခေါ်သည်။

သမ္မာဒီဇို့သောတ, သမ္မာသက်ပွဲသောတ, သမ္မာဝါစာ

၁၅၄

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သောတ၊ သမ္မာကမ္မန္တသောတ၊ သမ္မာအာဒီဝသောတ၊
သမ္မာဝါယာမသောတ၊ သမ္မာသတိသောတ၊ သမ္မာသမာဓိသောတ^၁
ဆိုလိုသည်။

သမ္မာဒီပန္တသောတ။ ။ ထိတွင် သမ္မာဒီပန္တသောတ ဆိုသည်ကား
သက္ကာယဒီပန္တ အနုသယနိုင်ငံကြီး
ပျက်စီးကုန်သော အခါ၌ ထိုသက္ကာယဒီပန္တ နိုင်ငံကြီး အရာမှာ
သစ္ာ င့်-ပါးကို အလင်းမြင်နိုင်သော သမ္မာဒီပန္တ နိုင်ငံကြီးဖြစ်၍
တည်လေ၏။ တစ်ညွှန်လုံးမှာ့ဝင်အမိုက်တို့၏ တည်ရှု၍
နေထွက်၍ လာသောအခါ နေရာ့ဝင်အလင်းဖြစ်၍ တည်သက္ကာသို့
တည်း၊ ထိုသမ္မာဒီပန္တ အလင်းနိုင်ငံကြီးသည် အနုပါဒီသေသ
နိုဗာန် စံရာဘဝတိုင်အောင် ဘဝများစွာ ကမ္မာအဆက်ဆက်
တည်လေတော့သည်။ တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝ ထွန်းလင်း
စည်ကား၍သာ သွားတော့သည်။ လောက၌ အမိဝမ်းမှ ဖွားစဉ်
အခါ အန္တရာယ်ကပ်ပြု၍ မျက်စီနှစ်လုံး တိမ်သလာ ထူထပ်စွာ
ဖုံး၍ အလင်းကိုမျှ မမြင်ဖူးရသောသူမှာ ဝိဇ္ဇာမယဆေးကောင်း
မျက်စဉ်းကောင်းနှင့်တွေ့၍ တိမ်သလွှာအကုန် ကွာပျောက်သည်
နှင့် တစ်ပြိုင်နှက် စက္ခာအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော သူကောင်း
ပကာတိဖြစ်၏။ အသက်ထက်ဆုံး မြေး၊ မိုး၊ ကောင်းကင်း

လယ်တီဆရာတော်

၁၅၅

နေ၊ လ၊ နက္ခတ် အရပ်ဆယ်မျက်နှာ အလင်းပွင့်၏။ ဘယ်အခါ
မဆို ကြည့်လို မြင်လိုသောအခါ မြင်နိုင်၏။

ဤဥပမာကဲ့သို့ ထိုသောတာပန် အရိယာတို့သည်
ဖြစ်လေရာရာ ဘဝအဆက်ဆက်တို့၌ လက္ခဏာရေး ၃-ပါး၊
သစ္ာ ၄-ပါး တရားတို့သည် အလင်းပွင့်ကုန်၏။ ကြည့်လို
မြင်လို ဆင်ခြင်လိုသောအခါ ကောင်းကင်၊ နေ၊ လတို့ကဲ့သို့
လင်းလင်းထင်းထင်း မြင်နိုင်ကြကုန်၏ဟူလိုသည်။

[ဤကား သမ္မာဒိဋ္ဌသောတာ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

သမ္မာသက်ပွဲသောတာ။ ။ “သမ္မာဒိဋ္ဌသု သမ္မာသက်ပွဲ
ပဟောတီ” ဟူသော မဂ္ဂသယုတ်
ပါ၌တော် မြတ်နှင့်အညီ သမ္မာဒိဋ္ဌနိုင်ငံကြီး အမြတည်သည်ရှိ
သော ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဝင့်ခုက္ခမှ ထွက်မြောက်ပြောင်း
အကြံအစည်းမျိုး၊ သတ္တဝါတစ်ပါးကို မပျက်စီးစေလိုသော အ
ကြံအစည်းမျိုး၊ သတ္တဝါတစ်ပါးကို မပင်ပန်းစေလိုသော အ
ကြံအစည်းမျိုး ဟူသော သမ္မာသက်ပွဲနိုင်ငံကြီးသည်လည်း
အနုပါဒီသေသ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ ဘဝတိုင်အောင် ဘဝများစွာ
ကမ္မာအဆက်ဆက် တည်ထောင်ဖြစ်ပွား တစ်ဘဝထက်
တစ်ဘဝစည်ကား၍ သွားလေတော့သည်။

[ဤကား သမ္မာသက်ပွဲသောတာ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

မိခင်ဓရာဝတီ

၁၅၆

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

သမ္မာဒီဇိုသု၊ သမ္မာဒီဇို ဉာဏ်အမြင် တည်ထောင်မိ
သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သမ္မာသက်ပွဲ၊ ကောင်းမြတ်သော
အကြံအစည်သည်။ ပဟောတိ၊ တိုးပွား၍သွား၏။ ။
[ပဟောတိတိ ဝါ တိ၊ အဋ္ဌကထား။]

“သမ္မာသက်ပွဲသု သမ္မာဝါစာ ပဟောတိ”ဟူသော
ငှင့်ပါ၌တော်မြတ်နှင့်အညီ ဝိုင်းမှ ထွက်မြောက်စေတတ်သော
အကြံအစည်၊ သတ္တဝါတစ်ပါးကို ချမ်းဝသာစေလိုသော အကြံ
အစည် အမြဲတည်သည်ရှိသော ဝစ်ခုစရိတ်တို့မှ လွတ်ကင်းစင်
ကြယ် ကြည်ညီဖွေယ်သော ဝစ်ကံမှူးတို့သည်လည်း အမြဲအစဉ်
တည်ထောင်စည်ကား၍ သွားကုန်တော့သည်။

[ဤကား သမ္မာဝါစာသောတဗုဒ္ဓဘာသု၏ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

“သမ္မာဝါစသု သမ္မာကမ္မာန္တာ ပဟောတိ”ဟူသော
ငှင့်ပါ၌တော်မြတ်နှင့်အညီ ဝစ်ခုစရိတ်တို့မှ လွတ်ကင်းစင်ကြယ်
ကြည်ညီဖွေယ်သော ဝစ်ကံနှင့် အမြဲအစဉ် ပြည့်စုံကြကုန်သည်ရှိ
သော ထိုထက် ရန်းရင်းသော ကာယဒုစရိတ်တို့မှ လွတ်ကင်း
စင်ကြယ် ကြည်ညီဖွေယ်သော ကာယကံမှူးတို့သည်လည်း အမြဲ
အစဉ် တည်ထောင်စည်ကား၍ သွားကုန်တော့သည်။

[ဤကား သမ္မာကမ္မာန္တာသောတဗုဒ္ဓဘာသု၏ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

လယ်တီဆရာတော်

၁၅၇

“သမ္မာသမ္မန္တသု သမ္မာအာမိဝါ ပဟောတီ”ဟူသော
ငှင့်ပါဋ္ဌာတော်မြတ်နှင့်အညီ အမြင်၊ အကြံ ကာယကံ ဝစ်ကံ
အာမိဝါစင်ကြယ်ကြကုန်သည်ရှိသော ဒစရိုက် ဒုရာမိဝါဝါတို့မှ
စင်ကြယ်သော ဝိရိယမှုတို့သည် အမြိုတည်ကုန်တော့သည်။

[ဤကား သမ္မာဝါယာမသောတဲ့ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

“သမ္မာဝါယာမသု သမ္မာသတီ ပဟောတီ”ဟူသော
ငှင့်ပါဋ္ဌာတော်မြတ်နှင့်အညီ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမှုတို့၌
ခွဲမြို့သော သမ္မာသတီမဂ္ဂင်လည်း တစ်ဘဝ တစ်ခြား စည်ကား
၍ သွားတော့သည်။

[ဤကား သမ္မာသတီသောတဲ့ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

“သမ္မာသတီသု သမ္မာသမာဓိ ပဟောတီ”ဟူသော
ငှင့်ပါဋ္ဌာတော်မြတ်နှင့်အညီ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမှုတို့၌ တည်
ကြည်သော စိတ်ကို လွန်စွာအစိုးရသော သမ္မာသမာဓိ မဂ္ဂင်
လည်း အစဉ်အခြား စည်ကား၍ သွားတော့သည်။

[ဤကား သမ္မာသမာဓိသောတဲ့ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

ဤကား သောတာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်သည်မှစ၍ အနပါဒီသော
ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ ဘဝတိုင်အောင် ဘဝများစွာ ကမ္မာအဆက်ဆက်
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားအယဉ်တည်းဟူသော ဓမ္မသောတဲ့ တည်ထွန်း
၁။ ဒုရာမိဝါ = မန္တကာင်းသော အသက်မွေးခြင်း။

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၅၈

ဖောဓိပက္ခိယဒီပနီ

၅၍ သွားပုံတည်း။။

သောတာပန်

ထွက်သက် ဝင်သက် အစရှိသော ကိုယ်အက်တို့၌
ကာယဗာတာသတိ တည်ထောင်မိသည်မှစ၍ ထိကဲ့သို့ အစဉ်တိုး
တက်၍ သွားမှုရှိပြားသော်လည်း နိယာမအဖြစ်သို့ မရောက်သေး
သောကြောင့် အရိယသောတ မဟုတ်သေး၊ သောတာပတ္တိမဂ်
သည် ထိအရိယသောတ၏ အစအဦးပေတည်း၊ ထိပုဂ္ဂိုလ်တို့
သည် သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်
ထိအရိယသောတ နယ်တွင်းသို့ ရောက်ပြေလေကုန်၏။

ထို့ကြောင့် -

“သောတံ အာဒိတော ပဋိဌာ သူ ပါပုထိ
သူတိ သောတာပန္တာ”။

ယော အကြောင်သူတို့သည်။ သောတံ၊ အရိယသောတသို့။
အာဒိတော့၊ အစစွာ။ ပဋိဌာ ပါပုထိသူ၊ ရောက်ကြကုန်ပြီ။
လူတို့၊ ထို့ကြောင့်။ တော့ ထို့သူတို့သည်။ သောတာပန္တာ
သောတာပန်မည်ကုန်၏။

အဘယ့်ကြောင့် သောတာပန် ခေါ်သနည်းဟူသော
အမေးကို ဖြေဆိုချက်ပြီး၏။

မိခင်စရာဝတီ

လယ်တိဆရာတော်

၁၅၉

လောကီဘုံသား မဟုတ်ပြီ။ ။ ထိုသူတို့သည် အရိယသောက
နယ်တွင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်
နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပုထုဇ္ဇာဘုံကို လွန်မြောက်ကြကုန်၏။
လောကီဘုံသူ၊ လောကီဘုံသား မဟုတ်ကြကုန်ပြီ။ လောကု
ဗ္ဗရာဘုံသူ၊ လောကုဗ္ဗရာဘုံသား ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ဝဋ္ဌဒက္ခ
ဘုံသူ၊ ဝဋ္ဌဒက္ခဘုံသား မဟုတ်ကြကုန်ပြီ၊ နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ၊ နိဗ္ဗာန်
ဘုံသား ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္မာအဆက်
ဆက် ပင့်မနိဗ္ဗာန်နယ်တွင်းမှ မထွက်ကြရကုန်ပြီ၊ သက္ကာယ
ဒိုင် အနုသယနိုင်ကြီးသို့ တစ်ဖန်ပြန်ရောက်မှု၊ ပုထုဇ္ဇာအဖြစ်သို့
တစ်ဖန် ပြန်ရောက်မှု မရှိကြကုန်ပြဟုလိုသည်။ သူပါဒီသေသာ
ပင့်မနိဗ္ဗာန်ကြီး၌ အမြဲတည်ကြကုန်၍ အလိုရှိရာ ကောင်းမြတ်
ရာ လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာချမ်းသာတို့ကို ဘဝများစွာ
ကမ္မာအဆက်ဆက် ခံစားခံစား၍ သွားကြရကုန်၏။

[အကျယ်ကိုမှုကား ငါတို့စိရင်သော စတုသစ္စပါနီကျမ်း၊
ပရမ္မာသံခိုင်ကျမ်းတို့မှာ ကြည့်လေ။]

ဤမဂ္ဂိုလ်ပါးတို့သည် ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်အား လောကု
ဗ္ဗရာမဂ်ခဏ၊ ဖိုလ်ခဏတို့၌သာ တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်ကြ
ကုန်၏။ လောကီကုသိုလ်ခဏတို့၌မှုကား သီလက္ခန်မဂ္ဂို
။ သူပါဒီသေသာ = ခန္ဓာဝါးပါးအကြောင်းရှိသော။

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၆၀

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

၃-ပါး၊ ပညာကွဲဖွံ့ဖြိုးပေါ်
ယူဉ်ကုန်၏။ သီလကွဲဖွံ့ဖြိုးပေါ်
သီလကွဲဖွံ့ဖြိုးနှင့် ၃-ပါးတို့သည် သီလကုသိုလ်နှင့်
သာ ထိအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဘဝများစွာ ကမ္မာအဆက်ဆက်
အခိုင်အမြဲ တည်ကုန်၏။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပြီး၏။

[ထိုဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၉-ပါးတို့၏ တရားကိုယ်တို့
သည်မှုကား ဆန္ဒ၊ စိတ်၊ တတ်မဏ္ဍာတာ၊ သခ္ဓိ၊ ပသ္မာ,
ပိတ်၊ ပညာ၊ ဝိတက်၊ ဝိရိယ၊ ဝိရတိ သုံး၊ သတိ၊
ဇက္ခတာအားဖြင့် တစ်ဆယ့်လေးပါးတို့တည်း။]

ဗောဓိပက္ခိယပွားပုံ အကျဉ်း

ဘုရားသာသနာတော်တွင်း၌ ကြံ့ကြံ့ကြံ့ကြံ့ကုန်သော
သူတို့သည် ထိုအရိယသောတသို့ ရောက်ခြင်းငါ သီလဝိသုဒ္ဓကို
ရှေးဦးစွာ တည်ထောင်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဗောဓိပက္ခိယတရား
တိုကို ပွားများအားထုတ်ကြရကုန်ရာ၏။ ပွားများပုံကို အကျဉ်း
ချုပ်အားဖြင့် ပြဆိုဦးအံ့၊ ဝိသုဒ္ဓ ရ-ပါးကို ပွားများအားထုတ်မှု
သည် ဗောဓိပက္ခိယတရားကို ပွားများမှုမည်၏။ ဝိသုဒ္ဓ ရ-ပါး
တွင်လည်း “စီတ္ထိသုဒ္ဓ” အထူးမှာ သမထယာနိက ပုဂ္ဂိုလ်
၁။ သမထယာနိက = သမထတည်းဟူသော ယာဉ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်။

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၆၁

၌သာ လိုအပ်၏၊ “မရှိမရှိဘဏာဒသန ဝိသုဒ္ဓံ”မှာ မက်ဖိုလ်
သို့ မရောက်သေးပဲလျက် ရောက်ပြီဟု ထင်မှတ်သော အဓိမာ
နိက ပုဂ္ဂိုလ်၌သာ လိုအပ်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓံ၊ ဒီဇိုဝိသုဒ္ဓံ၊ ကခါး
ရဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓံ၊ ပဋိပဒါဘဏာဒသန ဝိသုဒ္ဓံ၊ လောကုတ္တရ
ဘဏာဒသနဝိသုဒ္ဓံ ဤဝိသုဒ္ဓံ ၅-ပါးသည် ပုဂ္ဂိုလ်အများနှင့်
ဆက်ဆံ၏။

ထို ၅-ပါးတွင် သီလဝိသုဒ္ဓံကို သီလက္ခန့်မဟုတ် ၃-ပါး
အခန်းတွင် ပြဆိုခဲ့ပြီ၊ အာဇာဝင့်မကသီလကို ဖြည့်ကျင့်မှုပင်
တည်း၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓံ သာမည့်မှာ မူကား ကာယဂတာသတိ
တည်ထောင်မှုသည် စိတ္တဝိသုဒ္ဓံအလုပ်ပင်တည်း၊ ထိုကာယဂတာ
သတိကို ထွက်သက် ဝင်သက် အလုပ်နှင့်လည်း တည်ထောင်
ကြ၏။ ဉာရိယာပုထ် လေးပါးလုံးမှာ ထွက်သက် ဝင်သက်၌
စိတ်ထားတိုင်းနေလျှင်ပင် ကာယဂတာသတိ သာမည်တည်ပြီ၊
“ကစ္စဇ္ဈာ ကစ္စမိတိ ပဇာနာတိ” အစရှိသည်ဖြင့် ဉာရိယာ
ပုထ်ကြီးလေးပါး ကိုယ်အကိုလှပ်ရှားမှုတို့၌ သတိသမ္မတည်
အလုပ်နှင့်လည်း တည်ထောင်ရ၏။ ဒုက္ခိုးသာကာရတွင်
၁။ အဓိမာနိက = မက်ဖိုလ်သို့ မရောက်သေးပဲလျက် ရောက်ပြီဟု
ထင်မှတ်သော လွန်ကဲသောမာနရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်။

၂။ သတိသမ္မတည် = အောက်မေ့ခြင်းသတိ၊ အဆင်ခြင်ဥက္ကာပညာ။

မိခင်ဓရာဝတီ

၁၆၂

ဖောဓိပက္ခိယဒီပနီ

တစပဋက္ဌနှင့်လည်း တည်ထောင်ရ၏။ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊
ခြေသည်း လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ ဤ ၅-ပါးသည်
တစပဋက္ဌမည်၏။ ဉူရိယာပုတ်လေးပါးလုံးမှာ ဤတစပဋက္ဌ
တို့၏ စိတ်အမြဲနေဖေလျှင် တည်ထောင်မိပြီ၊ မိမိကိုယ်တွင်းရှိ
အနိုင်နှင့်လည်း တည်ထောင်ရ၏။ မိမိဦးခေါင်းရို့၏ မိမိစိတ်ကို
ထားလိုတိုင်း ထားနိုင်လျှင် တည်ထောင်မိပြီ၊ အစမှစ၍ ခန္ဓာ
ကိုယ်တွင် ရပ်၊ နာမ် J-ပါးတို့ကို ခဲ့ခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ရှုနှုန်းခြီ
မှု နေရာကျလျှင်လည်း ကာယဂတာသတိ ကိစ္စပြီးစီးတော့သည်။
ကာယဂတာသတိ အကျဉ်းနည်းပြီး၏။

ဒီဋ္ဌဝါသုဒ္ဓအစီအရင်၌ ပထဝိဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်၊
တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်၊ အာကာသဓာတ်၊ ဝိဉာဏဓာတ်
ဟု၍ ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ဤဓာတ် ၆-ပါးကို ခဲ့ခြမ်းမှ ပိုင်နိုင်လျှင်ပင်
ဒီဋ္ဌဝါသုဒ္ဓဖြစ်၏။ ကားဝါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓအစီအရင်၌ ရှုဓာတ်
ကြီး d-ပါးနှင့် အာကာသဓာတ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ရန်အကြောင်း
ကား ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ ဤလေးပါးတည်း၊ ဝိဉာဏ်
ခြောက်ပါး၏ ဖြစ်ပေါ်ရန် အကြောင်းကား အသီးသီးသော
အာရုံ ၆-ပါး၊ ဝုဇာရှုပ် ၆-ပါးတည်း၊ ဤအကြောင်းစု
ပိုင်နိုင်လျှင်ပင် ကားဝါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓ ဖြစ်၏။ ပဋိပဒါဉာဏ်
၁။ တစပဋက္ဌ = အရေလျှင် ငါးခုဗြောက်ရှိသော ကမ္မန္တာန်း။

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တိဆရာတော်

၁၆၃

ဒသုနိဝါဘုဒ္ဓိ ဆိုသည်ကား လက္ခဏာရေးသုံးပါးပင်တည်း၊ ပြဆို
ခဲ့ပြီးသော ဓာတ် ၆-ပါးတို့၌ အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊
အနတ္တလက္ခဏာ ကောင်းစွာ ထင်မြင်လျှင် ပဋိပဒါဉာဏာဒသန
ဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်၏။ လောကုတ္တရ ဉာဏာဒသန ဝိသုဒ္ဓိကား လောကု
တ္တရာ မဂ်ဉာဏ်လေးပါးတည်း။

[ဤကား ဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါးအကျဉ်းတည်း၊ ဓာတ်ကြီးလေးပါး၊
ဝိဉာဏ် ၆-ပါးတို့၌ ခွဲခြမ်းနည်း၊ ရှုနည်း အကျယ်တို့ကို
မူကား ငါတို့စိရင်သော လက္ခဏာ ဒီပနိကျမ်း၊ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနိ
ကျမ်းတို့မှာ ယူလေ။]

သာသနူအမွှတော်

ဤဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇ -ပါးတို့သည် ဘုရားအမွှ
တော် မည်ကုန်၏။ သာသနူအမွှတော် မည်ကုန်၏။
သာသနာတော်မြတ်ကြီး၍ အသချဲယျ အနစ် အဘိုးထိုက်သော
အမြိုက်ဉာဏ် ရတနာတို့မည်ကုန်၏။

ဤဗောဓိပက္ခိယတရား၌ သာသနဒါယဇ္ဇာ စစ်တမ်းကို
ပြဆိုရာ၏။ သာသန ဒါယဇ္ဇာဆိုသည်ကား - သာသနူ အမွှ
အနှစ်ကို ခံမှုတည်း။ “ဒါတ္ထန္တဒါယ”။ ။ ဒါတ္ထံ၊ ပေးအပ်
၏။ ဉာဏ်၊ ထို့ကြောင့်။ ဒါယ၊ ဒါယမည်၏။ မိဘဖြစ်သူတို့က

နိခင်စရာဝတီ

၁၆၄

ဟောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သားသမီးဖြစ်သူတို့အား စင်စစ်ပေးခြင်းငါတိုက်သော အမွှေ့ဇာ
တည်း။ “ဒါယံ အာဒဒါတိတိ ဒါယာဒေါ”။ ။ ဒါယံ၊
အမွှေ့ဇာကို အာဒဒါတိ၊ ခံယူတိုက်၏။ ဉာဏ်၊ ထို့ကြောင့်။
ဒါယာဒေါ၊ ဒါယာဒမည်၏။ ထိုအမွှေ့ဇာ ခံယူတိုက်သော
သားသမီးတည်း။ “ဒါယာဒသူ ကမ္မာ ဒါယုံး”။ ။
ဒါယာဒသူ၊ အမွှေ့ဇာကို ခံယူတိုက်သောသူ၏။ ကမ္မာ၊
အမွှေးမှုသည်။ ဒါယုံး၊ ဒါယုံးမည်၏။ အမွှေးမှုတည်း၊
“သာသနသူ ဒါယုံး သာသနဘဒါယုံး”။ ။ သာသနသူ၊
သာသနဘတော်၏။ ဒါယုံး၊ အမွှေးမှုသည်။ သာသနဘဒါယုံး၊
သာသနဘဒါယုံး မည်၏။ ဗုဒ္ဓဘီယုံး ဟူ၍လည်း ဆိုရ၏။
ဘုရား အမွှေးဆိုလိုသည်။ အမွှေ့ဇာကို ရှေ့ပီးစွာ ပြအပ်၏။

အမွှေ ၂ -ပါး

သာသနဘတော်၏ အမွှေသည် အာမိသအမွှေ၊ ဓမ္မအမွှေ
ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

၁။ ဆွမ်း၊ သက်နှုံး၊ ကျောင်း၊ ဆေးဟူသော ပစ္စည်း
လေးပါးသည် အာမိသအမွှေ မည်၏။

၂။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဟူသော သီကွာသုံးပါး၊
သီလဝိသုံး၊ စိတ္တဝိသုံး အစရှိသော ဝိသုံးခုနှစ်ပါး၊ သတိပဋိနှစ်

မိခင်စရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၆၅

လေးပါး၊ သမ္မပွဲဓန်လေးပါး အစရှိသော ဗောဓိပက္ခိယတရား
၃၇ -ပါးသည် ဓမ္မအမွှေ မည်၏။

ဓမ္မအမွှေ J-ပါး

ထိဓမ္မအမွှေသည် လောကီဓမ္မအမွှေ၊ လောကုတ္တရာ
ဓမ္မအမွှေ ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

၁။ လောကီဖြစ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဟူသော
သိက္ခာသုံးပါး၊ လောကီဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါး၊ ထိလောကီသိက္ခာ၊
လောကီဝိသုဒ္ဓိတို့၌ အကျိုးဝင်သော ဗောဓိပက္ခိယတရား
၃၇-ပါးတို့သည် လောကီဓမ္မအမွှေ မည်၏။

၂။ လောကုတ္တရာ မဂ်ဖိုလ်တို့၌ အကျိုးဝင်သော သိက္ခာ
သုံးပါး၊ လောကုတ္တရာ ဉာဏ်အသုန် ဝိသုဒ္ဓိတရား၊ လောကုတ္တ
ရာ ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့သည် လောကုတ္တရာဓမ္မ
အမွှေမည်၏။

လောကီဓမ္မအမွှေ J-ပါး

လောကီ ဓမ္မအမွှေသည်လည်း ဝဋ္ဌနိသိတဓမ္မအမွှေ၊
ဝိဝဋ္ဌနိသိတဓမ္မအမွှေဟူ၍လည်းကောင်း၊ နိယတဓမ္မအမွှေ၊
၁။ လောကီဝိသုဒ္ဓိ = ဉာဏ်အသုန် ဝိသုဒ္ဓိမှတစ်ပါး ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါး။

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၆၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

အနိယတ ဓမ္မအမွဟရှုလည်းကောင်း နှစ်ပါးရှိ၏။

၁။ ဤသာသနာတော်တွင်း၌ပင်လျှင် မင်းဆရာတိုးဆရာဖြစ်ရန်, ဘုန်းတန်ခိုး အရှိန်အဝါကြီးရန်, အခြားရုပ်များရန်, ပစ္စည်းလေးပါးများရန် အားထုတ်အပ်သော သီလ, သမာဓိ, ပညာမျိုးသည်လည်းကောင်း၊ သံသရာ၌ လူကောင်း, နှတ်ကောင်း ဖြစ်ရန် အားထုတ်အပ်သော သီလ, သမာဓိ, ပညာမျိုးသည်လည်းကောင်း ဝဋ္ဌနိသိတ် မည်၏။

၂။ ကိုလေသဝှု့, ကမွဝှု့, ဝိပါကဝှု့ ဟူသော ဝှု့သုံးပါးသည် ရှိ၏။ ထိုဝှု့သုံးပါး၏ ကုန်ဌားမှုဟူသော နိဗ္ဗာန်သည် ဝိဝဏ္ဏမည်၏။ ယခုသဝှု့ပင်လျှင် အလုံးစုံအားဖြင့် လည်းကောင်း, တစ်စိတ် တစ်ဒေသ အားဖြင့်လည်းကောင်း ဝှု့သုံးပါကုန်ဌားရန် အားထုတ်အပ်သော သီလ, သမာဓိ, ပညာမျိုးသည် ဝိဝဏ္ဏနိသိတ်မည်၏။

မိမိပြုသော ကုသိုလ်အတွက် နောင်သောအခါ မင်္ဂလာက် ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ရောက်လို၏။ ယခုသဝှု့ လောကပသာဒရုဏ်ကိုလည်း အလိုရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်မဲ့ နောက်ဘဝတို့၌ လူကောင်း, နှတ်ကောင်းအဖြစ်ကိုလည်း အလိုရှိ၏ဟု ဖြစ်သော သီလ, သမာဓိ, ပညာမျိုးသည်ကား ဝဋ္ဌ, ဝိဝဏ္ဏ နှစ်ပါးကိုမြှုပ်သော ဥဘယ နိသိတ် ကုသိုလ်မျိုးမည်၏။

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၆၄

[ကျမ်းဂန်တို့၏ကား - ဝဋ္ဌနိသိတာ, ဝိဝဋ္ဌနိသိတာ နှစ်ပါးသာ အဆိုရှု၏။ ဝင့်ဖက်၍ စိတ်ညွတ်ခြင်း အားကြီးသူတို့၏ ကုသိုလ်ကို ဝဋ္ဌနိသိတုံး သွင်း၍ယူလေ၊ ဝိဝဏ်ဖက်၍ စိတ်ညွတ်ခြင်း အားကြီးသူတို့၏ ကုသိုလ်ကို ဝိဝဏ်နိသိတုံး သွင်း၍ယူလေ။]

နိယတာ, အနိယတာ နှစ်ပါး၏ ပုထိုဇ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရှိနေသော သတ္တာယဒို့ အနုသယ နိုင်ငံကြီးသည် အလွန်တရာ နက်ကျယ်စွာသော ရှားမီးကျိုး, ပင်လယ်ကြီးနှင့် တူ၏။ ပုထိုဇ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရုပ်နှစ်ခု၏ ဖြစ်ရသော သီလ, သမာဓိ, ပညာတို့သည် တို့ရှားမီးကျိုး, ပင်လယ်ပြင်သို့ ကျရောက်သော မိုးရေ မိုးပေါက်စု နှင့်တူကုန်၏။ သီလကို ငါဖြည့်သည်, ငါသီလရှိသည်, သမာဓိကိုငါပွားများသည်, သမာဓိစုနှင့်ကိုငါရသည်, ငါသမာဓိရှိသည်, ငါတတ်သည်, ငါသီသည်, ငါပညာရှိသည်, ငါလိမ်မာသည်, ရပ် နာမ်ကို ငါရှုသည်, ငါမြင်သည်ဟူ၍ ဖြစ်သမျှသော သီလ, သမာဓိ, ပညာတို့သည် ငါငါဟူသော သတ္တာယဒို့ပေါ်မှာချည်း ဖြစ်ကြရကုန်သည်ဖြစ်၍ ရှားမီးကျိုး, ပင်လယ်ပြင်မှာ ကျရောက်သောမိုးရေ မိုးပေါက်တို့နှင့် တူကုန်၏ဟူလို့။

သတ္တာယဒို့ နိုင်ငံကြီးသည် ထိုသီလ, သမာဓိ, ပညာတို့ကို လွန်စွာ ကွယ်ပျောက် ပျက်ဆုံးစေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့်

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၆၈

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ပုထိုဇ်တို့၌ ဖြစ်ရသော လောကီ သီလ, သမာဓိ, ပညာတို့သည် အနိယတ မျိုးတို့သာတည်း၊ ပုထိုဇ်တို့၌ သီလရှိသည်, သမာဓိ ရှိသည်, ပညာရှိသည် ဆိုသော်လည်း တဒဂံ တစ်ခဏသာ တည်း၊ သောတာပန်တို့၌ ဖြစ်ကုန်သော အဘဝိဝွှေမက လောကီ သီလသည်လည်းကောင်း၊ ဘုရားဂဏ်၌ တည်ကြည်သော လောကီသမာဓိ, တရားဂဏ်, သံယရာဏ်, သီလဂဏ် စသည်တို့ သိမှု, မြင်မှု, လိမ်မှုဟူသော လောကီပညာတို့သည်လည်း ကောင်း နိယတမျိုးတို့သာတည်း၊ အနဝတတ် အိုင်ကြီးအပြင်၌ ကျေရောက်သော မိုးရေမိုးပေါက်ကဲသို့ ထိုလောကီ သီလ, သမာဓိ, ပညာတို့သည် သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဘဝများ စွာ ကမ္မာအဆက်ဆက် ကွယ်ပျောက် ပျက်ဆုံးသည်ဟူ၍ မရှိ ကြကုန်ပြီ။

[ဤကား လောကီဓမ္မ အမွှေ့စွာ အပြားကို ပြဆိုချက်တည်း။]

လောကုတ္ထရာဓမ္မအမွှေ

လောကုတ္ထရာဓိတ် ရှစ်ခုဗြို့ယျဉ်သော သီလ, သမာဓိ, ပညာ, ဉာဏ် ဒသုနဝိသုဒ္ဓိ, ဗောဓိပက္ခိယ တရား ၃၇-ပါးဟု ဆိုအပ်သော လောကုတ္ထရာ ဓမ္မအမွှေသည်ကား ဝိဝဏ္ဏနိသိတ သာတည်း၊ နိယတသာတည်း၊ နိယတဖြစ်သော လောကုတ္ထရာ

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၆၉

သီလ, သမာဓိ, ပညာသို့ ပေါက်ရောက်ကြကုန်ပြီးသော အရိယာ
ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဖြစ်ကြလေကုန်သော လောကီသီလ, သမာဓိ,
ပညာတို့သည်လည်း နိယတ အဖြစ်သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။
ထိပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဒုသီလအဖြစ်သို့ တစ်ဖန်ရောက်ခြင်း၊
အသမာဟိတ္တအဖြစ်သို့ တစ်ဖန်ရောက်ခြင်း၊ ဒုပ္ပည်
အန္တဗာလဲအဖြစ်သို့ တစ်ဖန်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။

[ဤကား သာသနူအမွောဇာဌာ အပြားကို ပြဆိုခန်းတည်း။]

အမွေခံပုဂ္ဂိုလ် ရ-ပါး

သာသနူအမွေခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား ဘိက္ခာ, ဘိက္ခာနှင့်,
သာမဏေယောကျား၊ သာမဏေမိန်းမ၊ သိက္ခာမာန်မိန်းမ၊
ဥပါသကာယောကျား၊ ဥပါသကာမိန်းမ ဟူ၍ ခနစ်မျိုးရှိကြ
ကုန်၏။

သိက္ခာမာန်မိန်းမ ဆိုသည်ကား - ရဟန်းလောင်းမ
ပဋိဌာန်းလောင်းမတည်း၊ ရှုံးငါးဦးတို့သည် သီတင်းသုံးဖော်
ငါးယောက် မည်၏။ သီတင်းသုံးဖော်ငါးယောက်တို့မှ တစ်ပါး
၁။ အသမာဟိတ္တ = မတည်ကြည်ခြင်း။

J။ ဒုပ္ပည် = ပညာမရှိသောသူ။

၃။ အန္တဗာလ = ဉာဏ်ပညာ ကန်းသော, တုံးသော လူမြိုက်။

၁၈၀

ဗျာဓိပက္ခိယဒီပနီ

သော သရဏရုပြု ကောင်းစွာတည်ကုန်သော လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ
တို့သည် ဥပါသကာ, ဥပါသိကာတို့၌ အတွင်းဝင်ကုန်၏။
ထို ခုနစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ပစ္စည်းလေးပါးတည်း
ဟူသော အာမိသအမွှေကို သိတင်းသုံးဖော် ငါးဦးသားတို့သည်
သာ ခံကြရကုန်၏။ ကျွန်ုတ်ဦးသားတို့ မခံကြရကုန်၊ လောကီ,
လောကုတ္တရာဓမ္မ အမွှေနှစ်ပါးကို မူကား ခုနစ်ဦးသားတို့ပင်
ခံကြရကုန်၏။ ထိုသို့ ခံကြရကုန်ရာ လောကီသီလအမွှေ၌
အထူးရှိကြရကုန်၏။ လောကုတ္တရာသီလ အမွှေ၌လည်းကောင်း၊
လောကီ၊ လောကုတ္တရာ သမာဓိအမွှေနှစ်ပါးတို့၌လည်းကောင်း
အထူးမရှိကြရကုန်။

လောကီသီလအမွှေ။ ။ အဘယ်သို့လျှင် လောကီသီလအမွှေ
ထူး ရှိကြရကုန်သနည်းဟူမူကား -

သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးတို့သည် ဝိနည်းသီလအမွှေ၊ သုတ္တန်သီလ
အမွှေနှစ်ပါးတို့ကို ခံကြရကုန်၏။ ဥပါသကာ, ဥပါသိကာတို့
သည် သုတ္တန်သီလအမွှေကိုသာ ခံကြရကုန်၏။ ဝိနည်းသီလ
အမွှေကို မခံကြရကုန်၏။ ဤသို့ လောကီသီလအမွှေ၌ အထူး
ရှိကြရကုန်၏။ သုတ္တန်သီလ ဆိုသည်ကား - သီတင်းသုံးဖော်
ငါးဦးတို့မှာ ဗြဟ္မာဇာလ သုတ္တန်၌လာသော သီလစုတည်း။

လယ်တီဆရာတော်

၁၈၁

ဥပါသကာ, ဥပါသိကာတိမှာ ထိထိ သုတ္တန်တို့၏လာသော
အာမြို့ဝင်မကသီလ, အဋ္ဌဂံ့ဥပါသထသီလ, ဒသဂံ့သီလ
စုတည်း၊ ရုတ်သီလ, ဉာဏ်ယ သံဝရသီလ, ပစ္စယသန္တသီတ
သီလစုသည်လည်း သုတ္တန်သီလစုပင်တည်း။

လောကုတ္တရာသီလအမွှဲ။ ။ လောကုတ္တရာ သီလအမွှဲ
အဘယ်သို့ အထူးမရှိကြ
ကုန်သနည်း ဟူမှုကား - လောကုတ္တရာ မရှင်ရှစ်ပါးတို့တွင်
ပါဝင်သော သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တာ, သမ္မာအာမြို့ ကြုံမရှင်
သုံးပါးကို လောကုတ္တရာ သီလအမွှဲဆိုသည်။ ထိုလောကုတ္တရာ
သီလကိုမှုကား သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးတို့သည်လည်း ရထိက်
သော ခုံတိမှာပင် ရကြကုန်သည်၊ ဥပါသကာ, ဥပါသိကာတို့
သည်လည်း ရထိက်သော ခုံတို့သည် ရကြကုန်သည်သာတည်း။
[သမာမိအမွှဲနှစ်ပါး၊ ပညာအမွှဲနှစ်ပါးတို့သည်လည်း
ထို့အတူ အထူးမရှိကြပုံကို သီလေ။]

ဝိသုဒ္ဓခုန်ပါး၊ ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၉-ပါးတို့သည်
ထိုသီလ, သမာမိ, ပညာသုံးပါးတို့၌ အတွင်းဝင်ကြကုန်၏။
ထိုခုန်ပေါ်ယောက်သော သာသနာ့အမွှဲခံတို့တွင် သာသနာတော်
ထမ်း ဖြစ်ကြပေကုန်သော သီတင်းသုံးဖော် ငါးယောက်တို့သည်

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၈၂

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ကား မိမိတို့အဖို့အရာ သာသနူအမွဲလည်း ဖြစ်ကြပေကုန်၏။
 ပိဋကတ်သုံးပုံနှင့်တကွ အလုံးစုံသော သာသနာကို အနှစ်ငါး
 ထောင် တည်လေအောင် ဆောင်ရွက်စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်း
 ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ သာသနူအမွဲထိန်းလည်း ဖြစ်ကြပေကုန်
 ၏။ ကျွန်ုရှိသော နှစ်ဦးသားတို့သည်ကား အမွဲခံသက်သက်
 သာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ အမွဲခံဌာနထက် အသွင်အပြင်ကို ဆောင်
 မှုနှင့်တကွ အမွဲထိန်းဌာနသည် အလွန်ကြီးမြတ်၏။ ထိုကြောင့်
 အရိယာဖြစ်၍ အနှစ်ခြောက်ဆယ်ရှိပြီးသော လူဂဟ္မာသည်
 ယနေ့တွင် ရှင်ပြုသော ပုထိဇ္ဇာ ခုနှစ်နှစ်ရွယ် သာမဏောင်ယ
 ကို ရှိခိုးရ၏။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော ရဟန်းသည် မိမိထက်တစ်နာရီ
 မျှ ရဟန်းသိက္ခာကြီးသော ပုထိဇ္ဇာ ရဟန်းကို ရှိခိုးရ၏။
 သာသနူအမွဲခံ ပုဂ္ဂိုလ်အပြားကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

ဓမ္မာန်ဓမ္မပွဲဌာနပတ်။ ။ သိက္ခာသုံးပါး၊ ဝိသုဒ္ဓခန်းပါး၊ ဗောဓိ
 ပက္ခိယတရား ၃၄-ပါးတို့သည်
 လောကုတ္ထရာတရား ကိုးပါးတို့အားလော်သော သဘောရှိသော
 အကျင့်မျိုးစင်စစ် ဖြစ်၍ ဓမ္မာန်ဓမ္မပွဲဌာနပတ် မည်ကုန်၏။
 ထိုအကျင့်တို့ကို ကောင်းစွာကျင့်ကြပေကုန်သော ခုနှစ်ယောက်
 သော သာသနူ အမွဲခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သုပ္ပါးပန္နပုဂ္ဂိုလ်တို့

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၇၃

မည်ကုန်၏။ ဥဇ္ဈိုးပန္းပူဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။ ဉာယပွဲဗိုးပန္း
ပူဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။ သာမိစိပွဲဗိုးပန္း ပူဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။
ပုထုဇ္ဇ်ပင် ဖြစ်ကြကုန်သော်လည်း အရိယာရှစ်ယောက်တို့တွင်
အစခုံးဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌ သေက္ခပူဂိုလ်တို့၌ သြို့ဟု
ရေတွက်ရကုန်၏။ ဓမ္မဘန်ဓမ္မပွဲဗိုးပန္း အရိယာဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်
၏။ ပုထုဇ္ဇ်အောတိ ရှိကြကုန်သေးသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထ အရိယာ
ကား မဟုတ်ကြကုန်သေး၊ ထိုစကားမှန်၏။ မြတ်စွာဘူရား
ဟောကြားပည်တော် မူအပ်သော အာမိဝင်မကသီလ အစရိုး
သော ဗောဓိပက္ခိယ တရားမျိုးကို သေက္ခပွဲဗိုးပဒါသုတ်
စသည်တို့၌ အရိယသီလ, အရိယသမာဓိ, အရိယပညာဟူ၍
ဟောတော်မူ၏။ ။ “တူမိနာ အရိယန သီလက္ခနွေနှင့်
သမန္ဒာဂတာ ဟောတိ” အစရှိသည်တည်း။

ဂုဏ်တစ်စိတ်နှင့်ပြည့်စုံသူ။ ။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘူရား
သာသနာတော်တွင်း၌
သရဏရုံးသုံးပါးနှင့်တကွ အာမိဝင်မကသီလ အမြိနိစ္စ တည်ရှိ
သော ဥပါသကာပူဂိုလ်, ဥပါသကာပူဂိုလ် ဖြစ်ပေလျှင်ပင်
သုပွဲဗိုးပန္းဂုဏ်တစ်စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသူ ဖြစ်ပေ၏။ ဥဇ္ဈိုးပန္းဂုဏ်
တစ်စိတ်, ဉာယပွဲဗိုးပန္းဂုဏ်တစ်စိတ်, သာမိစိပွဲဗိုးပန္းဂုဏ်တစ်

၁၄၄

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသောသူ ဖြစ်ပေ၏။ ဓမ္မဘန်ဓမ္မပွဲပန္တအရိယာ
မည်ပေ၏။ “သံယံသရဏံ ဂ္ဗာမိ သုပ္ပါလွှာ ဘဂဝတော
သာဝကသံယော” စသည်ဖြင့် သံယံသဒ္ဒါနှင့် လာရာတို့မှာကား
သီလဝန္တ ကလျာဏာပုထုဇ္တ် ဖြစ်သော ဘိက္ခာ၊ ဘိက္ခာနှစ်ဦးကို
သာ သြို့ဟုရေတွက်ရာ၏။ ဝိနည်းအရာ၌ ဥပသမ္မန္တ သံယံမှ
အပဖြစ်သော သာမဏေယောကျား၊ သာမဏေမိန်းမ၊ သိက္ခာမှန်
မိန်းမ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတို့ကို မသြို့ဟု မရေတွက်အပ်
ကုန်၊ ထို့ဟောမိပက္ခိယဓမ္မဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မဘန်ဓမ္မပွဲပတ်ကို
ကောင်းစွာကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥပါသကာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဥပါသိကာ
ပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်ပြားသော်လည်း သုတ္တန်ဒေသနာတော်နည်းအား
ဖြင့် သမဏာမည်၏။ ဗြာဟွာဏာမည်၏။ ဘိက္ခာမည်၏။ ရဟန်း
မည်၏ ဆိုလိုသည်။

အလက်တောပါ စေ သမံ စရေယျ၊

သန္တာ ဒန္တာ နိယတော ဗြဟ္မစာရီ။

သမ္မသူ ဘူတေသူ နိစာယ ဒဏ္ဍား၊

သ သမဏော သ ဗြဟ္မဏော သဘိက္ခာ။ ။

[ဓမ္မပဒပါ၌တော်။]

အလက်တောပါ၊ ပကတိသော လူဝတ်တန်ဆာ
ဝတ်ဆင်လျက်တည်း။ သမံ၊ ညီညွတ်စွာ။ စရေယျ၊ ကျင့်ပေ

မိခင်ဓရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၄၅

ပြားအံ့။ သဇ္ဈား၊ ြိမ်သက်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍။ ဒဇ္ဈားနှုံးသွေးလေး ယဉ်ကျေးသောစိတ်နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍။ သဘ္ဗာသူ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဘူတေသူ၊ သတ္တဝါတို့၍။ ဒဇ္ဈား၊ ကံသုံးပါးဖြင့် ထိပါးခြင်းအမှုကို။ နိဓာယ၊ ပယ်စွန်ချထား၍။ နိယတော့၊ အမြိုလျှင်။ ြိဟ္မာစာရို့၊ ကာမဂ္ဂ၏နှင့် အာရုံမစပ် မြတ်သော အကျင့်ရှိသည်။ ဘဝယျ၊ ဖြစ်ပေပြားအံ့။ သော၊ ထိုလူဝတ်ပကတီဆင်ယင်လျက် ရှိသောသူသည်။ သမဏော၊ ရဟန်းပင်တည်း။ သော၊ ထိုသူသည်။ ြိဟ္မာဏော၊ အရိယာပင်တည်း။ သော၊ ထိုသူသည်။ ဘိက္ခာ၊ ရဟန်းပင်တည်း။

ဉြိကား ောဓိပကိုယ တရားတည်းဟုသော ဓမ္မာန် ဓမ္မပွဲုပိတ် အကျင့်မြတ်လက်ရှိနှင့် စိတ်နှလုံးဖြှာစင်စွာ နေထိုင်ပေသောသူကို ပကတီလူပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ရဟန်းဆိုရ၏ ဟု ပော့တော်မူသော ပါဌိအနက်တည်း။

[ဉြိကား] သာသန္တအမွဲခြှေရရှု မြင့်မြတ်ပုဂ္ဂိုလ် ပြခိုခန်းတည်း။

အမွဲသည်လည်း ဆိုးမွဲ၊ ကောင်းမွှန်စ်မျိုး၊ အမွဲခုပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဆိုးမွဲခု၊ ကောင်းမွဲခုနှစ်မျိုး၊ မူလပလ္လာသပါဌိတော်ဓမ္မ ဒါယာဒသုတ်ကြီးကို လိုရင်းမျှထုတ်ပြပေအံ့။

ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခာဝ ဘဝထ၊ မာအမိသဒါယာဒါ၊ အတ္ထိမေ တုမေသူ အနကမ္မား၊

မိခင်ဗရာဝတီ

၁၇၆

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

ကိန္ဒြီ မေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝယျုံနော
အာမိသဒါယာဒါတီ။

ဘိက္ခဝေ ရဟန်းတို့၊ တူမှေ၊ သင်တို့သည်။ မေ၊
ငါဘုရား၏၊ ဓမ္မဒါယာဒါ၊ ဟေမိပက္ခိယ ဓမ္မအမွှကို ခံစဲ
ကုန်သည်။ ဘဝထ၊ ဖြစ်ရပ်ကြကုန်လေ့။ အာမိသဒါယာဒါ၊
အာမိသအမွှကို ခံစဲကြကုန်သည်။ မာဘဝထ၊ မဖြစ်ရပ်ကြကုန်
လင့်။ တူမှေသူ၊ သင်တို့၌။ မေ၊ ငါ၏။ အနုကမ္မာ၊ သနားသမှု
ကြောင့်ကြပြခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိနေ၏။ ကိုအတ္ထိ၊ အဘယ်သို့
ရှိသနည်းဟူမှု။ မေ၊ ငါ၏။ သာဝကာ၊ တပည့်တပန်း၊ ရဟန်း
ရှင်လူတို့သည်။ ကိန္ဒြီ၊ အဘယ်သို့လျင်။ ဓမ္မဒါယာဒါ၊ ဓမ္မအမွှ
ကိုသာ ခံယူကြကုန်သည်။ ဘဝယျုံ၊ ဖြစ်ပါကုန်အံနည်း
အာမိသ ဒါယာဒါ၊ အာမိသအမွှကို ခံယူကြကုန်သည်။
နောဘဝယျုံ၊ မဖြစ်ပါကုန်အံနည်း။ တူတို့၊ ဤသို့သနားသမှု
ကြောင့်ကြပြခြင်းသည်။ မေ၊ ငါအား။ အတ္ထိ၊ ရှိနေ၏။ ။
[အနက်။]

အမွှ ၂ -ပါး၊ ၃ -ပါး

အမိပွဲပါယ်ကား -ဘုရားအမွှသည် အာမိသအမွှ၊
ဓမ္မအမွှဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ ထိုတွင် အာမိသသည် ပစ္စယာမိသ၊

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၈၈

လောကာမိသ, ဝဋ္ဌာမိသဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။ ဆွမ်း, သက်နှုံး,
ကျောင်း, ဆေး, ပစ္စည်း ပရိက္ခရာ လာဘသက္ကာရမျိုးသည်
ပစ္စယာမိသမည်၏။

လောက၌ ထင်ပေါ်သော ဂုဏ်ရှိနှုန်အဝါ, မင်းဆရာ
စိုးဆရာ, သူဇ္ဈားဆရာ သူကြွယ်ဆရာ, တပည့်သံယာ တကာ
ပရိသတ်ပေါ်များမှ အလုံးစုသည် လောကာမိသ မည်၏။ နောက်
နောက်ဘဝ၌ ရယူခံစဲရန် ဘာသမ္မတ္တိ, ဘောဂသမ္မတ္တိ, တူသာ
ရိယသမ္မတ္တိ အလုံးစုသည် ဝဋ္ဌာမိသမည်၏။

[မွေးအမွေမှာ ရှုံးပြခိုတိုင်းပင် သိလေ။]

မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်မြတ် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်
မူသည့်နောက် ကျွန်းအပြင်မှာ သုံးကြောင်း သုံးသွယ် ပင်လယ်
ရေပြင်ကြီးလွမ်း၍ သွားဘိသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်
မြတ်ကြီးမှာ ဉ်အာမိသအမွေကြီး သုံးကြောင်းသုံးသွယ်လွမ်း၍
အလွန်ထက်အလွန် ဖြစ်ပွား၍ သွားလိမ့်မည်ကို မြင်တော်မူ၏။

ထို့ကြောင့် -

“မမွေဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထာ၊ မာ
အာမိသဒါယာဒါ” -

ဟူသော အမိန့်တော်မှာတမ်းကို ဟောတော် မြှုက်
ကြားထားတော်မူခဲ့သတည်း။

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၈၈

ဟောခိပက္ခိယဒီပနီ

အနုကမ္မ ဆိုသည်ကား - မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ကြောင့် ကြတော်မူခြင်းပင်တည်း၊ ပင်လယ်ကြီးသုံးခု ဆူဝေရာ ကျွန်းနေ လူတို့ကို ပင်လယ်ကြီး လွမ်းရှုံးသုံးသကဲ့သို့ ဘုရားဘုန်းတော် တန်ခိုးတော်နှင့် အာမိသအမွှေကြီး ပွားစီးကြီးကျယ်၍ သွားရာ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် ရှင်၊ လူအပါင်းတို့ကို ထိအာမိသအမွှေ ပင်လယ်ကြီးလွမ်း၍ ထိအာမိသအမွှေ ပင်လယ်ရောင်းကြီး၌ နှစ်မွန်းမျောပါး၍ ဓမ္မအမွှေသည် အထွတ်အမြတ်တို့မှ အပဖြစ်၍ နေရစ်ကဗျာမည်ကို ကြောင့်ကြတော်မူကြောင်းကို -

“ကို၌မေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝ
ယျူး၊ နော အာမိသဒါယာဒါ” -

ဟု မိန့်တော်မူလေသတည်း။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ကြောင့်ကြတော်မည် မကြည် မဖြူ။ ပယ်မြစ်တော်မူသော အမွှေမျိုးဖြစ်၍ အာမိသအမွှေသုံးပါး သည် အမွှေဆိုး မည်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြည်အမြှာ ဆောင်နှင့်တော်မူခဲ့သော သတိပဋိဘဏ်စသော ဟောခိပက္ခိယ ဓမ္မအမွှေတော် ၃၉ -ပါးသည် အမွှေကောင်းမည်၏။ ဤသို့လျှင် သာသနူ့အမွှေတော်သည် ဆိုးမွေ့၊ ကောင်းမွေ့ နှစ်ပါးရှိလေသ တည်း၊ ဆိုးမွေ့၊ ကောင်းမွေ့ နှစ်ပါးကို ပြဆိုလိုက်သဖြင့် ဆိုးမွေ့ ကို ခံယူသောသူ့၊ ကောင်းမွေ့ကို ခံယူသောသူ့ ဟူသော အမွှေခံ

မိခင်ဓရာဝတီ

နှစ်ပါးသည်လည်း ထင်ရှားလေတော့သည်။

ဆိုဖျယ်အထူးကား - အာမိသ အမွှေမှာလည်း မြတ်စွာ
ဘုရားသည် အကြည်အဖြူ။ ဆောင်နှင်းတော်မူခဲ့သောအရာ
ရှိသေး၏။ ပိဋ္ဌဌယာလောပံ ဆွမ်း၊ ပံသုက္ပာ သက်နှုံး၊ ရှာ့မူ
ကျောင်း၊ ပူတိမဗ္ဗား ဆေး ဤလေးပါးတည်း၊ ဤလေးပါးသည်
ပုဒ္ဓဒါယဇ္ဈာကြီး လေးပါးမည်၏။ ဘုရားကြည်ဖြူတော်မူလှသော
အမွှေတော်ကြီးလေးပါး ဆိုလိုသည်။

ထိုသို့ ဖြစ်ခဲ့သော မြတ်စွာဘုရားသည် “အတိရေက
လာသောဝိဟာရော၊ အမူ ယောဂေါ”အစရှိသည်ဖြင့် ဒါယကာ
တို့ လူဒါန်းသော အတိရေကလာဘ အာမိသအမွှေတို့ကို
အဘယ့်ကြောင့် ခွင့်ပြုတော်မူသနည်းဟူမှာကား ပိဋ္ဌကတ်သုံးပုံဟု
ဆိုအပ်သော ပရိယတို့ သာသနာကြီးသည် ပဋိပတိသာသနာကြီး၊
ပဋိဝေဓသာသနာကြီး နှစ်ပါး၏ အမြစ်မူလကြီး ဖြစ်၏။
ပရိယတို့သာသနာကြီး တည်ရှိမှသာ ထိုသာသနာကြီး
နှစ်ပါးသည် တည်နိုင်၏။ ပရိယတို့ သာသနာကြီးကို သာသနာ

၁။ ပိဋ္ဌဌယာလောပ = သလုံးမြင်းခေါင်းဖြင့် ရင်းနှီးချုပ်သော။

၂။ ပံသုက္ပာ = မြေမူးအလိမ်းလိမ်းကပ်ပြုသော။

၃။ ရှာ့မူ = သစ်ပင်ရင်း။

၄။ ပူတိမဗ္ဗား ဆေး = နားကျင်ငယ်ပုပ်။

ငါးထောင် ဆောင်ရွက်မှုသည် အလွန်ဝန်ကြီးလု၏။ ဆုတ်ကပ်
ကာလဖြစ်၍ သာသနူဝန်ထမ်း ရဟန်းသံယာတို့သည်
ကာယဗ္ဗလ, ဉာဏ်ဘလ လျော့ပါးကြကုန်၏။ အတိရောက
လာဘုံကို လွှတ်၍ ရက္ခာမှုလစသည်၌ တည်၍ ပရီယတ္ထိသာသ
နာကြီးကို ရွက်ဆောင်ခြင်းငါး မတတ်နိုင်ရှိကြမည် အခွင့်ကို
မြင်တော်မှုသည် တစ်ကြောင်း၊ ပါရမိနည်းပါးကြသောသူတို့မှာ
ပရီယတ္ထိမှု, ဒါနမှု, သီလမှု, ပစ္စယာနှဂါဟမှုတို့ကို ပြန့်ပြောစွာ
ပြကြသဖြင့် အပါယဒုက္ခာမှ လွှတ်မြောက်၍ နောက်ဘုရား
သာသနာ၌ ကျွတ်လွှတ်ကြရန် အခွင့်ကို မြော်လင့်တော်မှုသည်
တစ်ကြောင်း၊ သို့အကြောင်းများကြောင့် အတိရောကလာဘ
အာမိသ အမွှေတို့ကိုလည်း ခွင့်ပြတော်မှုရပြန်သတည်း။

ထိုသို့ ဖြစ်ခဲ့သော် အာမိသအမွှေ၌ နစ်မွန်းမျောပါး
ကြရန် အမှုကို မြတ်စွာဘုရားကိုပင် ပြခဲ့ရာ မကျူပြီလောဟူမှ
ပရီယတ္ထိ သာသနာတော်အတွက် ပစ္စယာမိသ, လောကာမိသ
နှစ်ချက်နှင့် ဆက်ဆံကြကုန်သော ပရီယတ္ထိခရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ
အာမိသတော့ လွှမ်းမိုးမှု, အာမိသအမွှေ၌ နစ်မွန်းမျောပါးမှုတို့မှာ
ကင်းလွှတ်စေခြင်းငါး “ပဋိသခါယောနိသောစိဝရု ပဋိသေဝတီ”
အစရိုသော ပစ္စဝေက္ခာကာသုဒ္ဓိ အစီအရင်ကို ထားတော်မှုပေသ
။ အတိရောကလာဘ = အပိုအလွန်ဖြစ်သောလာဘ။

လယ်တီဆရာတော်

၁၈၁

တည်း။ ထို့ကြောင့် အာမိသနှစ်ချက်နှင့် ရောယူက်ဆက်ဆကာ နေရသော်လည်း ပစ္စဝေကွဲကာသုဒ္ဓံ အစီအရင်အတိုင်း အာမိသနှစ်ရပ်ပြီ ဌီကပ်ခင်တွယ်ခြင်း မရှိသော ပစ္စယသနှိသိတာ သို့လစေတနာ ဉာဏ်ပညာ တည်းဟူသော သဘောကြီးကို တက်စီး၍ နေကြပေမူကား အာမိသအမွှေ ပင်လယ်ဝေရာ၌ နှစ်မွန်းမျောပါဖွယ် မရှိကြလေပြီ။

နှစ်မွန်း၊ မျောပါ ဤနှစ်ပါးတို့အထူးကား- ပစ္စယာမိသ၊ လောကာမိသ၊ ဝဋ္ဌာမိသဟူသော အာမိသသုံးချက်တို့၌ အာဒီနိဝ ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်မှု မရှိသည်ကို နှစ်မွန်းမှ ဆိုသည်။ ထိုနှစ်မွန်းမှ အတိုင်းပင် နှစ်ရှည်လများ အရွယ်သုံးပါး လိုက်စားသာယာ၍ နေမှုကို မျောပါမှုဆိုသည်၊ ထိုသို့ အရွယ်သုံးပါးလုံး နှစ်မွန်း မျောပါမှုကို တားမြစ်တော်မူခြင်းနှင့် -

“တို့အညှတရုံ ယာမှု၊ ပဋိဇ္ဈိယျ ပဏ္ဏိတော်” -

ဟူ၍ ဓမ္မပဒပါဋိတော်၌ ဟောတော်မူ၏။

ပဏ္ဏိတော်၊ အသိလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော သူသည်။ တို့အညှတရုံ၊ အရွယ်သုံးပါးတို့တွင်။ အညှတရုံယာမှု၊ တစ်ပါးပါးသော အရွယ်၌။ ပဋိဇ္ဈိယျ၊ မိမိကိုယ်ကို သုတ်သင် ရှင်းလင်းရာ၏။

၁၈၂

ဟောဓိပက္ခိယဒီပနီ

အဓိပါယ်ကား - ပဋိမအရွယ်မှာ အာမိသအမွှံ့၌
 နှစ်မွန်းမျောပါး၍ နေခဲ့လျှင် ဒုတိယအရွယ်၌ မိမိကိုယ်ကို
 ဖော်ထုတ်ယူငင်၍ စင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်ရှင်းလင်းရာ၏။
 ဒုတိယအရွယ်မှာပင် နှစ်မွန်းမျောပါး၍ နေခဲ့လျှင် တတိယ
 အရွယ်၌ မိမိကိုယ်ကို ဖော်ထုတ်ယူငင်၍ စင်ကြယ်အောင်
 သုတ်သင်ရှင်းလင်းရာ၏။ ဖော်ထုတ်ယူငင် သုတ်သင်ရှင်းလင်း
 မှုဆိုသည်ကား - အာမိသအမွှံ့ တွယ်တာသော တဏ္ဍာကို
 ဝေးစွာ ပယ်ရှား၍ ဟောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမွှာဖက်၍ ကောင်းစွာ
 တည်ခြင်းကို ဆိုသတည်း။ စိဝရသန္တာသု^၁, ပိဏ္ဍာပါတသန္တာသု^၂,
 သေနာသနသန္တာသု^၃, ဘာဝနာရာမ ဟူသော အရိယဝံသတရား
 လေးပါးတို့၌ ကောင်းစွာ တည်ခြင်းကို ဆိုသတည်း။ သေသည့်
 တိုင်အောင် အရွယ်သုံးပါးလုံး အာမိသအမွှံ့ နှစ်မွန်းမျောပါး၍
 သွားခဲ့သော်လည်း အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်းဟူမှုကား အပါယ်
 သို့ ကျေတတ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူပြန်၏။

အယသာဝ မလုံ သမ္မတ္တာယ၊ တခုံးယ တမေဝ ခါဒတိ။

ဇဝ အတိအေနစာရိန်၊ တာနိ ကမ္မာနိ နယနိ ဒုဂုတ်း။

[ဓမ္မပဒပါဋိုပ်တော်။]

၁။ စိဝရသန္တာသု = သက်န်း၌ ရောင်ရဲခြင်း။

၂။ ပိဏ္ဍာပါတသန္တာသု = ဆွမ်း၌ ရောင်ရဲခြင်း။

၃။ သေနာသနသန္တာသု = ကျောင်း၌ ရောင်ရဲခြင်း။

လယ်တီဆရာတော်

၁၈၃

အယသာ၊ သံမှု။ မလဲ၊ သံချေးသည်။ သမုပ္ပါဒာယ၊
 လွန်စွာထ၍လည်းကောင်း။ တဒုဋ္ဌာယ၊ ထိုထိအရပ်မှထ၍လည်း
 ကောင်း။ တမေဝ၊ ထိုသံကိုသာလျှင်။ ခါဒတိဓာဝ၊ နေ့စဉ်အမြဲ
 စားသကဲ့သို့။ ဇဝ၊ ၂၅အတူ။ အတိဇာနစာရိနဲ့၊ အာမိသအမွှဲ့
 ပစ္စဝေကွဲကာ ညာဏ်ပညာမကြီး၊ တဏ္ဍာက ဖိစိုး၍ ခရီးမသင့်
 လွန်၍ကျင့်သော ရဟန်းတို့။ တာနိကမ္မာန်း။ ထိုမိမိစိတ်မှ နေ့စဉ်
 ထက်န်သော အာမိသတဏ္ဍာ ကံကြမ္မာတို့သည်။ ဒုဂ္ဂတို့၊
 အပါယ်လေးပါးသို့။ နယနှီး၊ ဆွဲငင်ဆောင်ပို့ကြကုန်၏။ ။
 [အနက်။]

သန်းဖြောကြီး။ ။ မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားရှိစဉ်အခါ
 ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တွင်းမှာ ရဟန်း
 ကြီးတစ်ပါးသေဆုံးခဲ့ရာ သက်န်းတစ်ထည်၌ သာယာသည့်
 အတွက် ထိုသက်န်းမှာပင် သန်းဖြစ်လေ၏။ ထိုရဟန်းကို
 အကြောင်းပြ၍ ဟောတော်မှုသော ဒေသနာပေတည်း။ သက်န်း
 တစ်ထည်၌ ဖြစ်ပွားသော တဏ္ဍာသည်ပင်လျှင် အပါယ်သို့
 ချိန်၏။ ထိုထက် ပိုမိုရာ၌ ဆိုဖွယ်မရှိပြီ၊ ထိုသက်န်းသည်

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၈၄

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

သံယိကအဖို့မှ ဝေစုရသော သက်နှုန်းဖြစ်၍ ဓမ္မိကာဇာပင်
ဖြစ်၏။ ရဟန်းတော်ကြီးသည်လည်း နှစ်ရူနှစ်ဆယ့် ခုနှစ်ပါး
သော သိက္ခာပဒသီလရှင်ဖြစ်၏။ ဓမ္မိကသက်နှုန်း တစ်ထည်သည်
ပင်လျှင် နှစ်ရူနှစ်ဆယ့်ခုနှစ်ပါးသော သိက္ခာပဒသီလရှင် ရဟန်း
တော်ကြီးကို အပါယ်သို့ ချလေ၏။ လောဘပယောဂတွေ
များစွာနှင့် ရှာကြံ့လုပ်ဆောင်၍ရသော လူတို့၏ ပစ္စည်းသွာမှာ
ငါးပါးမျှသော သိက္ခာပဒသီလရှင်ဖြစ်သူ လူတို့၏ အဘယ်ဆိုဖွယ်
ရှိအဲနည်းဟု သံဝေဂသတိ ရှိကြကုန်ရာ၏။

သူဇွေးကြီး ၃၂၆

တစ်နည်းကား - သူဇွေးကြီးတစ်ဦးသည် ငွေအကုဇ္ဇာ
များစွာ၊ ရွှေအကုဇ္ဇာများစွာ၊ ပုလဲ ပတ္တမြား အကုဇ္ဇာများစွာ
ကြယ်ဝ၏။ ထိုရတနာတို့ကို ပိုပတ္တိကာလျှော့ ရန်သူမျိုး ၅-ပါးမှ
လွတ်ကင်း၍ သားစဉ်မြေးဆက် ကြွယ်ဝစာ ခံစာစာကြဖော်ဝြင်းငါး
နက်လှစာသောမြှုပ်နှံ၍ မြှုပ်နှံ၍ ထား၏ အိမ်၍ အလွယ်တကူ
သုံးစွဲရန် ခြောက်သောင်းမျှလောက်သော ငွေ၊ ဆန်ရေစပါး၊
ဝတ်စားတန်ဆာများသာ ရှိ၏။ အမွှေခံသား ခြောက်ယောက်ရှိ၏။
သူဇွေးကြီး သေလွန်၍ အမွှေခံဝေကြရာ အိမ်ရှိ ပစ္စည်းများကို
ခြောက်ပုံခြောက်စုပြု၍ ဝေယူကြ၏။ မြေနှုပစ္စည်းများမှာလည်း

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၈၅

ကမ္မည်းမှတ်စာတို့ကို ခြောက်ပံ့ခြောက်စုပြု၍ ဝေယူကြ၏။ မြန်ရတနာတို့ကား ဉာဏ်ရှင်ကိုယ်တိုင် တူးဖော်မှ ရနိုင်သော အခွင့်ရှိကြကုန်၏။ သားခြောက်ယောက်တို့တွင် တစ်ယောက်သူ သည် လောဘအလွန်ကြီး၏။ လက်ရောက် ရရှိသောပစ္စည်းမျှ နှင့် အနည်းငယ်မျှ ရောင့်ရဲခြင်းမရှိ၊ ရရှိသည်ဟူ၍မျှ မထင်နိုင်၊ မိမိ ဝေပုံကျရာ မြန်ရတနာတို့ကို လွန်စွာတပ်စွန်း၏။ မရလျှင် ရက်ရှည်မနေနိုင် ရှိ၏။ ထိုသို့ ထက်သန်သော လောဘကြောင့် အပန်းခံ၍ အမြန်တူးဖော်ရာ အကုဋ္ဌများစွာ ရွှေ့ခြေရတနာတို့ကို ရှုံး သူဇွေးကြီး ဖြစ်လေ၏။

တစ်ယောက်သောသူသည် ဝိရိယ အလွန်ကောင်း၏ ခဲယဉ်းစွာ နေ့ရည်ရက်များ တူးဖော်ပင်ပန်းရမည်ကို အမှုကြီး တစ်ခုဟု မထင်၊ အလွယ်တကူ မှုသာထင်၏။ ထိုသို့ ထက်သန် သော ဝိရိယဖြင့် အပန်းခံ၍ အမြန်တူးဖော်ရာ အကုဋ္ဌများစွာ ရွှေ့ခြေရတနာတို့ကို ရှုံး သူဇွေးကြီး ဖြစ်လေ၏။

တစ်ယောက်သောသူသည် စိတ်စွဲသန်လှ၏။ ဝေပုံကျ ပြီးသော အခါမှစ၍ ထိုရတနာတို့၌သာ စိတ်သွား၍ နေ၏။ အပို၍ အပိုရမှန်းမသိ၊ စား၍ စားရမှန်းမသိ၊ ဖျောက်ဖျောက်၍ပင် မရရှိနေ၏။ ထိုကဲ့သို့ စွဲမြှေ့သောစိတ်ဖြင့် အပန်းခံ၍ အမြန်တူးဖော်ရာ အကုဋ္ဌများစွာ ရွှေ့ခြေရတနာတို့ကို ရှုံး သူဇွေးကြီး

မိခင်းရာဝတီ

၁၈၆

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

ဖြစ်လေ၏။

တစ်ယောက်သောသူသည် အကြံအဖန် ဉာဏ်ပညာ
အလွန်ကောင်း၏။ စက်ကြီးယာ ကြံဖန်လုပ်ဆောင်၍ တူးဖော်
သော အလွယ်တကူနှင့် ရနိုင်လတ္ထံ့ဟု စိတ်ချ၏။ ထိုသို့သော
ဉာဏ်ဖြင့် ကြံဖန်လုပ်ဆောင်၍ တူးဖော်လေရာ အကုဋ္ဌများစွာ
ရွှေငွေရတနာတို့ကို ရ၍ သူငွေးကြီးဖြစ်လေ၏။

တစ်ယောက်သောသူသည် လေဘာနည်းလှ၏။
တစ်သောင်းကျော်တန် ရရှိလျင်ပင် သူငွေးကြီးဖြစ်ပြီထင်၏။
မြေနှင့်ရတနာတို့ကို ယူလိုသောဆန္ဒပင် မရှိ။ မိမိဥစ္စာဟူ၍ပင်
မမှတ်။ ရရှိပြီးသော ဥစ္စာနှင့်သာ တင်းတိမ်၍ နေလေ၏။

တစ်ယောက်သောသူသည် ရပြီးသောဥစ္စာကို မကြာမိ
ဖြေနှင့်တီး၍ ကုန်စေ၏။ နက်နဲ့ခက်ခဲ့စွာသော ရတနာတို့ကို
တူးဖော်ရန် ပေါက်တူးတူရွင်းဖိုးမျှ မကျေန်။ မကောင်းသူ
ဖြစ်၍လည်း ရပ်စွာမှ နှင့်ထုတ်၍ တစ်ရွာတစ်ပြည့် နေရ၏။

ဥပမာယျ

ဤဥပမာ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် သူငွေးကြီးနှင့်တူ၏။
သီလဝိသုဒ္ဓနှင့် ပရိယတ္ထီမဓာတို့သည် အိမ်တွင်းရှိ ရွှေငွေရတနာ
ဥစ္စာဓမ္မစွာနှင့် တူကုန်၏။ ဓရာန်အဘိညာ ဟူသော စိတ္ထိသုဒ္ဓိ

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၈၄

သည် နက်နဲ့ခက်ခဲ့စွာ မြှုပ်၍ထားသော အကုဋ္ဌများစွာ ရွှေငွေ
ရတနာနှင့် တူ၏။ ဒိဋ္ဌဝိသူ့ဖွံ့ဖြိုးအစရှိသော လောကီပညာ ဝိသူ့ဖွံ့
လေးပါးသည် နက်နဲ့ခက်ခဲ့စွာ မြှုပ်ထားသော အကုဋ္ဌများစွာ
ရွှေငွေရတနာနှင့်တူ၏။ လောကုတ္ထရာ ဉာဏ်အသုန် ဝိသူ့ဖွံ့ဖြိုးသည်
နက်နဲ့ခက်ခဲ့စွာ မြှုပ်ထားသော အကုဋ္ဌများစွာ ပုလဲ ပတ္တမြား
ရတနာနှင့် တူ၏။ ပုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူရှင်အပေါင်း
တို့သည် အမွှံခံသား ၆-ယောက်နှင့် တူကုန်၏။

၁။ လူရှင်အပေါင်းတို့တွင် ဉာဏ်ပိုပါ၍ဆန္ဒမျိုး ရှိသော
သူအပေါင်းတို့သည် လောဘ လွန်ကဲလှသော ပဋ္ဌမ သူဇ္ဈားသား
နှင့် တူကုန်၏။

ဉာဏ်ပိုပါ၍ဆန္ဒ ရှိကြကုန်သော လူအပေါင်း ရှင်အပေါင်း
မည်သည် ရရှိတတ်သိ၍ နေကြသော သီလဝိသူ့ပုဂ္ဂယတ္ထိဓမ္မ^၁
နှင့် အနည်းငယ်မျှ တင်းတိမ်ခြင်း မရှိကြကုန်၊ မြတ်စွာဘုရား
၏ သာသနာဓမ္မနှင့် တွေ့ရပေပြီ၊ သာသနာအမွှံကို ခံရပေပြီဟူ
၍ပင် ပြောလောက်သည် မထင်နိုင်ကြလေကုန်၊ အထက် ဝိသူ့ဖွံ့
တို့ကို ရလိုသောဆန္ဒ အလွန်သန်ကြကုန်၏။ မရလျှင် မနေနိုင်
ကြကုန်။

၂။ ဉာဏ်ပိုပါ၍ဝိရိယမျိုးရှိသော သူအပေါင်းတို့သည်
ဝိရိယ လွန်ကဲသော ဒုတိယ သူဇ္ဈားသားနှင့် တူကုန်၏။

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၈၈

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ထိုကဲ့သို့သော သူတို့သည် မိမိတို့ မရဖူးကြကုန်သေး
သော အထက်အထက်သော အလုပ်ကြီး အကိုင်ကြီးတို့နှင့်
အပန်းခံချွဲနေရမှ စိတ်ကြည်နိုင်ကြကုန်၏။

၃။ ဣ္ခိုပါဝိစိတ်မျိုးရှိသော သူအပေါင်းတို့သည် စိတ်စွဲ
ကြီးလှသော တတိယသူဇွှေးသားနှင့် တူကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့သော သူတို့သည် အကျိုးအာနိသံသ ကြီးမြတ်
လှသော အလုပ်ကို ကြားသိလျှင် တစ်ခြားတစ်ပါးသော အလုပ်
တို့၌ စိတ်မရှိကြကုန်ပြီ။

၄။ ဣ္ခိုပါဝိ ပညာမျိုး ရှိကြသော သူအပေါင်းတို့သည်
ပညာလွှန်ကဲသော စတုတွေသူဇွှေးသားနှင့် တူကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့သော သူတို့သည် သူများတို့ မတတ်နိုင်ကြ
သော ခက်ခဲသောပညာမှူး၊ နက်ခဲသောပညာမှူး၊ အကျိုးအာနိသံသ
ကြီးမြတ်လှသော ပညာမှူးတို့ကို ဖြစ်မြောက် ပေါက်ရောက်အောင်
ထူထောင်လုပ်ကြ၍ နေရမှ စိတ်ကြည်နိုင်ကြကုန်တော့သည်။

၅။ ဣ္ခိုပါဝိမျိုးမဟုတ် ဆန္ဒနှင်း၊ ဝိရိယနှင်း၊ ပညာနှင်း
မျိုးသာရှိသော သူအပေါင်းတို့သည် လက်ရောက်ရရှိသော ဥစ္စာစု
နှင့်ပင် သူဇွှေးကြီး ဖြစ်ပြီဟု စိတ်ချေသော ပဋိမသူဇွှေးသားနှင့်
တူကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့သော သူတို့သည် သွေ့ဆန္ဒ သေးနှင်းကြသည်

မိခင်ရောဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၈၉

အတွက် အထက်အထက်သော ပိဿ္ပတို့ကို ယခုဘဝ္မာ မိမိတို့
ရတိက်သော မိမိတို့ဆိုင်ရာ မိမိတို့အမွှု ဥစ္စာဟူ၍ပင် အထင်
မရကြကုန်၏။ လုံးလဝိရိယသေးနှင်းကြသည့်အတွက် အအိပ်
အနေကို ဓိုးခြားနေ့ရည်ရက်များ အားထုတ်ရသော အမှုမျိုး
ဆိုလျှင် ထိုအမှု၌ စိတ်မရှိကြကုန်ပြီ၊ မဖြစ်နိုင်သောအမှုစု
ပစ်ပယ်၍ ထားကြကုန်၏။ စိတ်စေတနာ သေးနှင်းကြသည့်
အတွက် ထိုအမှု၌ အခိုင်အမြဲ စိတ်စွဲမှု မရှိကြကုန်၊ သူတစ်ပါး
တို့ စိတ်ထင်ရာ ပြောဆိုကြသော နာနာဝါဒစကားကို ကြား
တိုင်း ကြားတိုင်း စိတ်ပြောင်း၍ နေကြကုန်၏။ အသိပညာ
သေးနှင်းကြသည့် အတွက် မိမိတို့နှင့် ထိုက်တန်သော အလုပ်
မဟုတ်ဟု စွန့်ပယ်၍ထားကြကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့သော သူတို့ကို
မြင်တော်မျှ၍ –

“ ဆန္ဒီဒီပါဒ် ဘာဝတီ၊ ဝိရိယီဒီပါဒ်
ဘာဝတီ၊ စိတ္တီဒီပါဒ် ဘာဝတီ၊ ဝိမံသီဒီပါဒ်
ဘာဝတီ ” –

မိရိုးဖလာ အားဖြင့် သေးနှင်းရှုနေသော ဆန္ဒစသည်တို့
ကို ကြီးပွား၍လာအောင် ထူထောင်ပွားများကြရမည်ဟူလို့။
ကြီးပွား၍လာကြမှ ဆန္ဒတစ်မျိုး၊ စိတ်တစ်မျိုး ပေါ်နိုင်ကြလေ
ကုန်သတည်း။

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၉၀

ဟောမိပက္ခိယဒီပနီ

၆။ ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ လူခုသီလ, ရဟန်းခုသီလတို့သည်
ဆဋ္ဌမသူငြေးသား လူပျက်နှင့် တူကုန်၏။

သရဏရုံသုံးပါးနှင့်တကွ ၅-ပါးသီလ, အာမိဝဋ္ဌမက
သီလဟု ဆိုအပ်သော နိစ္စသီလ မလုံခြုံကြကုန်သော လူမိန်းမ,
လူယောက်၍ားတို့သည် သာသနူအမွှံခံ ဥပါသကာအဂ်၏၊
ဥပါသိကာအဂ်တို့မှ လွတ်ကွာ၍ ဥပါသကာပျက်, ဥပါသိကာ
ပျက် အဖြစ်၌ တည်ကြကုန်၏။ ပါရာမိက ကျရောက်သော
ရဟန်း, သာမဏေတို့သည် ဘုရားအမွှံခံရဟန်းကောင်းအဂ်၏၊
သာမဏေကောင်းအဂ်တို့မှ လွတ်ကွာ၍ ရဟန်းပျက်,
သာမဏေပျက် အဖြစ်၌သာ တည်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့တွင်
လူတို့မှာ ငါးပါးသီလ, အာမိဝဋ္ဌမကသီလတို့ကို ယခုနေ့မှစ၍၍
စောင့်ထိန်းပါတော့မည်ဟု ဆောက်တည်လျှင် ယခုနေ့မှစ၍၍
သာသနူအမွှံခံ ဥပါသကာ, ဥပါသိကာ အဖြစ်သို့ ရောက်
နိုင်ကြကုန်၏။ ဤကား တစ်ဦးသော အဘ၏ အမွှံခံ
သားမြေး အရိုးအမျိုးပင် မှန်ကြကုန်သော်လည်း ဣ္ခိုးပါဒိုလေး
ပါးတွင် တစ်ပါးပါး အခြေခံရှိကြသော သူတို့သည်သာ မိမိတို့
ဆိုင်ရာ အမွှေ့ဇာကို အကုန်ရယူ ခံစားကြရကုန်သည်။ ဣ္ခိုးပါဒို
လေးပါးတွင် တစ်ပါးပါးမျှ မရှိကြကုန်သော သူတို့သည်ကား
အလွယ်တကူ အပေါ်ယိုက အချို့မျှသော အမွှေ့ကိုသာ ရယူခဲ့

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၉၁

စံရကုန်သည်၊ အနှစ်သာရဖြစ်သော အမွေးပွားမှ အပဖြစ်
ကြကုန်လေ၏။ အချို့သူတို့က အလွယ်တကူ အပေါ်ယိုက
အချို့မျှကိုပင် ဖြန်းတီး၍ ပစ်ကြသဖြင့် ဘုရားအမွေ၊ သာသနူ
အမွေမှ အပဖြစ်ကြကုန်သည်ဟု အမွေခံယူ အထူးအပြားကို
ပြဆိုခန်းတည်း။

အနိယတ အမွေခံ

တစ်နည်းကား - အနိယတအမွေခံ၊ နိယတအမွေခံ
အားဖြင့် နှစ်ပါးရှိ၏ အကြင်သူတို့သည် မိမိတို့ အန္တိတ္ထခန္ဓာ၌
ကောင်းကောင်းကြီးထင်မြင်သော အနိစ္စား၊ အနတ္ထား
ကို တစ်ရုံတစ်ဆုံးမျှ မရရှုံးကြကုန်၊ ထိုသူတို့သည် အနိယတ
အမွေခံမည်ကုန်၏။ အနိယတ ဆိုသည်ကား - ယခုနေ့၌
သဗ္ဗည်းဘုရားတပည့်သား၊ သဗ္ဗည်းဘုရားအမွေခံ၊ နက်ဖြန်း၌
တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊ တစ်ပါးသော ဘုရားအမွေခံ
ဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့၊ မိမိကိုးကွယ်၍ လာခဲ့သော သဗ္ဗည်းဘုရား
သာသနာကိုပင် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချု ဖျက်ဆီးကြကုန်လတ္တံ့၊ လောက၌
ဗုဒ္ဓဘာသာမှ ခရစ်ယာန်ဘာသာသို့ ပြောင်း၍ ဗုဒ္ဓဘာသာကို
ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချု ဖျက်ဆီးကြကုန်၏။ နောက်ဘဝ ဆိုဖွယ်ရာမရှိပြီ။
ထို့အတူ သည်လ၌ သဗ္ဗည်းဘုရားတပည့်သား၊ နောက်လ၌

မိခင်ဓရာဝတီ

၁၉၂

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊ သည်နှစ်၌ သဗ္ဗညာတဘုရား
တပည့်သား၊ နောက်နှစ်၌ တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊
ပဋိမအရွယ်၌ သဗ္ဗညာဘုရားတပည့်သား၊ ဒုတိယအရွယ်၌
တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊ တတိယအရွယ်၌ တစ်ပါး
သော ဘုရားတပည့်သား၊ တစ်ပါးသော ဘုရားအမွဲခံ ဖြစ်ကြ
ကုန်လတ္ထံ၊ သည်ဘဝ၌ သဗ္ဗညာဘုရားတပည့်သား၊ သဗ္ဗညာ
ဘုရားအမွဲခံ၊ နောက်ဘဝ၌ တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား
တစ်ပါးသော ဘုရား အမွဲခံဖြစ်ကြကုန်လတ္ထံ။

နာနာသတ္တာရာနဲ့ မှခံ ဥပ္ပါယောကျနှိတ် ပုထုဇ္ဇနာ။

[ပဋိသိမ္မာမင်ပါဂိုဏ်။]

နာနာသတ္တာရာနဲ့၊ အထူးထူးသောဆရာ၊ အထူးထူး
သော ဘုရားတို့၏။ မှခံ၊ မျက်နှာကို။ ဥပ္ပါယောကျနှိ၊ တစ်မော့
မော့ ကြည့်တတ်ကုန်၏။ တူတိ၊ ထိုကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထု၍
မည်ကုန်၏။

[ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သည်ကို တစ်မော့မော့ကြည့်မှ ဆိုသည်။]

အဓိပ္ပါယ်ကား - ပုထု၍သတ္တဝါတို့မည်သည်
အနေမတရှု သံသရှု၌ ကိုးကွယ်ရာ ဤနာနြီးသည်ဟု မရှိကြ၊

မိခင်စရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၉၃

ယခုနေ့၌ တစ်မျိုး၊ နက်ဖြန်၌ တစ်မျိုး၊ သည်လွှာတစ်မျိုး၊
နောက်လွှာတစ်မျိုး၊ သည်နှစ်၌တစ်မျိုး၊ နောက်နှစ်၌တစ်မျိုး၊
သည်အရွယ်၌တစ်မျိုး၊ နောက်အရွယ်၌တစ်မျိုး၊ သည်ဘဝ၌
တစ်မျိုး၊ နောက်ဘဝ၌တစ်မျိုး ကိုးကွယ်ရာဘုရား အစားစား
အဖုံး ပြောင်းကြမ် ဖြစ်ကုန်၏။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ သူဗျာ
ဘုရားကို ဘုရားဟု ကိုးကွယ်ကြရသော ဘဝကား အလွန်နည်း
ပါး၏၊ ရခါဗြိဟ္မာကို ဘုရားဟု ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ရခါ
သိကားကို၊ ရခါ ထိထိနတ်ကြီးတွေကို၊ ရခါ နေကို၊ ရခါ
လကို၊ ရခါ ထိထိနက္ခတ်ကို၊ ရခါ ဘူမ်းမိုးနတ်ကြီး၊ ဘီလူး
ကြီးတွေကို ဘုရားဟု ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။

လောက၌ အလွန်ယုတ်မာမောက်မှားသော မိဇ္ဇာဒီဋီ
ဆရာကြီးတွေတို့ကား ကမ္မားတန်ဆာ၊ ကမ္မားမြေစာကဲသို့
အလွန်တရာ ပေါ်များကြကုန်၏။ ထိုမိဇ္ဇာဒီဋီ အယုတ်တမာ
ကြီးတွေကို တွေ့မိတွေရာ ဘုရားဟု၍ ကိုးကွယ်ကြကုန်သော
ဘဝတို့ကား အလွန်များပြားကြကုန်၏။ ရခါ နဂါးကို၊ ရခါ
ကမ္မားကို၊ ရခါ မြစ်ကို၊ ရခါ မီးကို၊ ရခါ ရေကို ဘုရားဟူ၍
ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ကိုယ်တွင်း၌ သဏ္ဌာယဒီဋီ
အမောက်အမှားကြီး ရှိနေကြကုန်သော ပုထုဇွန်သွေးတို့၏
တစ်ဘဝ၊ တစ်ဘဝလျှင် တစ်မျိုး တစ်မျိုးကိုးကွယ်ရာ ဘုရား

မိခင်ဓရာဝတီ

၁၉၄

ဟောဓိပက္ခိယဒီပနီ

မည်သည် လောကဓာတ်၌ အလွန်များပြား၏။ ကြပ်ကြပ်ကို
ကွယ်လေလေ အပါယ်ငရဲ ကြပ်ကြပ်နက်နဲ့လေလေသာ ဖြစ်၏။

ဤဘဝမှ နောက်၌လည်း သဏ္ဌာယဒီ၌ အမောက်အ
များကြီးနှင့်တကွ ကျင်လည်၍ သွားကြရကုန်သေးသည်ရှိသော
တစ်ဘဝလျှင် တစ်မျိုး တစ်မျိုးကိုးကွယ်ရာ ဘုရားပြောင်း၍
ပြောင်း၍ သွားကြကုန်လတ္ထံ၊ ပုထုဇူးအဖြစ်သည် ကြောက်ဖွယ်,
လန်ဖွယ်, စက်ဆုပ်ဖွယ်, ချုံရှာဖွယ်, အော့အန်ဖွယ် အလွန်
ကောင်းလေစွာ။

[ဤကား နာနာသတ္တာရာနဲ့ မှခံဥပ္ပါယောကျိုးတိပုထုဇူးနာ
ဟူသော ပါဋ္ဌာတော်မြတ်၏ အဓိပါယ်ရပ်တည်း။]

ကိုးကွယ်ရာဘုရားပြောင်းရွှေလျှင် ကိုးကွယ်ရာတရား
လည်း တစ်ဘဝလျှင် တစ်မျိုး ပြောင်းရွှေကြရကုန်၏။ ရခါ
သဗ္ဗညာဘုရားတို့ ပည်တ်သော အဓိသီလတရားကို ကိုးကွယ်
ကြရကုန်၏။ ရခါ နားတို့၏ အလေ့အကျင့် ဟူသော ဂေါသီလ,
ဂေါဝတ တရားတို့ကို ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ရခါ ခွေးတို့၏
အလေ့အကျင့်, ရခါ မြင်းတို့၏ အလေ့အကျင့်, ရခါ ဆင်တို့၏
အလေ့အကျင့် စသည်ဖြင့် ကိုးကွယ်ရာ သီလတရားလည်း
အလွန်များပြား၏။

ဒီ၌အရာ၌လည်း -သမ္မာဒီ၌တရားကို ကိုးကွယ်ရာသော

မိခင်ဗရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၉၅

ဘဝအလွန် နည်းပါး၏။ အလွန်ယုတ်မာလှသော မိစ္ဇာဒိဋ္ဌဓမ္မ^၁
တို့သည် ကမ္မားတန်ဆာ၊ ကမ္မားမြေစာ ဖြစ်၍ အလွန်ပေါ်များ
ကြကုန်၏။ ထိုတရား ထိုသာသနာတို့ကို ကိုးကွယ်ရာပြု၍
လာကြကုန်၏။ ကြပ်ကြပ်ကိုးကွယ်လေလေ အပါယ်ငရဲ နက်နဲ
လေလေ ချည်းသာတည်း။

မဟာအမှာက်အမှား။ ။ သံသရာ၌ ကျင်လည်ကြရကုန်သော
ပုထုဇ္ဇာ သတ္တဝါတို့မှာ အမိုက်အမဲ
အမှာက်အမှား အနဲ့ ရှိနေကြသည်တွင် ကိုးကွယ်ရာ ဘုရား
မှာက်မှားမှာ၊ ကိုးကွယ်ရာ တရားမှာက်မှားမှာသည် အလွန်
တရား နာကြီးလှသော မဟာအမှာက်အမှားကြီးပေတည်း။
အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော ကိုးကွယ်ရာ ဘုရားမှာက်မှား
ခဲ့လျှင် အလုံးစုံသော ကိုယ်ကျင့်တရားလည်း အကုန်မှာက်
မှားတော့သည်။ မန်သုတ္တ ဒုလ္လာဟူသော ဘဝပဒေသာပင်
ကြီးသည် ငရဲပဒေသာပင်ကြီး လုံးလုံး ဖြစ်လေတော့သည်။
[ကြိုကား အနိယတအမွှံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရှေ့သို့သွားကြ
လတ္တုံးသော အနိယတအလားကို ပြဆိုချက်တည်း။]

၁၉၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

နိယတ အမွှံခံ

အကြင်သူတို့သည် မိမိတို့ အန္တတ္ထခန္ဓာပြု အနိစ္စအချက်၊ အန္တနအချက်ကို ကောင်းစွာ မြင်ဖူးကြကုန်၏။ သဏ္ဌာယဒီ၌ နိုင်ငံကြီးမှ ကျေတ်လွတ်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် နိယတအမွှံခံ မည်ကုန်၏။

နိယတဆိုသည်ကား - ထိုသူတို့သည် နောင်အနမတရှု သံသရာ၌ ကိုးကွယ်ရာဘုရား မောက်မှားမှ ကျေတ်လွတ်ကြပေ ကုန်၏။ သူဗျည်မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်အစစ်၊ သမီးတော် အစစ် ဘဝဆက်တိုင်း အမြဲဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့အား ဘုံစဉ် စံမျိုး ဖြစ်ကြကုန်၍ သံသရာ၌ ဘဝများစွာ ကမ္မာများစွာ ကျင်လည်၍ သွားကြကုန်သော်လည်း ငါတို့ဘုရား၏ ဂုဏ်တော်၊ ကျေးဇူးတော်တို့သည် တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝ၊ တစ်ကမ္မာထက် တစ်ကမ္မာ ပွင့်လင်း၍သာ သွားကြကုန်၏။ တရားတော်၏ ဂုဏ်မော် ကျေးဇူးတော်၊ သံယာတော်၏ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူး တော်တို့သည် တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝ၊ တစ်ကမ္မာထက် တစ်ကမ္မာ ပွင့်လင်း၍သာ သွားကြကုန်၏။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သာသနာတော်ကြီး ၃-ပါး၊ သီလဝိသူဒီ အစရှိသာ ဝိသူဒီကြီး ၄-ပါး၊ သတိပဋိနှင့်၊ သမ္မပ္ပါယာနှင့်၊ ဉူဒီပါဒ်၊ ဉူဒီနှင့်၊ ဗိုလ်၊ ဗောဓိ၏၊ မဂ္ဂင်ဟူသော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၅-ပါး။

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၉၅

ဤအလုံးစုသော ဓမ္မအမွှတော်ကြီးတို့သည် တစ်ဘဝထက်
တစ်ဘဝ၊ တစ်ကမ္မာထက် တစ်ကမ္မာ ထို့သူတို့ စိတ်နှင့်လုံးမှာ
ကြီးကျယ်စွာ ပွားများစည်ကား၍သာ သွားကြကုန်၏။

ငါတို့မြတ်စွာဘုရား၏ ပရီယတ္ထီသာသနာတော်ကြီး၊
ပဋိပတ္ထီသာသနာတော်ကြီး၊ ပဋိဝေဓသာသနာတော်ကြီး သုံးပါး
တို့သည် ထို့သူတို့မှာ အစဉ်ထာဝရ ဘဝအဆက်ဆက်၊ ကမ္မာ
အဆက်ဆက် မပျက်ခိုင်ကျည် အမြဲ တည်လေကုန်၏။
လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ပြဟ္မာချမ်းသာတို့ကို အစဉ်ခံစား
စံစားသော သံသရှုံး ကျင်လည်ကြရကုန်သော်လည်း တစ်ဘဝ
တစ်မျိုး ကိုးကျယ်ရာဘုရား ပြောင်းရွှေကြရသော လောကီဘုံသူ၊
လောကီဘုံသား မဟုတ်ကြပေကုန်ပြီ၊ လောကုတ္ထရာဘုံသူ၊
လောကုတ္ထရာဘုံသား၊ အရိယာဘုံသူ၊ အရိယာဘုံသား
အဖြစ်နှင့်သာ ကျင်လည်ကြရကုန်၏။

နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ၊ နိဗ္ဗာန်ဘုံသား

သံသရာဝပဲသုယှဉ် နစ်၍၊ မြှုပ်၍၊ မွန်း၍၊ မော၍၊
မျောပါး၍ နေကြကုန်သော သံသရာဘုံသူ သံသရာဘုံသား
ဝင်ဒက္ခသမားမျိုး မဟုတ်ကြပေကုန်ပြီ၊ သူ့ပါဒီသေသ အမည်
ရှိသော ပဋိမနိဗ္ဗာန်ဘုံသူ၊ ပဋိမနိဗ္ဗာန်ဘုံသား အစစ်ဖြစ်ကြကုန်၍

မိခင်ဇရာဝတီ

၁၉၈

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

ဘုံစည်အားဖြင့် ခံစားစံစားကာ အနုပါဒီသေသနိဗ္ဗာန်သို့ တစ်သန
တည်း ဆန်တက်သမားတို့သာတည်း။

အနုမတရ သံသရာ၌ ခပ်သီမ်းသော ပညာရှိသူ လူ,
နတ်, ဗြဟ္မာသတ္တဝါတို့သည် သဗ္ဗာညျမြတ်စွာဘုရားတို့၏
သားတော်အစစ်, သမီးတော်အစစ်, နိယတဘုံသူ, နိယတဘုံ
သား အဖြစ်ကို အလိုရှိကြလှကုန်သည်ဖြစ်၍ ဘုရားကို တစ်မြော်
တည်းမြော်ကြရကုန်၏။ တရားကို တစ်မြော်တည်း မြော်ကြရ^၁
ကုန်၏။ သံယာကို တစ်မြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏။
သာသနာကို တစ်မြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏။ ဒါနကို များစွာ
ပြ၍ ဆုတောင်းကြရကုန်၏။ သီလကို များစွာပြ၍ ဆုတောင်း
ကြရကုန်၏။ ဘာဝနာကို များစွာပြ၍ ဆုတောင်းကြရကုန်၏။

[ဤကား နိယတအမွှဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ယခုဘဝမှ ရှုံးသို့
တစ်မြောင်တည်း သွားကြလွှဲ့သော နိယတအလားကို
ပြဆိုချက်တည်း။]

သည်ကိုရည်၍ သုတေန်, အဘိဓမ္မပါဋ္ဌာတော် အရပ်ရပ်
တို့၌ -

“တို့၌ သံယောဇနာန် ပရီကွယာ
သောတာပန္နာ ဟောတို့၊ အဝိနိပါတစမွှာ
နိယတောာ သမွှာမိပရာယကော” -

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၉၉

ဟန္တု ဟောတော်မူသည်။

တိဏ္ဍာ သံယောနနာနဲ့၊ သုံးပါးကုန်သော သံယော၌
တို့၏။ ပရိက္ခယာ၊ ကုန်ဆုံးချုပ်ဖြစ်း ရပ်သိမ်းခြင်းကြောင့်။
သောတာပန္တာ၊ အနုပါဒီသေသနိဗ္ဗာန်သို့ တစ်ဖြာင့်တည်း
သွားသော ဗောဓိပက္ခယဓမ္မအယဉ်သို့ ရှေးဦးစွာရောက်သော
သူသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အဝိနိပါတစဓမ္မာ၊ စုတေသည်၏
အခြားမဲ့၌ အလိုမရှိရာ ဘဝသို့ ဘရမ်းဘတာ ကျခြင်းသဘောမှ
ကျတ်လွှတ်လေ၏။ နိယတော့၊ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္မာ
အဆက်ဆက် မပျက်မကွဲ အစဉ်ထာဝရမြို့သော ဗောဓိပက္ခယ
ဓမ္မအမွှဲခံဖြစ်လေ၏။ သဓမ္မာဓိပရာယဏော၊ အထက်မဂ်၊
အထက်ဖိုလ်လျင် အလိုရှိကာ လွယ်စွာရကြောင်း လည်းလျောင်း
မှိခိုရှိရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

သက္ကာယဒီဋ္ဌာ, ဝိစိကိုဇ္ဍာ, သီလဗ္ဗတပရာမာသ^၃ ဤသုံး
ပါးကို သံယော၌သုံးပါး ဆိုသည်။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်လည်း
သက္ကာယဒီဋ္ဌာသည်သာ ပစာနအချုပ်တည်း။

အနိယတ၊ နိယတအမွှဲ နှစ်ပါးကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

၃။ သီလဗ္ဗတပရာမာသ = နွားအလေ့အကျင့်ကို အကောင်းထင်ကာ
အမှားအားဖြင့် လိုက်နာသုံးသပ် ကျင့်ကြီးမှု။

တိက်တွန်းချက်

ဤသို့လျှင် ခဲ့ခြမ်းဝေဖန်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဆိုးမွေ၊
ကောင်းမွေဟူ၍ အမွေ J-မျိုး၊ အနိယတ အမွေ၊ နိယတ
အမွေဟူ၍ အမွေ J-မျိုးရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆိုးမွေခံ၊
ကောင်းမွေခံဟူ၍ အမွေခံနှစ်မျိုး၊ အနိယတအမွေခံ၊ နိယတ
အမွေခံဟူ၍ အမွေခံနှစ်မျိုးရှိသည်ကိုလည်းကောင်း သိမြင်နိုင်
ကြကုန်သော ရှင်ရှင်လူလူ သူတော်ကောင်း သူမြတ်လောင်း
အပေါင်းတို့သည် ရေးရေးသော ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္မာ
အဆက်ဆက်တို့က ဆိုးမွေကို ခံစားလို၍ ဘုရားသာသနာကို
ငါတို့ ဆုတောင်းခဲ့ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ကောင်းမွေကို ခံစားလို၍
သာ ဆုတောင်းခဲ့ကြကုန်သည် အနိယတ တဒဂံအမွေကိုလို၍
ဒါနံ၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ပါရမိဆုတောင်းမှုကို ငါတို့ ပြခဲ့ကြ
ကုန်သည်မဟုတ်၊ နိယတအမွေကို ရလို၍ ပြခဲ့ကြကုန်သည်ဟု
မိမိတို့ ပင်ပန်းတကြီး နှီးရင်းကိုးစား၍ လာခဲ့ကြသော အမှုရင်းကို
ကောင်းစွာဖြောက်ရှုလည်းကောင်း၊ အမွေယုတ်၊
အမွေဆိုးများကို မြတ်စွာဘုရား မြစ်ပယ်တော်မှုသည်ကို
မြောက်ရှုလည်းကောင်း ယခုဘဝ ဘုရားတပည့်းဗား၊
ဘုရားအမွေခံအဖြစ်ကို ရကြသည့်အခါ၌ မိမိတို့ ဘိုယ်ကို
ဆိုးမွေကိုခံစားသော အမွေခံဆိုး၊ အမွေခံယုတ် မဖြစ်ကြစေကုန်ရာ၊

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၂၀၁

အနိယတ တဒဂ်အမွှမျှကို ခံစံရသော အနိယတ တဒဂ်
အမွှခံ မဖြစ်ကြစေကုန်ရာ၊ ဗောဓိပက္ခိယမ္မာအမွှတည်းဟူသော
ကောင်းမွှကို ခံစံသော အမွှခံကောင်း၊ အမွှခံမြတ်သာ ဖြစ်
ကြစေကုန်ရာ၏။

ထိုစကားမှန်၏၊ ဘဝသံသရာ ရှည်မြင့်စွာကာလျှော့
ဘုရားအမွှခံဖြစ်ကြရန် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနနာပါရမီ
ဆုတောင်းမှုကို ပြုကြသောအခါ၌ အကျွန်ုပ်တို့ ယခုပြုအပ်
သော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကြောင့် နောင်လူတွင် ထင်ရှား ဘုရား
မြတ်စွာ ပွင့်သောအခါ၌ ကောင်းစွာ ဖူးတွေကြရကုန်
သည်ဖြစ်၍ အကျွတ်တရားကို ရကြပါလိုကုန်၏ဟူ၍လည်း
ကောင်း၊ မင်္ဂလာက် ဖိုလ်ဥာက် နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို ရကြ
ပါလိုကုန်၏ဟူ၍လည်းကောင်း ဤသို့ ဓမ္မအမွှကိုသာ ဆုတောင်း
ကြမဲ့ ဓမ္မတာဖြစ်သည်။ နောင်လူတွင်ထင်ရှား ဘုရားမြတ်စွာ
ပွင့်သောအခါ၌ ကောင်းစွာ ဖူးတွေကြရကုန်သည် ဖြစ်၍ ပစ္စည်း
လာသ်လာသာ ပေါ်များကြရပါလိုကုန်၏။ မင်းဆရာ၊ စိုးဆရာ၊
သူဇ္ဈားသူကြွယ်ဆရာ ဖြစ်ကြရပါလိုကုန်၏ဟု အာမိသအမွှ
နှစ်ပါးကို ဆုတောင်းကြမဲဟုတ် လူတို့မှာလည်း ဘဝသမ္မတ္တို့၊
သောကသမ္မတ္တို့ ဇူသုရိယသမ္မတ္တို့ ကုသိုလ် မျိုးကို များများ
ကြီး စိုက်ပျိုးကြရပါလိုကုန်၏ဟု ဆုတောင်းကြမဲမဟုတ်။

မိခင်ဇရာဝတီ

၂၀၂

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

ယခုအခါ၌မူကား - ရှင်လူအပေါင်းတို့၌ ပစ္စယာမိသတဏ္ဍာံ၊ လောကာမိသတဏ္ဍာံ၊ ဝဋ္ဌာမိသတဏ္ဍာံတို့သည် လွန်စွာ မင်းမူ၍နေကြကုန်၏။ တဏ္ဍာသုံးပါး၏ ဆန့်ကျင့်ဖက်ဖြစ်သော အရိယဝံသတရားလေးပါးများကို ပြောဆိုခဲ့လျှင် မခံနိုင်ရှိကြကုန်၏။

အရိယဝံသတရားလေးပါး ဆိုသည်ကား -

၁။ ဆွမ်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွှယ်ခြင်း တစ်ပါး။

၂။ သက်နှုန်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွှယ်ခြင်း တစ်ပါး။

၃။ ကျောင်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွှယ်ခြင်း တစ်ပါး။

၄။ ဘာဝနာတရား၌ မွေးလျှော်ခြင်း တစ်ပါး -

ဤလေးပါးတို့တည်း။

ဤလေးပါးတို့သည် ဘုရား၊ ဘုရားတပည့်သား၊
ဘုရားအမွှံခံ ရှင်လူအရိယာအရိုး အမျိုးခံသူတို့ မစွန်းအပ်သော
တရားဖြစ်၍ အရိယဝံသ တရားမည်၏။

[ဤကား အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ညာရှိနှုန်းတို့ သတိကြရန် အချက်တည်း။]

၁။ ပစ္စယာမိသတဏ္ဍာ = ပစ္စည်းကို လိုချင်တပ်မက်မောသောတဏ္ဍာံ။

၂။ လောကာမိသတဏ္ဍာ = လောကစည်းစိမ်ကို လိုချင်တပ်မက်သော
တဏ္ဍာံ။

၃။ ဝဋ္ဌာမိသတဏ္ဍာ = သံသရာဝင့်ကို တစ်းတလိုချင်သောတဏ္ဍာံ။

မိခင်ဇရာဝတီ

အသိဉာဏ်ပညာနည်းသူတို့မှာ အသိအလိမ်မာ ဉာဏ်
ပညာနည်းပါးလှသူတို့မှာမူကား ကုသိုလ်တရား အဖြစ်များလျှင်
ပင် အကောင်းပြုရတော့သည်။

ဉာဏ်ပညာကြီးသူတို့မှာ အသိအလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာ
ရှိသူတို့သည် ယခုဘဝ္မာသော်လည်းကောင်း၊ နတ်ပြည်သို့
ရောက်ကြ၍ နောက်ဘဝ္မာသော်လည်းကောင်း၊ နိယတဓမ္မ
အမွှံခံ ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့ မချွှတ်မလွှဲအမြဲမျချ ရောက်လိုကြကုန်
သည်ရှိသော် အာမိဝ္မာမက သီလ၌ ကောင်းစွာတည်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီး
သော ကာယဂတာသတိကို ထူထောင်ပြီးလျှင် ခန္ဓာဝါးပါး
တရားတို့၏ လက္ခဏာရေးသုံးပါးတို့ကို တစ်နေ့တစ်နေ့လျှင်
ယုတွေအဆုံး သုံးနာရီမျှ အချိန်ရအောင် လုံးလစွဲမြိုက်ကုန်ရာ၏။

နိယတအမွှံခံဘုံစဉ်စံ။။ ခန္ဓာဝါးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး၌

ပေါက်ပေါက်ရောက်ရောက်

ထင်မြင်နိုင်ကြကုန်လျှင်ပင် နိယတအမွှံခံ ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့
ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။ လက္ခဏာရေးသုံးပါးတို့တွင်လည်း အနိစ္စ
လက္ခဏာရေးတစ်ပါး ကောင်းကောင်း ထင်မြင်နိုင်ကြကုန်လျှင်
ပင် နိယတအမွှံခံ ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။

[တစ်ပါးပါး၌၌စွဲမြိုက်နှင့် အစိအရင်ကိုမူကား -ငါတို့စိရင်သော

မိခင်ဇရာဝတီ

၂၀၄

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

လက္ခဏဒီပနီ၊ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ၊ အာဟာရဒီပနီ၊ အနတ္ထဒီပနီ၊
ကမ္မာနဒီပနီ စာအုပ်တို့မှာယူကြလေကုန်၊ နိယတာဘုစ်
စတို့၏ အလားကိုလည်း ငါတို့စိရင်သော စတုသစ္စဒီပနီ
ကျမ်း၊ ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်း နိဗ္ဗာန်အခန်းတွင် ကြည့်၍
ကြလေ။]

သာသနူအမွှတ်တော်ကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

နိဂုံး

- ၁။ နိဂရေး ပျော်းမနား နာမေ၊ အရသေး ပုံဗ္ဗာန္တရေး။
တန္ထိတိသီဟို သာရုံဟို၊ ဓမ္မကာမေဟို ကာရိုတေ။ ။
- ၂။ သည့်နှင့် သာရရုက္ခာဟို၊ စန္တနောဒကသီတလေ။
စက်းမေ သာလမဏ္ဍာမှို့၊ ဝသန္တန့် မယာ ကတာ။ ။
- ၃။ ဥဇ္ဇာမဂ္ဂ ဝိဘာဝေါ်း၊ ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ။
ဗုံးမနားနာမေ၊ ပဋိရူပ အနေလှလျက် အောက်ထက်
မြေပါကြညာထံ့သင်း ဂုဏ်သတင်းဖြင့် ပျော်းမနားဟု ထင်ရှား
သော အမည်ရှိသော။ နိဂရေး မြို့။ အရသေး ကုလားလေးတာ
ငါးရာမက အရသောက်နှင့် ကောင်းစွာပြည့် စုံထသော။
ပုံဗ္ဗာန္တရေး ဝယာမြှောင်ယူက် တောင်နှစ်ဖက်တို့၏ အကြား၌

မိခင်ဗရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၂၀၅

ဓမ္မကာမေဟို၊ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မအချက် သဘောနက်ကို
လက်ဝယ်တင်ထား ပတ္တဗြားသို့ ထင်ရှားပြင်ပြင် သီမြင်လိုလား
ကြကုန်သော။ တနိုဂါသီဟိ သာရူဟို၊ ပျော်မနားနေ မိတ်ဆွဲ
အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်။ ကာရိတေ၊ သပြာဇ္ဈာကြား
များစွာပေး၍ မနေးဆောလျှင် တီထွင်ဆောက်လုပ်စေအပ်သော။

သာရရက္ခိဟို၊ ချောသွယ်မြင့်ဖြူး စွင့်စွင့်မြှူးလျှင်
အထူးကြည်လင် အနှစ်ယှဉ်သော သစ်ပင်ပျိုအပေါင်းတို့သည်။
သည့်နေ့၊ ရှည်သွယ်ကိုင်းခက် ပိတာန်ကြက်သို့ ကူးယှက်ပိတ်
သန်း ရိပ်ချမ်းသပ်ရပ် ဖုံးလွှမ်းအပ်ထသော။ စန္ဒနောဒက
သီတလေ၊ စမ်းရေစိမ့်ရေ တတွေတွေလျှင် မြေတွင်အထူး
ရေဆွင်မြှူး၍ လွန်ချမ်းမြေရာလည်းဖြစ်ထသော၊ သာလမဏ္ဏမှို
စက်မေ၊ ဓမ္မးပုံသင်းကြိုင် ရန်းလိုင်သော အင်ကြားမြှင့်စကြား
ကျောင်း၌။ ဝသန္တနာ၊ ယခုနှစ်အတွင်း သီတင်းဝါကပ်ဆိုမည်
ကြေစည်နေထိုင်လျက်ရှိသော။ မယာ၊ မုံရွာမြို့လယ်တိ
တောကျောင်းဆရာ ငါသည်။ ဥဇ္ဈမဂုံး ဝိဘာဝေါ်၍ ဗောဓိပက္ခိယ
တရားတို့၏ နေရာတကျ ဖြောင့်မှန်လှသော အတ္ထာအချက်
အနက်စခန်း ကျင့်နည်းလမ်းကို ဖြောင့်တန်းတည့်မတ် ပြပေ
တတ်သော။ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ၊ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ
အမည်ရှိလစ် ဤကျမ်းသစ်ကို။ ကတာ၊ ၁၂၆၉-၉ ရတိဂိမ္မ

မိခင်ဇရာဝတီ

၂၀၆

ဟေမိပက္ခိယဒီပနီ

ဝါဆိုလတွင် စီရင်ပြုအပ် အပြီးသတ်သတည်း။ တူမိနာပုလျေန၊
ကျမ်းသစ်ပြုစု ဤကောင်းမှုကြောင့်။ သန္တာ သန္တိလူလူ နဲလုံး
ဖြား၍ သူတော်အစစ် အမှန်ဖြစ်ကြကုန်သော။ နော၊ လူရှင်ဓာတ်
ကောင်း သူမြှုတ်လောင်းတို့သည်။ တူမော၊ ချုပ်ရှင်ဂေါတမ
ဘုရားရိုက်ရာ ဤသာသနာ၌ပင်လျှင်၊ သမ္မာဓိဘာဂိန္ဓာ
သမ္မာဒီဇို့ သမ္မာဓိကို သိရန်အဖို့ ကုသိုလ်တို့နှင့် မချို့ကုန်ငှု
ပြည့်စုကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဗုဒ္ဓနှင့် ဘုံစဉ်စုလောင်း ဟေမိန္ဒာင်း
နှင့် အကြောင်းသင့်၍ ပွင့်ကြစေကုန်သတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဘုရားသာသနာတွင်း၌ အကျေတ်ရကြကုန်သော
သူတို့တွင် အည့်ဆုံးဖြစ်သော ဘုံစဉ်စု
သောတာပန်တို့၏ မဂ်ညာဏ်ကို အငယ်အနောင်းဖြစ်၍ ဟေမိ
န္ဒာင်းဆိုသည်။ တစ်ဆူတစ်ဆူသော ဘုရားရှင်သာသနာ၌
၂၄-သချ်နှင့် ကုဋ္ဌခြောက်ဆယ် ဗိုလ်ခြေတစ်သိန်း ကျေတ်မြှု
ဟူ၍ မေတ္တာယျ ဗုဒ္ဓအနာဂတဝင် အနွှကထာ၌ လာ၏။
ထိုတွင် ၂၄ -သချ်ဟူသော အရေအတွက်သည် ဟေမိန္ဒာင်း
တို့၏ အရေအတွက်သာ များရာ၏။ ယခုအခါ၌ ဤဘုံစဉ်စု
အရိယာမျိုးတို့သည် စတုမဟာရာမြန်နတ်ပြည်မှာပင် အသချ်ယျ
အနှစ်ရှိကြကုန်၏။ တာဝတီသာနတ်ပြည်မှာလည်း အသချ်ပျော်

မိခင်ဓရာဝတီ

အနိဒါနိကြကုန်၏။ ယာမာစသော အထက်အထက်သော နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်တို့မှာလည်း တို့အတူ အသီးအသီး အသချဲ့ယျ အနိဒါနိ ရိကြကုန်၏။ ဗြဟ္မာပြည်မှာမူကား ဝိပသီး၊ ဝေသီးဘူး၊ ကကုသန်၊ ကောဏာဂုံမ်း၊ ကသုပ ဤပြောက်ဆူ သော ဘုရားရှင်တို့၏ တပည့်သားဖြစ်ကြသူ အရိယာ ဗြဟ္မာ တို့သည် ယခုတိုင်ရိကြကုန်၏။ နောင်လည်း ကမ္မာများစွာ တည်နေကြကုန်လိမ့်ဗီးမည်။ နောင်သူဒ္ဓါဝါသဘုံမှာ မဟာကမ္မာ ကြီး သုံးသောင်းကျော်မှ ယခုရှုနေကြသော ဘုံစံ့စံ အရိယာမျိုး အဆက်ပြတ်တော့မည်။

အရှုပဘုံမှာမူကား -ကမ္မာနှစ်သိန်းကျော်မှ ပြတ်တော့ မည်၊ ကမ္မာသုံးသောင်းကို မလွန်မှု၍ ဆက်ကာဆက်ကာ ဘုရား ပွင့်၍သွားခဲ့လျှင် သူဒ္ဓါဝါသဘုံမှာ အရိယာအဆက်ပြတ်ခွင့်မရှိပြီ။ ကမ္မာနှစ်သိန်းကို မလွန်မှု၍ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဘုရားပွင့် ၍ သွားခဲ့မှ အရှုပဘုံမှာ အရိယာ အဆက်ပြတ်ခွင့် မရှိပြီ။ ကမ္မာဝါးရာကို မလွန်မှု၍ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဘုရားပွင့်၍ သွားခဲ့မှ ဝေဟာဖို့လ်ဘုံမှာ အရိယာ အဆက်ပြတ်ခွင့် မရှိပြီ။ ဤအရာ၌ ဓမ္မစကြာကျေတ်ပွဲ၊ မင်္ဂလသုတ်ကျေတ်ပွဲ၊ ရတနသုတ် ကျေတ်ပွဲ၊ မဟာသမယသုတ်ကျေတ်ပွဲ စသောကျေတ်ပွဲကြီးတို့တွင် တစ်ခုတစ်ခုသော ကျေတ်ပွဲကြီးများပင်လျှင် ကျေတ်လွှတ်ကြသူ

၂၀၈

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

တို့သည် အရေအတွက် အစဉ်ကို လွန်ကုန်၏ဟု အငွေကထာ
ကြီးတို့၏လာ၏။

ထို့ကြောင့် “အနာဂတဝင်အငွေကထာ”၌ ၂၄-သချိန်င့်
ကုဋ္ဌ ၆၀ -ဗိုလ်ခြေတစ်သိန်းဟူ၍ လာသော ကျွတ်တန်းဝင်
သချိုအရေအတွက် စကားသည် မသင့်ဟူ၍ ဆိုကြကုန်၏။
ဤအရာမျိုး၌ အရေအတွက်အစဉ်ကို လွန်သည်ဟူသော စကား
သည် အသချိ၏ အမည်ပေတည်း။ ကျွတ်ပွဲကြီးတစ်ခု၌
ကျွတ်လွတ်သူ အရေအတွက်အစဉ်ကို လွန်မှုတစ်ကြိမ်သည်
အသေချိတစ်ခုသာ ဖြစ်၏။ မိလိန္ဒပ္ပာ၌လည်းကောင်း၊
အငွေကထာကြီးတို့၏လည်းကောင်း ထိုကဲ့သို့သော အသချိုဌာန
ကြီးသည် တစ်ဆယ့်လေးကြိမ်များသာ တိုက်ရိုက်လာ၏။
တစ်ဆယ့်လေးကြိမ်များသာ ရရှိသေး၏။ ဆယ်သချို လိုသေး၏။
အရေအတွက် အစဉ်ကို လွန်သော ဂဏနပထ အတိက္ခန္တ
အသချိုကြီးကို သတိရရှိကြပါလျှင် အနာဂတဝင် အငွေကထာကို
မပယ်သင့်ပေ။

နိဂုံးပြီး၏။

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ ပြီး၏။

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၂၀၉

နိဂုံဟြပ်ဝါဒတော်

နမော တသု ဘဂဝတော် အရဟတော်
သမ္မာ သမ္မာခြသူ။

(၁) စိတ္တနိဂုံဟြပ်ဝါဒ

၁။ အနုဟံပါ အဟံ ဘတ်၊ နမယုံ မယုံမေဝစ်။

အနတ္တာဟံ အတ္တာ မမှု၊ ဝိစိတ္တာ စိတ္တ တေ ဂတိ။ ။

မမှုစိတ္တ၊ မကောင်းယုတ်မာ ဆိုးည့်စွာသည့် မိတ္တအနိုင်
ဟယ် ငါစိတ်။ တုံး၊ နင်စိတ်သည်။ အနုဟံပါ၊ ဘယ်ဂုဏ်သတ္တိ
မရှိလုံးလုံး အစွမ်းတုံးသား အသုံးအသွေ့နှင့် အခွဲအကာ ဖြစ်တုပါ၍
ငါဟု မြောက်မြှင့် မယုံသင့်သည် မှန်ပါလျှက်လည်း။ အဟံ
ဘတ်၊ ငါနှင့်မခြား မပြားမကွဲ အထင်လွှဲအောင် ငါယောင်ငါဟန်
ငါသူ့နှင့် နေဘိ၏။ န-မယုံပါ၊ ငါနှင့်မဆိုင် ငါဝိုင်ဥစ္စ
မဟုတ်ပါပဲလျှက်လည်း။ မယုံမေဝ၊ ငါစိတ်၊ ငါဉာဏ်၊ ငါအကြံ
ဟု ဖောက်ပြန်တိမ်းပါး အထင်မှားအောင် နင်ကားပြု၍
နေဘိ၏။ အနတ္တာဟံ၊ ကိစ္စအမှု ဘယ်တစ်ခုမျှ ပြုစွမ်းမူစွမ်းမှု။
ခြမ်းတစိ နင်မရှိပါပဲလျှက်လည်း။ အတ္တာ၊ ဒသုနသဝန စသည်
များထဲ ကိစ္စစုကို အမှုတွင်ကျယ် သူခြေယ်လယ်၍ အကယ်ချင်

မြတ်စရာဝတီ

၂၁၀

နိဂုဟဉာဝါဒကထာ

သူစမ်းအံကြောင့် သလ္ာန်ပြုကိုယ် အထင်ကြားအောင် နင်ကား
ပြချိ နေဘိ၏။ တော့ နင်စိတ်၏။ ဂတိ၊ လိမ်လည်ညစ်တုံး
ဖြစ်ပုံအလား အမှုသွားသည်။ ဝိစိတ္တာ၊ မကြံနိုင်ဖွယ် အသွယ်
သွယ်လျှင် အကယ်ဆန်းပြားလှ၏တကား။

J။ စဝံ ဝိစိတ္တရုပသု။ အမှီ ဘူသသု ဝေရိနော။

ဝသံ တော့ မေ ဂုဏ်သု၊ ကပ္ပါနေကေ ဝိသီဒယုံ။ ။

စဝံဝိစိတ္တရုပသု၊ သို့စင်ကလောက် အမြင်မောက်
အောင် ကြောက်ဖွယ်ဆန်းပြားသော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍။
အမှီဘူတသု၊ ငါမဟုတ်ပဲ ငါရှပ်-ငါဟန် ငါသလ္ာန် ဖြစ်၍
နေသော၊ ဝေရိနော၊ ငါ၏ရန်သူကြီး စင်စစ် အမှန်ဖြစ်သော။
တော့ နင်စိတ်၏။ ဝသံ၊ အလိုနိုင်ငံ အကြံအကြိုက်ဓာတ်စရိတ်
သို့။ ဂုဏ်သု၊ နှင့်ကိုယ်ငါပဲ အထင်လွှဲ၍ တလိုက်ထဲ လိုက်ကာ
နေရသော။ မေ၊ ငါအား။ အနေကေ၊ အသချိချေ၊ ဆကဲရေး
လည်း ဆုံးလေမရှိ များစွာဘိကုန်သော။ ကပ္ပါ၊ အနမတဂ္ဂ^၁
ဘဝသံသရာ ကပ်ကမ္မာတို့သည်။ ဝိသီဒယုံ၊ နစ်ဆုံးမျောပါး
ကုန်ခဲ့ပြီ။

လယ်တီဆရာတော်

၂၁၁

၃။ အလုံ တွဲ ဒါနို ဘနာမို၊ အန္တရုံ မမ အာဂတ်။

ဗုဒ္ဓပြုဒေါစ မေ လဖွှေ့၊ သဒ္ဓမ္မာ အဇ္ဇာ ဒီပွဲတိ။ ။

မဗ္ဗာစိတ္တာ၊ မကောင်းယုတ်မာ ဆိုးညှစ်စွာသည် မိစ္ာအနိုင်
ဟယ် ငါ့စိတ်။ တွဲ၊ နင်စိတ်သည်။ အလုံ၊ တန်တော့။ တူဒါနို၊
ယခု။ ဘနာမို၊ နင်တမူကား ရန်သူကြီးဟု အပြီး ငါသိပြီ။
မမ၊ ငါ၏။ အန္တရုံ၊ အခွင့်အလှည်သည်။ အာဂတ်၊ ယခု
မျက်မောက် ဆိုက်ရောက်ခဲ့လေပြီ။ ဗုဒ္ဓပြုဒေါစ၊ ဗုဒ္ဓပြုဒော်
နဝမခဏကိုလည်း။ မေ၊ ငါသည်။ လဖွှေ့၊ ရအပ်ပြီ။ သဒ္ဓမ္မာစ၊
ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေစ ဓမ္မသုံးဖြာ သာသနာသည်လည်း။
အဇ္ဇာ၊ ယခု။ ဒီပွဲတိ၊ သူရိယာဆယ်စင်း ရောင်စုံကျင်းသို့ ထွန်း
လင်းသောအခိုက်ကြိုခဲ့ပြီ။

၄။ ဟန္တာဟံ တံ ဒမေသာမို၊ မဟာစောရ တမောရတာ။

ယံ တွဲ မံ အမှေဝေသေန၊ စီရုံ ဉာဏ် မာနယို။ ။

တမောရတာ၊ ကာမဂ္ဂက်သိုက် တောာအမိုက်ဝယ်
နှစ်ခြိုက်မျိုးထူး အပျော်ကြားထသော။ မဟာစောရ၊ ငါငါအဟန်
တူစွာဖန်၍ လူထံနတ်ရွာ ဖြေဟွာတစ်ရိုး အတွင်ဆိုးသည့် သူခိုး
မိုလ်ကြီး သုံးဘုံမီး။ ယံတွဲ၊ အကြောင်နင်စိတ်သည်။ အမှေဝေသေန၊
ငါမဟုတ်ပဲ ငါရပ်-ငါယောင် ပြီစွာ ဆောင်သဖြင့်။ စီရုံ၊

မိခင်ဇရာဝတီ

၂၁၂

နိဂုံဟူည်းကထာ

အနမတရှိ အစမထင် သံသရာကာလပတ်လုံး။ မဲ၊ ငါ့ကို။
ဥပ္ပတံ၊ ဘဝသုံးပါး ခရီးမှားသို့။ အာနယို၊ ဉေးဆောင်ခေါ်ယူ
လှလေပြီ။ တံ၊ နင်စိတ်ကို။ ဟန္ဒ၊ ယခု။ အဟံ၊ ငါသည်။
ဒမေသာမိ၊ တံတိုင်းသီလ အဖွဲ့အစည်း နောင်ကြီးသတိ
ဝိရိယကြိမ်ချက် အားကုန်နှက်၍ ရက်ရက်ဆုံးမပေတော့အဲ။

(j) ရူပနိဂုံဟူည်း

၁။ အနဟံပိ အဟံ ဇာတံ၊ န မယုံ မယူမေဝစ။

အနတ္ထာပိ အတ္ထာ ဇမ္မ၊ ဝိရူပါ ရူပ တေ ဂတိ။ ၁
 ဇမ္မရူပါ၊ မကောင်းယုတ်မာ ဆိုးည်စွာသည် မသာအပုပ်
 ဟယ် ငါရပ်။ အနဟံပိ၊ ဘယ်ရှုံးသတ္တိ မရှိလုံးလုံး အစွမ်း
 တုံးသား အသုံးအသွန် အခွဲအကာ ဖြစ်တုံပါ၍ ငါဟု မြောက်
 မြှင့် မယူသင့်သည် မှန်ပါလျက်လည်း။ အဟံ ဇာတံ၊ ငါနှင့်
 မခြား မပြားမကွဲ အထင်လွှဲအောင် ငါယောင်ငါဟန် ငါသတ္တာန်
 ဖြစ်၍နော်၏။ နမယုံပိ၊ ငါနှင့်မဆိုင် ငါပိုင်ဥစာ မဟုတ်ပါပဲ
 လျက်လည်း။ မယူမေဝ၊ ငါပိုင် ငါဟာ ငါဥစာဟု သညာဖောက်
 ပြား အထင်မှားအောင် နင်ကား ပြ၍နော်၏။ အနတ္ထာပိ၊
 အားအင်တစ်ခု မပြုစသာ အကာအခွဲ အသွန်အသုံး အဖြုန်း
 အဖျင်း ဖြစ်ပါလျှင်းလျက်လည်း။ သတ္တာ၊ အမှုအားလုံး အသုံး

မိခင်မရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၂၁၃

တွင်ကျယ် အားကိုးဖွယ်လျှင် အကယ်ခိုင်မြဲ အနှစ်ပဲဟု စွဲလန်း
မောက်များ အထင်ကြားအောင် နှင်ကားပြု၍နေဘိ၏။ တော်
နှင်ရပ်၏။ ဂတီ၊ လိမ့်လည် ညစ်တု ဖြစ်ပုံအလား အမှုသွား
သည်။ ဝိရူပါ၊ သဘောမမှန် ထူးတွေဟန်နှင့် ဖောက်ပြန်ဆန်း
ပြားလှ၏တကား။

၂။ စံ ဝိရူပရှုပသု၊ အမှိုဘူတသု ဝေရီနော်။

ဟိတ် တော် မေ ဝဟန္တသု၊ ကပ္ပါနေကေ ဝိသီဒယုံ။ ။

စံ ဝိရူပ ရှုပသု၊ သို့စင်ကလောက် အမြင်မောက်
အောင် ဖောက်ပြန် ဆန်းပြားသော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍။ အမှို
ဘူတသု၊ ငါမဟုတ်ပ ငါရပ် ငါဟန် ငါသဏ္ဌာန် ဖြစ်၍နေ
သော်။ ဝေရီနော်၊ ငါ၏ ရန်သူကြီး စင်စစ် အမှန်ဖြစ်သော်။
တော် နှင်ရပ်၏။ ဟိတ်၊ ကျွေးရေး -မွေးရေး ငွေကြေးဥစ္စာ
ရရာရကြောင်း ဆိုးကောင်းယုတ်မြတ် အရပ်ရပ်သော စီးပွား
မှု ဝန်များကို။ ဝဟန္တသု၊ သည်ပိုးချက်ဆောင်ရသော်။ မေ
ငါအား။ အနေကော်၊ များစွာကုန်သော်။ ကပ္ပါ။ အနှစ်မတရှု
သံသရာ ကပ်ကမ္မာတို့သည်။ ဝိသီဒယုံ၊ နစ်ဆုံးမျောပါး၍
ကုန်လေပြီ။

၂၁၄

နိဂုဟဉာဏ်ဝကထာ

၃။ အလုံ တွဲ ဒါနိ ဘနာမီ၊ အန္တရုံ မမ အာဂတ်။

ဗုဒ္ဓပြုဒေါစ မေ လအွှုံ၊ သဒ္ဓမ္မာ အဇ္ဇာ ဒိမ္မတိ။ ။

မွေးရှုပ၊ ပိုးမျိုးရှစ်ဆယ် မိုတွယ်သွားလာ အိမ်သာပြုလုပ်
ဟယ် ငါရုပ်။ တွဲ၊ နင်ရုပ်သည်။ အလုံ၊ တန်တော့။ တူခါနိ၊
ယခု။ ဘနာမီ၊ နင်တမူကား၊ ရန်သူကြီးဟု အပြီးငါသိပြီ။
မမ၊ ငါ၏။ အန္တရုံ၊ အခွင့်အလှည့်သည်။ အာဂတ်၊ ဆိုက်ရောက်
ခဲ့ပြီ။ ဗုဒ္ဓပြုဒေါစ၊ ဗုဒ္ဓပြုဒန်ဝမခကာကိုလည်း။ မေ၊ ဇီသည်။
လအွှုံ၊ ရအပ်ပြီ။ သဒ္ဓမ္မာစ၊ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေး
ဓမ္မသုံးဖြာ သာသနာသည်လည်း။ အဇ္ဇာ၊ ယခု။ ဒိမ္မတိ၊ သူရိယာ
ဆယ်စင်း ရောင်စုံကျင်းသို့၊ ထွန်းလင်းသောအခိုက် ကြံခဲ့ပြီ။

၄။ ဟန္တ တံ သီက္ခာပေသာမီ၊ ပရဘောဂ ဝိမောဟက။

ယံ မ တွဲ အမှုဝေသေန၊ စီရုံ ခိန္ဒတ္ထမာနယို။ ။

ပရဘောဂ၊ မှုက်၊ ခြင်၊ သန်း၊ ကြမ်းပိုး ပိုးမျိုးအပေါင်း
သိန်းသောင်းများစွာ ခန္ဓာတစ်ပါးတို့၏ အစာထမင်း မိုဟင်း
ရာနောက်အိမ်လည်း ဖြစ်ထသော။ ဝိမောဟက၊ အရိယာမျက်စိ
မရှိသဘူး အများလူတို့ကို အယူဖောက်ပြား၊ အများတွေဝေ မိုက်မဲ
စေတတ်သော ဟယ် ငါရုပ်။ ယံတွဲ၊ အကြင်နင်ရုပ်သည်။
အမှုဝေသေန၊ ငါမဟုတ်ပဲ ငါရုပ်၊ ငါယောင်ပြီစွာဆောင်သဖြင့်။

မိခင်ဇရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၂၁၅

စိရိ၊ အနမတဂ္ဂ အစမထင် သံသရာပတ်လုံး။ မဲ၊ ငါ့ကို။
 ခို့ကြို့၊ ထိန်းကျောင်း မွေးကျွေး နှင့်အရေးကြောင့် အေးခါပူခါ
 မနေသာပ ဖွေရှာလုပ်ကြ တရုံမကင်း ပင်ပန်းခြင်းသို့။ အာနယို
 ဆောင်လေပြီ။ တဲ့ ထိုနှင့်ရုပ်ကို။ ဟန္တာ၊ ယခု၊ အဟာ၊ ငါသည်။
 သိက္ခာပေသာမို့၊ တောင်သူအရေးကောင်း ထွန်နွားမောင်းသို့
 ခါကောင်းသမယ ဤဘဝ္ဗု ယုတ္တေယာကို အင်စုံညီလျက် ရှာယို
 ပြကတော့ ကျင့်ခလေ့ဖြင့် ညျဉ်နေ့ဆက်နှစ် သက်မတွယ်ပဲ
 ထက်ဝယ်စကြို့ နှစ်တန်ယာပို့ထု မိဋ္ဌာန်စိုက်လျက် အမြိုက်လှလှ
 ကိုယ်အစုဝယ် ရှုသားတွင်တွင် ဆုံးမသင်၍ လျင်လျင် ပြပေအဲ
 သတည်း။

(၃) ဥာယနိဂုဏ်ပြုဝါဒ

၁။ ဓမ္မပြီဒေါ သဒ္ဓမ္မာဇာ ဥဘော မမဲ ဥပဇ္ဈာံ့။
 တဒါဟံ ဝဏ္ဏတ် ယာမို့ အဒ္ဓိ ဝေါ ကာမကာရိယံ့။

၂။ ဟန္တာ ဝေါ ဟံ ဝမိသာမို့ ပုရေ ဂုဏ်တီသာ ခအောာ့။
 ဥဘော တုမော အမှိုဘူတာ၊ ယတ္တေ မဲ ဗာဓယိသာထား။

၂၁၆

နိဂုံဟဉ်ဝါဒကထာ

၁။ ဗုဒ္ဓဖြေါဒေစ၊ ဗုဒ္ဓဖြေါဒ နိဝမခဏာသည်လည်း
ကောင်း။ သဒ္ဓမ္မာစ။ ပရီယတ်၊ ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေစ ဓမ္မသုံးဖြာ
သာသနာသည်လည်းကောင်း။ ဥဘော၊ နှစ်ပါးတို့သည်။ မမဲ၊
ငါ့ကို။ စောပန္တုံး၊ အကယ်လွန်၍ သွားကုန်သည်ဖြစ်အံ့။ တဒါ၊
တို့သာသနာပ နောက်ကာလ၍။ အဟာ၊ ငါသည်။ အခွဲ၊ မချွဲတ်
မလွှဲ အမြိစင်စစ်။ ဝေါ၊ ရပ်နာမ်နှစ်ဖော် ပျက်ချော်ရှင်းပြား
နင်နှစ်ပါးတို့၏။ ကာမကာရိယံ၊ မလှန်ပြန်မှု လိုတိုင်းပြုသာ
သော။ ဝန္တုတာ၊ ကြောင်၏လက်ဝယ် ကြောက်သူငယ်သို့ နိပ်နယ်
ည်းပန်း ခံရခန်းသို့။ ယာမီ၊ ရောက်လေတော့အံ့။

၂။ ယတ္တ၊ အကြင်အဋ္ဌကွဲကာ နောက်ကာလ၍။
ဥဘောတုမော၊ ရပ်နာမ်တရား၊ နင်နှစ်ပါးတို့သည်လည်း။ အမိ
ဘူတာ၊ ငါမဟုတ်ပဲ ငါရပ် ငါယောင် တူစွာဆောင်၍။ မဲ၊
ငါ့ကို။ ဗာဓယိသာထာ၊ သီးမြို့ဝ်းအစရိစိကျအာင် နိရယသွယ်သွယ်
၁။ ဗုဒ္ဓဖြေါဒ နိဝမခဏာ = ဘုရားပွင့်တော်မူသည် ကိုးခုမြောက်သော
ခဏာ။ (အကွဲက -ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးကို ထောက်၍ ကိုးခုမြောက်သော
ခဏာဟု ဆိုသည်။)

၂။ အဋ္ဌကွဲကာ = ရှစ်ပါးသော ကုသိုလ် အထူးဖြစ်ခွင့် မရသောခဏာ၊
ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးကို အဋ္ဌကွဲကာ ဟု ဆိုသည်။

လယ်တီဆရာတော်

၂၁၅

သူရကာယ်နှင့် အပါယ်လေးဘုံ အလုံးစုံသို့ အကုန်မြှုပ်စင်း
ခံနေရန် အခင်းတို့ဖြင့် ညျဉ်းပန်း ကြကုန်လတ္ထံ့။ သောခဏော၊
ထိန်းတို့ကာလ ရှစ်ခဏာသည်။ ပုဂ္ဂဂါန္တတိ၊ ရွှေသို့မကြာ
ဆိုက်ရောက်လာလတ္ထံ့။ ဟန္ဒ၊ ယခု၊ ဝေါ၊ အနဲနဲလျှင် ဖောက်လဲ
ဖောက်ပြန် ဖြစ်ပျက်မြန်သော ရပ်နာမ်တရား နင်နှစ်ပါးတို့ကို။
အဟံ၊ ငါသည်။ ၁မိသုံးမိုး အနဲမတရှိ၍ သံသရာ၌ ခန္ဓာဆက်စပ်
ဖြစ်ပျက်ရေတ်ကို ရပ်အောင်ရပ်သိမ်း ြိမ်းအောင်သတ်ညှစ်
အကုန်ပစ်အဲ စင်စစ်ဤတွင် အရေးတည်း။

နိဂုံဟာသဝါဒကထာပြီး၏။

လယ်တိတာခိုင်ခေတ်ဆန်းတော့မည်
 ဗိုကျိုမြို့ဂုံ ဓာဟပေသမြိုင်းတွင် အထင်ကာရ မှတ်ဝန်ဖြေးများ
 မြို့ကိုထူထားခဲ့သည်

ကျမ်းပြုအကျဉ်း လယ်တိဆရာတော်ဘရားကြီး၏
 အကျဉ်းကြားဆုံး စာအုပ်များ ဖြစ်သည်

- အနတ္ထဒီပနီ
- လယ်တိကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး
- ဘာဝနာဒီပနီ
- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဒီပနီ
- ဂိုပသုနာဒီပနီ
- ဉာဏ်မပုရိသဒီပနီ
- ပါရမီဒီပနီ
- ရောက္နရဒီပနီ
- အာနာပါနဒီပနီ
- လယ်တိနိမ္မာန်
- ပါတ်ကမ္မဏာန်းကျမ်းကြီး

အပါအဝင် ကာလအတန်ကြာ ပျောက်ကွယ်နေသည့်
 လယ်တိကျမ်းစာအုပ်များ မကြာမီ ထွက်ရှိလာပါတော့မည်။